

Hunter S. Thompson
Hell's Angels

Vad rege az Angyalokról

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült:

Hunter S. Thompson: Hell's Angels Ballantine Books, New York, 1966

Megjelent a Konkrét könyvek és a Pesti Est közös gondozásában

Fordította, valamint az előszót és az utolsó fejezetet írta: Vágvölgyi B. András

Copyright © Hunter S. Thompson 1966, 1967

Hungarian translation © Vágvölgyi B. András, 2002

Hungarian edition © Konkrét könyvek Kft., 2003

Konkrét könyvek, Budapest www.konkretkonyvek.hu konkret@konkretkonyvek.hu

Felelős kiadó: Novák Erik

Nyomta: Reálszisztéma Dabasi Nyomda Rt.

Felelős vezető: Mádi Lajos vezérigazgató

ISBN 963 210 087 5

ELŐSZÓ

Szárnyabontó szörnyeteg, avagy a legenda születése; egy hagyományhú déli úrifüú, Hunter Stockton Thompson stíltre-találása, csipái kitörlése, indulása története a vandál vaslovasok kapcsán, magyar fordítójának értelmezésében

Hunter S. Thompson amerikai popkult-ikon, sajtólegenda, filmíró és -szereplő, gonzo-isten, Johnny Depp szokta megjeleníteni a moziban (a *Félelem és reszketés Las Vegashan* c. Terry Gilliam-filmben; vagy Bill Murray a *Where the Buffalo Roambzn*), pedig az autentika azt kívánná, hogy a haverja, Jack Nicholson játssza el. Ő írta az első könyvet a Pokol Angyalairól, poétikusan ifjan, a poétikusan ifjú hatvanas években. Ezt tartja kezében a nyájas Olvasó.

Amerikában nincs olyan fogalom, hogy szociográfia; nemfikciós vagy tényirodalomnak hívják, a zszurnalizmus nevű tágabb műfaj keretei közé tartozik, és ez ott nem jelent megbélyegzést vagy műfaji alacsonyabbrendűséget. Ha nagyot akarnánk mondani, s mindenáron a magyar-amerikai összehasonlítás jár a fejünkben, akkor mondhatnánk azt is, hogy HST könyve az amerikai *A tardi helyzet*, Szabó Zoltán nagy, klasszikus, harmincas évekbeli szociográfiája; hisz' az amerikai szerző is a részt vevő megfigyelés módszerét választotta, könyvének egyik dimenziója (kulturális) antropológia, megírja, hogy az elhíresült vaslovasok mit esznek, hogy isznak, miként zajlik a szexuális életük etc. Amerikában az ilyesmi könyvméretű riport, de ha megvan benne az irodalmi igény – és Thompsonnál megvan -, akkor az irodalmiságot senki nem kívánja elvitatni tőle. Leo Litwak írta HST első könyvéről a *The New York Times*ben (1967. 01. 29.):

„Nyelvezete briliáns, szeme kitűnő, álláspontja Huckleberry Finnére hajaz.” A nagy keleti parti sajtó-példamutatás (The new York Times) nem elégedett meg ennyivel, Lewis Nichols újabb kritikát írt tárgyév május 3-án: „A recenzorok autenticitásáról beszélnek, és múltkor a városban Thompson lehetséges magyarázatot adott erre. »Sok közös van bennem és az Angyalokban, a legfőbb különbség viszont az, hogy én csalok. « A csalás az, hogy ő ír.” HST szülővárosának lapja, a *Louisville Courier-Journal and Times* David W. Maurer kritikáját közölte (1967. 02. 03.), melyben azt írta, hogy „ez jó szociológia, olyan stílusban, melyben csak igen kevés szociológus képes írni. A fiatal kora ellenére tapasztalt, szofisztikus író, Thompson tanúságot ad arról, hogy alapjaiban érti a társadalmi és pszichológiai mozgatórugókat, melyek ezeket a zavarodott társadalmon kívülieket motiválják a kispolgári világban”.

Sonny Bargernek, a Hell's Angels El Lider Maximójának nem ennyire nyájas a véleménye: „Hunter S. Thompson írt egy cikket az 1965. május 17-ei *The Nation* nevű napilapban a Hell's Angelsről *Motorosbandák, vesztesek és kívülállók* címmel. Tulajdonképpen tetszett, ahogy meg volt írva, bár néhány tény eltúlzott. Miután a cikk jó visszhangot kapott, Thompson visszajött Oaklandbe, hogy együtt igyon velünk a klub kedvenc kocsmájában. Végre szemtől szembe is találkoztunk. Azt mondta, hogy a klubbal szeretne mozogni, mert egy könyvet akar írni rólunk. Mivel tetszett, ahogy írt, az oaklandi és friscói *chapter* megengedte, hogy velük motorozzon egy hordó sörért cserébe. Az idő előrehaladtával kiderült, hogy Hunter egy kis buzi, és ráadásul gyáva is. Olvashatsz róla ma is, hogy a saját házában puskával járkal, és kilövdöz az ablakon, hogy jó benyomást keltsen a riporterekben, akik interjúért mennek hozzá. Igazi hangember, aki mindig megpróbált keménykedni, mikor velünk volt, de bármi történt, azonnal beszart. A végén már egyáltalán nem bírtam ezt a magas, sovány, tipikus Kentuckyból szalajtott bugrist. Totál műanyag volt az a gyökér! Hunter jobban kijött más klubtagokkal, mint velem.”

A viszony később bedurvult, Huntert pépesre verték, ő szakított az Angyalokkal, könyvét megírta, ám kezét nem vezette a bosszú szándéka.

Hell's Angels. Utaztak kajakbaszásban. Őltek embert. Békés, polgári lakosokba fagyott a szar, ha meglátták őket. Nomádok voltak, techno-hunok. Attila, Dzsingisz kán, Timur Lenk követői. Kaliforniában. A hatvanas években. Sok országban – mindenütt! – másként alakult volna a popkultúra, ha nincsenek. De voltak. Bunkók voltak, a tömegkultúra mítoszai formálták személyiségüket; személyiségük formálta a tömegkultúra mítoszait. A Hell's Angels az utolsó valóságos westernmítosz Billy the Kid, Jesse James vagy John Dillinger és Bugsy Siegel után, és a cyberpunkok megjelenése előtt. Valójában egy filmből lettek, bizonyos Laslo Benedek nevű rendező *The Wild One* (A vad) c. 1954-es opuszának hatására alakult meg a Pokol Angyalai Kaliforniában, némelyeknek a filmben Johnny néven szereplő romantikus rosszfű-hős, Marlon Brando megformálásában, lett az ideálja, mások viszont, jóval többek Chinót, a Lee Marvin-játszotta rosszabbnál-is-rosszabb fiút idealizálták. Az ötvenes-hatvanas évek Amerikájában határozott népszerűsége vergődött a motorozás, a robbanómotoros-western életérzés. Az egyik legnagyobb amerikai fotográfus Robert Franknek hívják, és abban is tipikusan nagyszerű amerikai fotográfus ő, hogy Svájcban (tehát külföldön) született, szeme tehát némileg külső szem, mindazonáltal igen éles, igen pontos, igen empatikus szem. 1955-ben bebarangolta az Államokat, élesen, pontosan, empatikusan összeállított egy kötetet az út (Út) gyümölcséből, felvételeiből, *Americans* (Amerikaiak) lett a címe, Jack Kerouac írt hozzá előszót, az a Kerouac, akinek könyve, az *On the Road* (Úton) is akkoriban jelent meg, mint ahogy Allen Ginsberg programadó verse, a *Howl* (Üvöltés) is. Ebben az albumban Robert Frank több fotón is foglalkozik a motorkerékpáros szubkultúrával: az egyikben belőtt sérójú fehér csóka fordul hátra egy motorostalálkozón, Ray-Banben és szegecselt bőrdzsekiben, mellette egy feka csávó hasonló felszerelésben, New York-i rendszámú Harley-n.

A másikon meg fekete pasi, félvér csaj, az egész falu (Village) őket nézi a Harley-nyeregben. HST is megemlíti a *Scorpio Risingot*, Kenneth Anger underground filmjét, amely ugyan motoros témájú volt, de a bőrfetiszta keleti parti meleg szubkultúra filmje volt, ami nagyon különbözött a HeU'stől. A koszorús amerikai beatköltő, Allen Ginsberg 1965-ben versben örökítette meg őket.

AZ ELSŐ BULI KEN KESEYÉKNÉL A POKOL ANGYALAIVAL

First Party at Ken Kesey's with Hell's Angels

Hús vak éj a vörösfenyőkön át
kocsik parkolnak kinti árnyban
túl a kapun, csillag dereng
a szurdok fölött, az oldaltornácnál
tűz ég s pár fáradt lélek gunnyaszt
fekete bőrjakóban. Hajnali három,
sárga csillár a nagy faházban
hangerősítőkről gőzerővel
dől a Rolling Stones Ray Charles Beatles
Jumping Joe Jackson s húsz fiatal
táncol a padló rángására,
fürdőszobában kis marijuana,
skarlátnadrágos lányok, egy izmos
símaképű férfi órák óta táncol,

sörkonzerv-roncsok szétszórva, akasztott
szobor bokázik görbült magas ágról,
gyerekek szunnyadnak hálószoba-ágyban.
S négy rendőr kocsi parkol a festett
kapun túl, rőt fény kering a dombok közt.

1965. december (Eörsi István fordítása)

Az „új újságírás” egyik első gyakorlója és mítoszának megteremtője Tom Wolfe híres könyve az *Electric Kool-Aid Acid Test*je a San Franciscó-i Height-Ashburyben indít, ahol a Perry Lane nevű utcában él Ken Kesey egykötetes amerikai író és szűkebb baráti köre, a Merry Pranksters. Ők nem egy beatzenekar, hanem névvel bíró életforma-forradalmi előbrigád. (Keseyn kívül névtelen harcosai ennek a forradalomnak: Page Browning, a cowboy; Ken Babbs, kiugrott vietnami helikopterpilóta; Chuck Kesey, Ken bátyja; meg a nők, a szőke Gretchen, Hegyi Punci meg a Fekete Maca.) Kesey pénzt kap első, könyvéért – *Száll a kakuk fészkére* –, majd vesz egy farmot La Hondában, ami még mindig Kalifornia, és az örület kezdetét veszi. Szereznek egy autóbust, kifestik a pszichedélia Day-Glo neonszíneivel, cannabis-motívumokkal gazdagon, öndokumentum-filmbe kezdenek, a forgatás az életmód; beszereznek egy havert, aki az előző törvényen kívüli generációval, a beatnemzedékkel biztosítja a történeti kontinuitást. Neal Cassady ő – Jack Kerouac *Úton* című, meglehetősen hírnévre vergődött dolgozatában róla mintázódott a főszereplő, Dean Moriarty figurája –, negyvenéves, sokat látott, sokat tapasztalt ember, ki más is vezethetné a buszt, mint Neal. Tripek busszal, busz nélkül, betépve, mint az atom; Ginsberghez, Kerouachoz New Yorkba, az LSD-vallás főpapjához, Timothy Learyhez Millbrookba. Unalmas a Keleti part, vissza Kaliforniába, La Honda, Kesey tovább főzi saját kedvenc receptjét, a Venison Chilit (őzragut LSD-vel) a folyamatos házibulikra. Kesey rurális hős, nem nagyvárosi cowboy. Sivatag, farm, természet. Wolfe megkérdezte egyszer Kesey véleményét Andy Warholról, a nagyvárosi művészeti underground mitikus alakjáról. Kesey megértően bólogatott, de megjegyezte, hogy New York mindig két évvel el van maradva Kaliforniához, Oregonhoz képest. Nagy dolgokat nem lehet a városi csehókból mozgatni. Találkoznak Hunter S. Thompson közvetítésével a Pokol Angyalaival, ott vannak a kezdődő békemozgalom bölcsőjénél meg a berkeleyi diákok között. A forradalmakhoz ideológus értelmiség, valamint forradalmi gondolat, és végrehajtó erő, hatalom, tehát forradalmi tömegek szükségeltetnek. Legalábbis Marx szerint. Jelentős irodalma van annak az esetnek, mikor létrejött a történelmi jelentőségű találka az ideologikus értelmiség – Ginsberg és barátai – és a Hell's Angels között; személyesen Allen Ginsberg is részletekbe menően elmesélte a történetet jelen sorok írójának egy belgrádi autóúton. Ginsbergék az Új Amerikai Forradalom öklének szerepét szánták a Pokol Angyalainak. A Berkeley Egyetem újbaloldali intellektüeljei az „elidegenedésből” és a „lázas generációból” és más – tegyük kezünket a szívünkre – zavaros elméletekből vezették le ezeket a motoros fiúkat, pedig ők csak afféle bulis-balhész proligyerekek voltak, akik túl sokszor nézték meg a *The Wild One*-t Szartak ők Marxra, Maóra, Marcuse-ra meg különösen, amúgy is meg akarták állítani az Amerikát fenyegető komcsikat Indokínában. A csúcstalálkozó célja a Sonny Barger vezette oaklandi Angyalok lebeszélése volt a diákok békemenetének szétveréséről. Ginsberget nagyon nem bírták eleinte, sok minden volt ő, ami csípte a szemüket – New York-i, értelmiségi, homokos, zsidó –, de hogy nem lett nagyobb baj, tömegmészárlás, nemi erőszak futószalagon, ilyenek, nos az éppen Ginsbergnek köszönhető. Mikor nem tudtak dűlőre jutni, akkor a szakállas bárd azzal nyugtatta meg a kedélyeket, hogy harmóniumán játszani kezdett egy feszült pillanatban, és a marijuana és az LSD jótékony hatására az Angyalok Cassadyval és

Keseyvel egyetemben belefeledkeztek a budhista Tökéletes Bölcsesség ceremóniájába, a *Pradnyápáramita-szutrába*.

Sonny Barger, a Hell's Angels Főhrere némileg másként emlékszik: „Az ominózus berkeleyi tüntetés után a baloldal tárgyalást kezdeményezett: Ken Kesey – az ún. ellenkultúra ismert írója, aki a *Száll a kakukk fészkére* című könyvet írta – felhívott, és megbeszéltünk egy találkozót a házamban a VDC és a Hell's Angels tagjai között. Ismertem Keseyt: olvastam a könyveit, és az egyik friscói Hell's Angel már korábban bemutatta őt nekem. Kesey szervezte meg a találkozót Allen Ginsberggel és Neal Cassadyval. Mikor megjelentek a házamban, még mielőtt asztalhoz ültünk volna, Ginsberg elővette a tibeti ezüst imacsengőit, és elkezdett valami csandrát lótuszülésben. Ismertem Ginsberget meg a verseit, de még így is elég furcsán mutatott, ahogy ott ült ez a szakállas zsidó, amint meditált, és keleti vallási énekeket mormolt az én nappalimban. A napirend első pontja: tudni akarták, miért vertük meg az embereiket. Mi pedig tudni akartuk, miért nem hagyják, hogy az amerikai hadsereg harcoljon, és megvédje magát. A találkozó teljes sikert hozott, mivel nem vertük meg őket a további felvonulások alkalmával. Az az első verekedés egyértelművé tette az álláspontunkat mindenki számára, és ez elég volt. Hamarosan előkerült a sör és a drogok, Bob Dylant hallgattunk, bár már akkor sem volt hangja, de azért elment. Mennyire bírtam viszont akkoriban azt a vékony kis csajszit, Joan Baezt! Még a zenéjét is szívesen hallgattam.”

A Hell's Angels, és más „motoros hunok” nemcsak Amerikában lettek tömegkulturális ikonok. Hollandiában 1965-ben jelent meg az *Ikján Cremer c.* önéletrajz, az akkori amszterdami hippiszcéna vezéralakjának tollából – a címlapon a szerző bőrben és motoron –, és ez a Jan Cremer, a „motoros hun” imidzs fokozására még valami távoli magyar származást is igyekszik villantani.

Hamár Magyarország: a *The Wild One* itt egyidejűleg nem ment, pótszer volt: a hatvanas években vetítették a *Halálfejesek c.* motoros zsánerfilmet, a *The Wild One* tucatutáztatát, viszont a főszereplő magyar hangja Latinovits Zoltán volt, és az egykori megfigyelők megemlítik, hogy a Puskin mozi pénztára előtti sor mélyen a Semmelweis utcában is kanyargott, és még valami felsőbb pártszerv is tárgyalt a film váratlan népszerűségéről, a „negatív hatások kiküszöbölésének lehetőségeiről”. Negatív hatást kiszűrni leginkább a Harley-Davidsonok fájó hiányával lehetett: Pannónia, Danuvia, Zetka, MZ vagy Jawa motoron nehezen reprodukálható az életérzés. A Rolling Stones első amerikai turnéjáról készült híres dokumentumfilm, a *Gimme Shelter* – jellemző, hogy nálunk először egy-két éve mutatták be az egyik Titanic Fesztiválon –, Mick Jagger a vágóstúdióban döbbenet figyel, vissza-visszapörgetve az eseményeket, ahogy odalett a veszélyes-ártatlanság hímpora. A hippikorszak halála pillanatának tartották többek között – a Manson család fölbukkanása és a Sharon Tate-gyilkosság, Nixon megválasztása, majd újraválasztása mellett – a Rolling Stones amerikai koncertturnéjának egyik állomásán történeteket, ahol az altamonti ingyenes fesztiválon a biztonsági feladatokat ellátó Pokol Angyalai megkéseltek egy Meredith Jones nevű fekete fiatalembert, aki sérüléseibe belehalt. Az agg magyar író, Déry Tibort, annyira megihlette a történet, hogy kisregényt írt belőle, melyből a Vígszínház egyik legsikeresebb előadása lett, a *Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról*, amely mostanában ünnepelte harmincadik születésnapját.

Nincs igaza Hunter S. Thompsonnak viszont abban, hogy a Hell's Angels egyedülálló jelenség lenne a világban; trendsetter, mondjuk inkább így: Nyugat-Európában számos helyen vannak „motoros hunok”, a rendszerváltás óta Magyarországon is, a történelem pl. nagy skandináv motoros háborút jegyzett fel Norvégiában és Dániában 1995-ben. A legjobb utánpótlás persze a japánok, a *kaminari-zoku*, a Mennydörgés Törzs már az ötvenes években létezett a szigetországban, ma is

van, *bosozokunak* hívják őket, motoros *yakuzák*, közjük tartozott a világhírű zenész, DJ Krush is. E sorok írója 1997-ben ingatlanbérleti szerződést kötött a Tokió melletti Kamakurában, a formaszereződés része volt az a záradék is, hogy felmondási idő nélkül felbontható a bérbeadó részéről, ha a bérlőről kiderülne, hogy motorosbanda tagja.

Hunter Thompson stílusa: pre-gonzo hírlapírás és – magyarul így mondanánk – szociográfia. Tegyük hozzá gyorsan, nem a falukutatók szellemében, hanem a popkultúra szociográfiája, alanyi szociológia, korai trendwatcher, Zeitgeist-dokumentátor ő. Már feszegeti az amerikai sajtószakma szárazan tényközlő stílusát, mondatszerkezete direkte körülményes, apróságokról, egy kocsmai verekedésről úgy ír, mint a csendes-óceáni háború legnagyobb csatájáról, a midwayi ütközetről. Szándékoltan tudálékos és oktondi, mint a korai Nádori Péter, jól látszik, hogy HST katonai újságíróként kezdte a pályát a légierőnél, az *Eglin Air Base Command Courier* sportriportereként, egész addig, míg a hadsereg a heveny alkoholfogyasztás miatt el nem tanácsolta. Tom Wolfe szerkesztett a hetvenes évek elején egy kötetet, *The New Journalism* volt a címe, HST és e könyv részlete kiemelt helyen van benne. Tom Wolfe a neozsurnalizmust fikciós szerkezettel, novellisztikus riportokkal, a hagyományosan száraz amerikai sajtónyelv helyett szépirodalmi fordulatok használatával határozza meg. Thompsonnál a szleng, a flaszternyelv beemelése és megemelése az alap. E sorok írójának volt alkalmá büntetőjogi szemináriumra járni fél évig egy volt rendőrtiszthez, aki pontosan úgy viselkedett a jogi egyetem óráin is, mint egy posztos silbak, cigis poroszló, aki néha azért meglepetti a Kádár-kolbászt (gumibot az akkori meg még inkább azelőtti szlengben). Bejött 1x1 órára, kockafejű, kerek bajszú ember, minden magyar elnyomó rezsim bázisállománya, s közölte: ő régóta foglalkozik a magyar argó gyűjtésével, rendőrtisztként, főként, ha „cigány bűnözővel” találkozott, akkor az illetőt kifaggatta: hány szót ismer a közönség szinonimájaként. Állította, 150 szóból álló gyűjteménye van, nem volt ez kevés a pangás időszakában. (Szeminárium után beültünk sört inni, számolni, ötvenvalameddig jutottunk, az emlékezet fintora, hogy a „baszás” kifejezés 47.-nek jutott eszünkbe.) A rendőrhatalom szemináriumvezető az ötletét feltehetően Dr. Kiss Károlytól vette, aki „A mai magyar tolvajnyelv” címen belső kiadványt készített 1963-ban a Belügyminisztérium Tanulmányi és Módszertani Osztálya részére. Ezt a hatvanas évek eleji szlenggel foglalkozó művet is próbáltam felhasználni a fordításhoz, hiszen a szleng nagyon korfüggő, de ha csak ezt alkalmaztam volna, talán ma már érthető sem lenne.

A Hell's Angelst író Hunter S. Thompson ekkor még nem gonzo-isten, még nem tartozik az amerikai tömegkulturális ikonok arcképcsarnokába – mint a *Félelem és reszketés Las Vegasban* szerzője, aki legenda lett, s mióta magyarul is megjelent, szakdolgozattéma is –, de ezzel a könyvvel legenda született, a hippikorszak jelenségeinek mélyére ásó író-újságíró, aki „szemébe mer nézni a rettenetesnek”, a legjobb szociológiát írta a hatvanas-hetvenes évek szociológusai, Cecil Wright Mills, Vance Packard és Christopher Lasch mellett Amerikáról; ajánlom e könyvet a médiatörténet, a popmitológia és a társadalmi devianciák iránt érdeklődőknek.

Egy könyvsorozat egyik első darabja lett volna ez a kötet – Új Péter (*A böstermelő*), Para-Kovács Imre (*En-teriőr*) azóta megjelent máshol –, a könyvsorozat sajnos nem valósult meg, szerencsére mégis megérkezett a magyar olvasóhoz, ha harmincöt év késéssel is. Ezt a harmincöt év késést tudjuk be a sajátos magyar viszonyoknak, és olvassuk így – Magyarországon ez idő tájt Fejes Endre *Rozsdatemetője* íródott, nem mintha az kisebb értéket képviselne; csak az összevetés végett –, olvassák közelmúlt-történeti alanyi szociológiaként, vessék össze az azóta megjelent amerikai, s tágabban: angolszász, popirodalom és filmtermés összességével,

látnivaló lesz, mennyire nem lehetett volna e könyv és jelenség nélkül sem *Szelíd motorosokat* (az *Easy Rider* csak a „Heavy Riders” kontextusában érvényes), sem *Mad Maxet* csinálni, a westernlegendák modernizálása; s ahogy az elején már mondtuk: az a társadalmi fenomén, ami a Pokol Angyalai volt egykoron, olyan emberekből állt, kiknek személyiségét a tömegkultúra mítoszai formálták, és személyiségük formálta a tömegkultúra mítoszait.

Vágvölgyi B. András

Szomjan halok a forrás vize mellett;
Majd megsülök, de a fogam vacog;
Hazai földön számkivetve tengek;
Kemence-tűznél jégcsappá fagyok;
Vigadva sírok, hitetlen remélek;
Kétségbe esve semmitől se félek;
Mindég nevetek, sose örülök;
Erős vagyok és majd' elhagy a lélek;
Ország-világ vendégel és kilök.

– François Villon éneke
a *Blois-ban* hirdetett költői versenyre
(Mészöly Dezső fordítása)

Tekerjétek csávók!

1.

Kalifornia, a Labour Day hétvégéjén, korán van, az óceán párája még az utcákon lebeg. Láncokat, napszemüveget és zsiros Levi'seket viselő törvényen kívüli motorosok hajtatnak ki odvas garázsokból, 0-24-es bőfögökből és egyéjszakás garnikból Frsicóban, Hollywoodban, Berdooban és Kelet-Oaklandben, a Monterey-félszigetnek tartanak, ami Big Surtól északra terül. Újra szól a Dögvész, a Pokol Angyalai, százkarátos bulvárfőcím, hangosan és sebesen hasítanak a hajnali pályán, mélyen a nyeregben, senki se mosolyog, döngetnek a középső sávban százötvennel, örülten rongyolnak a forgalomban, s csak hüvelyekkel vétik el... Dzsingisz kán acélsődörön, tüzes végbelű szörnylovon, kirobbanni egy sörösdoboz lukán vagy a lányod lábai közül, és nulla negyedolcis lett kérve vagy adva; mutassunk a kispolgári pronyóknak némi stílust, egy olyan buli lehelletét, amit soha nem ismertek és nem is mertek kérdezni róla... jaj, ezek a balhéfoszerok, hogy szeretnek ezzel baszkódni... Kisjézus, a Gnóm, Csoki-Georgie, Súlyomfasz, Zorro, Csülökcsont, Viktor, a Takarító, a Kicsi, Csavargó Terry, Frenchy, Mouldy Marvin, Pizkos Ed, a Kapitány, Kacsa Chuck, Dagadt Freddy, Mocsok Phil, Aggregátor Charley, a Pedofil, Bolondkereszt, Puff, Magoo az Állat és még vagy száz másik... akcióra készen, hosszú sörények lobognak a szélben, csapkodó szakállak és bandának, fülbevalók, kar-szorítók, lánckorbácsok, horogkeresztek, a lecsupasztított Harleyk krómot villantanak, mozdul a forgalom a 101-en, idegesen mozdul, hogy elengedje ezt a formációt, egy szennyes vihar üledékét...

A Pokol Angyalainak hívják magukat. Motoroznak, erőszakot tesznek és támadnak, mint valami barbár lovasság – s esküsznek: nincs az a rendőrség, aki szétrombolhatná bűnöző motoros szövetségüket.

– True, a Férfias Férfi Magazinja (1965. augusztus)

Egyenként nem rossz fiúk ezek. Mondok valamit: inkább egy cellányi Hell's Angels legyen a kezem alatt, mint ugyanennyi polgárjogi aktivista. Mert mikor balhézni kezdenek, a tüntetők sokkal rosszabbak.

– egy smasszer vallomása, San Franciscó-i Városi Börtön

Némelyikük tisztára állat. Állat lenne bármilyen társadalomban. Ezek a csávók típusosan törvényen kívüliek, jó száz évvel korábban kellett volna születniük, akkor vadnyugati pisztolyharcosok lettek volna.

– Birney Jarvis,
korábban a Pokol Angyalai tagja,
aki később a *San Francisco Chronicle*
rendőrségi tudósítója lett

Mink az egyszázalékosak vagyunk, ember. Az egy százalék, aki nem illeszkedik be, és ez nem érdekl. Szóval ne gyere nekem a társadalombiztosítási számmal, meg hogy megbüntet téged is a csúnya rendőr bácsi. Aszondom, mink fogunk egy nőt, mocit, bendzsót, és má' szaladsz is. Átfofoztuk má' a cuccot vagy száz komoly balhén, életben is maradtunk, de ezt az öklünknek, meg, na jó, a felfényezett veszkónknak köszönhetjük. Mink a királyság vagyunk a motoros hunok között, bébi!

1965 egy Pokol Angyala a bírósági jegyzőkönyvbe
1966

Az ámok beindult, a „westernlovások” az állam minden pontjáról kisebb hordákban

Monterey felé döngöltek: San Bernardinóból és Los Angelesből északnak a 101-esen; Sacramentóból délnek az 50-esen... Oaklandból, Haywardból és Richmondból délnek a 17-esen; és persze Friscóból a parti pályán. A hardcore, a dugattyú-lovag elit a Pokol Angyalai voltak... szárnyas halálfejjel az ujjatlan dzsekijük hátán, a „mamát” is felpakolták maguk mögé, a nagy „szeletelt disznóra”. Finom, mosdatlan arroganciával közlekedtek, biztosak voltak saját hírnevükben, hogy ők a legrohadtabb motorosgeng a kereszténység egész történetében.

San Franciscóból külön formációban hajtatott a Gypsy Jokers, háromtucatnyian mindösszesen, ez a kettes számú törvényen kívüli klub Kaliforniában, médiaéhesek, ám mindösszesen egy szervezettel bírnak, de a Jokerek még mindig joggal nézhették le az olyan tömörüléseket, mint a Presidents, a Road Rats, a Nightriders és a Question Marks; ők úgyszintén a San Franciscó-i-öböl körzetéből, aztán a Gomorra, akiknek a Szodomája jó ötszáz mérföldre van délre, Los Angeles vaskos, örült teknőjében, ez a Sátán Szolgáinak is a hazai pályája, ők a hármas számú befutók ebben a törvény alatti hierarchiában, szabvány északi motorspécisták, fiatal kutyák húsára fáj a foguk, csiricsaré hajpántokban, gyengéd, szőke fiatalok ők, lobotomia utáni szemelrendezéssel; a Szolgák voltak a Los Angeles-i osztály, és az asszonyaik szoroson kapaszkodtak ezeknek a kutyaevő hülyéknek a fekete bőrdzsekijébe, ahogy északnak igyekeztek a Hell's Angelsszel tartandó évi rendes bulijukra, ahol a Los-Angeles-iekre jóindulatú fensőbbességességgel néztek... amit a Sátáni Szolgák egyáltalán nem bántak, márcsak azért sem, mer' ők meg szénné cikizhették a többi déli bandát, a Coffin Cheaterst, az Iron Horsement, a Galloping Goosest, a Comancherost, a Stray Satanst, hogy csak egy párat említsünk közülük e helyt, valamint az emberi dűznibetéteknek azt a világtalan margináliáját, akik még motoros klánhoz sem tartoztak – se délihez, se északihoz, se semmilyenhez –, és akikhez még soha senki sem szólt, kivéve persze az anyázást bunyó közben, de abban a helyzetben már a szavak hajtófát sem értek, csak a többletlánc vagy egy extra sörösüveg jelenthetett alapvető különbséget.

Újra és újra elmondtam, hogy nincs kiút a jelenlegi apályból. Ha széles nagy ébredtségben lettünk volna, ki nem vakartuk vón magunkat a körülölelő borzalmaidból... Eldobtuk volna eszközeinket, kilépünk a melőből, köpünk a kötelmekre, nem fizetünk adót, nem tekintünk törvényt és így tovább. A tudatánál lévő ember, nő avagy férfi, tudja-e mindazt a bolondériát csinálni, amit az élet minden pillanatában elvárnak tőle?

– Henry Miller
a *The World of Sex* c.
művében
(amit ezer példányban adott
ki
a J.N.H.
„Henry Miller barátainak”
1941-ben)

Annyi az egész, hogy az embereknek meg kell tanulniuk, ne kerüljenek az utunkba. Mer' mink felbaszunk mindenkit, aki az utunkba kerül.

– egy Pokol Angyala, midőn zsernyákhöz szólt

A Monterey Menet reggelén, Labour Day, 1964, Csavargó Terry meztelenül ébredt, és fáj mindene. Előző éjjel a Los Diablos bandából leütötték, és láncsal verték kilencen egy oaklandi kocsmá kulterében. Ez a Diablos rivális motormozgalmi szerveződés volt. „Az egyik tagot megütöttem korábban – „magyarázta Terry –, és nem értékelték. Két másik Angyallal voltam, de azok kicsit előbb lekoptak, és mikor lekoptak, ezek a kibaszott Diablók nekem jöttek a kultúr előtt. Elég rendesen

elkalapáltak, úgyhogy a fél éjszaka arra ment el, hogy kerestük őket.”

A keresés meddő volt, s épp csak hajnal előtt Terry visszament Scraggs kicsiny házába San Leandróban, ahol nejével és két gyermekével élt. Scraggs a harminchét éves exöklöző – aki egyszer ütött Bobo Olsonnal is – volt akkor a legöregebb Angyal a nyeregben, volt asszonya meg még két saját gyereke is. Mikor Terry azon a nyáron lejött Sacramentóból az Öbölbe, hogy munkát keressen, Scraggs kínált neki kvártélyt, kosztot. A két nő kijött egymással; a kölkök örjögtek, és Terry munkát talált a közeli General Motors-telep futószalagjánál – ami önmagában elismerés az amerikai szakszervezeti mozgalom alapszintjének általános humánpolitikai rugalmasságához mérten, hiszen Terry az első blikkre totál alkalmazhatatlannak látszott, Joe Palooka és a Bolygó Zsidó fele-fele arányú keveréke.

190 centis, 95 kilós (hat láb négy inch, kétszázötz font; kábé), gyúrt karokkal, kendermagos szakáll, vállig érő fekete toll és vad, vibratív viselkedés, mely nem számolt azzal, hogy enyhületet hoz bármely személyzetis szakember lelkiületére. Mindemellett, életének huszonhét (?) éve alatt komoly és elborzasztó rendőrségi adatbázist halmozott fel: letartóztatások miriádja, piti lopástól, csalástól a nemi erőszakig drogügyi túlkapásig és szemérem elleni erőszakig (ez a nyilvános és többrendbeli kinyalás *delictuma* volt) – s mindezt egyetlen vádemelési javaslat nélkül, hivatalosan nem volt büntethetőbb, mint amit bármely szellemdús, érzelmgazdag polgár tehetne az állati gyengeség ittas és erős pillanataiban.

„Ja, de azok a feljelentések lófaszt se érnek – tartja magát. – A vádak zöme hamis. Soha nem gondolok magamra bűnözőként. Nem gyúrok erre; nem vagyok elég éhes. Csak természetesen tolom a cuccot, erre van szükségem.” Aztán egy perccel később: „Azér’, asszem néha kemény, amit csinálok, mégha nem is bűnözés. Nemsoká’ lenyomnak valamelyik faszágért, aztán goodby Terry, kapok pluszban még egy jó csomó évet. Néha azt gondolom, itt az ideje lépni, New Yorkba vagy Ausztráliába, mindegy. Tudod, fasz, volt nekem még a Filmszínész Szakszervezettől is kártyám valamikor, Hollywoodban nyomtam akkor, a kurva anyját, bárhol megélek, mégha ilyen elbaszott vagyok is.”

Más szombatokon délután kettőig vagy háromig aludt volna, hogy aztán nekilödjön megint, még egy tucat hasonszörűvel, hogy megtalálja a Diablókat, aztán pépesre verje őket. De a Munkaünnepi Menet a legjelentősebb esemény a Pokol Angyalai zsebnaptárában; az egész klán éves találkozója, masszív háromnapos ivászat, és mindig valamilyen vad, szabadon futó akcióba torkollik, mely újabb kegyetlen megrázkódtatás a polgári erők számára. Egy Angyal sem hagyná ki, hacsak börtön vagy százszázalékosan megnyomorító sérülés nem engedné. A Munkaünnepi Menet a törvényenkívüliek válasza a karácsonyra vagy a hálaadásra, sőt leginkább az újévre: piázni, régi haverokkal prüntyögni, véletlenszerűen ökörködni, és az általános és teljes körű elmebetegség részesének lenni. Az időjárástól és az előzetesen elvégzett interurbán hívások mennyiségétől függően kétszáz vagy ezer törvényen kívüli motoros hun fog megjelenni, e függő változótól függetlenül 50%-uk már az érkezés pillanatában segrészegen.

Aznap reggel kilenckor már Terry és Scraggs is felkelt. A bosszú és a Diablók várhatnak. Ma: menet. Terry rágyújtott egy cigarettára, bevizsgálta a seggbe rúgásokat s egyéb zúzódásokat kis testén, ropogós Levi’sbe bújtatta lábait, nehéz, fekete csizmába, nem vett alsónadrágot, mert így, gatyá nélkül: mint a szűz lányok. Felvett viszont egy vörös izzasztótrikót (hívjuk így a *sweat-shirt*öt ehelyt), mely régi vörösbortól és emberi zsírtól (*human grease*) szaglott. Scraggs nyomott egy jó sört, míg az assz’ony neszkávéval bíbelődött. A kölköket jó előre lepasszolták a rokonokhoz. A nap melegen sütött. Az Öböl túlsópartján San Franciscoi köd takarta. A mocik megtankoltan, felcsicsázva. Ami még hátravolt: az alkalmasint széjjellévő

kevéske fizetőeszköz és marijuána begyűjtése, aztán felcsatolni a hálósákokat a mopedre, és... a hírhedt „színeket”.

A híres „színek”... az egyenruha, az identitás legnyilvánvalóbb hordozója... amit a kaliforniai legfőbb ügyész írt le meglehetősen hagiográfiai akkurátussággal egy zavaros, ám sokszor idézett hivatalos dokumentumban, mely a *Pokol Angyalai Motorkerékpáros Klub* címre hallgatott.

A Pokol Angyalai felhímezett emblémája, amit „színek”-nek hívnak, egy szárnyas koponyát jelenít meg, mely bukósisakot visel. Kevéssel a szárnyak alatt az MC betűket figyelhetjük meg, mely felett egy szalagon a „Pokol Angyalai” felirat látható. Ez alatt az alapszerv száma és földrajzi fekvése, mely legtöbbször a bázis nevének rövidítéséből áll. Minde jeleket általában egy ujj nélküli denimdzseki hátára hímezik. Mindemellett megfigyeltek delikvenszeket, akik különböző *Luftwaffe-jelzéseket* és a német Vaskereszt reprodukcióit hordják. Sokuk szakállas, és hosszú, általában gondozatlan hajviselettel rendelkezik.

A Pokol Angyalai jól megfigyelhetően a terjedelmes, nagy teljesítményű, amerikai gyártású motorkerékpárokat (elsősorban a Harley-Davidson) kedvelik. A klubtagok általában beceneveket használnak, körön belül ez a „hivatalos” nevük, és a klub listáin e neveken szerepelnek. Némely alapszerv azt javasolja, hogy a belépőket tetoválják, ennek ára benne van a felavatási díjban. Feltehetően az önmeghatározás szempontjából a legjelentősebb közös nevező a Pokol Angyalainak általános érvénnyel említhető közös mocskossága. A velük kapcsolatba kerülő nyomozótisztek folyamatosan arról tudósítanak, hogy ezek az emberek és társnőik, olybá tűnnek, mint akiknek azonnali folyó vízre, ill. forró fürdőre van igen nagy szüksége. Ujjlenyomattal könnyen azonosíthatók, hiszen a Pokol Angyalainak többsége hagyott már nyomot valamilyen jogbetartató szervezet irattárában.

A Pokol Angyalai néhány tagja, csakúgy mint más „nemtelen célokat követő” motorkerékpáros egyesület tagjai, mint például az „Egyszázalékosok”, mely a gyanú szerint az előbbi szervezet elit csoportja, s havonta egyszer Kalifornia állam valamely a látvány szempontból szép helyén gyűlnek össze. A helyi Pokol Angyalai rendszerint hetente találkoznak. ...A tagsági feltételek és az „egyszázalékos” jelvény viselési joga ez idő szerint ismeretlen a kaliforniai rendőrség előtt. ...Egy másik hímezett jel, melyet néhány tag hord, a „13”. Jelentések szerint mindez az ábécé 13. betűjét jelenti, mely angol az „M”, mely akár azt is jelezheti, hogy „marijuána”, esetleg meg még azt is, hogy viselője drogfüggő.

Teljesen kompakt, kerek egész... ez a kriminális gusztustalanság lényegében korrekt, leszámítva persze a hókuszpókuszt az egyszázalékosokkal. Minden Angyal viseli ezt a szart, de amit jelent, az csak annyi, büszkék arra, hogy az amerikai motorosok azon egy százalékába tartoznak, akiket az Amerikai Motorkerékpáros Szövetség elutasít tagjai közül. Utóbbi szervezet sportvégtagja a... mely kétségbeesetten küzd a respektábilis imidzsért – egy olyan képért, amelyet a Pokol Angyalai folyamatosan rombolnak. „Elítéljük őket – mondta az AMA igazgatója –, elítéltek lennének, ha lovon járnának, számaron, szörföznének, bicikliznének vagy skateboardoznának. Sajnálatosan a motorkerékpárt választották.”

Az AMA azt állítja, hogy ő az összes decens motorbiciklista nevében beszél, a hivatalos adat szerint kevesebb mint ötvézezer motoros rohangál azzal a másfél millió motorkerékpárral, melyet már eladtak Amerikában csak 1965-ben. Ahogy ezt az egyik gazdasági újság írta: a törvényenkívüliek nagy részét minden számításból jól kihagyták.

Terry és Scraggs olyan fél tíz körül hagyta el a házat, lazán legurultak két mérföldet Oakland belvárosán keresztül, halkan berregtették a motorokat, figyeltek a bámuló tekintetekre, amiket az elhaladó közlekedők, illetve az utcasarkokon álló népek küldtek feléjük, odaskubiztak a közúti jelzésekre és a sebességkorlátozásokra, és csak Tommy házatól féltömbnyire bőgették fel az állatot, aki a helyi szervezet elnöke volt, és a többiek nála várakoztak. Tommy nyugodt, lepusztult lakókörzetben élt Kelet-Oaklandben, régi környéken, kicsi, valaha fehér gerendavázás házak között, melyek egymás seggébe lógtak, és az előkert fűvét az *Oakland Tribune* újsághordóinak

generációi taposták le. Most, ezen az ünnepi reggelen az összes szomszéd a tornácon meg a nappali ablakában nézte azt az elborzasztó színjátékot, mely épp kialakulóban volt. Tizenegyre már harminc Pokol Angyala volt jelen, félig lezárták a szűk utcát, söröztek, ordítottak, valami zöld trutyit fésültek a szakállukba, turbózták a gépeket, a szerelésüket igazgatták, és verték egymást, csak hogy fokozzák a dolgok iránti érzékenységüket. A csajok csoportosan és nyugodtan álltak, ujjatlan blúzokat, kendőket és pólókat, csizmát és sötét szemüveget, felhúzott melltartókat, fénylő rúzs és aggodalmas arckifejezést viseltek, és látszott rajtuk a sok keserű bölcsesség, amit az elmúlt években tanultak. Akárcsak az Angyalok többsége, a benzintyúkók is leginkább huszonévesek voltak, bár volt néhány tinédzser is, de sok meg öregedő kurvának tűnt, aki egy messzezőgő egészségcentrikus szabadtéri vikendre gyúr.

A Pokol Angyalainak bármely gyüldéjén, öt embertől akár százötvenig, soha nem volt kérdéses, ki vezényli a nagyzenekart: Ralph „Sonny” Barger, a Maximum Leader, egy száznyolcvan centis, nyolcvankilós raktáros Kelet-Oaklandból, a leghidegebbfejű az egész brancsban, kemény, gyors eszű anyabaszó, ha bármi felmerülés befigyelt. Mindamellet fanatikus, filozófus, kompromisszumista és végső elrendező. Az oaklandi Angyalok Ralphnak hívják. Bárki másnak: Sonny... bár ha bedurvul a buli, válaszol olyan nevekre is, hogy Prez, Papa és Apuci. Barger szava kikezdhetetlen, sokan vannak, akik két perc alatt lenyomnák, ha pofozkodásra kerülne sor. De nem kerül soha. Ritkán emeli fel szavát – kivéve, ha külsősökkel márázkodnak. A legénységéből bármely másként gondolkodó nyugisan kezeltetik a szokásos péntek estéken, vagy simán eltűnnek a képből, életformát változtatnak, és soha többé nem keresztezik egyetlen Angyal útját sem.

Ha a rendezvény Tommynál némileg szervezetlennek tűnt, ez arra is visszavezethető, hogy Sonny ez idő szerint büntetését töltötte a San Rita Rehabilitációs Központban marijuanabirtoklásért. Míg Sonny börtönben volt, a többiek a minimumra szorították akcióikat – még ha Tommy, a maga nyugodt, visszafogott módján elég jól elvezetgette is a boltot. Huszonhat évesen egy évvel fiatalabb volt Bargernél: szőke, beretvált, feleség, két gyerek, 180 dollárt csinált hetente mint építőmunkás. Tudta, csak helyettesítheti a Prezt, de azt is tudta, hogy az oaklandi Angyaloknak kemény, tökiggázos jelenléttel kell észrevétni magukat a Labour Day vikendjén. Bármilyen alacsonyabb szintű részvétel visszavinné a spirituális vezérszerepet Dél-Kaliforniába, San Bernardinóba (vagy Berdooba), az ottani részlegekhez – akik az egész cuccot elkezdték 1950 körül, és új s még újabb szabályzatokat bocsátottak ki közel tizenöt évig. A növekvő rendőrségi figyelem ott lent, délen arra ösztönzött egyre több Angyalt, hogy északon keressen menedéket, a San Francisco-i – öböl környékén. 1965-re úgy tűnt, hogy Oakland a Pokol Angyalaiak világának fővárosa.

A fülsüketítő indulást megelőzően sok дума folyt a Diablókról, és hogy miféle holdkór vagy furcsa anyag vitte rá őket arra a bizonyosan öngyilkos tévedésre, hogy megtámadjanak egy magányos Angyalt. Ez most csak rutinkör volt, elhalasztották, elfelejtették, ahogy rámozdultak a könnyű kétórás vágóra Montereyig. Délre olyan kibaszott meleg volt, hogy sokan levették ingüket, kigombolták a bőrjakót, szálltak a „színek” a levegőégben, a szembejövők meztelen mellkasukba ütköztek. A délre irányuló sávokat vakációzó adófizetők töltötték be, akik hirtelen szembesültek az egy irányban közlekedő Angyalok borzalmával... majomhorda köszörűkövön, valami nyilvános helyre indulnak balhézni, hangosak és szőrösek, guvadt szemükön látszik a nemi erőszak vágya... a legtöbb autósban felgőzött az ösztön, egy erős balost venni, index nélkül persze, és eltaposni ezeket az arrogáns skorpiókat.

San José magasságában, egy órára délre Oaklandtól, a száguldó alakzatot megállította két Kalifornia állami autópálya rendőr, amivel negyvenöt perces dugót

csináltak a 17-es és a 101-es találkozásánál. Sokan leálltak, csak hogy nézzenek ki a fejükből. Ahogy felgyülemlt a sor, dögleni lehetett a kipufogógázban, kisebb ütközések és nagyobb anyázások kerültek terítékre.

„Felírtak mindenkit, akit tudtak – mondta Terry. – Olyanokért, hogy túl alacsonyan vannak az ülések, más meg túl magasan, hogy nincs tükör, hogy nincs fogódzkodó az utasnak, meg ilyenek – plusz folyamatosan a régi szabálysértéseken tököltek, amiket nem fizettünk ki, meg ami még az eszükbe jutott. A forgalom bedugult rendesen, bámultak a parasztok, mint aki nem látott még fehér embert, aztán, mint az Isten, megérkezett a forgalmi kapitány, lebaszta a barmokat »forgalmi nehézség« okozásáért, vagy mi a fasznak hívta. Röhögünk kurvára, aztán bemozdultunk megint.”

Jól kezelnek minket itt [Montereyben]. A legtöbb helyről kidobnak.

– Frenchy Berdooból egy
riporternek,
nem sokkal azelőtt,
hogy kidobták őket
Montereyből

San José és a montereyi bekötőút között a 101-es szelíden hullámzik a Santa Cruz hegység gazdag farmvidékén. A Pokol Angyalai kettecskén mentek egymás mellett, mindegyik sávban, megszálló ufóknak néztek ki olyan kisvárosokban, mint Coyote vagy Gilroy. Kitódult a nép az italboltokból, a Patyolatokból, jól megbámulták a nagyvárosi hunokat. A helyi zsaruk idegesen vártak a kereszteződéseknél, abban reménykedtek, hogy az Angyalok nyugiban átmennek, és nem pont itt csinálnak balhét. Olyan volt, mintha megnövelt akciórádiuszú Vietkong gerillák bukkantak volna fel, zárt alakzatban, gyorsan mozogva a Fő utcán, valami véres randira igyekezőt, ami senkit nem érdekelt a városban, és nem is akart tudni róla, de semmit!, míg a mocskos disznók mozgásban voltak.

Az Angyalok általában próbálják elkerülni a balhét útközben. A legkisebb vétségért való letartóztatás is egy vidéki kisvárosban, hosszú hétvégén három nap börtönt jelent, a buli kihagyását és maximális szabálysértési tételt, mikor hétfőn végre összeül a faszom helyi bíróság. Tudják azt is, az eredeti vádhoz adalékként – ami rendszerint a közlekedés szabályainak megsértése, illetve szabálytalan vezetés – valószínűleg még feljelentik őket az őrizetbe vételnél való ellenállásért, ami harminc nap börtönt jelenthet, cellafodrászatot és még vagy 150 dollár büntetést. Az évek alatt kellően kiokosodtak, az ilyen kis szarfészkeket oly módon közelítik, mint egy chicagói utazó hangszer-handlé a széles körben közismert traffipaxcsapdát Alabamában. Az eredeti elgondolás végül is az, hogy elérjünk a célba, ugyebár?, s nem tyúkszarszagú szalmabáb-rendőrökkel szkanderozni végig az úton.

A cél most egy Nick's nevű itató volt, zűrös, zajos hely a Del Monte nevű főáramban, közel a Cannery Row-hoz, Monterey belvárosában. „Szarozás nélkül keresztülmentünk a belvároson – emlékezett vissza Terry –, keresztül a mindenem. A legtöbb csávó ismerte Nick'set, kivéve persze engem, mer' én börtönben voltam legutóbb. Nem értünk oda, csak három körül, mert meg kellett várnunk három faszfejt a 101-es egyik benzinkútjánál. Mikor odaértünk, volt már ott vagy negyven-ötven verda. Aztán Berdooból is megjöttek vagy hetvenöt géppel, és jöttek, özönlöttek egész éjjel. Másnap reggelre ott volt háromszáz gép, mindenfelől.”

Az egész összejövétel állítólagos célja az volt, hogy pénzt gyűjtsünk egy volt Angyal tetemének Észak-Carolinába szállításához, ahol a mamája várta. Kenneth „Country” Beamert, a San Bernardino részleg alelnökét pár napja egy buzi kamionos eltaposta valami Jacumba nevű sivatagi zsákutcán, San Diego közelében. „Country” a

legszebb westernhagyományok jegyében döglött meg: hontalanul, szellemi homelessként, lepukkanva csontig, semmi más vagyonnal nem rendelkezett, mint a bűdös, koszos ruhájával meg a Harleyjával. A többiek úgy látták, a legkevesebb, amit tehetnek, hogy visszaküldik a maradványait valamelyik Caro-linába, ahol az otthonfélésege lehetett. „Meg kellett csinálni” – mondta Terry.

Az a fajta gesztus volt ez, ami még a zsaruknak is ellenállhatatlan: végtisztesség egy bajtársnak, gyűjtés az anyjának, és egyenruhás felvonulás, hogy igazi legyen a show. A montereyi rendőrség engedélyezte a látszatot, azzal, hogy ez egyfajta fegyveres temetés.

Évek óta az első eset volt, hogy a törvényen kívüli motorosok paraszthajszálnyi polgári együttérzéssel találkoztak – mint kiderült, ez volt az utolsó – míg a fényes csendes-óceáni hajnal fel nem kelt, a hírhedt montereyi erőszakos köszörülés meg nem kezdődött, 24 órával később, hogy az országos sajtó főcímeit elvigye. A Pokol Angyalai hamarost ismertek és rettegettek lettek országszerte. Véres, piával fröcskölt és gecis imidzsük ismertté vált a *The New York Times*, a *Time*, a *Newsweek*, a *The Nation*, a *Times*, a *True*, az *Esquire*, és a *Saturday Evening Post* olvasói előtt. Hat hónapon belül, parttól partig a legkisebb sárfészek polgárai is felfegyverezték magukat, hogy a Pokol Angyalai inváziójára felkészüljenek. Mindhárom nagy nemzeti tv-hálózat a nyomukban volt kamerákkal, és George Murphy, a korábbi bártáncosnő az Egyesült Államok szenátusa elé terjesztette vádjait. Akármilyen baromságnak is tetszik, ez a jelmezbálozó gonosztevők karneválja, mely összejött Montereyben azon a délelőttön, ott voltak, hogy „nagygyá tegyék”, ahogy a show-biz nyelvezet mondja, és összes sikerüket a furcsa erőszak kultusznak köszönhatték, ami úgy ül az amerikai média vállán, mint megannyi rejszoló holló. Semmi nem ragadja meg jobban egy szerkesztő szemét, mint a jól mediatizálható „erőszak”. „Szétbasztuk a zagyukat”, ahogy egy Angyal később magyarázta. Az újságok szerint legalább húsz mocskos disznófajzat rontott rá két tizenéves lányra, tizennégy és tizenöt évesekre, messze a korábbi randevúik helyszínétől, és a homokdűnék között „ismételten megerőszakolták” őket.

ISMÉTELTEN... MEGERŐSZAKOLTÁK 14 ÉS 15 ÉVESEK... BÜDÖS, SZŐRÖS GENGSZTEREK

A seriffhelyettes... úgy magyarázta az első találkozót, hogy ő »megerkezett az óceánpartra, és nagy máglyákat látott, amiket motoros hunok – mindkét nembeliek – álltak környül. Mikor a két..., közel hisztérikus lány előtűnt a sötétből, és kegyelemért könyörgött. Az egyik teljesen meztelen volt, a másikon meg csak egy szétrohadt póló volt”.

Na itt, édes Jézusom, itt volt az a kép és a pillanat, ami minden közéletileg elkötelezett férfi vérét felforralja, akinek bármiféle ismeretsége vagy vonzódása van a női nemhez. Két ártatlan’ fiatal lány, amerikai polgárok, és kivitték őket a dűnék közé, és úgy baszták meg őket, mintha arab kurvák lettek volna. Az egyik csávó azt jelentette a rendőrségnek, hogy ő megpróbálta kimenekíteni a csajokat, de nem tudta kimenekíteni őket, mert a csőcselék már éljenezni kezdett, és a lányokat levetkőztették. Ott, a homokon, a kék holdfényben, bebaszott durvinyekek között... és penetrálták őket, és penetrálták!

Következő reggel Csavargó Terry volt az egyike annak a négy Angyalnak, akit erőszakos közösülés miatt letartóztattak, aminek a büntetési tétele Kaliforniában egytől ötven évig terjed. Tagadott minden tudomást az elkövetett bűnről, mint ahogy tagadta Kilométeranya, Bűdös Marvin és Bolondkereszt is – de néhány órával később, oly alacsonyan meghatározott óvadékkal (1100 dollár) darabonként, a Monterey megyei

börtönben helyezték el őket Salinasban... ott Steinbeck forró völgyében, ahová az Appalache-vidéki rossz arcú parasztok települtek, a Linkhornok és a fiaik most mexikói *bracerók* munkáját felügyelik, szóval társadalmi emelkedés, és erre van a már emlegetett Murphy szenátornak egy jója: „alacsonyépítésűek”, mondta, „annyival egyszerűbb így nekik ráhajolni”.

És tényleg. Mióta Murphy szenátor a Pokol Angyalait az állati létezés legalacsonyabb fokán élő organizmusoknak nevezte, ezt feltehetően az követi majd, hogy inkább konstruálták őket az ájulásig agyondolgozott és kifárasztott asszonyok sérelmére elkövetett agyatlan nemi erőszaktételre, akikkel menet közben összeakadhatnak, ahogy sietősen mozognak A pontból B pontba, miközben a seggüket szinte olyan alacsonyan hordják, mint a tengerszint. Ami persze nincs messze az igazságtól, csak nagyon másmilyen okok miatt, mint ahogy az Kalifornia szövetségi állam híagyú szenátora el óhajtja hitetni mivélünk.

Természetszerűleg senki sem tudta, hogy az Angyalok, amint Nick'snél gyűltek azon a szombaton, a nemi erőszak fegyverének bevetésével olyan szintű médiaáttörésre készülnek, mint a Beatles vagy Bob Dylan; a beatzene folytatása más eszközökkel. Alkonyatkor, mikor a narancsszínű nap, de tényleg csak egy-mérföldnyire, vagy hogy belebukott az óceánba, a cselekmény vezérszólama annyira totál tervszerűtlennek tűnt, hogy a főszereplők – vagy áldozatok – kicsinyke figyelmet keltettek abban a zajgó tömegben, mely Nick's ivóját tömte teli úgy, hogy még a sötét utcára is jutott belőlük.

Terry azt mondja, hogy látta a lányokat és az „udvarlóikat”, de csak mint a teljes kép mellékalakjait. „Főként azért emlékszem rájuk, mert elmerengtem, mi a szöszt keres egy terhes fehér lány egy csapat velúr-szőrű főszerral ezen a helyen. Aztán arra jutottam, ez az ő legszemélyesebb dolga, én meg személy szerint egyébként sem zavarnám, hogy anyucikám, adj pinát! Velem volt a régi bőr, azóta szétmentünk, de akkor még jól elvoltunk, és kikaparta vón a szemem, ha kujtorogni kezdek, mikor ő is ott van. Másrészt meg, a kurva életbe, ha régi haverokkal találkozol, akiket egy vagy tán két éve sem láttál, hát akkor ki a faszom nem szarja le az idegeneket!”

Az egyetlen, amiben Terry és az összes többi Angyal is egyetért az „áldozatok” első megjelenésével kapcsolatban, hogy „kurvára tuti, hogy nem tizenégy vagy tizenöt évesek voltak, ember; azok a csajok minden porcikájukban legalább húsznak látszottak”. (A rendőrség később megerősítette a csajok életkorát, de minden más információt, beleértve a nevüket is, visszatartott, összefüggésben azzal a kaliforniai közmagatartással, hogy elutasítják a sajtóhozzáférést nemi erőszak áldozatai esetében.)

„Azt sem tudom megmondani, hogy jó csajok voltak-é, vagy sem – folytatta Terry. – Egyszerűen nem emlékszem. Minden, amit mondhatok, hogy nem volt semmi balhé Nick'snél. A zsaruk ott voltak, de csak távol tartani az embereket. Ugyanaz a régi történet, bárhová is megyünk: leáll a forgalom kint az utcán, helyi rosszarcok sunnyognak körbe, hátha leesik valami, fiatal lányok lesik a témát, meg néhány törzsalkoholista a Nick's szokásos népéből próbál bekapcsolódni a buliba. A Jagellók helyesen tették, hogy kint posztoltak. Bárhová megyünk, néhány helyi keményítő meg akarja kísérteni a töréspróbát. Ha nem lettek volna ott a zsernyákok, még megsérthettünk volna valakit, alkalmasint nyolc napon túl gyógyulón. A kurva életbe, hát senki nem akar balhézni egy évi rendes nagyparádén. Minden, amit akartunk, az csak egy kis kikapcsolódás, buli, relaxáció volt. Kulturált szórakozás!”

Mondják, a Pokol Angyalainak az átlagostól némileg eltérő elképzeléseik vannak a kikapcsolódásról és a relaxációról. Ha ők, végül is, „az állati létezés legalján lévő organizmusok”, még Murphy szenátor sem várhatja tőlük azt, hogy részeg hordába gyűlve olyan emelt szintű szabadidőtevékenységgel múlassák a csermely-léptű időt, mint például a pingpong, a whist vagy a szópóker. Piknikjeik a régmúlt óta úgy tartatnak számon, hogy a szórakoztatás egyfajta állatias formáját mutatják egy idő

után, s minden fiatal lány, aki hajnal kettőkor mutatkozik a Pokol Angyalai tábortüzénél, arról bizony azt feltételezik a motoros hunok, hogy be van indulva, mint polinéz sámánasszony az ibogagyökér hatása alatt. Természetesnek tűnt tehát, hogy a két csajos nagyobb figyelmet keltett, mikor lement a tengerpartra, mint korábban, a Nick's szolid, polgári helyiségének nyugalmában.

Az ügy egyik metszete, és ettől a legtöbb újság tudósítása eltekintett: az elemi logisztika kérdése volt. Hogyan történhetett, hogy ez a két ártatlan leányzó felbukkant egy elsivatagosodott tengeröbölben, éjjeli órán, hogy néhány száz részeg, motorbiciklis gengszterrel randevúzzon? Elrabolták őket Nick'stól? Ha igen, akkor előleg: mit kerestek tizennégy és tizenöt évesen egy olyan kocsmában, amit faltól falig megtömött az állam legnotóriusabbnak tudott galerije? Vagy valahol az utcán ejtették foglyul őket, talán egy forgalmi jelzőlámpánál, hogy aztán egy viseltes Harley benzintankjára dobják őket, és elhurcolják az éjszaka mélyére, ők hisztérikusan sikoltoztak, mint a szabin nők, miközben a járókelőket márványszoborra dermesztette a horror?

Rendőrségi stratégiák, akik azt gondolták, hogy ezzel izolálják az Angyalokat a békés polgári lakosoktól, fenntartottak egy táborhelyet jóval a városon kívül, Monterey Bay és Ford Ort, a hosszan hullámozó üres dűnék között, ami a Hadsereg kiképzési alaptáborához tartozott. Az érvelés egyszerű, hogynemondjam: kristálytiszt volt; a vadállatokat kitették egy olyan helyre, ahol nyugodtan belekorbácsolhatják magukat bármiféle orgiasztikus örületbe, anélkül hogy veszélyesek lennének a polgároknak – s ha a dolgok mégis kicsúsznának az ellenőrzés alól, akkor az út másik oldalán a saigoni landolásra váró sorállomány beriadóztatható, ki lehet osztani nekik a bajoneteket. Egy rendőrségi járőr az autópályánál felfigyuzott, ha netán az Angyalok nyugtalanok lesznek és vissza akarnak térni a városba, máskülönben nem volt semmiféle kísérlet arra, hogy teljességgel lezárják a tábort, és arra sem történt előkészület, hogy a helyi ártatlanokat visszatartsák, akiket beszippanthatott a látvány kíváncsiságilag, vagy más, olyan sötétebb okból, melyet elmulaszt említeni a rendőrségi alapkiképzés kézikönyve.

Az áldozatok a rendőrségi kérdésekre azt válaszolták, azért mentek le a beachre, mert „a motorosokat kívánták meg szemlélni”. Kíváncsiak voltak – még azután is, hogy számos órát eltöltöttek velük Nick'snél, ahol olyan zsúfoltság volt azon az estén, hogy a törvényenkívüliek zöme a parkolóba járt hugyozni, ahelyett hogy dzsungelharcosként küzdjön a WC előterében. „Azok a luvnyák, a kurva anyjukat, hát nem a vasárnapi iskolai dalok átismétlésére jöttek ki – mondta Terry. Bizsergett a peckük, és rá voltak cuppanva már néhány brére, csak ott jött be a bazmeg, hogy túl sok lett a csávó. Azzal kezdem, hogy eleinte laza kis kaland volt nekik. Csak aztán egyre több, és több csávó mászott fel a dűnére... – »jé, pina« mondták, tudod, hogy vannak ezek a dolgok... és addigra a luvnyák már nem akarták annyira. A velúr-főszerek lekoptak; sose láttuk őket többé. Nem t'om biztosra, hogy végződött. Amit tudok, hogy volt néhány nőstény kint a dűnék közt, de én meg a régi benzincsirkém elég hamar leálltunk. Annyira bebasztam, hogy még őt se tudtam megnyomni.”

Egy családi magazin sem érezte magát elég tökösnak, hogy kinyomtassa az Angyalok verzióját erről a csökött és borzalmas éjszakáról. Hat hónappal később, San Franciscóban Frenchyvel biliárdoztam egy bárban, és ő így emlékezett: „Az egyik csaji fehér volt és terhes, a másik színes, és őt néger bikával voltak. Úgy három órát lógtak Nick'snél, ittak, és a mi verdalovagjainkkal dumáltak, aztán kijöttek a beachre velünk – ők meg az öt bikájuk. Mindenki a tűz körül állt – naná, hogy kóstolgatták őket –, és elég hamar valaki beszólt a két csirkének, hogy nem akarnak-e beindulni, tudod, szívni kis füvet, vagy valami. Aszondták: *yeah*, és elvonultak egy pár micsávónkkal a dűnék közé. A füstös picca is elment néhány csákekesszal, de aztán ki akart szállni, viszont a terhes bringának tényleg égett a piccsája; az első négyöt főszert ő húzta a karjai, meg

inkább a lábai közé, de aztán ő is lehült egy kissé. Ezalatt azonban az egyik bikájuk túlzottan beszart, és elment a zsarukért – és ez minden, ami történt.”

„Másnap reggel – mondta Terry – valakivel motoroztam, elfelejtettem kivel, betértünk valami *drive-in* bőfögőbe a pályán, aztán toltunk egy reggelit. Megyünk vissza a beachre bazmeg, mikor is le van zárva az út, tenyészik a zсарu, mint a veszett fene, és ott ül a két luvnya a rendőrökocsiban, hesszelnek mindenkit, hogy kocsányon lóg a kukker. Nem tudtam, mi a szarról van szó, mikor szól egy zсарu, »Te vagy az egyik«, és már nyomja is rám a karperecet. Azok a kibaszott kis kurvák meg viháncoltak, felszabadultan röhögtek... tudod, ez az egyik közülük, haha. Így aztán mentem a kóterba, bazmeg, kajakbaszásért, mikor annyi erőm nem volt előző este, hogy a saját vén lotyómnak kirúgjam az egyik lábát.

Mikor a börtönbe értünk, aszondtam: »Hé, tessenek engemet ellenőrizni orvosilag. Doktort akarok! Több mint két napja nem használtam a répát, csak hugyozásra.« De basztak elmenni doktorért. Marvin és Miles és Bolondkereszt már ott volt, és rájöttünk, hogy nyakig ülünk a híg szarban, míg meg nem tudtuk, hogy az óvadék csak ezerszáz dollár. Akkor tudtuk, hogy annyira azért nem komoly az ügy.”

Ezenközben, kint Marina Beachen, a többi Angyalt bekerítették, és északnak kísérték a 156-oson a megyehatárig. A lemaradókat baseballütőkkel nógatták vállon, hogy nyomás, haver. A mellékutakat lezárták a state troopers, és közben rohamsisakos seriffek tucatjai – sokan a környező megyékből jöttek – vezényelték ki a törvényenkívülieket a háborússá lett övezetből. Mérföldeken át leállították a forgalmat, és a rongyos horda lassan haladt az úton, rápöfentve a motorral meg a kipufogóval mindarra, ami eléjük került. A zaj fülsüketítő volt, s nehéz elképzelni a gyakorolt hatást azokon a nyárvégi, Kalifornián kívülről jött turistákon, akik lehúzódtak, hogy teret engedjenek az intézkedésnek. Mivel egy katonai bázis közelében voltak, kétségtelenül azt gondolták, hogy egy páncélos menetoszlopnak kell utat engedniük, vagy legalábbis valami nagyon impresszív és nagyon militáris dolognak – erre félnótás motoros csavargók armádiáját látják, akiket úgy vezetnek, mint egy nyájnyi beteg birkát –, ó, micsoda rémálom a Kaliforniai Kereskedelmi Kamarának.

A U.S. 101-es autópályán, a megyehatárnál a *San Francisco Chronicle* riportere dumált Tommyval és még egy másik, Tiny nevű 195 centis, 120 kilós Angyallal, akinek vállig érő lófarka volt, és később országos ismertségre tett szert, mert megtámadta a *Vonuljunk ki Vietnamból* tüntetőit Berkeleyben.

„Egyszerű, normális csávók vagyunk – mondta Tommy. – A legtöbbünknek van munkája. A fele házasember, és soknak lakása, háza van. Csak azért, mert motorozgatunk, a zсарuk balhéba kevernek, bárhová is megyünk. Az erőszakos köszörülés vádjá hamis, és nem fog megállni. Az egész cucc a dugással önkéntes volt.” „Lónak a fasza, az óvadékügynökeink kihozzák az embereinket két órán belül – mondta Tiny. – Mér’ nem hagynak minket békén amúúúgy is? Csak azt akartuk, hogy összejöjjünk, és kicsinyt bulizgassunk, mint a szabadkőművesek vagy bármely más csoport.”

De a nyomdagépek már pörögtek, és a nyolchasáros cikk főcíme azt írta: A POKOL ANGYALAI CSOPORTOS NEMI ERŐSZAKTÉTELE. A szabadkőműveseknek sem volt ilyen médiájuk a tizennyolcadik század óta, mikor Casanova ablakokon és ólomtetőkön mászkált, és rossz hírét költötte a szövetségnek. Talán a Pokol Angyalai is követni fogják a szabadkőműveseket valamikor valami burzsoá szenilitásba, akkor már valamely más csoport fogja csinálni a felháborító főcímeiket: a légpárnás járműs banda, vagy az isten tudja, miféle eszközöket erőltet még ránk a jövő.

És mi a tendencia a Kiwanikkal? Mennek a pletykák Oaklandben egy új militanciáról, egy radikális víusról, mely drasztikusan megváltoztathatja a klub

imidzsét. A mai időkben elég könnyű előre látni azokat a vasárnap reggeleket, tíz vagy húsz év múlva persze, mikor egy csapatnyi középkorú pasi, Hell's Angels feliratos, fekete dzsekikben nyomulnak a jelzálagra vett nappalijukban és szomorúan mormolják a főcímet: A KIWANI CSOPORT ERŐSZAKTÉTELE: NÉGYET LETARTÓZTATTAK, A TÖBBI ELSZÖKÖTT, A RINGLEADERT KERESIK.

És akkor egy sokkírozott amerikai város rendőrfőnöke azt nyilatkozza – mint a montereyi seriff tette 1964-ben, a Pokol Angyalaival kapcsolatban: „A kialakult atmoszféra miatt már nem látnánk szívesen őket itt viszont.”

Útban a dögvész felé, 1965

2.

A napisajtó a modern világ ördögi princípiuma, és az idő csak arra szolgál, hogy nagyobb s nagyobb tisztasággal bizonyítsa be e tényt. Az újságok degeneratív kapacitása kifinomultan határtalan, mert még mindig tud mélyebbre s még mélyebbre sülyedni. Végül is felkavarja mindama emberi mocskot, melyet már semmilyen állam, vagy kormány sem tud ellenőrizni.

– Sören
Kierkegaard:
*Naplók: Az utolsó
évek*
1853-55

Az a legjobb az Angyalokban, hogy nem hazudnak egymásnak. Oly messzire természetesen mi sem megyünk, hogy ez a külsősökre is vonatkozzon, mert tűz ellen tüzettel kell harcolnunk. A kurva életbe, a legtöbb ember nem mondja el az igazat *semmiről!*

– Zorro, az egyetlen brazil Pokol Angyala

Mindez a fedőtörténet része volt.

– Arthur Schlesinger, Jr.,
azt magyarázva, miért
ettette a sajtót
a Disznó-öbölbeli
partraszállás
hamis magyarázataival

A politikusok, akárcsak a lapszerkesztők és a zsaruk, igenmód érdeklődnek a borzadályos történetek iránt, s ebben bizony Monterey megye Kalifornia állami szenátora, Fred Farr sem kivétel. Ő vezénylő fáklyafénye a Carmel-Pebble Beach brit stílusban arisztokratizáló jobb társaságának, és nem barátja a csavargó hordáknak, bárhol lettek légyenek is, de különösen nem azoknak a csoportos nemi erőszaktevőknek, akik az ő választói körzetét özönlötték el. A montereyi balhé főcímeire reakciója gyors és hangos volt. Farr azonnali és mélyreható vizsgálatot követelt a Hell's Angels és más, hasonló alomból származó imposztorok ellen. A nagy mocik, hosszú vágták, elegáns balhék világában a hierarchikus szemlélet a Pokol Angyalait tette naggyá. Elsők voltak, végül is, mint John Diliinger.

Thomas C. Lynch szövetségi főügyész, aki ekkortájt foglalta el hivatalát, ambiciózus volt és hiperaktív, gyors, átható kivizsgálást indított. Kérdőíveket küldött több mint száz seriffnek, kerületi ügyésznek és rendőrfőnöknek, melyben információkat kért a Pokol Angyalairól és „más tiszteletre méltatlanokról”. Javaslatokat is kért, miként kellene a törvénynek foglalkoznia ezekkel a csoportokkal.

Hat hónap telt el, mire az összes választ egy tizenöt oldalas jelentésbe sűrítették, mely úgy olvastatta magát, mint egy harmadosztályú horrorfilm cselekményvázlata. A megoldási javaslatok tekintetében azonban bizonytalan volt a dolgozat. Az államnak központosítani kell az információit ezekről a gengszterekről, keményebb ügyészi fellépést sürgetnie, és hatósági megfigyelés alá helyezni őket, ahol csak lehetséges és a többi.

A gondos olvasóban az az érzés horgadt fel, ha és amennyiben az Angyalok valóban azok a szörnyetegek, akiknek mutatják magukat, akkor sincs túl sok eszköz a zsaruk kezében ellenük – és valóban, Mr. Lynch jól tudta, hogy politikai okból, bizony vékony jégen korcsolyáztatják.

Jelentése színes volt, érdekes, mélyen elfogult és erősen riadóztató – pont az a fajta dolog, mely acélosan tuti anyag az országos sajtó számára. Annyi volt az örült tett, az értelmetlen rombolás, orgiák, bunyók, perverziók és ártatlan áldozatok furcsa parádéztatása nyomtatásban, visszafogott rendőri nyelven, mely alkalmas volt arra, hogy elaltassa bizonyíték sóvárgását még a legunalmasabban precíz rendőri riporterek is. Olyan sokat kértek belőle magazinok és napilapos körökből, hogy a főügyész hivatalának újra kellett nyomtatni. Még az Angyaloknak is jutott belőle; egyikük ellopta az enyémet. A jelentés lényege a „Garázda tevékenységek” című fejezet volt, rövid visszatekintés a törvényenkívüliek mozgására egy évtizedre visszanyúlóan. Idézek:

1964. április 2-án nyolc Angyal támadott egy oaklandi asszony házára, fegyverrel kényszerítették partnerét, hogy hagyja el a házat, és három gyermeke szeme láttára erőszakolták meg. Később, de még ugyanazon a reggelen a Pokol Angyalai női kísérei azzal fenyegették az áldozatot, ha együttműködik a rendőrséggel, borotvával vágják fel az arcát...

1962. június 2-án hajnalban jelentették, hogy három Pokol Angyala fogságába kerített egy 19 éves nőt egy kis bárban, Sacramento északi részén, és míg kettő leszorította a kocsmapadlatra, a harmadik megszabadította felsőruházatától. Az áldozat menstruált a bűncselekmény elkövetésének időpontjában, a harmadik személy az áldozat menseses vattáját elmozdította, és orális kielégítést követett el sérelmére...

1964. október 25-én hajnalban kilenc Pokol Angyala és két női kísérő került letartóztatásra a gardenai rendőri erők által, miután a seriff hivatala telefonhívást kapott egy helyi bárból. A rendőrség jelentette, hogy a csoport „elkezdte szétszedni az egész helyet”, miután valaki a falon széttört egy korsó sört egyikük feje fölé. A bárt romokban hagyták, a biliárdasztalt sör és vizelet borította...

A Lynch-jelentés tizennyolc hasonló eset krónikáját írja, s száz más hasonlóra csak utal. A lapok az egész államban hozták a legzafosabb sztorikat, együtt a főügyész megnyugtató szavaival, hogy a rendőrségi nyomás véget vet majd ennek a problémának. A legtöbb kaliforniai szerkesztő komoly esélyt adott a sztorinak egy napig, vagy hogy, aztán hagyták aláhullani. A Pokol Angyalai már szerepeltek főcímekben azelőtt is, és a Lynch-jelentés – melyet régi rendőrségi aktákra alapozott kutatás után írtak – kevés újdonságot hozott.

Az Angyalok már megint a kétes hírnév felé araszoltak, de a gátat a *The New York Times* Los Angeles-i tudósítója törte át, aki hosszas és fantasztikumban gazdag kommentárt jelentetett meg a Lynch-jelentésről. Március 16-i dátummal jelent meg a *Times*-ban, kéthasábos főcím alatt – amiben benne volt az összes kezdőerő, amit a sztori megkívánt: dübörgött a balhé. Ezt a *Time* magazin követte egy balhoroggal, „Vadabbak” címen. Es mire a felvert por leülepedett, az országos sajtó már garantált erővel fogta a kezüket. Mert ez szex volt, erőszak, bűn, örület és mocsok – és mind egyetlen csomagocskában. Itt a *Newsweek* 1965-ös leírása a Porterville-i Labor Day Runról másfél évvel korábban:

200 fekete bőrdzsekis motoros üvöltő hordája lepte el a kicsiny, álmos dél-kaliforniai várost, Porterville-t. Rombolva vonultak végig a helyi kocsmákon, obszcén szavakat kiáltozva. Megállították az autókat, kinyitották ajtaikat, inzultálni próbálták a női utasokat. Néhány csizmás barátnőjük lefeküdt az út közepére, és a polgárok megbotránkoztatására szuggesztíven szexuális jellegű csípőmozgást imitált. Egy bárban fél tucat motoros brutálisan megvert egy 65 éves idős férfit, és megpróbálta elrabolni a pultoslányt. Csak miután 71 rendőr érkezett a szomszédos városokból, megjelent a Highway Patrol, rendőrkutyák és vízagyúk, csak ezután ugrottak fel Harley-Davidsonjaikra, és hagyták el a várost mennydörgésszerű hangok kíséretében.

A *Time* és a *Newsweek* is az 1963-as Porterville-i „inváziót” a *The Wild One* (A

vad) című filmhez mérte, amely hasonló eseten alapult, és ez 1947-ben történt Hollisterben, Kaliforniában, Marlon Brando főszereplésével... a *Time* magazin *slice-of-seedy* életképnek hívta mindezt, egy bandányi gonosz és öntetszelgő motorbicikliáner csavargóról, akik Fekete Rebelliseknek hívták magukat. De a *The Wild One* gyorsan feledésbe merült, mondta a *Time*, mert „a jellemek túlrájzoltak voltak és az ábrázolt erőszak túlment azon a határon, hogy a hitelesség érzetét kelthesse a közönségben”.

Végül is ki a franc hinné el, hogy kétkerekű hunok hordája megtámadhat és megfélemlíthet egy egész kaliforniai várost? Hát a *Time* biztos nem. Legalábbis nem 1947-ben, mikor az első ilyen eset történt; és nem is 1953-ban, mikor a filmet forgalmazták; mégcsak tíz évvel később sem, mikor ugyanaz megtörtént egy másik városban. De 1965. március 26-án, tizennyolc évvel az első amerikai, úgynevezett motorkerékpáros lázadás után, a *Time* végre rájött, hogy hol a sztori, és alarmírozták a szerkesztőket. A hunok igaziak voltak! Tizennyolc évre eldugták őket valahová, ahol a motorcikliket polírozgathatták, és zsírozhatták a lánckorbácsokat, míg Kalifornia állam főügyésze fel nem mutatta őket a sajtónak. A *Time* nyugati parti hírnökei időpazarlás nélkül küldték a borzalmas hírt a szerkesztőség washingtoni fellegvárába, ahol azonvást kéthasábos extra turbósított szemkiverőt barkácsolt belőle az Amerika-rovat: „Múlt héten [*A vad*] visszatért – és ez most valóság!”

„Lynch bizonyítékhegyeket gyűjtött a Hell's Angelsről – állította a *Time* – ...olyan bombát, mely megmutatja, hogy a csoportban több van annál hogy simán kiélje baljóslatú stigmáját... A nemi erőszak indította el Lynch vizsgálatát. A múlt ősszel két tizenéves lányt ragadtak el erőszakkal udvarlóiktól, és a banda számos tagja közösült velük.” Ez már tényleg botrányos megbélyegzés volt, hiszen az összes vádakot ejtették Terry, Marvin, Miles Anyácska és Bolondkereszt ellen egy hónappal letartóztatásuk után. Abbéli igyekezetében, hogy kipasszírozza a lét és a tápláló vitaminokat a sztoriból, a *Time* interpretációja láthatóan elsiklott a Lynch-jelentés első oldala felett, mely tisztán kifejti, hogy: „A további vizsgálat kérdéseket vetett fel, miszerint az erőszakos nemi közösülés törvényi tényállása megvalósult-é, illetve, hogy az áldozatok személyazonossága valós-e. Egy 1964. szeptember 24-én keltezett levél szerint, a Monterey megyei kerületi ügyész a vádak elejtését kérte a Monterey-Carmel-i Városi Bíróságtól, és kérelmét az esküdtszékhez is eljuttatta.” Az újság tudósításában szintén nem közölték a kerületi ügyész helyettesének megjegyzéseit: „A lányok orvosi vizsgálata nyomán keletkezett látélet nem támasztja alá az erőszakos közösülés vádját. Mindemellert az egyik leány megtagadta a vallomást, míg a másik vallomását a gépi hazugságvizsgálat teljesen megbízhatatlannak nyilvánította.” Ez itt egy elég komoly cucc, a *Time* mégsem talált teret reá, hogy közölje. Ehelyett a cikk fensőbbes, csevegő hangnemben folytatódik, hamis statisztikákkal:

[A Hell's Angelst] 1950-ben alapították Fontanában, a Los Angelestől 50 mérföldre keletre található vasipari városban. A klub tagjai ma 450-en lehetnek Kaliforniában. Bűnlajstromuk a szexuális perverzióktól és a kábítószer-szenvedélytől az egyszerű fizikai erőszakig és tolvajlásig terjed. A tagság körében 874 bűnvádi letartóztatás és 300 bűnvádi ítélet, valamint 1682. szabálysértési letartóztatás és 1023 szabálysértési ítélet született, azonban csak 85-en közülük teljesített börtön- vagy javítóintézeti büntetést.

Semmilyen tett nem túl degradáló ennek a bandának. Beavatási szertartásuk például minden új tagtól azt várja el, hogy hozzon egy új asszonyt vagy leányt (egymás között „tehennek” hívják őket), aki hajlandó a klub minden tagjával szexuális viszonyt létesíteni. Mindazonáltal jól látható, hogy kedvenc elfoglaltságuk egész városok terrorizálása.

A *Time* ezek után ugyanazt a porterville-i inváziós történetet mondta el, amit szimultán hozott a *Newsweek* is. Ez így szólt:

Mikor nincs elfoglaltságuk éppen, az Angyalok – néha kicsiny gyermekeik kísérik őket, vagy hajadon hölgyek – gyakran leromlott állapotban lévő házakat bérelnek valamely város szélén, ahol nőket, drogot és motorbicikliket csereberélnek. A kábítószeres elmezavarok

szüneteiben az Angyalok motorkerékpár-lopási kalandozásokra indulnak. Még egy speciális, hidraulikus rámpájú teherautójuk is van a lopott járművek szállítására és tárolására. Mindezek után újra kilovagolnak, hogy rút és aljas magaviseletükkel új vezérlő csillagra vessék tekintetüket.

Jól látható, hogy nincs helye az ilyen s hasonló viselkedésnek a Nagy Társadalomban, és a *Time* azt is kimondta, hogy ennek most már véget kell vetni. Az Establishmentnek kemény és határozott leckében kell részesítenie a barbárokat. A cikk győzelmi jelentéssel végződött:

...az összes helyi jogbetartató ügynökséget ellátták a Hell's Angels s más hasonló szervezetek összes tagjáról készített dossziékkal, koordinált titkosszolgálati megfigyelés alatt állnak a brutalizátorok, bárhol bukkanjanak is fel. „Soha többé nem engedjük, hogy becsületes állampolgárok életét, békéjét és biztonságát veszélyeztessék” – mondta [Lynch]. E szavakra kaliforniaiak ezrei borzongva rebegtek el egy hálás áment.

Kétségtelen, volt némi borzongás Kaliforniában azon a héten, de nem minden borzongás gyökerezett a hála érzésében. A Pokol Angyalai perverz nevetésben törtek ki: mi baromságot össze nem írtak róluk! A többi törvényenkívüli az irigység hangján borzongatta kedélyét az Angyalok hirtelen jött híressége okán. A zsaruk meg egész Kaliforniában ideges vigyorral háborogtak bensejükben, mérlegelve a következő jól mediatizált összeröffenésüket bármilyen motoroscsoporttal. Néhányan meg attól reszkettek, hogy a T/we-nak 3 042 902 olvasója van, és mindet meghülyítették.

A jelentőségteli nem a *Time* rákmenetes viszonya volt a valósággal, hanem a cikk hatása. 1965 márciusára a Pokol Angyalai virtuálisan nem létezőnek nyilvánították. A klub saját tagszámlálása mindösszesen 85 aktív Angyalt talált, egyébiránt mindet Kaliforniában. A folyamatos rendőrségi zaklatások lehetetlenné tették a klub tagjai számára, hogy viseljék címerüket Oaklanden kívül.

A San Franciscó-i taglétszám az egykori hetvenöttről lecsökkent tizenegyre úgy, hogy egy tag még a kizárását várta. Az eredeti berdooi (beleértve Fontanát) részleg maroknyi keménytökűre olvadt, akik eldöntötték: inkább elsüllyednek a hajóval együtt. Sacramentóban az a kétfős vendetta-brigád, mely John Miserly seriffből és egy Leonard Chatoian nevű utcai járőrből állt, oly nehezzé tette a helyi Angyalok életét, hogy az Oaklandbe költözés gondolatával játszadoztak... és már ott is rendesen fűtötték a kemencét. „A kurva életbe, sose gondoltuk volna, hogy beszorítanak az El Adobe-ba, és ismétlőkarabélyokkal sorakoztatnak minket a kocsmapultnál – emlékezett vissza Sonny Barger. – Már a Sinners Clubban is azért kezdtünk inni, mert annak legalább volt hátsó kijárata, és az ablakból jól belátható volt a terep. Aszondom, rendesen befűtöttek nekünk, ember. Fájt.”

A jó riporter, ha a megfelelő közelítésmódot alkalmazza, megérthet akár egy macskát vagy egy arabot is. Ha rosszul választ, akkor viszont összekarmolva vagy félreértetten távozik.

– A. J. Liebling

A Kalifornia állami főügyész jelentése az elmúlt tizenöt év leggonoszabb konspiratív bűneseteivel foglalkozott – melyben öt, egyes sorközzel írott oldalt fecséretek a Hell's Angels bűnözői tevékenységére –, és a jelentés mindössze tizenhét letartóztatásról és két ítéletről tudott beszámolni. Mit gondoljon ilyenkor az ember? A jelentés másik felében viszont 463 beazonosított Pokol Angyaláról beszéltek, akik között 151 bűnvádi ítéletet osztottak ki. Ez az a fajta statisztika, mely az adófizetőknek hitet ad jogbetartató szervezeteikben, még ha kétséges is lett volna bizonyítani, hogy 463 Pokol Angyala létezett, mikor a statisztika a nyomdába ért. Sajnálatosan 100-nál kevesebben voltak. 1960 óta az aktív Hell's Angels-tagok száma soha nem haladta

meg a 200-at, és könnyen lehet, hogy még ezeknek az egyharmada is csak névleg volt tag, régi haverok, átmentek a másik oldalra házasság vagy korosodás révén, de beöltöztek a „színekbe” még egyszer vagy kétszer is egy évben, valami olyan komolyabb dologra, mint például a *Labor Day Run*.

A Lynch-jelentés számos ilyen éves eseményt említett, de leírásuk sem volt teljesen objektív. Nyilvánvaló okok miatt rendőrök ritkán látnak egy bűnesetet megtörténte közben, úgyhogy másokra kell hallgatniuk, mondanák el, hogy is történt.

A *Newsweek* a maga cikkét Porterville-i támadásról szinte szó szerint vették át a Lynch-jelentésből. Ennek egy másik variánsa 1963. szeptember 5-én jelent meg a *Porterville Farm Tribune* hasábjain. Ez egy helyszíni szemtanú jelentése volt, egyikét órával az esemény után írta egy Bill Rodgers nevű *Tribune*-riporter, aki ugyanakkor Porterville polgármestere is volt. A főcím azt hirdette: JÖTTEK, LÁTTAK, ÉS EGYÁLTALÁN NEM GYŐZTEK.

A Porterville-i rendőrség már szombat reggel tudta, hogy a kaliforniai motoros klán Porterville-be érhet a hétvégén.

...Késő délután motorosok kezdtek gyülekezni a Fő utca és az Olive St. sarkán, és az Eagle Clubot nézték ki ivászati bázisuknak. Jó néhány motoros a Murry Parkban volt. Semmi olyan nem történt eddig, ami súrolta volna a határokat.

Kora estére aztán nagy számban kezdtek érkezni, és a felvonulási terület továbbra is a Fő utca és az Olive sarka volt. A vonalak felforrósodtak, és az emberek tudni akarták, hogy a város mit kezd a helyzettel. Sürgették, hogy hívjuk a Nemzeti Gárdát, hogy rendeljünk el nagybani letartóztatásokat, hogy hatalmazzuk fel az állampolgárokat az önvédelem jogvédelemre, és osszunk ki közöttük fejszékét és ismétlőpuskákat.

Fél hét tájban ellenőriztük a Fő utcát. A show megkezdődött. A motorkerékpáros klán mintegy kétszáz tagja, közöttük nők és gyermekek, már meglehetősen erőszakossá váltak; csoportokba verődve molesztálták az autósokat és a járókelőket, olyanok voltak nagy számban, mint megannyi Para-Kovács Imre egy általa vezetett filmklub elején; száz vagy még több motor állt a Fő utca keleti oldalán.

Visszatértünk az őrsre. Torigian és Searle kezelték bent a dolgokat, Porrazzo is csatlakozott hozzájuk. Még mindig nem történt erőszakos esemény, úgyhogy nem volt okunk letartóztatásokat eszközölni. Vártuk, merre mozdul el a szituáció. Azt a döntést hoztuk, hogy lezárjuk a Murry Parkot.

Körülbelül nyolc lehetett, mikor rádión jött az üzenet, a motorkerékpáros csoport kivonul, keletre tartanak. Lehetségesnek látszott, hogy elhagyják a várost károkozás és erőszak nélkül. Ám néhány perccel később verekedést és balesetet jelentettek be egy klubból, ami a városhatárnál van a Doyle-kolónián, és a mentőket kérték. Azt is jelentették, hogy a klán visszafelé tart a városba.

Határozat született, hogy a motorkerékpáros csoportot tartsuk a városon kívül...

A hívások egész estére megbénították a városi rendőrség telefonközpontját, néhány igazolható volt közülük, de számos hívás névtelen telefonálótól származott, akik védelmet kerestek, vagy a rendőrséget zaklatták.

A forgalom egyre inkább lelassult a Fő utcán; 1500 helyi lakos gyűlt össze a Fő utca és az Olive sarkán, hogy lássák, mi fog történni. A motoros klán, talán 300-an lehettek ekkor, élvezte ezt a helyzetet, ittak, lassították a forgalmat, üvegeket törtek az utcán, profán és kihívó nyelvezetet használtak, és showmüsort csináltak, vagy legalábbis valamit, amit annak gondoltak.

A rendőrséget megbénította az erős forgalom és a sok báméskodó. Hangszóróval felszerelt rendőrautón mentünk körbe, és arra kértük Porterville lakosait, húzódjanak vissza a területről. Az eredmény: senki sem mozdult, sőt még mások is jöttek szájat tátani, a motoros klán pedig pfujozott. A Garden of Olive-től az Oakig, a Fő utca egy teljes háztömbje lezárásra került; az autópályát rendőrség zárta északról, a városi polgárőrség délről. A terület gyorsan ürült; a klán emberei rájöttek, hogy a Fő utca egy tömbje rájuk zárult.

⁹³⁰ -ra a koordinációs erők vezetői gyülekeztek a városi rendőrőrsön. Torigian tájékoztatta őket az akciótéréről – autókkal dél felé mozogni a Fő utcán; délre nyomni a motorosokat; senki nem mehet északra. Az autópálya-rendőrök az Olive és a Fő utca sarkától délre posztolnak. Nem reagálnak a beszólásokra vagy a gesztikulációra; hogy vagy kivonulnak, vagy mennek a börtönbe.

A városi tűzoltó készüléket a J. C. Penney marketnél harckészültségbe helyezték; a rendőrség tonfákkal és ismétlőkarabélyokkal vonult ki, nem használták a szirénákat, csak villogó kék fényeket. A motorkerékpáros klán az utca közepén tömegesült, némelyikük lefeküdt. Torigian vezette a rendőröket, egy bölényszarvon keresztül beszélt, azt használta bömbinek. „Öt percek van, hogy elhagyjátok a várost. Mozgás!” Az engedetlenség lepergett. A motorok felberregtek. Volt némi ellenállás, fél tucatot tartóztattak le. A városi tűzoltóság a víztömlőt a klánra irányította. Egy motorlovas északnak próbálkozott; a tűzoltók víz sugara ütötte ki a nyeregből.

A legtöbb motoros délnek ment, és folyamatosan mozgásban maradt. Néhányan megálltak a Sportcentrumnál. Rendőröket küldtünk, hogy tisztítsák meg a Murry Parkot. Az éjszakai kocsmákat ellenőrizte a rendőrség.

A három jelen lévő motorospáholy vezetőit a rendőrségre vitték kihallgatásra, a maradék motorosokat a Sportcentrumban tartották. Fenyegetések hangzottak el a Pokol Angyalai részéről, ha letartóztatott tagjaikat nem engedjük el, értük jönnek, és elviszik őket.

Torigian azt mondta, az egyetlen mód, hogy az eljárásnak megőrizhessük őket, ha óvadtéssel kiengedjük valamennyit. Rendőrök álltak készenlétben ismétlőpuskákkal és könnygázzal, ha megkísérelnék a börtönlázadást, zendülést vagy szöktetést.

Éjjel 2³⁰ magasságában néhány motoros Porterville felé tartott ismét. Torigian megállította őket a Fő utca hídjánál. Azt mondta: forduljanak meg, és tűnjenek el, vagy letartóztatja őket, motorkerékpárjaikat lefoglalja, hatósával egybeláncoltatja, és elvontatja.

Már napfénynél egy csomó megrettent motoros megint a térségben volt. De az erőszak és a károkozás fenyegetése jelen volt bénítóan.

Az az ember, aki mindent a valós nevéen nevez, nehezen jár az utcán anélkül, hogy Közös Ellenségnek kiáltva le ne üssék.

– Lord Halifax

Kevésbé fájdalmasan megvilágosító erejű, ám tanulságos módja, ahogy a rendőrségi jelentések túldramatizálják az Angyalokat, az alábbi kis írás, mely 1964. július 4-én született a Willits nevű favágófalucskába irányult kirándulásról, mely falucskához hasonló háromezer-öttszáz darab van csak Észak-Kaliforniában. A hivatalos verzió előtt lássunk egy privát levelet, melyet Mrs. Terry Whitright, egy San Franciscó-i háziasszony írt, kinek férje Willits szülötte. A két változat nem mond ellent egymásnak, de azt sugallja, hogy a Pokol Angyalai működésének valósága gyakran függ attól, ki is mondja el őket.

Íme, amit Mrs. Whitright írt 1965. március 29-én keltezett levelében:

Kedves Hunter,

Életemben az első alkalom, hogy élőben láttam a Pokol Angyalait, pont július 4-én történt Willitsben, Kaliforniában. Willits egy nagyon kicsi falucska, körülbelül százhatvan kilométerre északra S. F.-től [San Francisco]. Minden július 4-én, a Függetlenség Napján tartanak ott egy *Frontier's Day Celebrationt* (Határvidéknapi Ünnepelet), amelynek karnevál, parádé, ösztánc s hasonló részelemei vannak. Felmentünk erre, és Willits Fő utcáján a Hell's Angels sorakozott fel tőlünk másfél háztömbnyire egy igen népes bár környékén. Mi (Lóri, Barbie, Terry & én) mászkáltunk az utcán, mikor egy férfi, fekete bőrdzsekit viselt, veszkó-csizmát és egy igen piszkos pólót, megragadta Lori karját, és beszélt hozzám egy darabig, a nevét kérdezte & az egész idő alatt nagyon udvarias volt, és kedves. Ez úgy délután fél három körül történt. Később, estefelé elmentünk egy idősebb asszony házához, ahol megszálltunk a faluban. Volt neki egy unokaöccse, bizonyos Larry Jordan. Ő egy wilackey indián, körülbelül 27 vagy 28 éves. Ez a fiú Phil Jordan öccse, aki profi kosárlabdás volt a *New York Knickerbockersnél*, ma pedig a *Detroit Pistonsban játszik*. Well, akárhogy is, visszatérve Larry Jordonhoz, fél nyolc körül egy lány jött a kapuhoz, sírt és visítózott: „Eileen, Eileen, segíts már!” Én mentem a bejáráthoz, és ott állt Larry, vér folyt a nyakán és a halántékából. Eileen, a nagynénje ettől teljesen összezuhan, szóval nekem kellett a fürdőszobába vinnem, és lemosdatnom. A Pokol Angyalai súlyos sebet ejtettek rajta borotvával vagy nagyon éles késsel. Na mármint az egésznek az oka soha nem derült ki pontosan, miért is ugrott rá hat vagy hét Angyal, de Larry az a típusú fickó, aki azt hiszi, hogy ő jobb bárkinél. Persze ez nem a legjobb mód leírni őt, próbálja távol tartani magát mindentől, nem keresi a balhét, de, mondjuk, nem is ugrik el a

balhé elől. Elég nehéz ezt elmagyarázni, talán ismerned kéne őt, azt hiszem. Ha ismersz indiánt, akkor megérted; talán.

Terry visszajött (a boltban volt), és kicsit dumáltunk, aztán betette Larryt a kocsiba, és a kórházba vitte. Persze mindenki ivott, és össze akartak szedni egy csapatot, hogy kiverjék a Pokol Angyalait a faluból, de végül nem tették.

Egy másik ismerősünket, akit Fritz Bacchie-nek hívtak, szintén megverték az Angyalok. Hazament fegyverért, de a helyi zsaruk bedugták a dutyiba arra az éjszakára.

Mindent egybevetve, túl sok kárt nem okoztak, de a kényszeresség levegője áradt a városkán, senki nem tudta, mi jön még, és senki nem tudott nyugodtan pihenni vagy szórakozni, ami máskor oly szokásos itt, július 4-én.

Az állami főügyész ugyanezt így fogalmazta meg:

1965. július 4-én, annál a kocsmárosnál, aki korábban egy Pokol Angyalai által látogatott vendéglátóhelyet üzemeltetett Rodeó-ban, Kaliforniában, az oaklandi Hell's Angels „látogatást” tett, meghívására, Willitsben. Harminc motoros előretolt csoportja már az előző nap megérkezett, és július negyedike délutánján mintegy 120 motoros hun és nő kísérik elleték a helyi kocsmát. Az oaklandiek mellé jöttek még Angyalok Vallejoból és Richmondból, valamint a „Mofo” (Anyabaszó) csoporttól, San Franciscóból. Szórványos verekedések törtek ki a motorosok és a helyiek között, sörösüvegeket, motorkerékpár láncokat és a fém sörnyitákat fegyverként használták. Többen felfigyeltek arra, hogy néhány klántag nem ivott, hanem, mint harci főnökök, a háttérből figyelték az eseményeket. Mikor hívták a rendőrséget, ezek az emberek felszedték a tört sörösüvegeket, felocsolták sörrel a maradék vért a padlón, hogy a rendőrségi nyomozást nehezebbé tegyék. Mikor egy helyi állampolgár magára vette a felelősséget, s hazament a karabélyáért, és visszajött abba a kocsmába, ahol a klán gyülekezett, őt őrizetbe vette a hatóság. Segítséget adott az autópálya-rendőrség és a Mendocino megyei seriff hivatala. A motoroscsoporthoz a rendőrfőnök arra irányította, hogy vonuljanak ki a településről a városhatárig. A kivonulás után volt néhány verekedés az Angyalok között, de abban már a helyi adófizetők nem vettek részt.

A *Lynch-Newsweek* tudósítás a Porterville-i esetről zavaros volt részleteiben, ám brutálisan tiszta abban a sugallott imidzsben, hogy a Hell's Angels letámadt egy városkát, és vaskos horrorisztikumot nyomott le az ott élő állampolgárok torkán. Ezzel összehasonlítva a helyi szemtanúk nyilatkozata sápadt volt, és lassú... mint Mrs. Whitright meséje a willitsi incidensről, amiből hiányzott mindama zaft és feszültség, mely a színes rendőrségi tabló sajátja lett. Az alaptények felől nincs sok vita, de a hangsúlyok elhelyezése és a kontextus nagy különbséget produkáltak a nagyvárosok napilapjaiban megjelent tudósításokban. Valójában elfoglaltak-e a Pokol Angyalai városokat – amivel gyakran vádolták őket – vagy simán beköszöntek a főutcákra meg a helyi kricsmikbe részeg handabandázással, jóllehet felbirizgálva a helyi lakosok érzékenységét?

A szélesebb társadalmi kontextusban nézve: mekkora felforgató erőt jelentettek a Pokol Angyalai? És mennyire veszélyeztették Kalifornia állam lakóinak életét és javait... vagy Idahóban, Arizonában, Michiganben, New Yorkban és Indianában, Coloradóban, New Hampshire-ben, Marylandben, Floridában, Nevadában vagy Kanadában és az összes helyen, ahol érkezésük híre uniszónó ordításba kovácsolta az egész helyi lakosságot?

3.

Reszketek hazámért, ha arra gondolok: Az Isten igazságos.

– Thomas Jefferson

Lynch kaliforniai főállamügyész adatai szerint az állam bűnügyi statisztikájában az Angyalok körülbelül olyan jelentőségűek, mint az illegális cipőpertli-kereskedők vagy a

hamisított zsolozsmás-könyvet árusítók. A rendőrség mindösszesen 463 Pokol Angyalát számolt össze: 205 Los Angelesben, 233 San Francisco-Oakland térségében, a maradék pedig szélesen szóródott az államban. Persze ezek a szomorúságos elrugaskodások a valóság anyaföldjétől nehézkessé tették a többi adat komolyan vételét is. A kétes csomag 1023 szabálysértési és 151 bűnvádi ítéletet írt a Pokol Angyalai számlájára – jórészt járműlopást, rablást és garázdaságot. Ez az alapítás óta az összes évre és az összes tagra vonatkozott, jóllehet, azok közül már sokan kiszálltak.

Kalifornia állam 1963-as bűnügyi statisztikája 1116 emberölést, 12 448 súlyos testi sértést, 6257 szexuális indítékú bűnesetet, és 24 532 rablást mutatott. Az 1962-es statisztika 4121 halálos közlekedési balesetet számolt, mely az 1961-es 3839-ről emelkedett erre a számra. 1963-ról 1964-re virradólag a kábítószeres letartóztatásokon belül a fiatalok marijuána birtoklásért való őrizetbevétele 101%-kal emelkedett, és 1965-ben a *San Francisco Examiner* azt írta a „kisszínes” rovatban, hogy: »A szexuális úton terjedő betegségek a város tizenévesei körében megduplázódtak az elmúlt négy évben.» Még ha figyelembe vesszük az éves népességnövekményt, akkor is évi 10%-kal nő a fiatalok letartóztatási aránya. 1965 végén a demokrata kormányzót, Edmund „Pat” Brownt azzal vádolták a republikánusok a törvényhozásban, hogy „nem érintette meg” a növekvő bűnözés réme, ami állításuk szerint 70%-kal növekedett hivatali idejének hét éve alatt.

Ezzel a háttérrel nehéz megérteni, milyen különbséget jelentene az átlag kaliforniai biztonsága és lelki békéje számára, ha az összes motorkerékpáros törvénykerülőt mind a 901-et, a rendőrség szerint bekasztlnák huszonnégy órán belül.

Ha a „Pokol Angyalai regéje” bizonyít valamit is, akkor az elsősorban a New York-i sajtóestablishment gusztustalan hatalmát. A Hell’s Angels, abban a formában, ahogy ma létezik, az a *Time*, a *Newsweek* és a *The New York Times* frankensteini fiúgyermek. A *Times* az amerikai újságírás nehézsúlyú bajnoka. Tízből kilenc cikkben az újság meg is felel e reputációnak. Ugyanakkor a szerkesztők meg vannak győződve tévedhetetlenségükről, és ez az egész teljesítményt beárnyékolja. Értelmetlen volna most listát állítani ezekről a tévedésekről, mindamelllett eme dörgedelem célja nem az, hogy megbuktasson bármely lapot vagy magazint – hanem az, hogy rámutasson arra a potenciálisan erős hatásra, amelyet bármely sztorira gyakorol az, ha elfogadja és terjeszti nemcsak a *Time* és a *Newsweek*, de a hiperpresztízsdús *The New York Times* is. A *Times* egy az egyben fogadta el a Lynch-jelentést, és egyszerűen újranyomtatta tömörített formában, így szólt a főcím: KALIFORNIA LÉPÉSEKET TESZ, HOGY LETÖRJE A BARBÁR MOTOROSOK TERRORIZMUSÁT. A cikk belseje elég lényegre törő volt, de a kopf merő fikció: „Egy félreeső város tavernáját megszállta egy csoport motoros csavargó. Elkapták a csaplárnőt, s megerősakolták. Elmenőben fegyvereket villogtattak, és kemény következményekkel fenyegették a báméskodókat, ha elmondják bárkinek is, mit láttak. A hatóságoknak nehézségeik voltak beszélni hajlandó tanút találásában, aki segített volna a támadók letartóztatásában és felelősségre vonásában.”

Ez az incidens soha nem történt meg. Csinálmány, egyfajta újságírói montázs, a tudósító agymenése, aki a Lynch-jelentést pofozta cikké. De a *Times* nem hülyék írják, és nem is hülyék szerkesztik, és mindenki aki dolgozott már lapszerkesztőségben két hónapnál hosszabb ideig, tudja, milyen technikai biztosítékokat lehet beépíteni még a legvadabb sztoriba is, anélkül hogy félni kelljen, az olvasó bizalmának elvesztésétől. Amire ez kimegy, az alapvetően annak a művészete, hogy kinyomtathassuk a sztorit anélkül, hogy a törvény előtt felelősséget vállalnánk érte. Az „állítólag” szó e művészet kulcsa. A „tudósítások értelmében”, „állítása szerint”, „hivatkozva” nevezett művészet egyéb kulcsszavai. Tizennégy rövidke bekezdésben a *Times* cikke kilenc ilyen

fordulatot tartalmazott. A két legsúlyosabb a hollywoodi stílusú kopf és az „*állítólagos* csoportos nemi erőszak, melyet Labor Day hétvégéjén követte el egy 14 és egy 15 éves leány sérelmére. Az elkövetők a Pokol Angyalai klán tagjai voltak, öt és tíz között volt a számuk, és Monterey közelében, a tengerparton történt az eset” (kiemelés tőlem – HST). Sehol nem esett szó – akárcsak a sejtetés szintjén – a történetben arról, hogy a montereyi vádakat rég elejtették – márcsak *az idézett jelentés első oldala szerint is!* Az eredmény jó adag lusta, érzelmileg motivált zsurnalizmus lett, rossz kontármunka, amely ugyan nem emelt volna meg egyetlen szemöldököt sem a legtöbb amerikai újságban... de a *Times* mégiscsak etalon, még akkor is, ha ez esetben rossz etalon, és a cikk hatása az lett, hogy a tiszteletreméltóság pecsétjét ütötte rá egy olyan történetre, mely valójában hisztérikus, politikailag motivált baleset volt.

Ha a *Time* és a *Newsweek* soha nem nyúlt volna a sztorihoz, a New York-központú tömegmédiá akkor is ráugrott volna. A társadalmi burjánzást leleplezte az ország vezető napilapja. És akkor... egy héttel később jött a *Time-Newsweek* kettős robbantása, mely tényleg a csúcsra járatta az Angyalokat. A publicisztikák orgiája követte mindezt. A hosszú ideje szundító Hell's Angels tizennyolc évre való médiamuníciót kapott hat hónap alatt, és naná, hogy ez a fejükbe szállt.

A montereyi kajakbaszásos ügyig az Angyalok BLASZ 3-ban focizó csavargók voltak, akiket csak a kaliforniai zsaruk meg a mocibuzik ismertek. Ettől kezdve viszont ők lettek az állam legnagyobb és legnotóriusabb motoros klánja, bármit jelentsen is ez. Más törvényenkívüliek persze vitatták az elsőséget – amúgy meg mindenki leszarta.

A montereyi akció eredményeként címlapra kerültek Kalifornia minden napilapjában, beleértve a Los Angeles-i, San Franciscó-i, sacramentói lapokat – mely lapokat mindennap monitorolják és archiválják a *Time* és a *Newsweek* szerkesztőségi tanoncai. Némely cikk azzal jött, hogy a csajok csak flekkent sütöttek a tengernél két helyes-rendes udvarlójukkal – kik mint tigrisek harcoltak, hogy megmentse őket –, mikor megérkezett a Pokoli Angyalok négyezer fős előőrse, akik hirtelen körülvették a táborüzet, és olyanokat mondtak, hogy: „ne rovázz, öcsi, neked törjük be a kancát”. (És akkor, az egyik cikk szerint: „A szakállas, bűdös ember szőrös száját a szájához nyomta. Sikított és küzdött. A szőrös-bűdös meg egy másik Angyal felkapta és elhurcolta őt, sikoltozva, a sötétség mélyére. Az éles sikolyt később mély torokhang követte...”)

A HELL'S ANGELSEK KAMASZ LÁNYOKAT ERŐSZAKOLTAK 4000 MOTOROS HUN TÁMADTA MEG MONTEREYT

A Lynch-jelentésben idézet 18 kirívó eset közül csak kettő történt az 1964. évi Labor Day után, s mindkettő kocsmái pofozkodás volt. Tehát a történet ugyanúgy hozzáférhető volt a montereyi eset után, mint hat hónappal később, mikor a főügyész sajtótájékoztatót hívott egybe, és kiosztotta a tiszta fehér kis csomagot, minden hírhiénának egyet. Addig senki nem mutatott különösebb érdeklődést... nem volt idejük, vagy mert 1964 őszén a sajtó minden mozgósítható tehetségét az országos választásba ölte. Végül is tényleg tipikus uborkaszezonos történet, mint a nyári göngyöleghelyzet a Kőbányai Sörgyárban. Minden fontos dolog ingadozóban volt, s valakinek a hüvelykujját az események ütőerén kellett tartania.

Még Goldwater szenátor sem hagyta ki a Hell's Angels-problémát. Az „utcai bűnözés” nyerő volt neki is; emberek milliói érezték veszélyeztetve magukat *punkok* bandái által, gyalog menekültek előlük saját otthonaik közvetlen közelében, a nagyvárosok lepattant negyedeiben. A demokraták mindezt rasszista áriának mondták... de mit mondtak volna, ha Goldwater egy hordányi gonosz, bedrogozott fehér csavargótól óvja a választókat, s e csavargók száma ezekben mérhető... akiknek

Kaliforniában van a központjuk, de helyi részlegeik megtalálhatók az egész országban, sőt az egész Földön, és gyorsabban nőnek, mintsem az követhető lenne szabad szemmel... és olyan mozgékonyak a visszataszító gépsárcányaikon, hogy nagy számban feltűnhetnek szinte mindenütt, mindenkor, hogy rothadt vírusaikkal betegítsék a társadalmat, s végül szétrombolják azt.

Mocskos hunok tenyésznek és szaporodnak Kaliforniában mint a patkányok, és keletre terjeszkednek. Hallgassátok a Harleyjaik bömbölését! Még messze vannak, de a hangjuk már olyan, mint a mennydörgés. És akkor, a hajnali szellő szárnyán érezni fogjátok a kiszáradt vér, az ondó és az emberi zsír szagát... és a zaj egye hangosabb lesz, és akkor majd feltűnnek a nyugati láthatáron, elhomályosult, zavaros és véres szemekkel, habzó szájjal, valami gyökér eszenciáját rágják majd, amit egy külföldi dzsungelből csempésztek be... kiélik vad és visszataszító vágyaikat asszonyaitokon, kifosztják italboltjaitokat, és telibe gyalázzák a polgármestereteket a falu főterén, egy padon.

Most ott volt az ügy. A „bűnözés az utcán” hókuszpókusz túl bizonytalan, ez meg nem. Egy mai koncept, amire Goldwaternek úgy volt szüksége, mint az „autópálya-bűnözésre”, motorizált bűnelkövetésre, amitől senki sincs biztonságban. Pláne a kampányban. És már az első alkalommal, ha a demokraták megtámadták, a legmocskosabb Pokol Angyalairól húzhatott elő fotókat a farzsebéből, és fennhangon olvashatta az újsághíreket a montereyi erőszakos közösülésről, s más történeteket: «...elhurcolták, sítíva vitték a sötétbe”: „...a csapos, szinte eszméletlenül, kúszott a bár felé, míg az Angyalok zúzódás-tetkókat rugdaltak a bordáira...”

Sajnálatosan egyik elnökjelölt sem ugrott rá a Monterey-sztorira, így érdeklődés hiányában aztán gyorsan el is tűnt a szem elől. Legalábbis egyelőre. 1964 szeptemberétől következő év márciusáig a Hell's Angels nyugodt, a média által figyelmen kívül hagyott csatározások sorozatát vívta a rendőrséggel Los Angelesben és az Öböl-vidéken [San Francisco] is. A montereyi ügy olyan ismertté tette őket Kaliforniában, hogy a továbbiakban már nem volt nagy öröm az események részesének lenni. Minden utcán töltött perc kalkulált kockázat volt minden férfinak, aki a Hell's Angels feliratot viselte a dzsekijén. Az esélyek még rosszabbak voltak – kivéve Oaklandet –, és ha elkapták őket, a büntetési tétel igencsak drágának tűnt. A legzrikásabb időszakban mondta nekem egy korábbi friscói Angyal: „Ha holnap kirúgnának a munkahelyemről, és visszamennék motorozni az Angyalokhoz, egy hónapon belül elveszíteném a jogosítványom, ki-be járnék a börtönből, eladósodnék az óvadékügynöknek, és vadásznának rám a kopók, míg el nem megyek erről a környékről.” Akkoriban lesajnáltam őt, reménytelen paranoidnak tartottam. Aztán vettem egy nagy motorbiciklit, és elkezdtem járkálni San Franciscóban, meg az Öböl keleti felén. A bringa egyszerű, kedves BSA volt, egy törvényen kívüli Harleyval az esztétikai hasonlóság legkisebb jegyét sem hordozta, és egyes számú motorozós ruházatom egy okker irhakabát volt, amit egy Hell's Angels soha fel nem venne. Mindazonáltal három héttel a motorvásárlás után már háromszor tartóztattak le, és elég pontot gyűjtöttem ahhoz, hogy elveszítsem a kaliforniai jogosítványomat – amit végül is csak rövid távon tudtam megtartani, csakis fanatikus kitartásom miatt, mivel nagy összegű óvadékokat fizettem, és az élet, úgy tűnt akkor, végtelen kapcsolatot jelent bírakkal, segédrendőrökkel, zsarukkal és ügyvédekkel. Utóbbiak általában azt mondták, hogy elveszítettük az ügyet. Mielőtt motorkerékpárt vásároltam volna, tizenkét évig vezettem autót az ország négy hján valamennyi államában, és kétszer szálltak rám közlekedési szabálysértéssel, s mindkettő traffipaxcsapda eredménye volt – az egyik Pikeville-ban, Kentuckyban, a másik meg valahol Omaha környékén. Szóval sokkoló volt szembesülni a jogosítvány elvesztésének lehetőségével, olyan szabálysértések miatt, melyeket röpké három hét időtartama alatt követtem el.

A nyomás olyan erős volt, hogy a törvénytisztelő polgári motorosok is panaszkodtak a szükségtelen rendőri zaklatásokra. A rendőrök hivatalosan tagadták mindezt, de kevéssel 1964 karácsonya előtt egy San Franciscó-i rendőr azt nyilatkozta, hogy: „Elkapjuk a fiúkat. Háború van.”

„Kit ért ezen?” – kérdezte a riporter.

„Maga azt nagyon jól tudja, kit értek ezen – mondta a rendőr. – A Pokol Angyalait, a motoros csavargókat.”

„Úgy érti, mindenkit ellenőriznek, aki motorozik?” – kérdezte a riporter.

„Az ártatlanok is szenvedni kénytelenek olykor a bűnösökkel együtt” – válaszolt a rendőr.

„Mikor befejeztem a történetet – emlékezett vissza a riporter –, megmutattam egy rendőrnek, akivel az Igazságügyi Palota előtt futottam össze. Nevetett, és odahívott még egy zsarut. »Nézd má’ – mondta –, X. Y. már megint a saját faszára lépett!”

Az egyetlen jelentősebb médiaáttörés ezen a lehangelő 1964-65-ös télen az volt, hogy megjelent egy szókimondó sorozat a *San Francisco Chronicle* hasábjain, mely a friscói páholy új klubházának partijain alapult – ezt a klubházat aztán rögtön megtámadták és bezáratták a zsaruk, rögtön azután, hogy a sorozat megjelent. Ezenközben az oaklandi Angyalok jól híztak a máshonnan menekülő elvtársak dagályán. Berdooból, Hayward-ból, Sacramentóból jöttek el az Angyalok a néhány megmaradt védőbástya falai közé. Decemberre Barger részlege olyan nagyra nőtt, hogy ellenségre éhezett, és elkezdtek átjárni a hídon, és támadni a friscói Angyalokat. Barger úgy érezte, hogy Frisco hagyta a taglétszámot tizenegyre csökkenni, és ezzel annyira megalázta a Hell’s Angels hagyományait, hogy el kell búcsúzniuk a „színektől”. Ehhez kapcsolódva kijelentette, hogy a friscói részleg megszűnt és átküldte embereit, gyűjtsék be a dzsekiket. A friscói Angyalok ezt visszautasították, de erősen idegbetegség vett rajtuk erőt az oaklandi veszett kutyák özönlésétől. „Csak lógtunk lent a bárban, ember – mondta az egyik –, csak lazultunk néhány sörrel a biliárdasztalnál – és akkor kurvára hirtelen felbaszódott az ajtó, és ott álltak láncokkal, meg minden.”

„Azért, végül is, vissza tudtunk vágni. Átmentünk az egyik helyükre, és felgyújtottuk az egyik motort. Látnod kellett volna – az utca közepén égettük el, aztán bementünk a kricsmijükbe, és lemostuk őket. Micsoda balhé! Mondom neked, ember, nagyvadat lőttünk!”

Ez decemberben volt. Még két nyugodt hónap következett... és akkor jött a főügyész jelentése, tokától bokáig, parttól partig infámia, az ötletgazdag aljasságok széles skálája. Az egész felállás villanásnyi idő alatt megváltozott. Egykor bunkók bandája voltak, keményen kapartak minden dollárért... és akkor huszonnégy órával később riporterekkel, fotósokkal, szabadúszó írókkal és mindennemű showbiz-kurvával kellett hetegniük, akik mind a nagy zséről dumáltak. 1965 közepére sikerült masszívan megalapozniuk a hírnevüket, alsó hangon összövetségi mumusként.

Mindamellet, hogy a hírügynökségek által táplált napilapok százaiban jelentek meg, csakúgy, mint vagy fél tucat magazinban; televíziós operatőröknek pózoltak, és betelefonálás rádióműsorokban válaszolgattak kérdésekre. Sajtónyilatkozatokat adtak ki, különböző gyűléseken jelentek meg, hollywoodi cápákkal és magazin szerkesztőkkel alkudoztak. Misztikusok és poéták keresték fel őket, de éltették a diáklázadók, meghívták őket liberálisok és értelmiségiek partijaira. Az egész cucc nagyon bizarr volt, és mélyreható változást hozott jó néhány Angyal életében, akik még mindig merték viselni a „színeket”. Primadonnakomplexust fejlesztettek ki magukban, készpénz-hozzájárulást kértek (hogy az APEH-ba tömjék) a fotókért és az interjúkért. A *The New York Times* kemény csapás volt ebben a fejlődéstörténetben, s egy 1965. július 2-i Los Angeles-i tudósítás írta: „Egy férfi, aki a [Hell’s Angels] PR-

embereként mutatta be magát, megkereste a médiát azzal az ajánlattal, hogy eladja a hétvége »zajgásának« fotografikus tudósítását 500 dollár és 1000 dollár közötti összegekért. Szintén felajánlotta, hogy interjúkat szervez a klub tagjaival, 100 dollárért darabját, illetve némileg többért, ha portrét is igényel a kedves vevő. Ez a képviselő azt mondta a tudósítóknak, hogy »veszélyes« lehet behatolni abba a bárba San Bernardinóban, ahol az összejövétel lesz, anélkül hogy kifizetnék a »védelmet«. Egy magazin, mint mondotta ez az illető, már megfizette az 1000 dollárt, hogy egy fotós elkísérhesse a csoportot a hétvégére.”

A cikk a valóság és abszurdítások keverecse volt, melyet azonban súlyosan megalapozott a tény, hogy a *Times* Los Angeles-i tudósítója ekkorra már mély averziókat táplált bármivel szemben, aminek a legártatlanabb köze is lehetett a Pokol Angyalaihoz. Okai elsőrangúak voltak: kiadós veréssel fenyegették, ha megpróbál cikket írni a Hell's Angelsról, anélkül hogy befizetést eszközölt volna a klubpénztárba. Egyetlen újságíró sem szereti, ha készpénz-fizetési igényükkel akadályozzák hivatása gyakorlásában, és a normális válasz erre – vagy legalábbis a mitikus válasz – az a gyors döntés, hogy ráugranak a sztorira mint egy bulldog, és megírják, kerül, mibe kerül.

A *Times* reakciója ennél szubtilisebb volt. Megpróbálták fizetés nélkül jelentéktelenné tenni az Angyalokat, abban a reményben, hogy majd elvonulnak. Később pont az ellenkezője történt. Már jócskán duzzadt a sztori, és a szörnyek, amiket a *Times* is segített megszületni, visszajöttek egy sajtóügynök társaságában, hogy kísértsék őket. Itt egy maroknyi, társadalmilag még San Bernardinóban is integrálatlan gengszter, és minden egyes újságírótól 1000 dollárt kérnek, akik pedig csak egy hétvégecskét kívánnának velük lógni. A legtöbb Angyal látta ennek vicces oldalát, de még a játéknak ezen a pontján is sokan úgy érezték, hogy fair árat kérnek azért, amit csinálnak... és e hitük igazolódott, mikor „egy magazin” jött, és vagy 1000 dollárt (a *Times* szerint), vagy 1200 dollárt fizetett (az Angyalok szerint). Az ilyenfajta hozzájárulások nagyon érzékenyek a szerkesztőknek is, ha hozzájárultak az ilyen kifizetéshez, de az újságírónak/fotósoknak még inkább, és ők mindent el is követnek majd, hogy elkerüljék az olyan címkézést, hogy nekik fizetniük kell a sztorikért. Az Angyalok eleinte igen szabad szájúan beszéltek ezekről az összegekről, de később tagadták őket, mert Sonny Barger elterjesztette, hogy az ilyen duma adóproblémákat okozhat nekik. Ennek ellenére tény, hogy például egy, a *Life* magazin által megbízott fotóriporter jó sok időt az Angyalokkal töltött, egy *photo feature*-ön dolgozott, ami aztán soha nem jelent meg.

Érdekes megvilágításba helyezi a védelmi pénz kérdését az a tény, hogy az Angyalok egy olyan embertől kapták az ötletet, aki évi 100 000 dollárt kapitalizál különböző emberi hülyeségeken. Ez az a bizonyos PR-ember, akire a *Times* is hivatkozott. Közreműködése az Angyalok ügyeiben Berdooban kezdődött a *dragster* esetenél, de soha nem volt PR-ember – csak egy hangos kontakt, megbízás nélküli strici, aki nagy bottal pecázott a média zavarosában. (1965 nyarára *Hell's Angels Fan Club* feliratú pólókat dobott piacra, melyek elég jól mentek egészen addig, míg az Angyalok bejelentették, hogy elégetik mindet, ami a szemük elé kerül, még akkor is, ha le kell tépniük az emberek hátáról. Esetleg az emberek hátával együtt.)

Hosszú távon lehetetlenítette el a berdooi Angyalokat azzal, hogy nagy pénzt kért mindenkitől, aki látni akarta őket. S mivel senki (kivéve „egy magazint”) sem volt hajlandó fizetni, valamint még senki nem nevezte ezt az egészet blöffnek, szóval képes volt így fél évig ellavírozni. A berdooi Angyalok elkövezték Dick Nixon klasszikus hibáját: túl hamar „járattak csúcsra”. A montereyi ügy meg még két kisebb jelentőségű helyi bunyó olyan határtalan nyomást idézett elő, hogy azon kevesek, akik hajlandóak voltak még viselni a „színeket”, arra kényszerültek, hogy inkább politikai menekültnek, mint tőkös törvényenkívülinek látszanak, és a páholyok reputációja is ennek

megfelelően hussant tova. 1965. augusztus közepére – mikor az akciók száma Oaklandben az égbe tört – a *Los Angeles Times* a következőképpen jellemezte a berdooi helyzetet: A HELL'S ANGELS ELTÚNT A VÖLGYBŐL, A RENDŐRSÉGI NYOMÁS ELLENŐRZÉS ALÁ HELYEZI A TÖRVÉNYEN KÍVÜLI KLUBOKAT. Az első bekezdés ezt írta: „Akármilyen motoros törvényenkívüliek is vannak a [San Fernando] völgyben, kénytelenek voltak a föld alá vonulni, jelenti a rendőrség. Lemenőben vannak már, és nagyon kevés problémát és még kevesebb felháborodást okoznak.”

„Ha néhányan közülük mégis felszegnék fejüket, és megjelenének az utcán most – mondta egy rendőrőrmester –, az első járőrökcsi megállítaná őket kikérdezés végett. Ha nem találunk semmi mást, azt azért tudhatjuk, hogy be nem fizetett közlekedési szabálysértések érvényben vannak szinte mindegyikük ellen. Ez elég, hogy eltakarítsuk őket az utakról, és tényleg meghülyíti őket.

Gormannél fenntartunk egy ellenőrző pontot a Ridge Route-on, hogy megállítsuk és elbátortalanítsuk őket, mikor csoportjaik Észak-Kaliforniából – ahol aktívabbak – megpróbálnak Los Angelesbe jönni. Más ellenőrző pontjaink is vannak a Csendes-óceán parti autópályáján, különösen Malibu közelében.

Higanyszerűen mozgó bandává váltak. Kétezer-ötszáz tag nevét (*sic!*) tartjuk számon a különböző kluboktól, de azzal nem is törődünk, hogy a címeiket nyilvántartsuk. Folyamatosan mozognak. Változtatják a címeiket, változtatják a neveiket, változtatják még a hajuk színét is.”

Fontanában, a berdooi páholy szívében, az Angyalok nem sok vizet zavarnak nyilvánosan, nem túl gyakran aktivizálják magukat. „Négy vagy öt közülük együtt, ez oké – mondja Larry Wallace rendőrnyomozó. – De ha egy egész banda, tíz, vagy egy tucat gyűlik össze, akkor bizony rajtuk ütünk.”

Irodájában Wallace tartogat egy szuvenírt, mely emlékezteti, mit jelentenek az Angyalok neki. Egy ismert Modigliani-kép-nek kétszer négyes reprodukciója ez, mely egy asszonyt ábrázol, és valamelyik Angyal-héderről hozták el. A hölgy álmátag küllemű, hosszú nyakú asszony, formás kis szájjal. Vaskeresztet karcoltak a homlokára, a „segítség” [help] szót képregény-burokban belefűzték a hajába. A nyakában egy Dávid-csillag lóg, melyre horogkeresztet ragasztottak, golyó ütötte lyuk tátong a nyakán, és a golyó rajza éppen távozik a fejéből, hátul. Ha jól összezavarodtunk, segítenek a kiigazodásban az Angyalok maximái, melyeket szintén a reprodukcióra remekeltek:

*Az anyag örök
És örökké töltve vagyok*

*Drága biztos úr, ha tudtam volna, hogy
veszélyben az egészségem
sose nem gyújtottam volna rá egyre se.*

Az Angyalok megmaradtak Berdoóban is, de soha többé nem érték el azt a kiemelkedő jelentőséget helyi szinten, amit az ötvenes évek végén vagy a hatvanas évek elején. Mikor végre közelített a hírnév, túl sokat nem tudtak kínálni, csak visszataszító reputációjukat meg az elmeháborodott sajtóügynököket. Otto, a helyi részleg vezetője szart se tudott kezdeni az egésszel. Sal Mineo ugyan háromezer dezsőről beszélt a motoros hunok filmszereplése ellenértékeként, de az Angyalok nem tudták kiállítani a létszámot; némelyek börtönben voltak, mások kiléptek a mozgalomból, de a legfigyelemreméltóbb példányok rég fölmentek északra, Oaklandbe – „Isten megyéjébe”, ahogy néhányan hívták a környéket –, ahol Sonny Barger fingotta

a délnyugati passzátot, és kurvára nem arról folyt a duma, hogy akkor most eltűnnek a Pokol Angyalai, vagy sem. Otto is akciózni akart, s csak volt maroknyi hű csapata, akik támogatták ezt a törekvését. Egymás között levajzartak egy utolsó nagy dobást, a totális maszkarádot a *Saturday Evening Post* újság írójának.

A *Post* cikke 1965 novemberében jelent meg, jóllehet a megütött hang s a hozzáállás a kritika fanfárját fújta, az Angyalokat sokkal jobban érdekelte a médiajelenlét mennyiségi, mint minőségi oldala. Tokkal-vonóval, az egésznek figyelemre méltó hatása lett. Először is megjelentek színesben a *Saturday Evening Post* címlapján – igaz osztozniuk kellett Margit, brit királyi hercegnővel –, ezért aztán teljes joggal sztárnak számítottak, akiknek már nincs is más meghódítanivalójuk. Az egyetlen nyílt seb a meg-nem-gazdagodás története volt, melybe folyamatosan pergett a szegénység sója. („Az összes hajcsavarós háziasszony minket használ elrettentő példának – mondta Barger a *Post* riportérének –, és egy kurva cent nem sok, annyit nem kapunk érte.”) Ténykérdés, az oaklandi Angyalokat kicsukták a nagy Los Angeles-i alkudozásból, de kaptak ők is 500 dollárt a fotókért, amiket eladtak a Postnak, úgyhogy azért egy kicsiny túlzás csak kell, hogy kizsákmányolt kisebbségnek lássuk őket.

Kevély hősök bandája vagyunk
Tíz éve szervezeten
Úgy ismernek a városon
A Bowery gránátosok vagyunk mi
Jó öreg, régi csapat
Kezünkben macskakő
Meg egy hosszúdad gázcső.
Megnyalhatjuk a brooklyni gárdát
Ha mutatják a zsaruigazolványt,
Tudunk futni, mint a fene
Ha aszfalt a burkolat
Tán négyszáz csapásnyit is,
Es a csajok, édes kis cuncik
Beléknézúgnak tökig
Ha látják a hárét
Szagolják a brillantin szagát
A Bowery gránátosokét.

– a „Bowery Grenadiers”-
ból,
zene és szöveg: John
Allison.
© Copyright 1957, Hollis
Music, Inc.,
New York engedélyével

Az Angyalokkal való foglalataskodásom már egy éve tartott, és valójában soha nem fejeződött be. Eljutottam oda, hogy némelyiküket már elég jól ismertem, és a legtöbbjüket pedig eléggé ahhoz, hogy elmenjünk együtt szórakozni. Eleinte, a sok figyelmeztetés miatt is, még az iváshoz is túl feszült voltam velük. Fél tucat friscói Angyallal találkoztam egy délután egy bárban, ami a DePau Hotel nevű gennyes becsületsüllyesztőben volt San Francisco ipari negyedében a rakparton, a Hunger's Point gettó szélén. Kontaktom Frenchy volt (nem a berdooi, hanem a friscói), az egyik legkisebb és legerőszakosabb törvényenkívüli, aki a Box Shop nevű erőátvitel-szervíz résztulajdonosa volt, ahol kardánkeresztre feszítették Krisztust, pont szemben az

Evans Avenue-n ezzel a lepukkant DePau-val. Frenchy huszonkilenc éves, autószerelő szakmunkás, a Tengerészet egykori tengeralattjáró-matróza. Csak öt láb öt hüvelyk magas, 135 font ággyal-deszkával, de az Angyalok aszondják, nem fél senkitől, és bárkivel leáll ütni egyet. Felesége áttetsző, nyugodt, szőke fiatalasszony, akinek az ízlése láthatólag inkább a folklór, mint a vad bulik és veszett öklözések irányába mutatott. Frenchy gitározott, bendzsózott és játszott a Hohner-muzsikán.

A Box Shop mindig teli volt kocikkal, de nem mind tartozott fizetővendéghez. Frenchy és a három vagy négy Angyalból álló, változó személyzet vitte a szervizt, négytől tizenkét óráig dolgoztak általában, de néha motorkerékpáros túrákra ruccantak, vagy csak kinyújtották a bulit, vagy lezúztak a partra, és vitorlás hajókról intéztek támadást az Egyesült Államok tengeri határai és parti őrsége ellen.

Dumáltam Frenchyvel távbeszélőn, majd másnap találkoztunk a DePau-ban, ahol Okie Rayjel, Crazy Rockkal és egy fiatal kínaival biliárdoztak, ez utóbbit Ping-Pongnak szólították. Közvetlenül azután, hogy beléptem a helyiségbe, s az erősen egalitáriusnak tűnő atmoszférához alkalmazkodásként, melyet a bár kuncsaftjai láthatólag kedveltek és tartották magukat hozzá, levettem magamról Pam Beach márkájú sportkabátomat. Frenchy elég hosszan nem vett észre ahhoz, hogy kellemetlenné váljon a helyzet, mikor is biccentve küldött egy halovány mosolyt, majd a féldekas stampót bekúrta az egyik sarokba. Vettem egy sört, azt néztem ki a fejemből. Nem sok minden történt. Ping-Pong végezte a duma-munka dandárját, én meg nem tudtam, mit is gondoljak róla. Nem viselt „színeket”, de úgy füstölgött, mint egy veterán. (Később mondták, az a szenvedélye, hogy csak bejön, és a Box Shop meg a DePau körül lóg. Nem volt bringája, ezt azzal kompenzálta, hogy rövid csövével .357 Magnumot hordott a farzsebében.) Az Angyalok ettől nem dobták el az agyukat. Már volt egy kínai tag, egy szerelő a Harley-Davidsonnál, de ő nyugodt, függő típus volt, egyáltalán nem olyan, mint a Ping-Pong, aki csak idegesítette a törvényenkívülieket. Tudták: elhatározta, tetszeni fog, és olyan szorongva, görcsösen volt laza, hogy a homlokán pattogtak az erek. Ettől persze mindenkinek teli lett a töke.

Mikor vége lett a pool-meccsnek, Frenchy leült a pulthoz, és megkérdezte, mit akarok tudni. Több mint egy órát beszélünk, de társalgási stílusa megőriztett, legalábbis idegesített. Meg-megállt a beszédben, nyikorgó kosárral kezében, fél órákat hagyott lógni kérdéseket a levegőben, és szomorú mosollyal fixírozott... mint valami jó vicc poénjának allúziója, és biztos volt benne, hogy értem. Nehéz ellenségesség lengte be a kocsmát, mint füst az indián izzasztótípi, és egy darabig azt feltételeztem, hogy mindez reám irányul – ami igaz is volt, mikor először megjelentem, de aztán ez a fajta fókuszáltság elég gyorsan elmúlt. A pusztítás vágyának érzete maradt; ez része annak az atmoszférának, amit a Pokol Angyalai kilélegeznek... Világuk annyira telített az ellenségességgel, hogy már észre sem veszik. Szándékosan keménykednek minden ismeretlennel, mindazonáltal az is igaz, hogy mások arra is rosszul reagálnak, ha barátságosak próbálnak lenni. Láttam őket, mikor kívülállókat próbáltak szórakoztatni olyan történetekkel, amiket rendkívül mulatságosnak találtak – ám a hallgatókban mindez félelmet és émelygést ébresztett, mert az ő humorérzéküknek másmilyen szűrője volt.

A törvényenkívüliek egy része megérti ezt a kommunikációs űrt, de legtöbbjük sértve érzi magát, és tanácstalan, ha azt hallja: a „normális emberek” többsége borzalmasnak találja őket. Dühösek lesznek, ha arról hallanak, mennyire mocskosak is ők, de ahelyett, hogy decensen dezodort lopnának drogériákból, arra hajtanak, hogy még mocskosabbak legyenek. Például csak egy törpe minoritásuk hajlik arra, hogy észrevehetően kellemesítse testszagát. Akiknek feleségük van, vagy állandó csajuk, ezek annyiszor fürdenek, mint más fél- vagy egész munkanélküliek, és szaporább tisztaruha-cserével még rá is dolgoznak erre. Az effajta túlhajtottság működésük

gerince és motorja. Az izmos bűz, melyet az elbeszélések szerint árasztanak magukból, nem annyira az izzadságmirigyek jótékony termése vagy más eredetű testszag és kipárolgás, sokkal inkább a keményen kopogó egyenruhából szivárgó régi zsír illata. Minden frissen bezupált Angyal azzal érkezik a beavatására, hogy vadiúj Levi'st visel, korban s stílusban hozzáillő jakot, házilag ujjatlanítva, s hátán pedig a címet. A beavatási szertartás rituáléja páholyról páholyra változik, de a fő attrakció mindenhol a regruta új egyenruhájának bemocskítása. Lavórnyi húgyot és kutyaszart gyűjtenek az összejövétel előtt, hogy aztán az új fiú fejére öntsék pogány-profán keresztelésként. Vagy leveszi az összes ruháját, és pucéran vigyázza, hogy a genny-lavórt a ruhájára öntik, és a többik gondosan beletapossák.

Ezek a „babaruhái”, addig kell hordania, míg le nem rohad róla. A Levi'st olajba mártogatják, aztán kiakasztják száradni a napra, vagy éjszakára a motor alatt hagyják, hogy beszívja az indítókar házából áradó gépzsír illatát. Ha az idők során túl rongyosak lesznek, és ez már a használati értéket is csökkenti, akkor a másik, újabb Levi's fölé öltik. A dzsekik jó része oly mocskos, hogy a színe alig látható, de nem válnak meg tőle, míg szó szerint szét nem esik. A „babaruha” állaga státusz szimbólum. Egy évbe vagy kettőbe is tellik, míg elég redvásak már ahhoz, hogy viselője azt érezhesse, teljesített valamit.

Frenchy és a többi Angyal a DePau-ban tudni akarták, hogy a szaguk után találtam-é nyomukra. Később vettem észre azon az éjszakán, hogy sokan viseltek drága gyapjúingeket és sítzsekiket az egyenruha alatt. Mikor a sötét bezárt éjjel kettőkor, öt törvényenkívüli eljött hozzám egész éjszakás piálásra. Másnapra megtudtam, hogy egyikük lapostetvek aljas gazdája, két lábon járó élősködőfarm. Nyomkereső mohikán vadászaként jártam körbe nagy óvatosan a nappalimat, tetű s más, apró állatok jelenlétének nyomait kerestem, de nem találtam semmit. Idegesen figyeltem vagy tíz napig, arra gondoltam, álnokul a petéket pottyantotta, melyek most inkubátorban várják a nagy dobást, de végül semmilyen élősködő nem mutatkozott. Sok Bob Dylant hallgattunk azon az éjen, és utána hosszú ideig, ha meghallottam az ő hangját, a tetvekre gondoltam.

Mindez 1965 kora tavaszán történt. A nyár közepére annyira belekeveredtem a törvényenkívüliek életébe, hogy már magam sem voltam biztos benne, vajon kutatásokat folytatok a Pokol Angyalai rejtett életéről, vagy csendesen magukba szippantottak. Minden egyes héten két vagy három teljes estét az Angyalok bárjaiban töltöttem, a lakásaikon, motorozásokon vagy bulikon. Eleinte megpróbáltam kiiktatni őket a magánéletemből, de néhány hónap múltán a barátaim megszokták, hogy a nap vagy az éj bármely órájában Pokol Angyalait találtak kicsiny, ám festői szépségű albérletemben. Érkezéseik vagy indulásaik periodikus riadalmat okoztak a szomszédságban, és néha jelentős tömeg bámulta őket a járdákról. Mikor ennek híre elért az én jó, kínai származású háziuramhoz, emisszáriusokat küldött ki, vizsgálnák meg kenyérkereső munkám természetét.

Egy reggel Csavargó Terry vette fel a kaputelefont, hogy visszakézből zavarja el a lakbérbeszedőt, de akcióját rövidre zárta a járőrökcsi érkezése, mely a szomszédaszony feljelentése nyomán jelent meg a helyszínen. A hölgy nagyon udvarias volt, míg az Angyalok odébb vitték motorjaikat a garázsbejárójából, de másnap megkérdezte, vajon „azok a fiúk” a barátaim-e. Mondok, igen, mire négy napra rá megkaptam a kilakoltatási határozatot. A kajakbaszásos ómen megjelenése világos és azonnali veszélyt jelentett az anyagi javakra is; a háztömböt meg kellett tisztítani. Nem sokkal azután, hogy elköltöztem, rájöttem, hogy az aszonyka úgy félt, hogy belefagyott a szar. Angyalok csoportjait látta mindennap jönni-menni a lakásomból/ba, megnézte őket, hallotta a motorok zaját, és azt érezte: felégnék az idegpályái, ha ezt a zajt hallja. Megfélemlítették napjait és éjszakáit, füstölgő gumiköröket írtak az

aszfaltba, és hangrobbanásokat idéztek elő, de gondolkodása és ismeretanyaga nem volt elég differenciált ahhoz, hogy meg tudja különböztetni az Angyalok chopperjeinek basszusát a fél háztömbnyire lévő fogászatra igyekvő kismotorok magas hangfekvésű, konstans zajától. Délutánonként bejárati lépcsőjén ácsorgott, slaugozta a járdát, és megbámult minden kis Hondát, ami a hegyről jött le a közeli egészségügyi központba. Néha úgy tűnt, az egész utca teli van a Pokol Angyalaival. Több volt ez az érzés, mint amennyit bármely rendes adófizető polgárnak el kellene viselnie. Valójában látogatásait semmi más nem fémjelezte, mint némi hangos zene, motorok a járdán, és az, hogy időnként kilövellőztek a hátsó ablakon. A keményebb események azokon az éjszakákon következtek be, mikor nem volt ott egyetlen Angyal sem: egyik legérdemdúsabb látogatóm, egy New York-i reklámszakma nagymenő, megéhezett egy hosszú, elsivatagosító, egész estés vedelés után, és meglovasított egy egész sonkát az egyik szomszéd hűtőjéből; egy másik tiszteletré méltó vendégem lángba borította a matracomat piezoelektromos szivargyújtóval, hogy ki kellett kúrni a hátsó ablakon; egy harmadik ámokot futott nagy a teljesítményű, Falcon-típusú dudával, melyet alapértelmezésben tengerjárók használnak, hogy vészjeleket adhassanak általa; az emberek legalább húsz ablakból követték működését, és csak szerencséivel úszta meg a nyolc napon túl gyógyuló, súlyos testi sértést, mikor egy pizsamás férfi kisetett az egyik bejárati ajtón, és felé sújtott hosszú, fehér kurblijával.

Egy másik baljóslatú éjszakán a városi ügyész hajtatott át kocsijával a járdán, és bejáratom küszöbén, ahol is ráfeküdt a dudára, és az ütközőjével próbálta betörni az ajtót. Egy látogatóban lévő alanyi költő az elmenőben lévő busz alá gurított egy fémkukát, olyan zajt generálván, mintha emberéletet követelő baleset következett volna be legott. A felső szomszéd később úgy nyilatkozott, olyan hangot hallott, hogy egy kis Volkswagen ütközésének hangja rémlett fel előtte. „Kibaszott az ágyból a zaj. Kinéztem, de semmi mást nem láttam, mint a buszt. Gondoltam, az a kis autó előlről csapódott a busznak, begyűrte maga alá, és szétpasszírozta az utasokat az ütközés.”

A leggonoszabb incidens ebben az időszakban viszont semmilyen tiltakozást nem váltott ki: ez egyfajta tüzerő-bemutató volt, amelyre egy ábrándos vasárnap hajnalban, három óra harminc magasságában került sor. Olyan okokból, melyekre soha nem derült fény, szétlőttem a hátsó ablakot tizenkét lövetű ismétlőpuskám öt lövésével, amit percekkel később, hat ízben, .44-es Magnum-tüzelések követtek. Kemény lövöldözés, részeg röhögés és dezintegrálódó üvegtáblák hangjainak bacchanáliája volt ez az est. A szomszédság ez esetben teljes csenddel reagált. Egy darabig úgy képzeltem, hogy valami örült légörvény csinálta az összes zajt, majd elvezette az óceán irányába, de kilakoltatásom után úgy értesültem, mindez másként történt. Minden egyes lövést precíz unalommal feljegyezték a helyi pletykagépek. Egy másik albérlő mondta később, hogy a háziúr meg volt győződve a hallott rémtörténetek nyomán, hogy lakrészem teljes benseje orgiák, pogány partik, sámántüzek és alkalmi lövöldözések helyszínévé redukáltatott. Még azt is hallotta, hogy motorokkal hajtattunk volna a lakásba, belső túráztatás és kisebb versenyek lebonyolításának céljával.

Az említett kisebb incidenseket soha nem követte letartóztatás, de a szomszédság pletykaárama szerint mindet a Pokol Angyalai követték el, akik az én kicsiny lakrészemben működtek. Talán ez is az oka volt annak, hogy oly ritkán hívták ki a rendőrséget; senki sem akart volna az Angyalok nemes revánsának céltáblája lenni.

Röviddel kiköltözésem előtt, a háziúr fészekaljnyi mandarinnyelvű rokonsága jött, hogy megvizsgálja a helyet és a helyzetet, feltehetően abból a célból, hogy felmérjék az okozott kárt. Meglepettnek látszottak, s nagyon felszabadultnak is, mikor felmérték, hogy nagyobb pusztítás nem történt. Nem volt látható nyoma a Pokol Angyalai jelenlétének, az egyetlen motorkerékpár pedig a járda mellett parkolt. Elmenőben megállottak mellette, és élénken csacsogtak saját nyelvükön. Kicsinyt aggodalmas

voltam, hogy helyben lefoglalják a motoromat az elmaradt laktér fejében, de csoportjuk egyik tagja, aki beszélt Shakespeare nyelvét, biztosított, csak a gépjármű „eleganciáját” csodálták, úgymond.

Maga a háziúr sekélyes elképzelésekkel rendelkezett arról, milyen veszélyekkel is fenyegetik a Pokol Angyalai az ő tulajdonát. Minden panaszt le kellett fordítani kínaira, és azt gyanítom, ő mindezt megfelfejthetetlennek találta. Személyes referencia-rendszerét nem befolyásolta az angol nyelvű tömegmédiá, így nem lehetett semmilyen halovány elképzelése sem arról, miért olyan agitatívák a szomszédok. Az emberek, akiket azért küldött ki, hogy az elmaradt laktér felől szerezzenek bizonyosságot, szintén ismeretek híján voltak a törvényen kívüli motorosok kérdéskörében. Megrémítette őket dobermann típusú ölelem, de meg sem rebent a szemük, mikor becsengettek, és Csavargó Terryvel kerültek szemközt.

Ő egész éjszaka fenn volt, és némileg bizonytalanul mutatkozott a korábban elfogyasztott bor és parkán hatására. Hideg, nedves idő volt, és hozzám jövet Terry beugrott az Üdvhadsereg-hez, hogy egy panofixbunda rongyolt maradványait vásárolja meg magának harminckilenc centért. Úgy nézett ki a bunda, amilyent Marlene Dietrich viselt újonnan a húszas években. A szakadt bélés a térde magasságában fickándozott, ujjai pedig olyanok voltak, mintha dauerolt haj csövei lógnának ki a Hell's Angels-mellény alól. Ebben a lajban olybá tűnt, hogy olyan százhetven kiló lehet... valami törzsi, primitív és leépült csizmában, zsíros szakállal és kerek, fekete napszemüveggel, mint egy vak vándorverklis.

Azzal, hogy hagytam, vegye fel ő a kaputelefont, úgy tűnt, utat engedtem a laktérprobléma végső megoldásának. Ahogy lement az előszobába, újabb rund sört bontottunk, és rémült sikolyokat s távolodó, futó lépések hangját vártuk. Ám amit hallottunk, gyors, öblögetős párbeszéd volt, és másodpercekkel később Terry ismét ott volt a nappaliban. „A kurva életbe – mondta –, meg sem rezdültek. Számukra én csak egy másik amerikai vagyok. A két vénasszony csak vigyorgott rám, mint a vadalma, a kiscsávó meg, aki beszél angolul, megrázóan udvarias volt. Mondtam, hogy elmentél, és nem t'om mikor jössz vissza, de aszondták, várnak.”

Már vagy harminc másodperce visszaért a nappaliba, mikor izgatott sertepertélést hallottunk az ablak alól. A rendőrség jött a motorokért, és Terry sietősen kiment. Az ezt követő vita mintegy kéttucatnyi embert kerített köréjük, de a kínaiakat mindez nem érdekelte. Ők azért jöttek, hogy pénzről beszéljenek, és nem hagyták, hogy ezt a hangulatot elmossa valami értelmetlen diskurzus zsaruk és egy olyan valami között, melyet – láthatólag – a sztyeppéi szél egyenesen Külső-Mongóliából hordott ide.

A legtöbben, akik megálltak szájtátani, felismerték az emblémát Terry hátán, tehát képesek voltak a vitát számos más dimenzióban is értelmezni, noha az egyetlen valódi kérdés az volt, hogy Terry és Mouldy Marvin (aki bent pihent) büntethető-e helyszíni bírsággal 15 dollárra, a kapubejáró eltorlaszolásáért, vagy a jog könyörületteljesen szemet hunyhat, és a motorokat négy méterrel feljebb tolhatják egy legális parkolóba.

A zsaruk nyilvánvalóan élvezték az egész helyzetet. Egy rutin parkolási panasz drámai konfrontációhoz vezetett (jelentékeny tömeg szeme láttára) a Pokol Angyalai egyik legnotóriusabb tagjával. A legkeményebb, amit tehetnek, hogy szabálysértési feljelentést írnak mindösszesen 30 dollár nagyságrendben, de húsz percre volt szükségük, hogy hites döntést hozzanak. Végül a zsernyák, aki már a dráma első percében magához ragadta a kezdeményezést, az egészet a megoldás felé vitte egyetlen hirtelen mozdulattal, ahogy zsebre vágta a feljelentéses könyvecskéjét, s hátat fordított Terrynek a gondterhelt kontempláció sóhajával ajkain. „Na jó, na jó – csattogtatta fogait. – Csak vigye odébb az istenverte drótszamarakat, ugye odébb viszi?! Krisztusomra, mindkettőt el kéne vonatnom. De... Hagyjuk.” A rendőr fiatal volt, viszont erős színpadi jelenléttel bírt. Olyan volt, mintha Bing Crosby megszegyenítette

volna a tatár hercegeket, hogy nem vádolta meg őket azzal, amivel egyébként hadiura igen, hogy ugyanis leköpték volna a St. Mary's katedrális harangját.

4.

Ők Vad Bill Hickoks, ők Billy, a Kölyök – ők az utolsó amerikai hősök, akik megmaradtak nekünk, ember.

– Ed „Big Daddy” Roth

Kapják el a mocskokat!

-*Newsweek* (1965. március)

Nem minden törvénytelen volt boldog, hogy címlapsztár lett. A friscói Angyalok súlyosan megégették magukat néhányszor azután, hogy cikksorozat jelent meg róluk a *Chronicle* hasábjain, úgyhogy már úgy néztek a riporterekre, mint komolyabb szerencsétlenségek előtt megjelenő keselyűkre. Az Öböl túlsópartján, Oaklandben különböző formákat öltöttek a reakciók. Hét olyan év után, hogy a sajtó gyakorlatilag ignorálta őket, az Öböl keleti partjának Angyalai inkább kíváncsiak voltak, mint gondterheltek, talán csak a néhány újonnan érkezett volt kivétel, közülük is leginkább azok, akik Berdooból jöttek. Emigránsként tértek meg Oaklandbe, menedéket kerestek és nem megjelenési lehetőséget, az utolsó férfi, akivel szembesülni óhajtottak, a sajtófotográfus lett volna. Sokukat körözték Dél-Kaliforniában lopás, garázdaság és országúti cserbenhagyás vádjával. Egy véletlenszerű fényképfelvétel, egy parkolóban figyelmetlenül elkiáltott név bilincset kattinthatott a csuklójukra: egy fotó, amit Oaklandben kaptak le, egy interjú, amiben neveket sorolnak, amit aztán valamelyik hírügynökség felkaphat, és San Bernardinóban is kinyomtathatnak másnap reggel – az mind gáz. Ezután csak órák kérdése lenne, hogy a kopók a nyomukra találjanak.

A nagy publicitás rossz fényt vetett a foglalkoztatási statisztikára is. 1964 végén még a törvénytelenek kétharmada rendelkezett munkahellyel, egy évvel később ez az adat egyharmadra csökkent. Terryt kisvártatva kirúgták a General Motors futószalagjánál betöltött állásából, alig néhány nappal azután, hogy a *True* cikke megjelent.

„Csak annyit mondtak, hordjam el magam – mondta görcsös vigyorral. – Semmilyen magyarázatot nem adtak, de a srácok, akikkel dolgoztam, aszondták, a művezetőt nagyon megrázta a cikk. Megkérdezte az egyik főszert, hogy látott-e már kábítószert bevenni, vagy beszéltem-e neki valaha is az egész galerivel bünszövetségben elkövetett kajakbaszásokról. Ilyen szarokat kérdezett. A szakszervezet azt mondta, harcolnak a döntés ellen, de mi a fasznak, mondtam, tudok másként is pénzt keresni.”

A törvénytelen motorosok után nem kapkodnak a munkaerőpiacon. Kevés kivétellel még azok is, akik eladható szakismeretekkel rendelkeznek, inkább a munkánélküli segílyt választják, amely megadja persze a sokáig alvás luxusát, így rengeteg időt tölthetnek a motoron, és szabadúszóként csaphatnak le a pluszpénzekre, amikor szükség van rá. Néhányan a betöréses lopás frontján alkotnak nagyot, mások kocsikat beleznek ki, motorokat lopnak vagy hébe-hóba striciként dolgoznak. Sokakat dolgozó feleségük vagy barátnőjük támogat, akik titkár- vagy pincéernőként vagy night clubok táncosnőiként dolgoznak. A fiatalabb törvénytelenek közül nem kevesen még mindig a szüleikkel élnek, de erről nem szívesen beszélnek, csak hazamennek, ha már végképp muszáj volt – kialudni a részegséget, kipucolni a hűtőt vagy lenyúlni néhány dolcsit a családi malacperselyből.

Azok az Angyalok, akiknek van munkahelyük, általában részmunkaidősek vagy egyik melóról a másikra repdesnek, az egyik héten jó pénzt csinálnak, a másik héten semmit.

Dokkmunkások, raktári trógerok, kamionsofőrök, szerelők, eladók és

idénymunkások bármilyen melónál, ami gyorsan fizet és nem kell hozzá ajánlólevél. Talán tízből egynek van állandó munkája és decens keresménye. Skip Oaklandból a végső méos a General Motors gyártósorán, 200 dollárt keres hetente, saját házában lakik, és még a tőzsdén is paskolgatja a pénzét. Tiny, az oaklandi részleg hadiőrmeistere, és főfeje nagy, „hitelminősítő és -felügyelő” egy helyi televíziós alkatrészláncnál. Cadillacje van és heti 150 dollárt tesz zsebre azért, hogy baszogatja az embereket az elmaradt részletek miatt. „Ebben a biznyszben fenyegetőzéssel dolgozunk – mondja. – Először felhívom őket. Nagyon üzletszerű vagyok addig, míg meg nem bizonyosodom, hogy azzal az emberrel beszélek, akiről szó van. Akkor aszondom: »Figyelj, a kurva anyádat, huszonnégy órát adok, hogy ide gyere a lével!« Általában ettől már beszarnak, és fizetnek. Ha nem, akkor elmegyek a házhoz, és addig rugdalom az ajtót, míg valaki kinyitja. Néha van egy-két okostojás, aki bolondítani próbál, akkor szólok pár frájernek, adok nekik pár dollárt a segítségért, és odamegyünk, hogy találkozzunk a mocsokkal. Ez mindig hatásos. Soha nem kellett még megverni senkit.”

Van másoknak is állandó jövedelemé, de az Angyalok többsége sporadikusan működik olyan állásokban, ahol pillanatokon belül gépek veszik át a helyüket. Elég nehéz olyan segéd- vagy betanított munkát találni, ahol elfogadják, hogy az illetőnek vállig érő haja és arany fülbevalója van, olyan munkaadó kell ehhez, aki vagy nagyon nekikeseredett, vagy szokatlanul toleráns, de úgy jelentkezni munkára, hogy a munkavállaló tagja egy szövetségi szinten ismert „bűnöző motorkerékpáros összeesküvésnek” az oly mérvű hendikep, amit csak különleges tehetséggel lehet lebírni, és az Angyalok közül csak nagyon kevesen birtokosai ennek a tehetségnek. Többségük szakképzetlen és tanulatlan, gazdasági és társadalmi háttér nélküli lúzer, viszont színpompás rendőrségi múltja van, és rendelkezik a motorkerékpározás pontos műszaki és szellemi ismereteivel. Tehát több minden is volt az ő oldalukon, mint a fájdalmas és várakozó kesergés egy olyan világban, amihez valójában semmi közük nem volt. Valódi motivációjuk az az ösztönös bizonyosság, hogy mi fontos, és mi nem. Kívül vannak a nagy játékon, és tudják ezt. Szemben a diáklázadókkal, akik minimális teljesítménnyel kiemelkedhetnek harcaikból, és érvényesített jegyet kaphatnak a társadalmi státushoz jutásban, a motoros hunok annak az embernek a gyilkos tekintetével méregetik a jövendőt, akinek semmi esélye sincs a felfelé irányuló mobilitásra. Egy olyan világban, mely egyre inkább specialistákra, technikusokra és fantasztikusan bonyolult gépezetekre épül, a Pokol Angyalai nyilvánvaló vesztesek, és ez bassza az agyukat. De ahelyett azonban, hogy nyugodtan főt hajtva alávetnék magukat kollektív sorsuknak, megteremtették az alapjait a teljes munkaidős társadalmi vendettának. Nem számolnak azzal, hogy bármit is nyerhetnének, de másfelől, nincs is semmi, amit elveszíthetene.

Ha az egyik hátulütője a közszereplővé válásnak, hogy nem tudnak munkát kapni, úgy a másik keserű pofon annak felfedezése, hogy a hírnév nem jár feltétlenül egy tonna dollárral. Röviddel azután, hogy a hírmagazinok hírességgé növesztették őket, elkezdtek arról beszélni, hogy ebből „meg kéne gazdagodni”, és az a félelmük, hogy hamarosan eltakarítják őket, utat nyitott a szélesedő ellenérzésnek, hogy az újságok és magazinok csak „használják” őket, a példányszámot növelendő. Nem voltak bizonyosak hogyan jön meg a gazdagság, vagy miért, vagy egyáltalán kiérdemelték-e, de elég biztosnak tüntek viszont abban, hogy a fizetési mérleg az ő oldalukon jelen pillanatban negatív. Ez az érzés akkor ért a csúcra, mikor az Angyalok a *Post* címlapjára kerültek, és néhány héttel később nehéz volt bármi másról beszélni velük, mint a pénzről. Mindenféle szerződéseik lettek, számos ajánlatot kaptak, melyeket mérlegelni kellett. Menjenek rá keményen és hirtelen a gyorspénzre, vagy próbáljanak nyugodtak maradni, és kidolgozni a jogdíjak egy olyan rendszerét, amit az

örökkévalóságig ki lehet tolni.

Egyikük sem realizálta, milyen üres mindez, mígnem a szerződések is megkezdtek a maguk fájo összeomlását. Nem voltak elég gyorsak az Angyalok, hogy meglássák a trendeket, márcsak azért sem, mert a celebritás-státusz kikezdte, amúgy legendás éleslátásukat. Aztán egy nap a telefon nem csengett többé, és a játék véget ért. Még mindig pénzről beszéltek, ám szájuk íze hamar megkeseredett. Mindenütt pénz folyt, de nem tudták rátenni a kezüket. Szükségük lett volna egy jó ügynökre vagy egy monetáris zseni és pénzbolond narkósra, de egyiket sem találták. Nem volt senki, aki Sal Mineót basztassa a 3000 dollárért, amit azért ígért, hogy megcsinálhassa a filmjét. És senki nem volt, hogy kiénekelje a beígért 2000 dollárt a *Merv Griffin Show* producereiből, akikkel egyébként szintén filmről beszéltek. (Isten a tanúm, én megpróbáltam, és az Angyalok még mindig engem okolnak, hogy elbasztam a két rugót, de az a szomorú igazság, hogy Merv emberei simán nem akartak fizetni, ...talán mert tudták, hogy Les Crane már betervezett egy Hell's Angels részt a *sitcom*jába.) Voltak mások is, akik a hunokat megpróbálták valami markecolásba berángatni: egy San Franciscó-i újságíró, aki tudta, hogy az Angyalok találkoztak valamelyik nagy tv-hálózat emberével, és ott akart lenni egy stábbal, mikor legközelebb a törvényenkívüliek előzőlnenek egy városkát. A *deal* megbukott, noha az Angyalok felajánlották, hogy fejenként száz dollárért bármely városkát terrorizálnák, amelyiket a tévések csak kiválasztanak. Csábító, simán garanciális a hajmeresztő anyag, ám mindez szemben áll a televíziós iparnak az egész társadalom jólétéért érzett felelősségével, így visszautasították az ajánlatot.

Tagadnád-e a nyilvános iratokat?

– angolszász szólás

Az Angyalok különösen büszkék voltak *Post*-béli megjelenésükre, noha címlapra a legobskurussabb és legkevésbé tipikus tagok kerültek. Csak hogy fel ne izgassák 6670000 olvasójukat a *Post* valódi Hell's Angelses tabló helyett Skip Von Bugeninget választotta a címlapra. Skip korábban rock'n'roll-zenész volt, ma eladó egy szupermarketben, úgy néz ki és úgy beszél, ahogy az ideális munkavállalót elképzeli a világ. Skip végül is jó csávó, de eladni őt úgy, mint a tipikus Pokoli Angyalt, ez nagyjából olyan, mint újraforgatni a *The Wild One*-t Marlon Brando helyett Sal Mineóval a főszerepben. Fél évvel azután, hogy a *Post* címlapján szerepelt, Skipet megfosztották a „színektől”, és kirúgták a klubból. „Nem volt Angyalból gyúrva – mondta az egyik cimbi. – Csak az a kibaszott affektálás, az volt a mindene.”

Ahogy a törvényenkívüliek egyre több publicitást kaptak, válaszreakcióik növekvő mértékben váltak ellentmondásossá. Szinte mindent, amit róluk írtak, a Lynch-jelentésből vettek, és fel voltak háborodva, hogy felelősségteljes újságírók hogyan lehetnek ilyen trehányak és előítéletesek. Úgy beszéltek a szerkesztőkről és riporterekről, mint nagyobbacska halom biohulladékról, reménytelenül korrupt faszokról, akikkel semmilyen körülmények között sem lehet szóba állni. Minden fikázó újságcikk (a döntő többség) keserűséggel töltötte el őket, de élvezték, ha interjúvolták vagy fotózták őket, és ahelyett, hogy dühös hallgatásba burkolóztak volna, folyamatosan próbáltak újabb interjúkat adni, és ezzel helyrepofozni az egyensúlyt.

Egyetlen alkalom volt, mikor komolyan ellenségessé váltak mindazzal, ami a hírmédiához kapcsolódik. Ez közvetlenül a *Time*-és a *Newsweek*-cikkek megjelenése után volt. Emlékszem, próbáltam Crazy Rocknak, az egyik Angyalnak mutatni a *Time*-cikket, aki akkor éjjeliórként működött a *San Francisco Hiltonban*. Ránézett a cikke és félrelökte: „Beccavarodok, ha elolvasom ezt a szart – mondta. – Semmi értelme az egésznek. Egy kalap fos az egész, amivel leöntöttek bennünket.” A friscói Angyalok

általános elvek alapján szerény személyemet is láncos korbácsolásban kívánták részeltetni. Később, mikor az oaklandi Angyalokkal találkoztam, szóba került, hogy engem is máglyahalálra ítélnék azért, amit a *Newsweek* csinált velük. Erre aztán nem került sor egészen addig, hogy a motorkerékpározás újabb eredményeiről szóló cikkem meg nem jelent a *The Nation*ben, és rá nem jöttek, hogy nem vagyok ellenük egyáltalán.

Még abban az évben, később, és főként azután, hogy a politikai vita színpadára léptek – amikor Berkeleyben a békemozgalmárok menetével csaptak össze –, az Angyalok abbahagyták a röhögcsélést a róluk szóló sajtószemelvényeken. A tudósítások hangneme megváltozott, legszembetűnőbben William Randolph Hearst *San Francisco Examiner*jében és William Knowland *Oakland Tribune*-jában. Még a *San Francisco Chronicle* is, ami soha mást nem csinált, mint kiröhögte az Angyalokat, a néhai Lucius Beebe arra áldozta egyik vasárnapi jegyzetét, hogy eltűnődött a Berkeleyben felvonulókon, és azzal fejezte be: „A Pokol Angyalai láthatólag birtokolják a fittséget és realizmust, ami másutt hiányozni tetszik a San Franciscó-i öböl keleti oldalán.”

Ezen a ponton nem lehetett pontosan tudni, hogy az Angyalok mitizálják a sajtót, vagy fordítva. Megfigyelők és sajtóaddiktok igen különösnek találták ezt a tűzszünetet. Itt volt ugye az *Examiner*, mely mindig félelemmel és reszketéssel láttatta az Angyalokat, majd nagy hirtelen mutatja be őket, félreértett patriótaként. Az *Examiner* nem oly rég nehézségekkel szembesült, de befolyásos maradt abban az olvasói rétegben, amely máig kitartóan hiszi, hogy III. György király akár még most is élhet valahol Argentínában. A *Tribune* ugyanilyen típusú szaklap, de mentes azoktól a devianciáktól, melyek az *Examiner*t jellemzik. 1964-ben például a Hearst-birodalom megbocsátott Goldwaternek, míg a *Tribune* tartotta magát a vonalhoz. Az történt, hogy Mr. Knowland menedzselte a szenátor sikeres kaliforniai kampányát, tehát kétség nem volt afelől, hol is áll a *Tribune* – túl sok társa nem volt ebben – novemberben, a választásokkor. Bizonyos körökben a *Tribune*-t az „atavisztikus viselkedéskultúra” klasszikus példájának tartják, ahogy az antropológusuk szeretik hívni ezt a magatartást.

Lucius Beebe önálló kategória de véleménycikkei nem voltak már tényezők semmilyen jelentős bíró kérdésben, mióta bevezették a szögesdrót alkalmazását a préríken... de néhanapján előállt egy klasszikusan unalmas dodonai beszéddel, és valamilyen oknál fogva a *Chronicle* még halála, 1966 eleje után is folytatta ezek közlését. Már három éve olvastam a lapot, és még senkivel sem sikerült összeakadnom, aki komolyan vette volna Beebe írásművészetét, egészen addig, míg a Pokol Angyalai el nem kezdték idézgetni publicisztikáját – kemény tekintettel, merészen előremutató állkapoccsal, némi büszkeséggel a hangjukban. Mikor kiröhögtem őket, megmutatkozott a gyermekszoba hiánya. Beebe a *Texas Rangershez* hasonlította őket, és ahhoz a sajtóhoz mérten, amit korábban kaptak, ez három aranycsillagos áttörés volt. Próbáltam elmagyarázni, hogy szegény néhai Luciusnak járt a szája mint a kacsica piccsája, de észrevételeimet nem vették figyelembe. „A francba, ez az első alkalom, hogy valami jót is lehet rólunk olvasni – mondta az egyik –, és azt próbáld megejtetni velem, hogy ez egy seggfej a csávó... a kurva életbe, ez jobb, mint bármi, amit *te* valaha is írtál rólunk.”

Ami igaz is volt, és rohadtul is éreztem magam miatta. Soha nem jutott eszembe, hogy Tinyt Bat Mastersonhoz hasonlítsam. Vagy Terryt Billy, a Kölyökhöz. Vagy Sonnyt Buffalo Billhez. Még azután is, hogy Big Daddy mindezt szépen összecsomagolta, én még mindig hiányoltam az összefüggést... és akkor jött Beebe, a *Texas Rangeres* hasonlattal, amit az Angyalok abban a pillanatban megértettek.

Bárki bármit is mondott az Angyalokról, senki soha meg nem vádolta őket szerénységgel és visszafogottsággal, és ez a fajta sajtó tiszta, gyógyító balzsam volt hosszan abuzált, több sebből vérző egóikra. Az Angyalok úgy kezdtek hirtelen jött hírnevükre tekinteni, mint ami megerősíti mindazt, amit már régen gyanítottak: ritka, faszcináló kreatúrák voltak, egyedüliek és tiszták a Teremtésben. („Indulj és dugd el [mármint a tojás alakú labdát az amerikai fociban – a ford. megjegyzése], mi vagyunk a *Texas Rangers*.”) A sokáig elmaradt felismerés sokkja volt mindez, s bár sohasem volt érzékük az időzítéshez, általában elégedettek voltak az eredménnyel. Ugyanakkor arra is sor került, hogy felülvizsgálták a sajtóval kapcsolatos nézeteiket: nem az összes riporter volt született hazudozó – voltak kivételek, itt-ott, akik elég tökösek voltak, és megvolt bennük annak csökött értéke, hogy csak az igazat, a színtiszta igazat, és csakis az igazat írhatják erről a cuccról.

5.

Fekete denimfarmert

És motoroscsizmát hordott Fekete bőrdzsekit
Sassal a hátán Tuningolt bringája volt
Úgy indult, mint fegyver Ez a bolond volt
A 101-es országút terroristája.

– zenegépi slágerszöveg az ötvenes évek
végéről

A kaliforniai éghajlat példamutatóan kedvező a motorkerékpárosoknak csakúgy, mint a hullámlovásoknak, nyitott sportkocsiknak, úszómedencéknek és a kóros akarathiányoknak. A legtöbb motorbiciklista ártalmatlan hétvégi típus, nem veszélyesebbek, mint a sielők vagy a könnyűbúvárok. De a második világháború vége óta az egész Nyugati partot pestisként lepték el a vad, ifjonti motorosok, az utakon dübörögve tízen vagy akár harmincan, és megálltak bárhol, ahol megsomjaztak, hogy beszojjanak egy sört és zajongjanak. A publicitás fekete mágiája 1965-ben az egész jelenséget vadiújnak mutatta, de még a Pokol Angyalai soraiban is akadtak, akik ragaszkodtak ahhoz, hogy a törvényen kívüli motoros szcéna az ötvenes évek közepén indult el lefelé a lejtőn, mikor az eredeti arcok elkezdtek házasságokba, jelzáloghitelekbe és törlesztésekbe bonyolódni. Az egész cucc úgy született, mondják, a negyvenes évek végén, mikor a világháborús GI-ok, veteránok, a szolid polgári mintát kezdték követni: egyetem, házasság, állás, kölkök – és az összes békés kiegészítők, melyek a biztonság újdonság érzetével jöttek. Ám nem mindenki érzett így. Mint a szélhámosok, akik nyugatra lovagoltak Appomattox után, veteránok ezrei 1945 elmúltával simán elutasították, hogy a háború előtti mintához alkalmazkodjanak. Nem akartak rendet, csak magánvilágot – és időt, hogy elgondolkodjanak a dolgokon. Ideges, lejtősen guruló érzés volt ez, szorongó *Angst*, mely mindig folyománya egy háborúnak... az idő összenyomottságának érzete a fatalizmus falának külső határán. Több akciót akartak, és az egyik módja ennek a nagy motorról körbehordott tekintet volt. 1947-re Kalifornia állam felélénkült a rengeteg motortól, melyek majdnem mind a nagy, amerikai építésű *Harley-Davidsonok* vagy *Indianok* voltak.

Két tucat csillogó, lemeztelenített Harley töltötte meg az El Adobe bár parkolóját. Az Angyalok üvöltöttek, röhögtek, sört ittak – nem figyeltek a két tizenéves fiúra, akik a tömeg szélén álltak, félősen néztek. Végül az egyik fiú megszólított egy szikár, szakállas törvényenkívülit, akit Gutnak hívtak: „Bírjuk a mocikat, ember. Nagyon kemények.” Gut rájuk pillantott, aztán a motorokra. „Örülök, ha teccik. Ők a mindenünk.”

– 1965. szeptember

A Pokol Angyalai a hatvanas években nem kimondottan döglenek azért, hogy megtudják, kik szellemi elődeik. „Azok a csávók már nincsenek itt – mondta Barger egyszer nekem. Néhány persze volt, noha 1965-ben nem volt olyan egyszerű behatárolni a hollétüket. Páran meghaltak, mások börtönben voltak, és azok, akik kiegyenesítették a sorsukat, elhatározták, hogy kerülnek a nyilvánosságot. Annak a kevésnek, akiket sikerült lokalizálnom, az egyike Preetam Bobo volt. Egy szombat délután találtam rá, a San Franciscó-i-öböl túlsópartján, Sausalitóban a jachtkikötőben, a vitorlását próbálta rendbe hozni egy csak-oda útra a Karib-tengerre. Csapata a tizenhat éves fiából, két tengerjárt Pokol Angyalából és egy dermesztően szőke brit barátnőből állt, akit kék bikiniben kifeszítettek a fedélzetre. Preetam egyike a fris-cói Hell's Angels páholy két életre szóló tagjának. A másik, Frank a fris-cói Angyalok elnöke, hét

éve visszavonult a törvényen kívüli világból, ma a hullámlovaglásnak él a Csendes-óceán déli medencéjének egy festői szigetén. Frank az Angyal-világ George Washingtonja: nevét áhítattal ejtik ki más részlegekben is, nemcsak Friscóban. „A legjobb elnök volt – mondják. – Összetartott minket és jó volt hozzánk.” Frank stílusos ember, számos divatot csinált – az arany fülbevalótól a bordóra festett szakállig és a felcsíptethető orrbavalóig, amit mindig viselt, ha megfellelő közönség volt hozzá. Uralkodásának egész ideje alatt, 1955-től 1962-ig állandó állása volt, mint megbecsült kameramannak, de az életében több akcióra volt szüksége, mint amit bármilyen állás biztosítani tud. Erre voltak neki az Angyalok, humorának és fantáziájának mozgatói, jó szelep az agresszió levezetéséhez, és alkalmi lehetőség, hogy kiegészesse magából a munkaidő dögleteit, mint csengő-bongó gölemt, és legalább elhelyezzen némi *szörprájt* olyan embereken, akikhez másként nem volt hozzáférése. Frank annyira totálfrankó volt, hogy még Hollywoodba is lement, és megvette azt a kék-sárga csíkos pólót, amit Lee Marvin viselt a *The Wild Owe*-ban. Rongyosan hordta, és nem csak a motorozásokon és a bulikon. Mikor azt érezte, hogy a rendőrség jobban basztatja az Angyalokat, mint amit saját normái szerint el bírt viselni, megjelent a rendőrfőnöknél hollywoodi rongyos pólójában, és igazságot követelt. Mikor ez nem hozott eredményt, elment az Amerikai Polgári Szabadságok Uniójához [ACLU] – ez egy olyan lépés volt, amit Barger például simán elutasított, nevezett szervezet „kommunista” volta miatt. Baggerral ellentétben, Franknek jó, fanyar humora volt, és igen szofisztikáit ösztöne az önmegőrzéshez. Hét év főnökség alatt ő volt legnagyobb és legvadabb az összes Hell’s Angels részlegvezető között, akkor és mindörökké, soha nem tartóztatták le, és soha nem bocsátkozott belháborúba. Az Angyalok csodálatosnak találták teljesítményét. Preetam úgy nyerte el az alelnökséget, hogy hét Angyallal kellett verekednie egy héten belül – hárommal egy éjszaka! –, és leverte őket, mint a taknyot. Mindez Bobo tréfája volt; mielőtt csatlakozott volna a Pokol Angyalaihoz, ő volt San Francisco egyik legígéretesebb középsúlyú bokszolója, és tényleg nem volt nagy etvasz a részéről leverni fél tucatot, mit sem sejtő kocsmai öklözőt. Később, mikor karateszakértővé vált, boldogan semmisítette meg az újabb kihívók egy teljes nemzedékét.

Az Angyalok pótolhatatlan tömegoszlatónak gondolták. „Jó egy K.O. fiú a háznál – mondogatták –, de azért jobb, ha hűti magát kicsinyt, mikor jönnek a haverok. A csávók piáltak, ő meg már elkezdte birizgálni őket.”

Elmenetelig Bobo volt a rakpart irodalmi kávéházainak egyszarvú rozmárja. A kollégák nem voltak nagyon kihegyezve a vele való piálásra, s jó okuk volt minderre. Nem volt túl kényelmes bebaszni vele. Egyszer azt érezte, folt esett a becsületén, kicsúszott a smasszerok kezéből, és karateütéssel szétcsapott egy jó tizenöt centi vastag márványpadot az Igazságügyi Palotában, mikor épp tárgyalásra vezették. Még a rendőrség is csak ördögi vággyal a szemében nézegette őt, melybe azért respekttel telj’ félelem vegyült. Karateiskolát üzemeltetett, élvezte a „halálmeccseket”, a szabályok nélküli, csupasz öklű, a John L. Sullivan-korabeli bokszmeccsek karateverzióját. Persze nem feltétlenül szükséges, hogy az egyik harcos meghaljon, ám a harc addig folytatódik, míg egyikük – bármely okból – nem képes felállni... ha történetesen az ok elhalálozás, amit előre elfogadott mindkét harcos, és gondosan kiválogatott, finom, úri a közönség, akik azt tanúsítják, a halál bekövetkezte fatális véletlen következménye.

Sajnálatos módon Bobo elfogadott egy hirtelen jött halálos kihívást egy vizitáló japcsitól, éppen azon az éjszakán, mikor egy San Franciscó-i társasági-kolumnista hölgy és számos barátnője jöttek megnézni őt, merészebb vivőanyag reményében. Az eredmény véres ámokfutás, erős sikoltozás és pánik a galérián. Senki nem halt meg, de azért nagyon kegyetlen show volt, és nem sokkal utána Preetam Bobo nevét levették az oklevéllel bíró karateoktatók listájáról.

Csak ezután, hogy már minden addig keze ügyében lévő lehetőséget kimerített a közönség demoralizálására, kezdett komolyan a szépíráshoz. Évekkel korábban abbahagyta a motorozást „a stigma miatt”. Hosszú ideig motoros futár volt, aztán belezúgott Omar Hajjám középkori perzsa költő *Rubáiyát* c. füzérébe, megvilágosodása lőn, és szükségét érezte, hogy saját nézeteit is publikálja. Megtehetette, igaz, csak azzal a feltétellel, ha közhasznú hangon vonul a világ főbb országútjain. „Büdös kurvának éreztem magam – mondja –, de azt mondtam a kiadói szerkesztőnek, oké, tisztán játszom. A kurva életbe, nem akartam egész hátralévő életemben hajtáspajtás vagy motoros futár lenni.”

Preetam Bobo maga egy tanulmány, oly tudományos diszciplínában, amiről soha nem tudtam igazán, hogy is kéne hívni. Mozgó mauzóleuma volt mindennek, ami a Hell's Angelsnek szent, és csak kevésüknek sikerült ezt ilyen jól realizálni az életvitel szintjén. Preetam a Tökéletes Törvényenkívüli. Akárcsak Frank, ő is úgy tudta le egész aktivista korszakát, hogy soha nem tartóztatták le. „Annyi az egész, hogy nyugodtnak kell lenni a zsarukkal – mondja. – Bármikor is összeütközésbe kerültünk a törvénnyel, én csak a szélre sodródtam, és befogtam a pofám. Ha a hé feltett egy kérdést, udvariasan válaszoltam, és mindig hozzátettem: »sir«. Olyan helyzetekben, amikben voltunk, ember, a zsarú értékeli azt, hogy az ember »sir«-nek szólítsa. Dörzsöltség, ennyi. Mindamellet, kurvára sokkal kevesebbe kerül, mint börtönbe menni.”

Bobo már régebben is motorozott, mielőtt Pokol Angyala lett volna belőle. Jól emlékszik, egy éjen a Leavenworth és a Market sarkánál ment San Francisco belvárosában, mikor egy csomó motort látott egy Antones nevű biliárdcsarnok előtt. Megállt beköszönni, és nem sokkal később már tagja volt egy lazán szervezett kis csoportnak, amit félig viccesen Market Street Kommandónak neveztek. A motorkerékpárok még viszonylag ritkák voltak az ötvenes évek elején, és azok az emberek, akik a nyergekben ültek, örültek, ha társaságot találtak. „Odamehettél bármely napszakban – ráncolja homlokát az emlékezéstől Preetam –, és legalább tíz bringa állt a bejárat előtt. Már akkor is rendőrségi probléma volt. A tulajdonosok panaszkodtak, hogy a motorok miatt nem parkolnak a kuncsaftok az üzletek elé, és inkább máshová mennek vásárolni.”

A Market Street Kommandó úgy egy évig működött eseménytelenül. És akkor, 1954 elején, a *The Wild One* megtámadta a várost, s minden megváltozott. „Elmentünk a Fox moziba, a Market St.-en – mondja Preetam. – Kábé ötvenen voltunk, boros kancsókkal, fekete bődzsekiben... az erkélyre ültünk, szivaroztunk és bort ittunk, és üvöltöttünk, mint az állatok. Magunkat láttuk a vásznon. És mind Marlon Brandók voltunk. Asszem négyszer, de lehet, ötször láttam.”

A Kommandó még mindig a *The Wild One* szorításában élt, mikor újabb hullám csapta arcon – a vad próféta Rocky személyében, ő a Messiás volt, Délről hozta az ígét. Tíz évvel később Birney Jarvis, a *San Francisco Chronicle* rendőrségi riportere, korábbi Pokol Angyala, leírta az igazság pillanatát egy újságcikkben, a *Male* magazinban:

Egy forró nyári napon 1954-ben, a keményen jóképű ördög, hegyes szakállt és derby-t villantva, rendőrkannyarral beállt Harley-Davidsonjával egy San Franciscó-i motoros lazulóba.

Kifakult Levi's dzsekijét, melyről durván, késsel vágták le az ujjakat, s hátul a sátáni szándékot sugalló szárnyakkal ékesített halálfej díszítette, mely később annyira ismerőssé vált a kaliforniai büntetőjogászok számára.

Mikor a százötven centi magason lévő indítókart pozícióba birkózta, láthatóvá vált hóna alatt izzadságtól foltosra mart inge. Öklének egy villanásával szétrobbantotta a vasárnap délutáni nyugodalmat a Market Streeten.

Elfekette motorját a járda szélére, XA keréktartó villájának – ez tizenöt centivel hosszabb a boltinál – fénylő krómját tisztogatta rongyos zsebkendővel. Gépszíros kezét hanyagul törülte

már jó előre keményre piszkolt nadrágjába.

Ő volt Rocky. Senki nem tudta a családnevét, és senkit sem érdekelt, mert klasszikus arc volt, lenről, Berdooból jött Hell's Angels súlyosság.

Harminc motoros, fényesített csizmákban, helyesen truccolt hajjal figyelte érkezését, no nem minden gyanakvás nélkül, hiszen ebben az időben még teljesen idegen volt itt, míg a többiek már régóta együtt motorozgattak. Az üdvözlő bizottság a Hell's Angels eredeti tagsága volt. Noha totális nyárspolgárok a későbbi Angyalokhoz mérten, azért a sarki galerinek is folyamatos súrlódásai voltak a törvénnyel. Nem sokkal később Rocky lett a Pokol Angyalainak választott elnöke, márcsak azért is, mert volt stílusa, és tényleg tudott motorozni.

„Ült a gépdiszón, fánkokat pörgetett a lábával, veszett kandúr volt” – mondja egy Angyal. A motorkerékpárosok erős kézzetést éreztek, hogy lemásolják Rocky ördögi emblémáját, és ez nem sokkal azelőtt volt, hogy közel 40 Angyal kidübörgött San Franciscóból. A helyeske „Hell's Angels-Frisco” felirat, mely koszorúba zárta a vigyorgó, szárnyas koponyát, 7,50 dollárba került, és normális esetben egy Levi's dzseki hátára varrták. A vörös betűket kiemelő fehér háttér gyorsan befoltózódott közönséges, hétköznapi mocsokkal, meg persze némi vérrel is, melyek a gyakori kocsmái verekedések folyományai voltak.

„Figyelj ide, pöcsös csávó, azok a matekok nem a mi sarunk bazmeg – mondta a sörözők háborúinak egy törött üveggel szélesített mosolyú veteránja. – Bemegyünk az ivóba, 'zeg, valamelyik csákesz má' emeli a hangját, má' márázkodna, mászna a mi valamelyik bulánknak a hegyibe, teli a szája mocsokkal, 'zeg, azt akkor ütünk. Mi a kurva anyádat tudnánk mást csinálni, b'zeg?” Folyamatosan áramlottak a rendőrségi jelentések, ahogy az Angyalokat átnyomták az egyik krimióból a másikba. Egy ilyen – általában egész éjszakás étterem vagy biliárdszalon – nagyjából egy hétig tartott, addig míg a panaszok és feljelentések, melyeket a hangos és nyersnek is nevezhető viselkedés váltott ki, az állami jogbetartató szervezetek ellenlépését nem eredményezték.

„Kihajtottuk a mocibuzikat a Market Streetből, mert a vontatós versenyeikkel közlekedési szituációk garmadáját idézték elő. Nochdazu egy csomó motorjuk lopott volt, úgyhogy mindet ellenőriztük – mondta Rettegett Ted, a motoros rendőrök cárja, aki egyszer nyilvánosan több Pokol Angyalát a barátjának nevezett.

„Azért hívtuk Rettegett Tednek azt a motoros barmot, mert ő aztán tényleg kemény volt velünk, ember! Ment, mint a meszes, hogy elkapjon, aztán a fejünkre borította az egész szabálysértési szabályzatát, kezünkbe adta a csekkfüzetet, és még tollat is hozzá. „Azért kellett elmennem dolgozni, bazmeg, hogy kifizessem a kurva büntetéseket, – mondta az egyik Angyal, aki négyszer veszítette el a jogosítványát ilyen-olyan apróságok miatt.

Történt egy vicces eset, mely a Pokol Angyalai hatalmi jelképeivel van összefüggésben, és mind a mai napig somolygás tárgya a keményebb motorosgalerik körében.

Egy „Néma” néven ismert Angyal megállított a rendőr Santa Cruz közelében a tengerparton egy vasárnap délutánon. A Néma büszkén mutogatta a „színeket” rongyos Levi'sén. „Vegye ezt le”, írta a rendőr nagy udvariasan a Némának egy noteszbe, mert utóbbi tényleg süketnéma volt.

A Néma levette Levi's dzsekijét, ám ezáltal láthatóvá vált a másik Hell's Angels-jel a bőrdzsekije hátán. „Vegye le azt is”, parancsolta a már bosszús járőr, persze ezúttal is a noteszbe skribált. És a bőrjakó alatt pamuting volt, de azon is ott voltak a klub „színei”. „Le vele”, skribált idegesen a zsernyák. Az ing alatt alsóing, erre már csak tollal rajzolta az emblémát. „Oké, okostojás, de most már vedd le ezt is”, írta a közlekedési járőr a hisztéria határán.

Gúnyos vigyorral a Néma levette az alsóinget, jól felszívta magát, hogy ezáltal teljes pompájában tündökölhessen a mellkasára tetovált jel. A járőr elborzadt, széttárta karjait, átadta a szabálysértési szelvényt, és őrvongve húzott el a kocsival. A Néma halkán röhögött. Ő végigment volna! Az alsónadrágján, sőt még alatta is ott figyelt a szárnyas halálfej.

A népek már azért is ki vannak ránk rúgva, mert a Pokol Angyalai vagyunk. Ezért aztán szeretjük baszni az agyukat, ami nagyjából egészében szét is égeti azt. Ez minden.

– Zorro

Sokan az Angyalok közül ide léptek felsőbb iskolába más törvényen kívüli klubokból... némelyikük, mint a Pia Harcosok, olyan sokan voltak, és rettegték is őket annyira, mint amennyire az Angyalokat manapság. Ők a Pia Harcosok voltak, és nem a Pokol Angyalai, akik a hollisteri őrvongést csinálták, ami aztán a *The Wild One*

megfilmesítéséhez vezetett. 1947-ben történt, mikor a hatvanas évek átlag Angyala kevesebb mint tízéves volt.

Hollister ebben az időben négyezres városka volt, mezőgazdasági település egyórányi gyors vezetéssnyire Oaklandtól, a Diablo hegység lábainál. Az egyedüli ok, ami miatt 1947-ig számon tartották, hogy ez az icipici hely az, ahol az Egyesült Államokban eladott összes fokhagyma 74%-át termesztették. Hollister olyan volt, és úgy tűnik, bizonyos mértékig olyan is maradt, mint az a városka, amit Hollywood az *East of Edenben* mutatott meg a széles nagyvilágnak, ahol a helyi Amerikai Légiónak főnökének státusa definíciószerűen polgári előjáróságot is jelentett.

Így történt, hogy abban az évben július 4-én, Hollister polgárai összegyűltek az évi rendes parádéra. A hagyományos Függetlenség Napi rítusok – zászlókkal, zenekarokkal, pomponos, szűzi mazsorettekkel – egy korszerűbb eseményt követtek volna, az éves hegymászó és gyorsasági motorversenyt, melyre már az előző évben és mérföldek távolából is jöttek vállalkozó szellemű sportemberek... fiúk a völgyből, farmerok, kisvárosi robbanómotor-szerelők, háborús veteránok, decens fickók sokadalma, akik történetesen hobbiból motorkerékpároztak.

Az 1947-es hollisteri hegymászó és gyorsasági motorversenyre is jöttek messziről, verszták távolából... Mikor a nap felkelt a Diablo hegység ormai mögül azon a július 4-én, a héttagú helyi rendőri erő ideges szorongással szürcsölte kávéját az álmatlan éjszaka után, miután megpróbálta ellenőrzése alatt tartani a mintegy 3000 motorkerékpárost. (A rendőrség 4000-et mond; veterán motorosok szerint, ha 2-3000 nagyjából korrekt lehet.) Abban viszont kétséget kizáró egyetértés van, hogy Hollistert úgy előzönlötték a motorok, hogy ezerrel több vagy kevesebb abban a kiélezett szituációban már nem számított. A csöcselék egyre nőtt, és egyre kezelhetetlenebb lett; pirkadatra már az egész várost telidobálták üres, törött sörösüvegekkel, és a motorosok folyamatos vontatási versenyt rendeztek a főutcán. A részeg ökölharcok totális kézitusa-háborúba ájultak. A legenda szerint a motorosok átvették a hatalmat, legyőzték a rendőrséget, durván viselkedtek a helyi fehérréppel, szárazra itták a tavernákat, és megverték mindenkit, aki az útjukba került. Ennek a hétvégének az örülete elég hírlapfőcímet kapott ahhoz, hogy felkeltse egy obskúrus producer, bizonyos Stanley Kramer érdeklődését, és rajta keresztül egy fiatal színészt, Marlon Brandót. Röviddel halála előtt, 1966-ban, a hollywoodi pletykalapok ismert kolumnistája, Hedda Hopper írt a Hell's Angels vandalizmusáról, gyökereiket visszavezette a *The Wild One*-ig. Szegény asszony, az egész törvényen kívüli jelenségért Krameren, Brandón verte el a port. Az igazság az, hogy a *The Wild One* – dacára a bevallottan fikciós cselekménynek – a film-zsurnalizmus inspiratív darabja volt. Ahelyett, hogy közhelyeket intézményesített volna, például a *Time* stílusában, elmondott egy olyan történetet, mely még épp csak elkezdett történni, és elkerülhetetlenül befolyásolta a filmet. Hosszan tartón, romantizált imidzsben ábrázolta a törvényenkívülieket, olyan koherens visszajelzést küldött, amit közülük is csak kevesen láttak a tükörben, és nagyon gyorsan ez a film lett a motoros hunok válasza a *The Sun Also Risesra*. Az imidzs persze nem valódi, de ezt nem lehet ráverni a filmre. A *The Wild One* kínosan precizírozva vigyázott, hogy különbséget tegyen „jó törvényenkívüli” meg „rossz törvényenkívüli” között, de azok az emberek, akiket ez a film a legjobban befolyásolt, inkább Brandóval azonosultak, mint Lee Marvinnal, aki a rosszfiú szerepében sokkal életszerűbb volt, mint a Brando által megszemélyesített zavarodott hős. Úgy látták magukat mint modern Robin Hoodot... életes, artikulálatlan brutalizátort, akinek jó szándékát az önkifejezés botladozó harcába csomagolták, és akik egész erőszakos életüket a bosszú keresésével töltötték, a világon állták ezt a bosszút, mely bűnöket követett el ellenük, mikor még fiatalok voltak és védtelenek.

A Pokol Angyalainak legendáriumaéhoz a másik hollywoodi hozzájárulás maga a

név. Az Angyalok azt mondják, hogy nevük egy híres első világháborús repülőszázadtól származik, mely Los Angeles mellett állomásozott, akik állandóan motoroztak, mikor épp nem voltak a levegőben. Mások meg azt mondják, hogy egy harmincas évekbeli Jean Harlow-moziról kapták a nevüket, és valami forgatókönyvíró ötlete volt a Légierő egy olyan egységéről, amelyik vagy létezett, vagy nem, szintén az első világháborúban. Mindenesetre *Hell's Angelsnek* hívták, és kétségen felül áll, hogy még 1950-ben is játszották a mozik, mikor nyughatatlan veteránok, akik az első Pokol Angyalai páholyt alapították Fontanában, arra kerestek receptet, hogy mit is kezdjenek magukkal. Olyan névvel, amelynek eredete még a legöregebb Angyal születésénél is korábbi, és ameddig Hollywood fel nem kapta, addig el volt temetve valami obskúrus dél-kaliforniai garnizon hadtörténetében; Hollywood adta a hírt és az imágót is hozzá, vademberek motorkerékpáron, egy olyan imidzset, amelyet később adoptált, majd drasztikusan módosított a társadalomból kizártak újabb nemzedéke, és őket még Hollywood sem tudta feldolgozni, mert megjelentek, hús és vér, Kalifornia autópályáin és országútjain.

A „motoros törvényenkívüli” koncepciója olyan egyedülállóan amerikai, mint a jazz. Mégcsak hasonló sem létezett korábban vagy másutt. Anakronizmusnak tűnt, össztársadalmi katzen-jammer a Vadnyugat dicső korának másnapján. Másként: olyan újdonság, mint a televízió. Abszolút semmi hasonlóra nem volt példa a második világháború után, motoros csavargók hatalmas galerije az erőszakban találta meg magát, a gépesített mozgás fétisének áldoztak, és semmi más nem lakozott az agyukban, mint menni ötszáz mérföldet egy hétvégén... kihúzatni a cuccost üveghangig, meg a szituációt is más galerikkel, olyan eldugott vidéki porfészekben, amelyek még egy tucat békés turistával sem tudnak mit kezdeni. Számos festői szépségű, isten háta mögötti falucska úgy találkozott először a turizmus fogalmával, hogy nem kettős könyvelők, geológusok és cukrászdái fizetőpincérek látogattak hozzájuk családjuk kíséretében Fordokon vagy Chevroleteken, hanem piás „városi fiúk” falkái két keréken.

Visszatekintve a hollisteri lázadás a szemtanúk visszaemlékezése szerint szerény és szégyenlős volt a filmhez képest. Pontosabban jellemzi az egész „lázadást” az a tény, hogy egy gyorsan összeütött huszonkilenc fős rendőri egység ellenőrzése alá tudta vonni az egész szituációt július 5-én, délre. Mire leszállt az éj, a motorosok fő ereje már elhagyta a városkát, a legjobb *Time* magazin stílusban, hogy „újabb ártatlan áldozatokat keressen megmagyarázhatatlan viselkedéséhez”. Akik még ott maradtak, a rendőrség határozott kérésére maradtak ott; büntetéseik 25 dolláros közlekedési szabálysértéstől kilenc nap börtönnel díjazott közbotránnyokozásig terjedt. Az öthatezer emberből, akit valamilyen módon érintett az ügy, mindösszesen 50-et kellett kezelni a helyi kórházban. (Hogy jobb perspektívából lássunk rá a motoros balhékra, érdemes eszünkbe idézni: évente több mint ötvenezer amerikai hal meg autóbaleset következtében.)

Soha senki sem vádolta a Pokol Angyalait ötletszerű gyilkossággal, legalábbis bíróság előtt nem... de az ember idegpályáira csomót köt a gondolat, mi történhetett volna, ha a törvényenkívülieket egyszer is törvényesen elítélték volna, akár csak három vagy négy ember életét követelő baleset vagy más hasonló miatt. Feltehetően az összes motoristát begyűjtötték volna Kaliforniában, és ledarálták volna hamburgernek.

Számos okból, melyek sokszor ellentmondanak egymásnak, a motorkerékpáros ember látványa és hangja kellemetlen hatást vált ki az autót vezető amerikaiak döntő többségéből. Hogy a Pokol Angyalainak dühödt felhorgadását váltsa ki, a *New York Herald Tribune* egy riportere hosszú cikket írt a motoros szcénáról, és arra a következtetésre jutott kutatásai során, hogy „van valami az elmenő motoros látványában, ami arra ösztönöz sok autóst, hogy emberölést kövessen el”.

Szinte mindenki, aki életében egyszer is vezetett motorkerékpárt, egyet fog ezzel érteni. Az utakat ellepik az olyan emberek, kiknek egyetlen célja, ha kormány mögé kerültek, hogy elégtételt vegyenek mindenben, amit ember, állat vagy a sors tett ellenük. Az egyetlen, ami valamelyest moderálja őket, az saját halálfélelmük, illetve szorongásuk a börtöntől és a bírósági tárgyalásoktól... melyektől sokkal kevésbé kell félniük, ha egy motorkerékpárral küzdenek, mintha egy másik egy tonnán fölötte autóval, vagy beton tereptárggyal. A motorosnak úgy kell vezetni, mintha mindenki azért jött volna az útra, hogy megölje őt. Nincs semmi egy motorkerékpárban, ami veszélyeztetni tudna egy autót. ‘„ A motor totálisan védtelen; egyetlen eszköze a manőverezhetőség. Minden baleseti szituáció halálos lehet – főleg autópályán, ahol kicsi az esély úgy bukni, hogy senki ne menjen rajta keresztül. Mindezen nehézségek dacára Kalifornia, ahol az autópálya életformát is jelent, valószínűleg az ország legnagyobb motorkerékpár-piaca.

Azt láttuk, hogy a Hell's Angels mitikus jelleget kezdtek öltetni. Népi hőssékké váltak – egy olyan magatartásforma kifejezőivé, melyről a legtöbb fiatalok csak álmodozik (hacsak el nem mossa a csőcselékmentalitás), legendás bajnokokról, akik megmenthetik az elnyomottakat és üldözötteket. Egy idősebb motoros, látván, hogy a rendőrség szórakozik egy haverjukkal, mondjuk Prince George megye külső részén, ezt a megjegyzést hallotta: „Csak várjatok, míg az Angyalok holnap hallanak erről, és majd szétkapják ezt az egész helyet.”

– idézet egy cikkből
(*TransAction*, 1966.
augusztus),
melyet két pszichológus
írt,
akik a Maryland állami
rendőrségnek
dolgoztak, akik arra
készültek,
hogy erőszakos
cselekményeket
akadályozzanak meg az
öszszövetségi
motorostalálkozón

Szétcsaptam a pofáját. Aszondta mocsok vagyok, egy punk. Tisztára hülye! – egy Pokol Angyala, mikor kialakult helyzetét mesélte egy idegennek.

Minden szokásuk, minden vonzalmuk, melyet a társadalom a leginkább alarmírozónak vélt, az az időben tagoltan megjelenített szemet szemért koncepciójuk része volt. A Hell's Angels nem szeret semmit félúton abbahagyni, mint általában a társadalomban marginális helyet elfoglalók, akik szélsőséges dolgokat művelnek, belemennek a balhéba akkor is, ha úgy gondolják, nem kéne. Ez, azzal a kiegészítéssel, hogy minden támadást vagy inzultust teljesen meg kell torolni, tette az Angyalokat olyan nehezen kezelhetővé a rendőrség és oly morbidan elbűvölővé a szélesebb közvélemény számára. Az az állításuk, hogy ők maguktól soha nem kezdenek balhézni, noha elképzeléseik a provokálásról szélsőségesen nyitottak, olyan nehézség a velük való kapcsolatban, amit szinte senki nem látszik megérteni. Mindazonáltal abban a felfogásban működnek, hogy ha bárkivel szemben egy másik Angyálnak vitája van, akkor a másik Angyálnak van *mindig igaz*a. Nem érteni egyet egy Angyallal *rossz*, és szembehelyezkedni ezzel nyilvános kihívás.

Dacára mindannak, amit pszichológusok és freudista kasztrátorok a Pokol Angyalairól mondanak, ők kemények, kellően aljasok, és potenciálisan veszélyesek, mint egy vaddisznósorda. Mikor a verekedés elkezdődik, minden bőrös fétis vagy helytelen érzés teljességgel értelmezhetetlen, és bárki, aki valaha is kötözködött velük, ezt szomorúan tanúsíthatja is. Mikor is vitába keveredsz egy csoport törvényen kívüli motoros hunnal, az esélyed, hogy verés nélkül megúszd, a nehézkezü haverok számától függ. Ebben a ligában a sportemberi magatartás az öreg liberálisok és az ifjonti hülyék sajátja.

„Garázdaságuk áldozatainak” zöme olyan, aki túl sok western-filmet látott; a John Wayne-komplex áldozata, ami azt eredményezi, hogy tesztoszteron-mámorba bóduljanak az *inzultus* momentumától. Ez valamelyest biztonságos a társadalom más területein, de olyan vendéglátó-ipari egységekben, ahol a törvényen kívüli motorosok törzsvendégek, hááát, a legnagyobb hülyeségek egyike. „Mindig az olyanokat nézik, akik márázkodnának velük – mondta egy rendőr San Franciscóból. – Ha már benne vagy a balhéban, akkor minden vagy semmi. Az idegennek, ha semmit sem akar tőlük, és valamelyik barom beszól a nőjének, akkor ezt nem foghatja fel támadásnak, mert négy-öt Angyallal kell verekednie, és nem eggyel. Az embereknek meg kell érteniük mindezt.”

Egy friscói Angyal szemforgatás nélkül mondta el: „Figyelj, bazmeg, az a mottónk, hogy mindenki egyért, egy mindenkiért. Veszed bazmeg?! Kötzködsz egy Angyallal, és rögtön huszonöt van a nyakadon. Úgy bizony, baby, és szétrújuk a tökeidet!”

A törvényenkivüliek olyan súlyosan komolyan veszik az „egy mindenkiért” elvét, hogy bele van írva a klub alapszabályába, mint a kiegészítő rendelkezések 10. pontja: „Ha egy Angyal pofán vág egy nem-Angyalt, az összes jelen lévő Angyal részt vesz az azt követő bármiben.”

A törvényenkivüliek sohasem tudhatják, mikor kell összekapaszkodniuk valakivel, aki a „színeket” kívánná bemocskolni. Itt van rögtön a bohém, de eléggé beszédes eset egy Phil nevű ex-Angyallal és az ő XKE Jaguarjával. Az eset előtt jó néhány órával Phil együtt ivott és vitatkozott az oaklandi páholy fél tucat tagjával. Végül is csak annyit mondtak neki, kopjon le, vagy szétverik a pofáját. Phil kiment, rükvercelt a kocsival vagy ötven métert, aztán nekirontott a parkoló motoroknak, mint egy buldózer, az egyik Angyal lábát is eltörte, aki megpróbálta eltaszigálni a motorját az útból. Íme, a Lynch-jelentés verziója az esetről:

1961. november 4-én, egy San Franciscó-i illetőségű autós, aki Rodeóból érkezett, feltehetően az alkoholos befolyásoltság állapotában, nekiment egy motorkerékpárnak, ami a Hell's Angelshez tartozott, és egy bár előtt parkolt. Angyalok egy csoportja rontott az autónak, kirángatták a sofőrt, és megkísérelték szétverni a meglehetősen drága autót. A csapos azt állította, hogy semmit sem látott, de a koktélpincérnő a pult mögött igazolta a személyazonosságát néhány férfinak, akik részt vettek a garázda tettben. Másnap azt jelentették a rendőrségnek, hogy a Pokol Angyalai életveszélyesen megfenyegették ezt a bizonyos pincérnőt, mint ahogy más kolléganőit is. Egy férfi szemtanú, aki minden kétséget kizáróan felismert öt garázdát, beleértve a vallejói Pokol Angyalait és a vallejói „Útpatkányokat” is (azóta beolvadtak a Pokol Angyalai közé), azt vallotta a rendőrtisztviselőknek, hogy a bosszútól való félelmében nem tesz tanúvallomást, amit pedig korábban tulajdonképpen megtett.

Motorkerékpárok ütköznek autókkal szerteszéjjel a szövetségi államokban, de ha a motor egy törvényen kívüli motoros tartozéka, akkor más a leányzó fekvése. Ahelyett, hogy betétlapot cserélnének a helyzet gyors megoldása érdekében, vagy, legrosszabb esetben, kicsit pofozkodnának, az Angyalok leállnak komolyan verekedni az úrvezetővel (valahai taggal), és „megkísérelték szétverni az autót”. Mikor rákérdeztem az esetnek erre a vonatkozására, jelesül a rendőrség felturbózta-e a dolgot, aszondták, nem, természetesen viselkedtek: szétverték a lámpákat, rugdalták az ajtót, ablakokat törtek, és a gépjármű különböző alkatrészeit megsemmisítették.

Egy másik szándékos összeütközés nem sokkal a montereyi balhé után következett, mikor a törvényenkivüliek még mindig combosnak érezték magukat. Úgy kezdődött, mint valami mindennapos kis bosszúállás, de nem az lett belőle. Talán emiatt is, a rendőrségi jegyzőkönyv meglepően visszafogott:

1964. szeptember 19-én a Pokol Angyalainak egy számosabb csoportja és a Sátán Szolgái vegyültek el egy bárban, South Gate-en (Los Angeles megye). Autóikat és motorkerékpárjaikat oly módon parkolták le, hogy elzárták az út felét. Rendőrtisztviselők kérdésére azt válaszolták, hogy három tagjukat nemrégiben kitiltották a bárból, és most azért jöttek, hogy földig rombolják. Érkezésükre a bár tulajdonosa bezárta az ajtókat, lekapcsolta a villanyt, és senkit nem engedett be, de a csoport egy helyen kidöntötte a blokkbeton kerítést. A rendőrség érkezésekor a klub tagjai a járdán és az úton feküdtek. Felszólították őket, hogy hagyják el a várost, amit vonakodva bár, de megtettek. Távoztukban még többüktől lehetett hallani, hogy most elmennek, de visszajönnek, és lerombolják a bárt.

Végül is elég csendes kis őrjöngés volt, és leszámítva a kerítés kidöntését, az eset a jogrend rutingyőzelmeként vonult be az *annalesekbe*. Ugyanakkor jó példája volt a

totális megtorlás etikájának: ha felkérem, hogy tartózkodj egy szórakoztatóipari egység használatától, akkor nemcsak pofán vágod a tulajt, de visszajössz a magánhadseregeddel, és lerombolod a helyet, elpusztítod a műintézményt minden tartozékával egyetemben. Nincs kompromisszum! Ha valaki okoskodik, szétütni az agyát! Ha egy nő kósztolgat, megerőszakolni a lotyót! E gondolkodás állt a Hell's Angels-akció hátterében. És a történetnek ez az aspektusa az, ami megkapóvá teszi a hírmagazinok szerkesztői szemében is. A 104-es rendőrőrs összesített vallomása elégséges annak bizonyítására, hogy a törvényenkívüliek nem képesek saját vad viselkedési kódrendszerüket a társadalom által még tolerálható szintre szorítani... és most a középosztályi, begombolkozott világ arról hall, hogy ez a kódrendszer létezik, nyilvánvaló hát, hogy riadóztatja magát. Mert csinálják, és következetesen támogatnak minden olyan kemény fellépést is, amiről a kaliforniai fő-államügyész jelentésének következő passzusában olvashatunk is:

A csoport az úgynevezett „gensztertörvényt”, a belső lojalitást igyekszik kihasználni, és fenyegeti azokat a személyeket, akik a bíróság előtt megjelenhetnének tanúskodni ellenük. Voltak esetek, hogy a Pokol Angyalai fizikai erőszakot alkalmaztak tanúk megbüntetésére. Abban az esetben, ha a tanú vagy a sértett nő, akkor az Angyalok női kísérői látható örömmel vesznek részt olyan fenyegető akciókban, melyek célja a tanúvallomástól való elbátor-talanítás. Különböző esetekben tapasztalt gyakorlati probléma, hogy a sértettek és a tanúk is általában ugyanabban a környezetben léteznek, mint a Pokol Angyalai. Mivel csoportos nemi erőszak és szemérem elleni fajtalankodás is történt, ám az áldozatok és tanúk nem a magasabb társadalmi rétegek képviselői, ezért kiszolgáltatottabbak a „kocsma-társadalom” működési szokásainak.

Széles körben elfogadott nézet, hogy e probléma megoldásának egyetlen lehetséges közelítése, ha a nyomozást végző rendőrtisztviselők felismerik jelenlétét, és minden lehetséges lépést megtesznek a tanú védelmére tárgyalás előtt és után is.

A krimótársadalom számosságában kevés tagja lelt vizsgálatást ezekben a szavakban. Az Angyalok és szövetségeseik sokkal hosszabban viselik hegeiket-sérelmeiket, mint amilyen hosszán a rendőrség érzi, hogy védenie kell a tanút, mert a zsaruknál az a tendencia, hogy öt perccel azután veszítik el minden érdeklődésüket a vád tanúja iránt, hogy az esküdtszék kihirdette az ítéletet. Semmilyen csapszék tulajdonos, aki már egy Angyal letartóztatásának tevékeny részese volt, nem érez semmi mást, csak a pánik szubverzív és vad hullámain, midőn meghallja a motorok hangját az utcán, a bőrcsizmák sarkainak kopogását, amint közelítenek az ivó bejáratához. Az Angyalok nem szándékosan vadásszák le ellenségeiket, nyomukat nem követik egyik helyről a másikra, de annyi idejüket töltik különböző alkoholkimérdékben, hogy nagy valószínűséggel bárhol megszomjazhatnak, bárkivel összeakadhatnak. Ha már bemérték az ellent, a hír gyorsan terjed a hálózaton. Csak két vagy három Angyal kell, s kevesebb mint öt perc, hogy megcsináljanak egy bárt, és kórházba juttassák a tulajt. Jó esély van rá, hogy nem tartóztatják le őket... ha meg igen, akkor is: a károkozás már megtörtént.

Egy kiszemelt áldozat – mint például a South Gate-i kocsmáros, akinek csak a kerítése rongálódott – mindig fogja tudni, hogy a krimójának van egy különleges tulajdonsága: meg lett jelölve, és amíg a Pokol Angyalai és a Sátán Szolgái léteznek, ott az esély: visszajönnek, és befejezik a melót.

A törvényen kívüli hierarchia mindig mozog, de a szellemiség nem változott 1950 óta, mikor az Angyalok első részlegét a Pia Harcosok árnyékában megalapították. Az ősmeghatározás azóta is ugyanaz maradt: veszélyes gengszter, nagy, kövér motorbiciklin. És Kalifornia évekig nevelgette őket. Sokan függetlenek, de nem lehet megkülönböztetni őket a Pokol Angyalaitól, kivéve a hátukra írt szövegeket – „No

Club”, vagy „Magányos Farkas”, néha meg csak annyi, hogy „Baszódj Meg”. Talán ötszázan, de biztosan kevesebben, mint ezren tartoznak az olyan klubokhoz, mint a Gypsy Jokers, az Éjlovagok, a Comancheros, az Elnökök, vagy a Sátán Szolgái. 1966-os becslés szerint körülbelül százötven tagja van a törvényenkívüliek elitjének, a Pokol Angyalainak.

Az egyetlen lényegi különbség a Pokol Angyalai és más klubok tagjai között az, hogy az Angyalok még szélsőségesebbek. Legtöbbjük részidős törvényenkívüli, de az Angyalok heti hét napban játsszák a szerepet: a „színeken” járnak otthon is, az utcán, sőt néha még dolgozni is; motorral mennek a sarki szatócshoz is egy doboz tejért. Egy Angyal a „színek” nélkül meztelen és sérülékeny – mint középkori lovag a fegyverzete nélkül.

Egy sacramentói zsarú egyszer megkérdezett egy alacsony, ággyal-deszkával hatvankilós Angyalt: „Mi a nagy szám az egészben?”

„Senki nem szól be, ha rajtam vannak a »színek«, – válaszolt. A törvényenkívüliek és a kispolgári többség közötti elválasztóvonal bármikor módosulhat, és sok tiszteletre méltó klub változtatta meg imidzsét egyik napról a másikra. Csak egy vad vita kell hozzá, egy rendőrségi jelentés, egy kis publicitás... és már rögtön törvényenkívülivé is váltak. Legtöbb esetben ez a klub felbomlásához vezet, a tagok többsége sértve érzi magát, és botrányosnak találja, hogy ilyesmi megtörténhetett. De azon kevesek, akik felelősek a botrányért, többé nem lesznek szívesen látottak megbecsült körökben. Technikailag „függetlenné” válnak, de ez az elnevezés helytelen, mert minden motoros, aki így hívja magát, már amúgy is a zsványtörvényeken kívülnek számít. Hiányzik neki egy klub, amihez tartozhat, és előbb-utóbb talál is ilyet. A motoros testvériség – a törvény mindkét oldalán – nagyon szoros, és a legszélsőségesebb álláspontok az Amerikai Motorkerékpáros Szövetségben (AMA), illetve a Pokol Angyalainál találhatóak. Nincs hely közepén, és azok az emberek, akik elég komolyan veszik a motorozást ahhoz, hogy egy AMA-klubhoz csatlakozzanak, az esetleges kizártságot nem fogják könnyedén venni. Mint a kommunizmus vagy a katolicizmus hitehagyói, a Pokol Angyalai, akik korábban AMA-tagok voltak, törvényen kívüli szerepüket komolyabban veszik, mint mások.

Személyiségileg az Angyalok túlzottan divergálnak ahhoz, hogy világos világképük legyen, de csodálják az intelligenciát, és néhány vezetőjük meglepően jól fejezi ki magát. A részlegek elnökeinek nincs meghatározott hivatali idejük, és az erősek, mint Barger, kihívás nélkül uralkodhatnak, míg börtönbe nem mennek, meg nem ölik őket, vagy nem találnak maguknak személyes okot, hogy szögge akassza a „színeket”. A törvényenkívüliek nagyon is tisztelik a hatalmat, pláne, hogy ebből kell levezetniük saját imágójukat. Az imádott és meglovagolt gépek nyújtotta anarchista lehetőségek dacára ragaszkodnak ahhoz, hogy életük meghatározó célja, hogy „igaz Angyalok legyenek”, ami hangos egyetértést is jelent a „vonallal”. Fokozottan figyelnek az *odatartozásra*, megtartani a lehetőséget, hogy egymásra számíthassanak. Ezért lenézik a függetleneket, akik általában nyomorúságosnak érzik magukat; ha megengedik nekik a törvényen kívüli referenciacsoporthoz tartozást, bármit megtennének a klubtagságért.

„Nem t’om miért – mondta egy ex-Angyal –, de szinte kötelező csatlakozni egy klubhoz. Ha nem teszed, soha nem fogadnak el sehol. Ha nem viseled a »színeket«, köztes helyzetbe kerülsz, s így egy senki vagy.”

A kétségbeesett közösségi érzés döntő fontosságú a törvényenkívüliség misztikumában. Ha a Pokol Angyalai a társadalom számkivetettjei, amint lelkesen hangoztatják, akkor még fon-tosabb, hogy megvédjék egymást a „mások” támadásától – aljas nyárspolgároktól, ellenséges galeriktől és a Legfőbb Zsarú felfegyverzett ügynökeiktől. Ha valaki pofán vág egy magányos Angyalt, mindegyikük fenyegetve érzi magát. Belekeveredtek a saját imágójukba már annyira, hogy aki kihívást intéz a

„színek” ellen, az az egész hadsereggel szembeül.

Sokak szólítottak, de kevesen választottak.

– Máté

A Lynch-jelentés rácsodálkozása után az Angyalok annyi tagsági kérelmet utasítottak el, hogy egyikük „sáskajárásnak” nevezte a jelenséget. Az Angyal-jelöltek többsége független, akik hirtelen szükségét érezték a tagságnak és a státusnak... egy esetben az Angyalok nagylelkűen felvettek egy egész klubot: a Kérdőjeleket Haywardból, ők lettek az Angyalok haywardi páholya. Más részlegjelentkezések olyan messziről is érkeztek, mint Indiana, Pennsylvania, New York, Michigan, sőt a kanadai határon túlról, Québecből is... és mikor a páholyok felvételére nem érkezett válasz, számos klub a Keleti partról megcsinálta saját jelképeit és egyszerűen a Pokol Angyalainak kezdték hívni magukat.

A valódi Pokol Angyalai 1966-ra még mindig Kaliforniára korlátozódtak, de a médiában való masszív jelenlétre adott válasz az egyik oka annak, hogy növekedésnek indultak, akár akarták, akár nem. A nevet nem védették le, de ha levédtek volna, a per lehetősége nem lett volna elég elrettentő bármely lehetősége, hogy ellenőrizni tudják az imágójukat, a szelektált felvételben rejlett, hogy csak a legnagyobb és legkutyább klubokat veszik fel a jelentkezők közül, és azzal a feltétellel, hogy mindenki mást terrorizálnak a területükön, aki megpróbálja használni a nevet.

Az Angyaloknak nem jelentett nehézséget, hogy keletre exportálják a nevüket. De a kaliforniai motoros hun létforma nem egykönnyen átültethető. A motorkerékpár napfényigényes dolog; veszélyesek és kényelmetlenek esőben és hóban. A motorosgalerik New Yorkban, Chicagóban vagy Bostonban csak az év néhány hónapjában tudnak Pokoli Angyal-stílusban működni, míg Kaliforniában a törvényenkívüliek – kivéve persze a hegyeket – egész évben úgy mozognak, ahogy akarnak. Ez a faktor jelentkezik az országos motoreladási statisztikákban is: 1964-ben New Yorkban 23 000 nyilvántartott motor volt, míg Kaliforniában ugyanekkor 203 420, ami nagyjából egy a kilenchez arány. Másfelől több mint kétszer annyi motor volt New Yorkban 1964-ben, mint 1961-ben, amikor csak 10 000 szerepelt a nyilvántartásban.

Az AMA egyszázalékos trükkjét alkalmazva, szociológusok ezekből a számokból kiszámíthatják, hogy 1970-re New Yorkban mintegy 500 potenciális Hell's Angels lesz... körülbelül ötszöröse annak a létszámnak, mely 1965-ben Blitzkrieggel foglalta el az össznemzeti médiát... és 1970-re minden Angyalrészlegnek lesz saját sajtófőnöke. A motorkerékpár-ipar képviselői szerint 1965-ben az Egyesült Államokban közel másfél millió motorkerékpár szerepelt a nyilvántartásokban, átlagban pedig 4,1 motort számítottak minden engedélyezett motorra.

(Ez az adat persze teljesen elrugaszkodott a valóság sárbahúzó talajától; 1,5 valósabb lenne.) Mindenesetre az ipar állítása szerint, mindez kicsit több, mint hatmillió rendszeresen motorozom adódik össze, akik közül több mint egymillióan élnek Kaliforniában. (Ez megint csak kérdéses; nemcsak azért, mert a 4,1-es szorzót alkalmazza motoronként, de azért is, mert a „motorkerékpár” szót minden különösebb kritérium nélkül használja, és olyan képet fest Kalifornia országútjairól, mint amelyeket hatalmas, nagy teljesítményű motorkerékpárok leptek el mint döglegyek a napon szagosodó húst.)

Kontextusba helyezve ezek az adatok már nem annyira rom-bolóak. A *Cycle World* magazin és a *Los Angeles Times* szerint „a motorkerékpárok piacának fokozatos növekedése 90%-ban a könnyűmotorok osztályában összpontosul”. Amit az ipar könnyűmotornak hív, az nagyon különböző állat ám, mint a „szeletelt disznó”, a Harley

74 és a kismotorok többsége, így mondja a *Cycle World*: „szórakozási, iskolába szállítási célokat szolgál, illetve terepmotorozásra alkalmazzák sportemberek hegyi utakon vagy sivatagban”. Más szavakkal a következő az eladási formula a motorkerékpár-piacon: „A könnyebb súly és a kisebb teljesítményű motor a » szórakázás« és a felelősségtudat megfelelője.” És ezen az alapon az ipar előrejelzése szerint (4,1-es szorzó) könnyűmotoros a 8894000 motorkerékpár-tulajdonosnak a döntő többsége az Egyesült Államokban 1967-re. Már megint azt láthatjuk, hogy az ipar adatai inflálódnak, de tekintetbe véve a kétkerekű közlekedés növekvő népszerűségét, mondjuk a hatmilliós adat nem tűnik elérhetetlennek... és ez természetesen hatvanezer motoros hűnt jelent.

Más szavakkal: a civilizált világ végét.

Inkább uralkodni a Pokolban, mint szolgának lenni a Mennyben.

-John Milton: *Elveszett Paradicsom*

Pusztán a pénz és a profit szempontjából a motorkerékpár-ipar aranybánya. Egy, azóta kikezelt 1958-as lázálom szerint: *...épp csak megérkeztem New Yorkba ezer dollárral a retikulóm-ben egy fagyos októberi délutánon, kijöttem a metróból a Times Square-en... gyors mozdulatokkal kerültem el jó néhány utcai árúst, narkósok kis csoportját, két transzvesztitát és egy sima-szavú Jehova Tanúját... és akkor, a járda egy szűkebb részén, éppen szemben az Egyesült Államok hadseregének toborzóirodájával, egy borzas fiatal japán kapta el a galléromat, és azt állította, hogy ő az egyik Honda fivér... kétségbeesett és le van égve, pénzre van szüksége, hogy visszarepüljön Tokióba, és 894 dollárért felajánlja részesedését a családi üzletben, olyan ügyvéddel irathatom meg, tanúsítványoztathatom, akivel akarom, és kézjegyükkel érvényesítjük majd... megmutatja az útlevelét és a motorkerékpár-tervrajzok gyűrt dossziéit; semmi kétség, ez az egyik Honda fiú... hallgatom, mindent tudóan hallgatok, megváltom utamat egy ezüst negyeddollárossal és egy metrójeggyel, stupid határozottsággal elutasítom a szerencsém, és elhúzóval valami értelmetlen állásinterjúra.*

Már ma is mindenki, akinek van annyi esze, hogy a húgyot kiöntse a csizmájából, tudja, hogy minden pénzt, amit egy új motorkerékpárra költene, azt Honda-részvénybe kellene fektetnie – vagy bármi másba, a hasonló dolgokat gyártó harminc cég közül, beleértve a Harley-Davidson is, mely mely kőkorszaki menedzselési és technológiai elképzelései ellenére is, még mindig az egyetlen amerikai motorkerékpár-gyártó cég.

A Harley-Davidson és a hazai motorkerékpár sztorija egyike a szabad vállalkozások története legszomorúbb fejezeteinek Amerikában. A második világháború végére kevesebb mint 200 000 motorkerékpár volt nyilvántartásba véve az Egyesült Államokban, és nagyon kevés volt ezek közül importáru. Az ötvenes években, míg a H-D megerősítette monopolhelyzetét, a motoreladások előbb megduplázódtak, majd triplázódtak. A Harleynek aranybánya volt a keze ügyében, egészen 1962-63-ig, míg az importhurrikán meg nem kezdődött. 1964-re a nyilvántartás szerint a motorok száma egymillióra ugrott, és a könnyű Hondák olyan gyorsan találtak gazdára, amilyen gyorsan a japán teherhajók hozni tudták őket az óceán túlsópartjáról. A H-D agytrösztje még mindig a távol-keleti termelési kapacitáson tűnődött, mikor a másik oldalról is kapott egy maflást, az angliai Birmingham Small Arms, Ltd. részéről. A BSA (amely a Triumph autómobilok gyártója is) úgy döntött, hogy saját pályán, saját géposztályában mér csapást a Harleyra, dacára az amerikai védővám áremelő hatásának. 1965-re, mikorra nyilvántartásba vett motorok már 50 százalékkal az előző évi felett voltak, a H-D monopóliuma már két fronton is fájdalmasan megtört. Rendőrök és törvényenkívüliek lettek az a két vásárlói csoport, akikkel továbbra is számolhattak,

míg a japánok elárasztották az olcsó kategóriát, és a BSA meg a francia elküldte őket a sportosztályban. 1966-ra, noha a motorőrület még nem jutott a csúcsra, a Harley lent volt 10%-on, és még azért is küzdenie kellett, hogy ezt megtartsa.

Minden masinériája és egész gondolkodásmódja a 100-200 köbhüvelykes kategóriához kötődött, és ezzel a cégnek kevés esélye volt, hogy a könnyű- és közepes géposztályban versenyképes legyen, legalábbis 1970-ig... de a nehéztüzér kategóriában még mindig elég combosak, és 1966-ban a Harleyk legalább annyi nagy versenyt nyertek, mint a BSA-k és a Triumphok. Ezt a vékonydongájú egyenlőséget azonban a piaci teljesítményben már nem sikerült tartani. A legtöbb H-D versenymotor szokványos építésű modell egyedileg, és Amerika legjobb motorosainak megrendelésére tuningolt darabok, sokkal nagyobb motortérfogattal, mint amilyen a brit versenytársaké. A Harleynek most egy olyan modellel kell előállnia, amely versenytársa tudlenni az európai és japán importnak – utcán, versenypályán és terepen – súly, ár, kezelhetőség és lökettérfogat terén.

Biztosan komoly lecke rejlik a Harley-Davidson bukásában, hogyan kell tartani a ritmust a piaccal, melyet valaha egyedül ellenőrizhetett. Elképzelni is lehetetlen ilyet az autók piacán. Mi lett volna, ha teszem azt, a Ford az egyedüli autógyártó a második világháború végén? Elveszíthették volna a piac több mint 90%-át 1965-re? Erős védővámokkal megszilárdított monopóliumnak irányító pozícióban kell lennie még a jójópiacon is. Hogyan érezné magát a jójókirály, ha pucérra vetkőztetnék kevesebb mint egy évtized alatt, és nem maradna más vásárlója, mint a Pokol Angyalai meg a zsaruk?

7.

Jóléti democráciákban, mely egyik dimenziójában a győztesek és vesztesek társadalma is, bárki saját kiegyenlítőrendszer vagy legalábbis annak illúziója nélkül, hogy van neki is egy, értelemszerűen az alulprivilegizáltak közé tartozik.

– Sr. Cazador, aki pakolás
fajta,
ismeri a kézifegyverek
ravaszát,
és jó szeme van az új
lehetőségekhez

Maroknyi rosszul fésült tündér, csak ennyi. Bárkit elemélyítenek.

– San Franciscó-i nőimitátor az Angyalokról

Egy Pokol Angyala, aki a sacramentói 37. utcában lakott, és folyamatosan panaszkodtak rá, hogy ajánlatokat tett a nőknek, akik a háza előtt mentek el... „Gyere bébi, megcsinállak”, vagy „Hé, szívi, üljél má’ a papa fejére a jószagú kis puncikáddal”. Ilyenek. Egy járőr, mikor kivizsgálta az egyik ilyen panaszt, először börtönnel fenyegette a törvényenkívülit, aztán belenyugvón azt kérdezte, „nincs-e jobb dolga”. Az Angyal kicsit gondolkodott, aztán válaszolt: „Nincs, hacsak meg nem baszhatok egy rendőrt.”

– egy sacramentói rendőrrel
folytatott
társalgásból

A könnyűosztályú motorok jelenlegi *boomja* úgy viszonyul a törvényen kívüli motorokhoz, mint a hamisított Hell’s Angels Fan Club T-shirt-ök az igazi Hell’s Angelshez. A kismotorok multságosak, kedvesek, szórakoztatóak, és viszonylag biztonságosak... míg a nagyok kétkerekű mozgó bombák, és a törvényenkívüliek, akik ezeket hajtják, inkább gyalog járnak, minthogy Hondán, Yamahán vagy Suzukin lássák őket. A biztonság és a respektabilitás az utolsó dolgok, amikre vágnak; az ő gépeik veszélyesek, temperamentumosak és drágák; soha nem volt olyan törvényenkívüli, aki a gépét bármi másnak látta volna, mint King Kong-ekvivalensnek, és olyan se volt soha, aki bármi másan merengene, mint jó és tiszta bulin... ami egyike azoknak az okoknak, amiért leszárják még a minimális biztonsági előírásokat is, amiket rajtuk kívül a legtöbb motoros értelemszerűen vesz. Soha nem látni például Pokol Angyalát bukósisakban. Szinte soha nem viselnek Brando-Dylan stílusú „ezüstcsatos fantom” bőrdzsekiket, amiket a közgondolkodás a motoros-gengszterekkel és a „bőrfetisisztákkal” azonosít. Utóbbi kizárólag olyan embereket jellemez, akik mit sem tudnak a motorosbandákról. A nehéz bőrdzsekik még a New York-i Madison Avenue Motorcycle Clubban is standardok, amelynek tagjai között találunk fogszakorvost, filmproducert és ENSZ-tisztviselőt. Tea Develat, a filmproducer az imidzs-problémáról lamentált, amibe ő és a társai futottak a bőrjakókkal. „De ha gyakorlatias vagy, akkor így kell öltöznöd – magyarázta. – Ha baleseted van, sokkal olcsóbb lehorzsoltni a marhabőrt, mint a sajátodat.”

Ráadásul sokkal kevésbé fájdalmas. Negyven centi átmérőjű nyers, lüktető hússal a hátadon undorító együtt élni, és lassan is gyógyul. Profi motorversenyzők, akik mindezt keményen megtanulták, sisakot, kesztyűt és egész testes bőrruhát viselnek.

Nem így a Hell’s Angels! Ők nem kérnek semmiből, ami biztonságos. Ők csak naphemüget vagy hegesztőszemüveget hordanak, de nem a védelem, hanem a show miatt. Ők aztán tényleg nem akarják, hogy bárki azt gondolja, hogy túlélési esélyeiket kívánják növelni. A bőrdzsekik például az ötvenes évek közepéig voltak divatban, és sok törvényenkívüli a hátukra varratta a „színeket”. De ahogy nőtt az elismertségük és a yard is jobban rajtuk volt, egy friscói Angyal jött a levehető „színek” ötletével, hogy

lekaphassák és eltüntethessék stresszesebb időszakokban. Ez jelezte az ujjatlan denimmellények érájának kezdetét: eleinte a legtöbb törvényenkívüli a bórdzsekin viselte a „színeket”, de Dél-Kaliforniában ez túl meleg dolog volt, minden értelemben, szóval a berdooi részleg találta fel a hónaljszél koncepcióját, semmi dzseki, csak a „színek”. A következő lépés, logikusan, a Levi'sek elvetése volt, és az imidzs teljes – semmi, csak csizmák, szakállak, mellények és a genitáliák bizarr dekorációja. Számos idősebb törvényenkívüli még mindig visel bőrt, főként a San Franciscó-i-öböl térségében, ahol a tél hideg és szeles, de ők semmiképpen sem számítanak stílusosnak, és minden függetlent, aki Angyal-tagságra ácsingózik, elutasítottak: mert „gagyis és tyúkszaros”, ha bőrben jelenik meg.

A Pokol Angyalainak tömeges megjelenése az utakon olyan látvány, amit senki, aki látta, nem fog elfelejteni soha. Megjelenésük egy benzinkúton pánikot kelt a kútkezelők körében. Egyszerűen nem lehet mit kezdeni egy karavánra való összehívással ismert gengszterrel, ha behajtatnak, és mindegyikük csak egy vagy maximum két gallon benzint kér. Egy szombat reggel begurultam egy Oakland közeli szervizállomásra az 50-es úton, és szeretetteljesen szóltam a párolgó hőről meg a motor általános gyengélkedéséről... mikor a kutat hirtelen ellepték törvényen kívüli motorosok, brummogatták a cuccost, üvöltöttek, és dobálták egymást a töltőállomások között. „Szezséges Krisztusom!” – hördült fel a kútkezelő. Mozgása szétesett. Elfejtette mennyivel jövök neki, és otthagyt, hogy töltsen fel a saját hűtőmet, és megrettentően felejtette szemét a törvényenkívülieken. Nagy, vadiúj benzinkút volt, négy kezelővel, de az egyesített Hell's Angels-Gypsy Jokers hadi kontingens rögtön átvette a parancsnokságot, ahogy megérkeztek. Saját benzinüket töltgették, sörösdobozokat gurigáztak, szétrámolták a polcokat, ötvenes motorolajat kerestek. Öt vagy hat autós csak ült a kocsijában, és nézett. A kezelők óvatosan mozogtak, vigyázták minden léptük, és azért imádkoztak, hogy a törvényenkívüliek semmit ne lopjanak el úgy, hogy ők is lássák. A nyílt lopás ellenlépésért kiált, és ezt egyikük sem akarta vagy merte. Bárki, ha valaha is kapcsolatba került Angyalok nagyobb csoportjával, tudja, ez a legrosszabb aspektusa az ilyesminek: mikor kezdjen el óberkodni kisebb lopás, inzultus vagy enyhébb kár miatt... annak rizikójával, hogy az egész véres verekedésbe torkolhat.)

Olcsóbb megoldás elengedni a csavargókaravánt tíz liter olajjal és öt tank fizetetlen benzinnel – vagy megkockáztatja az ember az összes fogát és a táblaüvegeket, azzal a morbid kéréssel, hogy fizessék ki a törvényenkívüliek a teljes ceppet az utolsó centig. Elsősorban az alkalmazottaknak kemény dilemma ez. Egy benzinkútkezelő ebben az esetben hasonló helyzetben van, mint a fizetésért dolgozó banktisztviselő, aki fegyveres rablóval néz szembe jelentősebb Bonnie & Clyde-akció közben. Jobban kell-e egy kútlovagnak kiadós verést kockáztatnia, mint egy banktisztviselőnek, hogy mentse a bank, amúgy biztosított, pénzét? Ha az Angyalokban van jóérzés, csak olyan benzinkutakat frekvenciálnak, amelyek távol lévő tulajdonosokkal lízingelt alapon működnek. A különbség könnyen felismerhető mindazoknak, akik töltöttek már benzint megélhetési célból, és a törvényenkívüliek közül sokan csinálták már ezt. De csoportként beszűkül a látásuk, kiválasztanak bármilyen benzinkutat, ahol a tulaj napi tizenkét órát dolgozik azon feltételekkel, hogy egész élete megtakarítása a franchise-hoz kötődik, és egész testét szétveti az adrenalin, mikor szembesül annak lehetőségével, hogy egy punkbanda viktimizálni fogja. Az ilyen emberek tartanak revolvért a kasszában, a szerszámosdobozban, vagy akár – kemény, rablásokhoz szokott környékeken – cájg-ruhájuk hónaljában. Az Angyalok legtöbb benzinkútbalhéja olyan kutasokkal történik, akik bepánikolnak, és tombolni kezdenek merő látványukra.

Bizonyos emberek jól tudják működtetni a durva szót, másoknál ugyanaz

rosszul robban. Az Angyalok félik az ilyen „hülyéket”, ahogy hívják őket, mert ugyanolyan valószínű, hogy minden ok nélkül lövöldözni kezdenek, mint a számukra legeminensebb okból. Kérjük Isten kegyelmét mindazon emberekre, akik fegyvert rántanak egy Angyalra, aztán meg elteszik. Van néhány visszataszító történet ezzel kapcsolatban is, és minden esetben az áldozat úgy mentette meg magát, hogy először lőtt, és később önvédelemre hivatkozott. Az Angyalok értékrendjében az egyetlen dolog, ami rosszabb, mint egy remegő szájú penészvirág, az a nagypofájú ellenfél, aki nem tudja végigvinni, amire gondolt. Az ilyen emberek a totális ellencsapás célpontjai – mely a felpörgetett és velőtrázó támadás eszközével lesöpör minden emberi ellenállást.

A visszataszító valóság az, hogy az Angyalok bizonytalanul fordulnak saját fogalmaikhoz is, általában befogadóak saját körükön kívül sok esetben az olyan emberekkel, akik nem előítéletesek velük addig a pontig, hogy csak erőszakkal lehet bánni mindazzal, amit ők képviselnek. Annyira tudatában vannak veszett kutya reputációjuknak, hogy a barátságosságot perverzen élvezik.

Egy töltőállomás tulajdonosa a Sierrákban található Angels Camp városka mellett (Mark Twain *A Calaveras megyei ünnepektől ugróbéka* című elbeszélésének színtere) a félelem és csodálat hangján emlékezik első összezördülésére a Hell's Angelsszel. „Körülbelül harmincuk zúgott be az állomásra egyik éjszaka. Azt mondták, kell egy hely, ahol javíthatják a motorokat. Rájuk néztem, mondtam, övök a műhely, menjenek gyorsan.”

Teljesen normális reakció volt ez egy olyan embertől, aki segítő nélkül visz egy benzinkutat éjszaka a hegyekben – ha a mindhalálig való harcot választaná, azzal se menne sokra harminc tököscsávóval szemben. „Egy órával később, vagy hogy, összeszedtem annyi bátorságot, hogy hátramenjek megnézni, áll-e még a placc – mondta. – Az Angyalok épp befejezték. A bűdös életben annyira még nem lepődtem meg. Tiszta volt a műhely. Minden szerszámot, amit használtak elmostak benzinen, és pont ugyanoda akasztották vissza, ahonnan elvették. Még a padlót is felmosták. A műhely jobban ragyogott, mint mikor jöttek.”

Az ilyen történetek gyakoriak, még zsarukörökben is. Ott van például egy bártulajdonos vallomása Porterville-ből: „Na jó, bejöttek motorral a bárba, ezt-azt leromboltak. De mielőtt távoztak, mindent kifizettek, az összes kárt, még a törött üveget is. Az életbe' annyi sört még el nem adtam. Bármikor szívesen látom őket.”

Az összevissza hazudozó kereskedők közül elég sokan jól kerestek a Pokol Angyalain. Az Angyalok csak tiszteletet kérnek, és a mezítelen félelem a tisztelet egyik tiszta formája. Mindenki, aki kimondatlanul, de elismeri, hogy elborzadt, az biztonságban van, persze, ha nem csinálja túl... ez is megtörténik, leginkább latens homoszexuálisok között, akik régóta belegabalyodtak a piába vagy drogba, és képtelenek kontrollálni magukat ennyi „kemény csávó” társaságában. A törvényenkívüliek szinte mindig rosszkor nyomnak le egy szállert. Emlékszem egy bulira az egyik éjszaka, mikor elhatározták, hogy felgyújtanak egy ber-keleyi diákot, mert az szemrehányásokkal illette őket. Mikor a vendéglátó tiltakozott ez ellen, az áldozat könyökét kötéllel megkötözték, hogy akkor majd motor után kötik és húzzák. Ez megint ellenállást váltott ki, így aztán egyik kezénél fogva a hálószoba egyik gerendájához kötözték, onnan lógott. Vagy fél óra után megennyhültek, és levágták, értetlenül rázták fejüket, mert a fiú megkövülten hallgatott. A nyomorult lélek egy szó nem sok, annyit nem nyomott ki magából az egész középkori személyiségteszt alatt. Mintha elborult volna a' zagyva, s nekem az a gyorsan tovatűnő impresszióm támadt, hogy előre eltervezte az egészet. Később kiment, de ott több órát ült egy kövön, egy szót se szólt, és úgy remegett, mint valami hegymászó, aki az elmondhatatlan csúcsról jött le.

Szadomazochista körökben nagy az Angyalok elismertsége, s noha a motoros hunok, mint csoport, konzekvens ellenzői a nem hagyományos szexuális orientációknak, azt sejdítem, az egész dolog annak a kicsontozott délutánnak a történetére vetköztethető vissza, amit az egyik friscói Angyal mesélt: „A kurva életbe, igen! Tíz dollárért bármikor hagyom magam leszopni. Egyik éjjel egy belvárosi bárban jön egy buzi, ott vigyorog a kezében a nagyhasú, zöld tízes... rám teszi, mi a faszt iszom. Aszondtam: »Egy dupla Jack Danielst, bébi«, na megrendeli a mixertől, »kettő ilyet, nekem meg a barátomnak«, és leült a bárpult lábtartójára, és úgy leszopott, ember, hogy jojóztak a szemeim, pedig még mosolyognom is kellett a pultosra és nyugiban maradni.” Nevetett. „A kurva életbe, aztán négy gyerekkel, parókában, madárfarokkal vagy mi a szarral táncoltak, örület. A lónak a faszát, ember, akkor hívhatnak köcsögnek, ha egyszer tíz dollárnál olcsóbban hagyom, hogy valamelyik buzeráns leszopjon... Ember, ennyi pénzért lemegyek a tenger alá, és halakat baszok szakmányban, csak azt mondd meg, hol a kassza!”

Hogy milyen mértékig lehetnek vagy nem lehetnek a Pokol Angyalai latens szadomazochisták vagy elfojtott homoszexuálisok, ez számomra – folyamatosan közel egy évet töltve törvényen kívüli motorosok társaságában – úgyszólván teljesen irreleváns.

Bizonyos irodalomkritikusok meg vannak győződve, hogy Ernest Hemingway a szublimálástól kínzott meleg volt, és Mark Twaint az utolsó napjaiig a más fajúakkal folytatandó kilengés vágya kísértette. Jó módja ez annak, hogy a negyedéves akadémiai folyóiratokban felizzon a szenvedély, de egy szót sem változtat azon, amit ezek az emberek leírtak, és semmiben sem változtatja meg a hatást a világon, amit hagytak. Lehet, hogy Manolete lábfetisiszta volt, vagy borzalmas aranyérproblémáktól szenvedett, azoknak a hosszú éjszakáknak eredményeként, amiket spanyol keményítőknél töltött... ettől még nagy matador volt, és nehezen látható be, hogy bármilyen mérvű freudista teoretizálás a legkisebb hatást is gyakorolhatná arra a tényre, hogy szakmájában a legjobbat nyújtotta.

Ugyanezen okokból a Pokol Angyalainak viselkedését egy pillanatra sem változtatja meg vagy ássa alá az, ha az összes napilap az országban homoerotikus brutalizátorként denunciálná őket – még ha netán azok is volnának. Jellemzően soha nem hallottam senkit, akinek bármilyen személyes kapcsolata volt velük, hogy megerősítené ezt a freudista megközelítést – talán, mert mindenki, aki csak kis időt is töltött Angyalokkal, tudja a különbséget a törvényen kívüli motorosok és a homoszexuális bőrkultisták között. Bármely bár előtt, melyet a Pokol Angyalai népesítenek be, áll egy sor szőrös motor a bejárat előtt. Egy bőrös bárnál a motorok szürrealista elrendezésben láthatók a falon, és esetleg, de nem mindig, két nagy, kiegészítővel tuningolt Harley parkol kívül – szélvédővel, rádióval és rózsaszín plasztik nyeregtáskákkal komplettírozva. A különbség olyan nyilvánvaló, mint egy professzionális amerikai futballjátékos és egy megszállott szurker között. Az egyik a valóság egy durva és egyedülálló sarkában szereplő; a másik pedig kultusz rabja, passzív rajongó, és alkalmi esendő utánzója a stílusnak, mely faszcinálja, de oly reménytelenül távol esik attól a realitástól, amelybe beleébred minden reggel.

A Lynch-jelentés szerint: „Míg a homoszexuálisokat láthatóan attraktálják a Pokol Angyalai, nem kaptunk arról információt, hogy a Hell’s Angels, mint csoport, melegek lennének. Elsődlegesen a heteroszexuális kapcsolatok látszanak izgatni őket. Van néhány homoszexuális perverzióra utaló adat a rendőrségi jelentésekben, de kontextusba helyezve, ezek a figyelemfelkeltés eszközei, a »másként viselkedés« részei, és elsősorban azért adják elő őket, hogy sokkhatást idézzenek elő másokban. Ez és más figyelemfelkeltő cselekedetek azok, ami miatt az Angyalokat a »show-osztály« szociológiai fogalmával lehet jellemezni.”

Szinte biztos, hogy a Lynch-jelentés nem az utolsó szó az Angyalokkal kapcsolatban, de a dokumentum természete és előítéletei szerint, minden homoszexualitásra utaló bizonyíték természetesen említést kapott volna. A jelentés annyi említést tesz a *cunnilingusról*, hogy a *fellatio* szó hiánya önmagában árulkodó. Kétséget kizáróan freudista magyarázata lehet a kihagyásnak is – de ismétlem, szerintem ez nagyjából értelmetlen is. Minden kísérlet, amely a Pokol Angyalai jelenségét mint esszenciálisán homoszexuális fenomént próbálja magyarázni, önelégült és eltévedt félreértelmezése annak a ténynek, mely annyira komplex és potenciálisan veszélyes az amerikai társadalomra.

A motorkerékpár nyilvánvalóan szexuális jel. Olyasmí, amit fallikus mozgásszimbólumnak szokás hívni. A test meghosszabbítása, és hatalom a lábak között van.

– Dr. Bernard
Diamond,
University of
California
Kriminológia
tanszék, 1965

A legjobban ismert nyilvános kapocs a törvényen kívüli motorosok és a homoszexuális világ között egy film, melynek *Scorpio Rising* a címe. Underground klasszikus, a hatvanas évek elején csinálta egy Kenneth Anger nevű fiatal San Franciscó-i filmes. Soha nem állította, hogy a *Scorpio Rising*nek bármi köze lenne a Pokol Angyalaihoz, és a film nagy részét Brooklynban forgatták, egy olyan motoroscsoporthoz, akik olyan lazán szerveződtek, hogy még nevet sem adtak maguknak. Szemben a *The Wild One*-ot, Anger alkotásának nincsen újságírói vagy dokumentarista szándéka. Művészfilm a rock'n'roll-fajtából, bizarr kommentár a huszadik századi Amerikáról, amelyben a motorkerékpárokat, a horogkereszteket és az agresszív homoszexualitást állítja új kulturális szentháromságként. Mikorra a Hell's Angels becsatlakozott a kulturális főáramba, Anger több más filmet is készített, erősen homoszexuális alapon, és láthatóan annyira bántotta a gondolat, hogy a korszellem mögött kullog, hogy végül olyan banális dolgokhoz is fordult, mint a tematikus dokumentumfilm.

Akárhogy is, a *Scorpio Rising*ot bemutatta 1964-ben San Franciscóban, a North Beachen egy filmszínház, melynek *The Movie* volt a neve, ahol is Anger élt abban az időben, a gépész szobájában, és a mozi az utcán a filmet a Hell's Angelsről szóló újságkivágásokkal reklámozta utcai frontján. Az üzenet annyira egyértelmű volt, hogy még a San Franciscó-i Angyalok is zárandoklatot szerveztek, hogy megnézzék. Egyáltalán nem hatotta meg őket a dolog. Nem voltak mérgesek, de mélyen megbántották őket. A nevük, úgy érezték, bűnösen került kereskedelmi felhasználásra. „Bassza meg, nekem teccett – mondta Frenchy. – De semmi köze sem volt hozzánk. Mindenki élvezte. De mikor kijöttünk, és láttuk a falon a sok újságkivágást magunkról, az nagyon reklámnak tűnt. Ember, az piszokság volt, nem volt rendben egyáltalán. Egy csomó palit becserkészték velem, és most hallgathatjuk azt a szart magunkról, hogy buzik vagyunk. A faszba, hát te is láttad, hogy öltöztek azok a punkok? És azok az istenverte roncslepi motorok? Ne mondd nekünk ember, hogy ennek bármi köze van hozzánk. Tudod, hogy nincs.”

Anger is láthatóan egyetértett, de a maga csendes módján. Nem volt szüksége rá, hogy lerombolja a film újabb szenzációját... mindamellett, a legkívánatosabb tehetség a homoszexuális repertoárban, hogy felismerjék ugyanazt a másikban, közelesen hiba nélküli találatok formájában. Tehát a jelenség burjánzott: és Anger hozta azt a realizmust, ami a *Scorpio Rising*ből hiányzott. A titkos-buzi faktor furcsán izgató

elemet adott a sajtónak a nemi erőszakról szóló riportokhoz, és maguk a törvényenkívüliek pedig egy újfajta bámulat kényelmetlenségeivel szembesültek. Az erőszakos és erotikus misztérium aurája koszorúzta őket, jobban, mint valaha... verekedős szatírok, készen arra, hogy bármilyen élő dologgal, bármilyen meleg hússal, bármilyen térben, azonnal egyesüljenek.

8.

Ezek a mocsok punkok a motorjaikkal és a náci díszeikkel, mutogatnak a világnak – és mindenkinek benne. Egy veszedelem, átkozottul komoly veszedelem, és minden évben csak nőnek.

– floridai
rendőrtisztviselő,
akit a *Man's Peril*
idézett

(1966. február)

Vallásos áhítattal tisztelik a motorjaikat. Éjszakára beviszik őket a házaikba. Mocskos, zsíros ágyakban alszanak, de a motorjaik ragyognak.

– Los Angeles-i rendőr, 1965

Minnél messzebbre zúgnak el az Angyalok a hazai pályától, annál valószínűbb, hogy pánikot keltenek. Egy csoportjuk, ha először látják az úton, támadólag hat minden normális elképzelésre, hogy mi is történik ebben az országban; olyannyira bizarr, hogy szinte hallucinációnak tűnik... ebben az értelemben a „törvényenkívüli” kifejezés tényleg plauzibilis. Magányos Angyalt látni a forgalomban – amint a KRESZ minden szabályát megsérti – rávilágít arra, hogy a motorkerékpár az anarchia és a nyílt ellenállás eszköze, sőt fegyver. Egy Hell's Angels gyalog elég hülyén is néz ki. Bolond színpadiasságuk és értelmetlen beszélgetéseik néhány órára érdekes lehet, de a kezdeti furcsaság mélyén mindennapi környezetük annyira fárasztó és depresszív, mint az értelmi fogyatékos gyerekek jelmezbálja. Van abban valami patetikus, ahogy egy csoport férfi minden este összegyűlik ugyanabban a bárban, igen komolyan veszik magukat patkányszerű uniformisban, és más cél sem lebeg előttük, mint valami jó kis verekedésbe keveredni vagy egy részeg takarítónőt kollektíve leszopatni.

De nincs semmi pátosz egy motoron ülő Angyal látványában. Az egész – ember és gép együtt – sokkal több, mint a részek összessége. Motorja az egyedüli dolog az életében, amit abszolút kimunkált. Egyetlen érvényes státuszszimbóluma, a dolog, ami felemeli, és úgy villogtatja, ahogy egy szoborszerű hollywoodi sztárocscsa villogtatja a testét. Enélkül ő sem több, mint hajléktalan a sarkon. És ezt tudja is. Az Angyalok nem túl jól fejezik ki magukat egy csomó dologban, de a motorokhoz szerelmes szenvedéllyel fordulnak. Sonny Barger, akibe nem sok szentimentalizmus szorult, egyszer úgy határozta meg a „szerelem” szó értelmét, hogy: „Az érzés, mikor elkezdesz valakit annyira bírni, mint a motorodat. Ja, asszem, mondhatjuk, hogy ez a szerelem.”

Az a tény, hogy sok Angyal ténylegesen maga alkotta a motorját lopott, cserélt darabokból, gyári alkatrészekből, csak félig magyarázza meg az intenzív ragaszkodást. Látnod kell egy törvényenkívülit, amint megüli a disznáját, berúgja az indítókarral, hogy teljesen felfogd, mit is jelent mindez. Olyan, mint szomjas embert látni, mikor vizet talál. Megváltozik az arca; egész kiállása magabiztosságot és autoritást sugall. Ül egy percig, a nagy gép a lábai között dübörög, aztán elengedi a rettenetést... néha finoman, szinte némán, és néha úgy, hogy az üvöltő kerekek megcsördítik a közeli ablakokat – de mindig stílusosan, mindig elánnal. És ahogy kivágja a nagyhalált minden kocsmás este végén, a többiek a róla szóló lehető legpozitívabb imiddzsel hagyja ott. Minden Angyal tükör a kölesönös csodálat társadalmában. Megmutatják és megerősítik egymást, erőben és gyengeségben, bolondságban és győzelemben... mindennap zárórakor egy ünnep, ahogy távoznak; a wurlitzer Norman Luboff hangján szól, a bár fényei haloványak, és Shane részegen villámokat szórva belevágtat a holdfénybe.

Hogy a Hell's Angels valódi motorkerékpár-művészek-e, azt nehéz megmondani. A

vontatós találkozók kivételével a törvényenkívüliek minden szabályszerű versenytől tartózkodnak, tehát eredményekről nem lehet számot adni. Motorjaik nagyon különbözőek a verseny- vagy bemutatómotoroktól, de más országúti eszközöktől is. Az Angyalok regéket mesélnek ötletszerű versenyekről, ahol profikat mostak le... de arról is vannak sztorik, hogy a felpumpált disznókon ülő törvényenkívülieket megszopatták madárcsontú Ducatis nyikhajok.

Talán igazak a történetek, talán nem – akárhogy is, az érvelés hamis. A motorkerékpárokat speciális célra gyártják: terep-, verseny-, országúti motorok vagy egy segédmotor, épp csak, hogy leugrani vele a sarki közértbe. Mind birtokosai a mozgás szép képességének... akárcsak a kutyák vagy a lovak, de senki nem azért veszi a drága takarmányt a lovának, hogy oposszumra vadásszon, mint ahogy kutyát sem indítunk a Kentucky Derbyn. A motorkerékpár-gyártók évtizedek óta próbálkoznak, hogy megalkossák a minden célra alkalmas alapmodellt, de eddig még senkinek sem sikerült.

Nincs érvényes összehasonlítás a terep és a verseny vagy az országúti motorozás között. Másmilyen készségek szükségeltetnek, más reflexek. A leggyorsabb versenymotorok közül némelyiknek például egyáltalán nincs fékje, ami azonnali halálesethez vezetne a forgalomban, és sok profi versenyző azt mondja, az országút sokkal veszélyesebb, mint bármely versenypálya.

A terepmotorosok hasonlóképp éreznek: többségük azzal sem zavartatja magát, hogy országútra is kiváltassa a forgalmi engedélyt. Don McGuire, a mászmotorozás veteránja, főmunkaidős motorszerelő Richmondban, csököttén mondogatja, csak mazochisták és örültek vezetnek motort forgalomban. „Figyuzz ide, bazmeg – mondja. – Versenyen mindannyian egy irányba megyünk, mind tudjuk, mit csinálunk. Nem kell fosni, hogy hülyék vagy részekék vagy vénasszonyok kanyarodnak ki a vaksötét közökből. Kurva nagy különbség, bazmeg; a saját motorodra koncentrálhatsz, uralod az egészet. Vannak balesetek persze, de a csonttörés a legrosszabb, ami történhet, kurva kevesen halnak meg.

De az oorszáágúút, bazmeg! Krisztusomra, ez az, mozogni a forgalomban hatvanöt mérfölddel haladni, épp a sebességkorlátozás határán, a legjobb eset, ha ki tudsz bújni a többiek alól. Lelassítasz, rámásznak a seggedre vagy oldalról leszorítanak. Felgyorsítasz, hogy legyen egy kis helyed, valami barom pont előtted fékez, az isten tudja, miért, de mindig ezt csinálják. Kis figyelmetlenség és a húsdarálóban vagy. Ahogy fékezel, már véged is, a motor nem úgy fékez, mint az autó. Ha a földön vagy, nagy szerencse, ha csak kétszer mennek keresztül rajtad.”

1965-ben több mint ezer ember halt meg motorkerékpárbaleset következtében az Egyesült Államokban. Az autók közel ötvenszer többet öltek, de a motoros halálok növekvő száma miatt az Amerikai Orvosok Szövetsége a motorkerékpárt „közösségeinkben megjelenő súlyos egészségügyi kockázatnak” minősítette. A Pokol Angyalai évente átlag négy tagjukat veszítik el baleset következtében, ám tekintetbe véve, hogyan is vezetnek, a 4%-os éves halálozási létszám ügyességük márványból tornyosuló emlékműve. A Harley 74 talán az egyetlen motorkerékpár a világon, mely súlyos sérülést képes okozni egy autónak, és egy keményen vágózó Angyal úgy rá tud pírítani a közlekedésben részt vevő nyárspolgári erőkre, mint az akceleráló torpedó. A törvényenkívüliek szakértői a nagy motordisznóknak, és saját szűk világukban, saját kereteik között, bárkit leköröznek.

Az ötvenes évek végén, mielőtt az Angyalok annyira notóriussá váltak volna, Pete, a friscói részlegből, egyike volt a legjobb észak-kaliforniai vontatási versenyzőknek. A helyi Harley-Davidson-ügynök pénzelt, és egy szobányi trófeát gyűjtött. Nemcsak hogy viselte a Hell's Angels-színeket, de a versenybringával kiment a pályáról, jó kis szőke nőcskéjét maga mögé ültette, s távozott. Más versenyzők tréleren hozták a

motort, és úgy kezelték őket, mint a különösen szép festésű Ming-kori vázákat. „Pete tényleg tudta, mitől megy egy moci – tűnődött el az egyik Angyal. – Odament, azt győzött, s mindezt stílusosan. Megérkezett a pályához, ember, csak kicserélte az elemeit alka-linosra, és lemosta a többit.”

A hatvanas évek elején Pete nyugdíjba ment az Angyaloktól, úgy érezte elég volt. Röviddel a harmincadik születésnapja után fogta a feleségét meg a két gyereket, és fölment egy kisvárosba a Sierrákba, ahol megpróbált vidéki szerelőként megtelepedni. Nyugdíjaztatása mintegy két évig tartott, lehetett volna hosszabb is, ha az Angyalok nem váltak volna híressé. De a sok sajtó meg az új akciózás túl sok volt neki. 1965 elejére Pete visszatért a városba, ivott egyet a régi haverokkal, elhagyta a családját, és alkatrészekért kuncsorgott, hogy új motort építsen.

Mint a legtöbb Angyal, a szériagyártmányt csak lehetőségnek nézte, talicskányi jó nyersanyagnak, de semmiképp sem olyasvalaminek, amit stílusos ember a sajtójának óhajtana hívni.

A törvényenkívüliek motorjaikat személyes emlékműként élik meg, melyet saját – jóllehet absztrakt – képükre formáztak, és olyan érzelmvilágot alakítanak ki velük, amit a kívülállók nehezen értenek meg. Póznak, sőt perverzióknak tűnik, s talán az is, de a mocibuziknak nagyon is valóságos dolog mindez. Bárki, akinek tulajdonában volt valamelyik szörnyeteg, tudja, hogy mindig kicsit a buzija lesz. Nem a mopedek, kis- és segédmotorok, nem, a nagy, drága temperamentumos állatok, amelyek úgy reagálnak az akcelerációra, mint ugribugri rodeoló a korbácsra, felágaskodnak a levegőbe, és tizenöt métert egy keréken mennek, és szikrázik a beton, ahogy a krómkipufogó karistolja. A kicsi motorok is szórakoztatóak, legalábbis ahogy az iparban dolgozó emberek mondogatják, mint ahogy a pici Volkswagenek is mulattatóak, vagy a BB pisztolyok. Azonban nagymotorok, Ferrarik, .44-es Magnumok a szórakoztatáson túl foglalnak helyet; ezek az ember által gyártott eszközök olyan erősek és hatékonyak saját birodalmukban, hogy kihívást intéznek az ember képességei ellen, hogy ellenőrizni tudja-e, ha a lehetőségeik határáig nyomja őket. Ez a Big Bike-misztérium egyik pillére, mely akkora helyet foglal el minden Angyal életében. Vagy ahogy mondják: „Ott van, ember. Ott él.”

Nem mindenki ért egyet ezzel a koncepcióval. Nekem is volt nagymotorom meg két motor-scooterem, de csak azért mert olcsón elérhetőek voltak, s épp volt kis pénzem, hogy vegyek valamit. A misztériumban nincs helye az ilyen mocskos kis pragmatizmusoknak, mikor mondtam Angyaloknak, hogy esetleg vennék magamnak egy saját motort, mind készségesnek mutatkoztak, hogy pénzt adjanak kölcsön. A fő dolog, természetesen, egy Harley-Davidson megszerzése. Sokfajta árultak, az újabbak meg nagyon tudtak... olcsók is: egy 1500 dolláros motort 400 dollárért megszerezni nem rossz, de lopott motoron száguldozni még olcsóbb, igaz, tudnod kell, mit mondasz a zsarumadárnak, hogy a váz meg a motorszám miért nem mutat mégcsak halovány hasonlatosságot sem a forgalmiban szereplő aritmetikai halmazzal. Vannak módszerek ennek kivédésére, de sikertelen kísérlet esetén a büntetés börtön, és én erre nem voltam ráhangolva. Sikertelenül próbáltam meg, hogy az Angyalok találjanak nekem egy olcsó, használt, az utolsó törvénytelen divat szerint cikornyált, és legális, Harley 74-et. Ezután, mint néhányan a törvényen kívüli avantgárdból, egy könnyebb, izgékonyabb Harley Sportster mellett döntöttem. A respektusosak táborából jött nyomás folytán próbálkoztam Triumph Bonne-ville-lel, sőt még a lassú és konzervatív BMW-vel is. A végére a lehetőségek leszűkültek a Sportsterre, a Bonneville-re és a BSA Villámló Rakétájára. Mindhárom menet közben körberohangálja a gyári típus Harley 74-et, de még az Angyali verziója is a disznónak – ami minden, csak nem gyári és típus – sem tud együtt futni a legújabb és legjobb modellekkel drága módosítások és sokat tudó cowboy nélkül. Aztán történetesen a

BSA-t nem anyagi megfontolások miatt vettem meg: az volt az ok, hogy négy hét kemény kérdezősködés és gondolkodás előzte meg a dolgot, 1500 dollárom volt, és arra jöttem rá, hogy a lemeztelenített Harleyk alapvetően nem felsőbbrendű gépek. Később, pár hónap motorozás után, megértettem, hogy egy disznón vágató Hell's Angels és motorbuzi kettős könyvelő között a különbség, ha utóbbi versenyre turbózott Triumphfal megy, nem csak a motorban van. Az Angyalok a végső határig húzzák. Gondolkodás nélkül bevállalnak bármilyen drasztikus kockázatot. Individuálisan már annyiszor megbaszták, kizárták, legyőzték őket, és annyiféle módon, hogy egy olyan terepen, ahol előnyük van, nem fognak udvariaskodni vagy óvatoskodni.

A különleges kapcsolat Angyal és motor között azok számára is nyilvánvaló, akik semmit nem tudnak a két kerék és a robbanómotor természetrajzáról. Mikor adatokat gyűjtött a *Saturday Evening Post* számára írandó cikkéhez, Bill Murray megnézett egy félórás televíziós dokumentumfilmet, melyet egy Los Angeles-i csatorna a berdooi Angyalok laza közreműködésével készített. Négyből az egyik példány Murray szavai szerint: „Egy teljesen artikulálatlan brutális állat, szódásüvegtalp szemüveggel, akit Vak Bobnak szólítottak. (Szenvedélyesen arról beszélt, mi fog azzal történni, aki kikezd az ő csajával. »Ha ő az én csajom, akkor ő az én csajom«, mondogatta, és csikorgatta a fogait.)”

Murray hozzáállása teljesen lenéző, de legalább egyetlen disznón ülő brutalizátor képe rendesen megragadta. „A televíziós műsor levitálisabb pontja – mondja – az volt, mikor Vak Bobot, ezt a medvebrummogásig érthetetlen, földbe vert durungnak tűnő bunkót mutatták, ahogy vezeti a motorját az országúton. Szokásos könnyedséggel vezette a nagy teljesítményű gépet, néha csak egy kézzel kormányozta, mintha Valenzuela vinné Kelsót az első kapuhoz, és szája a tiszta élvezet szigorú mosolyába fagyott. Odaülteve disznaja hátára, kegyelmi állapotba került a görény...”

Ritka kivételektől eltekintve, a törvényen kívüli motor a Harley 74, gigászi gép, amely háromszázötven kilósan jön ki a milwaukee-i gyár kapuján, de az Angyalok kétszázötven kilósra „vetkőztetik”. A kerékpáros argóban a Harley „disznó”, a törvényen kívüli moci meg „szeletelt disznó”. Alapvetően ugyanaz a motor, mint amit a motoros Jagellók használnak, de a rendőrmotor kiegészítőkkal túlsúlyolt elefánt, összehasonlítva a karcsú, dinamikus ártánnyal, amit a Hell's Angels hajt. Az Angyalok a standard 74-est „szemétkocsinak” hívják, és a charta 11. pontja nagystílusú szól erről: „Az Angyal nem viselheti a „színeket”, ha szemétkocsit vezet egy nem-Angyallal.” A szeletelt disznó [*chopped hog*], másként „chopper”, épp csak egy picit több, mint a nehéz váz, egy kis ülés és a masszív, 1200 köbcentis motor. Ez közel kétszerese a Triumph Bonneville vagy a BSA Villámló Rakéta lökettérfogatának, mindkettő 650 köbcentis, viszont 120-130 mérföld/óra végsebességre képesek. A Honda Super Hawk csak 305 köbcentis, de a végsebessége épp csak 100 mérföld/óra alatt van. Egyszer a *Los Angeles Times* kolumnistája úgy jellemezte a disznókat, hogy „az a fajta motor, amellyel német futárok a második világháborúban elgázolták a kutyákat, csirkéket és persze az embereket: alacsony építésű, brutális masinák, hozzájuk illő vezetőkkel”.

Semmi nincs az úton – néhány sport- és versenyautó kivételével –, amely el tudna kapni egy művészien felszeletelt törvényen kívüli 74-est, addig, míg van tér „tekerni”, „felbaszni” és a nagy meghajtószerkezetből előnyt kovácsolni. A méret és az alapvető építési különbségek miatt, a gyárilag felszerelt Harley 74 ritkán előzi meg a 305 köbcentis Hondát, és még kevésbé a kétkarburátoros Triumphot vagy BSA-t. Nem szokatlan, hogy azok, akik ezeken az angol motorokon száguldoznak, keresik a lehetőségét, hogy lealázzák a Harleyen ülő zsarukat. De a motoros zsernyák bölcs – tudja ezt. Még a California Highway Patrol is, kidekorált Dodge-aiban, a nagy brit

motort vagy a törvényen kívüli choppert saját, az Út Királya-imidzse ellen intézett támadásnak gondolja. Egyszer gyorsajtásért megállított a Highway Patrol, aki úgy követett, hogy néhány lábnnyira megközelítette a hátsó ülésemet, mire észrevettem, hogy követnek. A sofőr csak az utolsó pillanatban kapcsolta be a nínót, és természetesen⁵ lehúzódtam, némileg sokkosan. Mikor kérdeztem, hogy miért jött ennyire közel hozzám, azt mondta: „Azt hittem, máskülönben megpróbál eltűnni az első lejárónál.”

Mondtam, ez ugyan soha nem jutott volna eszembe – ami ekkor éppen igaz is volt. „Well, az jó dolog, hogy nem próbálkozott ezzel – válaszolta. – Az utolsó motoros punk, aki megpróbált elszökni, meghalt. Ráálltam a farkára, vártam, míg hibázik, és akkor keresztülhajtottam rajta.”

1300 dollárért vagy 1400-ért bárki vehet egy motort, mellyel nyerítve versenyezhet mindhalálig a rendőrségi autókkal, és ami abban a pillanatban 120 mérföld/órát megy, hogy legurulunk velük a bemutatóterem szőnyegéről. De egy 74-esből kihozni mindezt, észt, erőt, akaratot kíván. Az első lépés a tömegteljesítmény arányának drasztikus megváltoztatása. Az Angyalok levetkőztetik a disznót a póre esszenciáig, addig a szintig, hogy még az első kerék fékjét is kidobják. Már a vetkőztetés is nagy különbségeket produkál, de a legtöbb törvényen kívüli motor teljesítményét még tuningolással, nagyobb szelepekkel, jobb sűrítéssel, gyorsabb kipufogással is növelik. Csak a törvény által előírt extrákat tartják meg: a hátsó világítást, visszapillantó tükröt és az utaskapaszkodót. Fanatikusok csinálják azt is, hogy a KRESZ tükörkiválmát csepp fogorvosi tükrő felszerelésével oldják meg, mely technikailag törvényes.

Az egyéb módosítások közé tartozik a felére csökkentett méretű benzintank, elöl nincs sárhányó, és hátul is megsturcolják, a kerék legmagasabb pontjánál végződik; nagyon meghosszabbítják a kormányt, és az ülés annyira lent van, hogy úgy néz ki, mintha valaki egy darabka bőrt dobott volna a motorra; meghosszabított első villák, hogy a kerék mozgásterét nagyobbítsa és általában megemelje az elejét; láb, vagy ahogy mondják, „öngyilkos” kuplung, és a személyes jelenlét olyan apró jelei, mint magas lábtartók, a kettős lámpák, biciklivékony első kerék, spakniforma krómsínek („pinarácsnak” hívják) utasfogódkodónak – és minden elképzelhető króm- és tűzfestett trim.

Egy chopper igen gyakran műalkotás, és 3000 dollárba kerül, nem számolva az élőmunkát. A polírozott krómfelfüggesztés a szuperkönnyű első kerékig és a benzintankon pompázó tizenkét színű festményig, ez a mesés, kegyelemteljes gépezet mechanikusan úgyszólván tökéletes, hogy nehéz elképzelni, amint sikolyként hasít az éjféli országúton, valami részeg csavargó kezében csak másodpercnyi távolságra a nagy sebességű, fába vagy acélkorlátba történő becsapódástól. Ez a paradoxonok egyike a Hell's Angels céhének tudományában. Bármilyen hiányzott is nekik az egészséges személyiségfejlődésből, azt megadták a motoroknak... bármelyikük motorján legalább fél éves kemény munka van, de másodpercek alatt basszák szét mániákus száguldással egy olyan kanyarban, ahol garantált az elszállítás ötven fölött.

Ezt hívják a „magas oldal fölé menésnek”, ronda tapasztalat, amit egy Angyal feltehetően így írt le: „Mind voltunk már a magas oldal fölött, bébi. Tudod, mi az? Ez az, mikor a motorod elkezd csúszni, mikor bezúgysz egy kanyarba hetvennel vagy nyolcvannal [*mérföld/óra – a ford. megjegyzése*]... a kanyar magasabbik oldala felé csúszik, bébi, míg neki nem megy a patkának, vagy a korlátnak, vagy a homoknak, vagy akármi is van ott, és akkor megpördül, és ez az, amit klasszikus leszállásnak hívunk.”

Egyik éjjel 1965 telén saját motoromon egy utassal a magas oldal fölé mentem az esős úton, Oaklandtól csak egy kicsit északra. Egy nyilvánvalóan veszélyes kanyarba mentem be hetvennel, kettesben tőkighúzva. A nedves út megakadályozta, hogy eléggé

tapadjon, azért, hogy az elképesztő inerciát ellensúlyozni tudjam, valahol a kanyar közepén észleltem, hogy a hátsó kerék nem követi az elsőt. A motor oldalra ment, ahol vasúti sínek voltak, és nem tehettem semmit. Gondolatnyi időre nagyon békés lettem... aztán olyan volt, mintha páncélököllel lőtték volna ki az útról, csak nem jött meg az ismert hanghatás. Se a szarvas a hegyoldalban, se a férfi a csatamezőn nem hallja a lövés hangját, mely megöli, és az ember a motoron, amint a magas oldal fölé megy, szintén ezt a fénysebességű csendet hallja. Szikrázik, ahogy a krómozott acél érintkezni kezd a betonnal, és a visszataszító remegés, mikor tested elkezd gurulni... és aztán, ha szerencsés vagy, nincs semmi addig, míg magadhoz nem térsz valami kórház traumatológiáján, szemedbe lóg a skalpod, véráztatta inged a melledhez tapad, és hivataloskülemű emberek bámulnak le rád, biztosítgatják egymást, hogy „ezek az idióta barmok soha nem tanulnak”.

Semmi romantikus nincs a karambolban, és az egyetlen megnyugvást hozó dolog az egészben a halálos sokk, amely minden komolyabb sérülés kísérője. Utasom hosszan tartó légtornászrepüléssel hagyta el a motorkerékpár fedélzetét, mely a sínek között végződött, eltörte a combcsontját, és a hegyes végek keresztülfúrták magukat izmon és húson, egészen a nedves sóderig. A kórházban le kellett mosniuk a csontok végét, mielőtt összeillesztették volna újra a lábát... de azt mondta, másnap reggelig nem fáj, még akkor sem, mikor feküdtünk az esőben, és azon elméltünk, hogy valaki az útról lát-e minket, és szól-e a mentőnek.

Nincs olyan Pokol Angyala, aki előtt ismeretlen lenne a traumatológiai osztály benseje, és ennek természetes eredménye az, hogy balesetektől való félelmüket a fizikai fájdalom lovagias megvetésével jól balanszírozzák. Kívülállók mindezt örülségnek vagy más, még ezoterikusabb elnevezéseknek hívhatják... de az Angyalok egy olyan világot népesítenek be, ahol az erőszak oly gyakori, mint a habzó sör, és olyan könnyedén élnek együtt vele, mint a megszállott sízók a törött láb gondolatával. A vérfolytatás e könnyed elfogadása kulcselem a terrorhoz, melyet ők váltanak ki a filiszterekben. Még egy kicsiny, nyüzőge utcai harcos is hatalmas előnnyel küzd egy átlagos középosztálybeli amerikaival szemben, aki kamaszkora óta nem verekedett. Egyszerűen a felgyülemlett tapasztalat, és az, hogy elég gyakran orrba vágják ahhoz, hogy megfeledkezzen a pánikról, amit a kedves emberek általában a komoly verekedésekkel asszociálnak. Akinek már háromszor törték el az orrát kocsmai verekedésben, gondolkodás nélkül megkockáztatja újra. Nincs az a mennyiségű instrukció, melyet bármilyen halálos harcművészetben taníthatnak – hacsak az instruktor maga szadista, de még ekkor is nehéz, mert a tanítvány tapasztalata művi és limitált lesz.

San Francisco nagy karateváros: 1965-ben durván hétezer teljes idős, tanfolyamdíjat fizető karatetanonc rohangászott az Öböl térségében... de minden aktívan működő bárban hallhatsz történetet egy olyan pultosról „aki szétverte a pofáját egy csávónak, aki itt valami karate hókuszpókusszal bepróbálkozott”. Kurvára nem számít, hogy mennyi igaz ezekből a történetekből.

Az állítás érvényes: fizikai krízis idején a túlélés és a lemosás között a különbség majdnem mindig a trenírozott reflexek kérdése. Egy pultos ragtapaszokkal a szemöldöke környékén keményebbet és gyorsabban üt, mint a karate-novícius, aki még nem fürdött vérben. Ugyanezen okból a Pokol Angyala, aki már elég gyakran volt a magas oldal fölött, hogy röhögjön rajta, olyan anyag eleganciával és stíllel vezeti majd gépét, ami csak fájdalmas tapasztalatból származhat.

Mikor már jó ideje az Angyalokkal lógtam, teljesen megszoktam a gézzel tekert fejeket, leragasztott szemöldököket, feketéllő szemgödröket, hogy már kötelezőnek vettem, és abbahagytam a kérdezősködést. A jó verekedős történetek amúgy is népszerűek voltak, és a rosszak meg annyira unalmasak és előreláthatóak voltak, mint

bármely késő esti tévéshow. A legtöbb matek olyan külsősökkel esik meg, akiknek fingjuk nincs, mibe keveredtek. Akik ismerik őket, igen elővigyázatosak, mert ismerik a „mindenki egy ellen” etikáját, melyet nem egyenlít ki semmilyen korlátozó státútum. Egy Angyal hazai pályán olyan biztonságban van, mint menekülő maffiózó a kemény olasz negyedben.

Dacára az ördögi immunitásnak, alkalmanként túlnövik magukat, és csúnyán megdolgozzák őket olyan emberek, akik akár nem tudják az eredményeket, vagy úgy döntenek, hogy eltekintenek figyelembevételüktől. Még Barger is, aki most nyolcadik éve az oaklandi részleg elnöke, elismeri, hogy törött már az orra, baszták már állon, és ütötték már ki a fogát.

De egyetlen motorbaleset jobban megtörhet egy embert, mint egy tucat szerencsétlen verekedés. A berdooi Bolondos Sonny-nak acéllap van a fejében, acélrúd a karjában, műanyag a könyöke, és a fején mély vágás van – mind a bukásoktól. Becenevét onnan kapta, hogy egy másik Angyal elterjesztette, az acéllapnak furcsa hatása van az agyára. Mikor a berdooi Angyalok 1964 októberében lerohanták Santa Anát, Bolondos Sonny nagy szám volt a helyiek körében. Nagy tömeg gyűlt köré, hogy hogy hallgassa keserű és támadó szóáradatát zsaruk, bíróságok és általában a társadalmi struktúra ellen. Később bebörtönözték nagyszámú kifizetetlen közlekedési kilengése miatt.

Garázda cirkusz és a Bass Lake-i nemi erőszak – megrendelésre

9.

Hogyan váltak az Angyalok ilyen utált pokoli figurákká? A válasz az, hogy ez nem volt egyszerű. Túlóráztak azon, hogy elfoglaltak, kegyetlenek és gyávák legyenek.

– *True Detective* magazin (1965. augusztus)

Én már keresztülmentem az összes iskolai meg családi játszadozáson. Szar az egész. Fiú, boldog vagyok, hogy bevettek az Angyalok! Soha semmi más nem akarok lenni, csak Angyal, azt ennyi!

– válasz egy kérdésre

1965 nyarára a Pokol Angyalai már két szakdolgozat tárgyát képezték a UCLA-n, s nincs kétség afelől, hogy mások is munkához láttak. Ugyanakkor Kaliforniában voltak emberek, akiknek a Pokol Angyalaival – valós vagy képzelt – foglalkozás túl személyes volt ahhoz, hogy absztrakt vagy szociológiai perspektívát tudjanak adni a pusztításnak. Minden egyes emberre, aki már húsvér Angyalt látott, jutott vagy félezer, aki bolondul megrémült a média ordibálásától. Szóval nem volt nagy meglepi, hogy volt némi közszorongás július 4-e közeledtével.

Péntek este, negyedike előtt, felhívtam a Box Shopot. Soha nem voltam még ünnepnap kiemeléson, és mivel már látszott, hogy ez igazi balhé lesz, úgy döntöttem, megyek. Frenchy tutira akart menni, ne hozzak magammal senkit, mielőtt elárulta az úti célt: „*Yeah*, a Bass Lake-hez megyünk – mondta. – Kábé kétszáz mérföld keletre. Kicsit aggódom, menjek-e. Balhé lehet. Azt reméltük, hogy csak összejövünk, jól érezzük magunkat, de ezzel a sok sajtóhírral felturbózták, és attól tartok az összes rendőr az államból ott lesz.”

Jó ok volt arra, hogy rendőrségi jelenlétet feltételezzünk: a sajtó hetek óta fújta a riadót.

Június 25-én a United Press International (UPI) hírügynökség Los Angelesből jelentette: A ZSARUK AGGÓDNAK A HELL'S ANGELS JÚLIUS 4-1 KITÖRÉSE MIATT. Idézte Lynch főállamügyész jelentését, miszerint irodája „különböző jelzéseket” kapott, hogy a Pokol Angyalai miket fontolgatnak nyárközepi piknikjükre. (Az egyik ilyen „jelzés” az átlátszó vágytól csöpögött, hogy tudósításokat adjon el a *The New York Times*nak vagy más érdeklődőnek. A pletyka terjedt mint futótűz a száraz prérin, még az NBC *Monitor* c. tévéhíradója is rászállt.)

Aztán június végén egy Laconiában, New Hampshire-ben történt motoros tömegverekedés címlapra került az egész országban. A kaliforniai sajtó prominens helyen és terjedelemben hozta, mert Laconia polgármestere az egész balhét a Pokol Angyalaira akarta verni. A július 2-i *Life* nagy Laconia-sztorit hozott, fotót égő autóról, a Nemzeti Gárda embereiről, ahogy szuronyt szegeznek, és az elkobzott fegyverek festői nonszálanszal összehajigált halmazát, voltak köztük kések, macheték, bokszeresek, láncok és texasi marhakorbács. Azt állították, hogy tizenötezer motoros vadult meg az álmos új-angliai üdülőhelyen, csatároztak a rendőrséggel, különböző épületeket gyújtottak fel, a Pokol Angyalai voltak a karmesterek. A figyelmeztetés Kaliforniának világos volt. Ha maroknyi Pokol Angyala ennyi bajt tud okozni háromezer mérföldre hazulról, akkor belegondolni is dermesztő, hogy a klán teljes

legénysége mit művelhet majd saját, nyugati parti hátsó udvarában.

Bass Lake kicsiny üdülőhely a Yosemite Nemzeti Park közelében, a Sierra Nevadában. Az Angyalok félszívvvel megpróbálták titokban tartani az úti célt, sokak hiúsága azonban elmocsa-rasította kevesek diszkrécióját, s mikor kicsúszott a szó, már nem lehetett megálljt parancsolni. A rendőrség „nevük elhallgatását kérő forrásoktól” kapta az éceszt, a sajtó a rendőrségtől vette át, mikorra elérte a frekvenciákat, már úgy hangzott, mint egy Orson Welles-rádiódráma. A korai híradások szombaton, július 3-án, azt a benyomást nyújtották, hogy Bass Lake polgárai az utolsó útvonalakon menekülnek reménytelen esélytelenséggel a leírhatatlanul szégyenteljes és visszataszító jövő elől.

De még a rádióbemondók sem voltak teljesen bizonyosak a törvényenkívüliek úti célját illetően. Óvatoskodtak, nem erősítették meg saját információikat a rendőrségi jelentésekkel, ami szintén azt mondta – az újsághírek tanúsága szerint –, hogy bizony a Hell’s Angels bárhol lecsaphat Tijuana és az oregoni államhatár között. A *Los Angeles Times* azon spekulált, hogy a közeli Malibu Beach lehet e kései *The Wild One*-verű terepe, mindazonáltal valódi vérrel és Marlon Brando nélkül. A *San Francisco Examiner* azt írta, hogy a Pokol Angyalai arra szönek titokban tervet, hogy terrorizálják a Lions’ Club éves összejövetelét a szuburbán Marin megyében, a Golden Gate híd másik oldalán. A *Chronicle* viszont leleplezte azt a szívszorító Angyal-tervet, hogy „szétverjék” a Vakvezető Kutyák Jótékonyági Estjét, mely rendezvény ugyancsak Marin megyében volt esedékes.

A POKOL ANGYALAI GYÜLEKEZNEK

Legalább egy tucat településre mondták szerte az államban, hogy „inváziós célpontnak jelölték ki”. Mindez igazi várakozásteli izgalmat adott az ünnepi atmoszférához. Itt volt az összes vasárnapi hegymászó, a szórakozni vágyó csinovnyik, az autóik telistele hot dog-kolbással és tollaslabdaütőkkel, világvégi táborhelyeken hemzsegték... és mind azon átélték, túlélük-e ezt a víkendet úgy, hogy megússzák a lánckorbácsolást. A *Bass Lake Run* előtt a törvényenkívüliek sajtója mindig a tett után jött, zagyva történetek voltak rendőrségi jelentésekből, áldozatok és szemtanúk interjúiból. Ez volt az első eset, hogy lehetőség nyílt tudatosan jelen lenni egy Hell’s Angels-találkózón. Ehhez pusztán annyi kellett, hogy az illető keresztülrágja magát egy szemeteszsáknyi pletykán, és helyes célt válasszon.” A California Highway Patrol bejelentette egy új, nyelveken szóló kommunikációs követőrendszer létezését, mely arra szolgál, hogy bármilyen motoros gyülekezést lokalizálni tudjon az egész állam területén, megakadályozandó, hogy bármely települést a meglepetés erejével foglalhassanak el. De semmilyen koordinált tervről nem esett szó, mely e fenyegetés semlegesítését célozta volna. Gyakori félreértés a Hell’s Angelsszel kapcsolatban, hogy *prima facie* illegálisak, tehát már – potenciálisan ugyan robbanó erejű – gyülekezésük bimbózó állapotában le lehet tartóztatni őket, mikor megjelennek az úton. Ez érdekes jogi helyzetet idézne elő, hiszen a letartóztatást eszközölő rendőrhivatalnokok erős nyomás alatt lennének, ugyan találjanak má’ egy érvényesnek tekinthető vádpontot akciójuk indoklására. Ugyanis abban semmi törvényellenes nincs, hogy valakik motorkerékpárral A pontból B pontba közlekednek; ezernyi Pokol Angyala motorozhat ugyanis, akár Los Angelesből New Yorkba, a letartóztatás kockázata nélkül, hacsak szövetségi törvényt vagy helyi rendeletet meg nem sértenek. Az Angyalok jól tudják mindezt, és mielőtt nekilátnának egy ilyen felvonulásnak, konzultálnak tékép felett, erős információcserében vannak, mely települések lehetnek veszélyesek számukra... abnormálisan szigorúan vett sebességkorlátozásokkal, a közúti jelzések hiányával, szokatlan rendelkezésekkel vagy bármi mással. Legtöbbjük évek óta

motorozik Kalifornia-szerte, és tapasztalatból tudják, mely városkák lehetnek barátságatlanok. Például San Franciscótól harminc mérföldre délre van egy Half Moon Bay nevű porfészek, na, ott a törvényen kívüli motorosokat azonnal letartóztatják. Az Angyalok tudják ezt, és lehetőség szerint kerülnek a helyet.

Ha esetté akarnák tenni a nyilvánvalóan diszkriminatív és vállaltan ellenséges eljárást, akkor szinte bizonyosan le tudnák nyomni a bíróságon – de ez pénzt és időt igényel, és Half Moon Bay nem annyira fontos a számukra. Egyáltalán nem bulis falu.

Reno más kategória. Sok éven át az Angyalok ott csinálták július 4-i felvonulásukat, ám miután néhány Angyal 1960-ban lebontott ott egy tavernát, „A Világ Legnagyobb Kisvárosa” törvényt hozott, hogy két motorosnál több nem motorozhat együtt a városhatáron belül. Semmilyen közúti jelzés nem hívja fel erre a figyelmet a városba vezető számos út mentén, és bizonyosan eltekintenek a törvénytől bíróság előtt, ha három keleti parti túramotoros parádézna a városon, ám ez a helyzet nem nagyon valószínű. Arra tervezték a törvényt, hogy jogi eszközt adjon a renói rendőrség kezébe a Pokol Angyalai ellen. Sőt talán maguk az Angyalok is lezúznák a törvényt, ha (1) volna kedvük egy hosszú hétvégét börtönben tölteni, (2) szívesen kicsengetnének 100 dollár óvadékot, (3) több héttel később visszajöjjenek Renóba, ügyvéddel a hátsó ülésen, hogy bűncselekmény hiányára hivatkozzanak, és megállapodjanak a tárgyalás időnapjában, (4) még egyszer elmenjenek Renóba, megint az ügyvéddel a hátsó ülésen, hogy megvitassák az esetet a bíróság színe előtt, és (5) erősen lehetséges, hogy harmadszorra is meg kell jelenniük Renóban vagy a közeli Carson Cityben, hogy megfellebbezzék az ítéletet felsőbb bíróság előtt, és (6) jönni megint, teli zsebbel, hogy fizetni tudják az ügyvédet idejéért és energiájáért, hogy elegendő okosságot cseppentsen fellebbezésébe Nevada állam bíróságához, hogy az egyik renói helyi törvény alkotmányellenes, irracionális és kirekesztő.”

Az igazságszolgáltatás nem olcsó ebben az országban, és azok, akik ragaszkodnak hozzá, vagy nagyon nekikeseredettek, vagy valamilyen magánmegszállottság tartja őket karmai között, mely a monomániával határos. A Pokol Angyalai nem részesei ennek a meggyőződésnek, még akkor sem, ha ez Reno örömeinek feladását jelenti. Próbálják kerülni azon helyeket, ahol az esélytelenség fölük tornyosul, törvényileg vagy másként... és általában eléggé tudomással bírják, ha az esélyekről van szó. A felvonulások elsősorban bulik, nem hadijátékok, és a kisvárosi börtönök unalmasak.

Vegyük figyelembe, milyen lehetőségei vannak egy távoli, húszezres kisváros rendőrfőnökének – huszonöt főnyi rendőri erő magaslatáról körbehordva tekintetét –, mikor jó a távmondattal: háromszáz vagy ötszáz motoros törvényenkívüli érkezik órákon belül. A legkeményebb dolog, amivel az elmúlt kilenc év során szembesült, egy banki lövöldözés volt, talán, ha tucatnyi pisztolylövessel, és két Los Angeles-i csavargó volt a tettes. De má' jó régen vót, azóta az állása nem szólt másról, mint borról, búzáról, békességről... országúti balesetek, tizenéves őrvongók és részeg meccsek a helyi italmérésben, ez minden, tuti fix. Tapasztalatai között semmi sem szerepel, ami felkészítené, hogy szembenézzen félállati garázdák hadseregével, a modern Jesse James-bandával... hírhedt gengszterekkel, akik oly ha-mari mód kennek szét egy zsarut a falon, ahogy szétkennének egy százlábút, és ha kicsúsznak a kéz közül, a szituáció kezelhetőségének egyetlen eszköze a brutális túlerő marad.

Még ha rendkívüli állapotot is hirdet a hozzá tartozó törvényes eszközökkel és börtönadta lehetőségekkel, hogy tartani tudja őket; még mindig ott a térdre kényszerítés problémája. Két embere beteg, kettő üdül, marad neki huszonegy. Tintaceruzával papírra veti az esélyeket: huszonegy ember, mindegyik felhúzó karabéllyal (öt lövés) és revolverrel (hat lövés), ez nyílt terepen esélyt ad, jól megágyazott csapdában, hogy kétszázat leszedjen az ellenből – marad száz vagy több, de az nagy hirtelen megvadul a félelemtől meg a tombolástól. Hihetetlen veszteségeket

tudnak okozni, s csapdát állítani amúgy is kizárt a lúdvérces publicitás okán. Mit szólna az ország legprogresszívebb államának kormányzója kétszáz állampolgár szándékos lemeszárlásához a Függetlenség Napján?

Ennek alternatívája beengedni a törvényenkívülieket a városba, ellenőrzés alatt tartani őket, legalább míg elkezdenek valamit... ez felszólítás nélküli közelharchoz vezethet: az ellenségnek elég ideje marad, hogy lerészegedjen, és drogokkal stimulálja magát, hogy megválassza fegyverzetét és a harc mezejét. Egy egész éjes küszködés ötven– vagy hetvenöt főnyi erősítést hozhat össze a szomszédos városkákból és megyékből... de az ünnep hétvégéjén nincs sok elengedhető rendőr, és még ők is hirtelen felindulásból elkövetett visszarendelés alanyai lehetnek, ha a törvényenkívüliek hirtelen lepattannak a pályáról, és megállnak egy sörre valami váratlan helyen. A pillanat hasadtával kell változtatni a tervet.

Az Angyalok soha nem vívnak szemtől szembeni háborúkat a törvényesség és rend erőivel, de három-négy rendőrt már személyükben támadtak meg olyan városokban, melyek vagy elnézően kezelték őket, vagy rögtön a lehetséges összes erőt alkalmazták. A törvényenkívüliek nem osztják a középosztály hatalomtiszteletét, és nincsenek reverenciával a „jelvény” iránt. Egy zsernyák autoritását a hatalmat alkalmazni képes erő alapján határozzák meg. Némely történetek az mesélik, hogy az őseredeti Hollister esetében, 1947-ben, a helyi rendőri erőket bezárták saját börtönükbe a vandálrozó motorkerékpárosok, mikor „elfoglalták a várost”. De az egyetlen Pokol Angyala, aki még most is fut, aszondja, a történetek nagy része az eltelt idő alatt született. „Csak bulizni mentünk – magyaráz. – Amit mondanak, hogy pofoztuk a polgárokat, meg ilyenek, faszt, ilyet nem csináltunk. Oké, tutira hangoskodtunk, és megkergettünk egy pár lakost, akik kövekkel dobáltak minket. Mikor a rendőrök pánikba estek, néhányat kukákba dugtunk, és rátettük a motorukat, ne ficánkoljanak, ennyi az egész.”

1948-ban, egy évvel Hollister után, ezer vagy mennyi motorkerékpáros partizott Riverside-ban, Los Angelesben. Versenyeztek az utcákon, petárdáztak a rendőrökre, és általánosságban terrorizálták a polgárságot. Egy repülő sörösüveg állította meg a Légierő egy tisztjének autóját a város közepén. Mikor a légiember dudálni kezdett a motoristákra, azok a motorháztetőre ugrottak, és benyomták, betörték az összes ablakot, összenyaldosták a sofőrt, és tapogatták, és a seggét csipdesték a terrortól sokkos asszonynak, majd elengedték őket azzal a figyelmeztetéssel, hogy ne dudáljanak gyalogosokra. Cary Rayburn seriff bekerítette a megszállók egy csoportját, és kiharcolta volna őket a városból, de megalázóan körbepofozták, letépték a jelvényét, és megszagatták az egyenruháját. Mikor a seriff erősítést kért, a törvényenkívüliek távoztak.

Jóval a szomszédos rendőri erők kölcsönös segítségnyújtási szerződése előtt, az akkor még kifejtetlen vadaknak több eszük volt, semhogy súlyosan felfegyverzett Jagellókkal komoly harcba keveredjenek. Még ma is csak akkor keverednek erős szóváltásba rendőri erőkkel, ha a helyzet komolyan akadályoztatja a jog oldalát... ha tömegjelenetek készülődnek, a maguk nyerseségében a tévékamrák előtt, vagy bármi olyan konfrontáció, mely jelentős mennyiségű érdeklődőt vonz, és a lövöldözést kizárttá teszi. Márcsak ezért is, szekérderéknyi üdülőhelyi felvonuláson lévő Pokol Angyala kezelése tényleg pokoli a falusi yardnak, akárhogy is. Az a trükk, hogy nem szabad őket provokálni; de könnyű a törvényenkívülieket provokálni. Mikor az erőpróba kicsúszik a kezükből, és jó az esély a sebesülésekre, a rossz sajtóra – olyanokért, mint a tömegbelövés vagy rossz személy pofánmérése –, és ilyenkor a rendőr karrierje blokkolásának lehetősége szélsőséges mértéket is ölthet.

Az amerikai jogbetartatás soha nem arra készült, hogy nagy mennyiségű, lázadásban lévő embert tartson ellenőrzés alatt, sokkal inkább arra, hogy megvédje a társadalmi struktúrát specifikusan bűnös tettektől vagy személyektől. Alsó hangon a feltételezés

az volt, hogy a rendőrség és a polgárok természetes szövetséget formálnak az ördögi és veszélyes gazemberek ellenében, akiket nyilvánvalóan a helyszínen le kell tartóztatni vagy lelőni, ha ellenállnak.

Ugyanakkor vannak jelek, hogy ez a „természetes szövetség” a Maginot Vonal sorsára juthat. A rendőrség egyre gyakrabban találhatja szembe magát polgárok egész csoportjaival, egyikük sem kriminogen a szó hagyományos értelmében, de sokuk lehet veszélyes – a rendőrségre –, akárcsak bármely felfegyverzett bűnöző. Különösen érvényes ez olyan helyzetekben, ahol négerék vagy tizenévesek csoportjai vesznek részt. A Los Angeles-i Watts negyed 1965-ös lázadása klasszikus példája az új jelenségnek. Egy egész közösség fordult a rendőrség ellen oly bosszúvággal, hogy a Nemzeti Gárdát kellett hívni. A lázadók közül kevesen voltak bűnözők – legalábbis addig nem voltak bűnözők, míg a lázadás el nem kezdődött. Lehetséges, hogy Amerika a szociális bűnözők teljesen új kategóriáját fejleszti ki... olyan személyeket, akik fenyegetik a rendőrséget és a hagyományos társadalmi rendet, még akkor is, ha nem lépik át a törvényesség korlátait... mert kétellyel nézik a Jogot, s utálattal a rendőrséget, és ez a tartós ellenérzés figyelmeztetés nélkül robbanhat a legkisebb provokációra.

A Pokol Angyalai leglátványosabb bűnei technikailag kisszerűségek mint „megbotránkoztató magatartás” vagy a „köznyugalom megzavarása”. Rutinbűnök, legtöbbször úgy jelennek meg a jegyzőkönyvekben, mint „gondatlan szabálysértések”. Emberek ezreit tartóztatják le évente nyilvános obszcén viselkedésért, kocsmai zrikért, és mert járműveket sűrűn lakott helyeken túráztatnak. Ám mikor olyan ötszáz, láthatóan szubhumán specimen gyülekezik egy békés falucskában, s elkezd az utcán hugyozni, sörösdobozzal dobálják egymást, és hangos motorkerékpárokkal írják a Max-köröket a főtéren... a polgárokat ért sokkhatás nagyobb, mint egy Dillinger-típusú bankrablás a helyi fióknál – melyet végül is: biztosítottak. Igen kevesen omlanak össze a könnyek súlya alatt, ha a Szövetségi Bankfelügyeletnek kell állni a ceppet... de azok a jelentések, hogy ötszáz, büdösmoskos motoros hun úton van egy hegyi üdülő felé, ez bizony az egész lakosságot felfegyverzett pánikba sodorhatja.

Ez volt pontosan a helyzet 1965. július 3-án. Bass Lake napok óta feszült volt. A *Life* július 2-i címlapja, mely Laconiával foglalkozott, a falucska boltjainak polcairól mosolygott a vásárlóra. A helyiek felkészültek a legrosszabbra. Amit a sajtóból tudtak, annak alapján a legoptimistább nézőpontból is részeg matekkal, vagyoni kárral, állampolgári félelemmel és lehetséges sebesülésekkel kalkuláltak minden hátralévő percben. Még az is elképzelhetőnek tűnt, hogy a törvényenkívüliek felvásárolják a falu teljes sörkészletét! Es ha a törvényenkívüliek megfelelnek hírüknek, akkor a gyújtogatás, rablás és nemi erőszak holokausztja várható. Ahogy a hétvége megkezdődött, a hangulat kezdett olyan lenni, mint isten háta mögén Kansasban, mikor a helyiek tornádóra készülődnek.

10.

Ember, mikor tizenöt vagy tizenhat éves voltál, gondoltad volna, hogy Angyalként végzed? Egyáltalán, hogy kerültem össze a csávókkal?... Jesszusom, kijöttem a seregből, elkezdtem Richmond körül motorozni tiszta sportingben, *chino*-ban, még bukósisakom is volt... Es akkor találkoztam veletek, fiúk, és elkezdtem egyre lárvaszerűbb lenni, egyre piszkosabb. Nem hiszem el. Aztán elvesztettem az állásomat, mer' azzal töltöttem az időmet, hogy *runon* voltam, vagy készültem rá – szencsés Krisztusom, nem hiszem el. Most se'.

– Fat D. richmondi Angyal

Mijafaszomat értesz azon, hogy „jó”? Az egyetlen, ami minket érdekel, hogy jó-e *nekünk*. Megvan a saját definíciónk a „jóra”.

– egy, a bölcselkedés ingoványára
tévedt
Angyal

Frenchy szerint a *run* reggel nyolckor indul az El Adobe-tól, ami harmadosztályú becsületsüllyesztő a Keleti 14. utcában, Oaklandben. (1965 őszéig az El Adobe volt az oaklandi részleg nem hivatalos központja, és az észak-kaliforniai Angyal-aktivitás spirituális és valós központja – aztán októberben lerombolták, mert parkoló lett a helyén, és az Angyalok visszahúzódtak a Sinners Clubba.)

Az időjárás-jelentések szerint az egész államban kánikula lesz, de a hajnal San Franciscóban szokásosan ködös volt. Elaludtam, és ahogy próbáltam utolérni magam, otthon felejtettem a fényképezőgépet. Nem volt időm reggelizni, azért csak benyomtam egy mogyoróvajás szendvicset, míg pakoltam a kocsiba... hálósák és hűtőtáska a sörnek hátra, magnó előre, az ülés alá egy töltetlen Luger. A tárat a zsebemben hagytam, arra gondoltam, jól jöhet még, ha az események irányítása kicsúszna a kezemből. Jó dolog az újságíró-igazolvány, de tömeghisztériában egy pisztoly a legjobb biztosítási kártya.

Mikor elhagytam a lakást, már majdnem nyolc volt, és valahol a ködös Öböl-hídon, San Francisco és Oakland között, hallottam az első rádióhírt:

Mára virradóra a sierrai Bass Lake község lakó bezárkóztak a Pokol Angyalai elnevezésű notórius motorkerékpáros banda előre bejelentett inváziója miatt. Erősen felfegyverzett rendőri egységek és seriffek állomásoznak minden Bass Lake-be vezető út mentén. Mariin Young, Madera megye seriffje azt nyilatkozta, hogy helikopterek és más biztonsági eszközök is érkeztek a helyszínre. A közeli jogbetartató ügynökségeket, beleértve a Kern megyei seriff kutyás alegységét, szintén riadóztatták, és maradéktalanul készenállnak az akcióra. Friss jelentések szerint a Hell's Angels Oaklandben és San Bernardinóban gyülekeznek. Maradjanak velünk a további részletekért!

Azok között, akik úgy döntöttek, hogy a rádióval maradnak, több ezer fegyvertelen adófizető volt útban Bass Lake és a Yosemite Park környékére vakációzni. Csak most indultak el, többségük álmoskán és mérgeskén az utolsó pillanat pakolásától és a kölkök reggeli dresszúrázásától... mikor az autórádió vészjelzést hörög, hogy épp egy örvénybe tartanak, ami igen hamar háborús zónává válhat. Már olvastak Laconiáról s a Pokol Angyalai más kicsapongásairól, de nyomtatásban a rombolás mindig távolinak tetszik – rémisztő és valós a maga módján, de nincs az a gyomormegmozgató félelem, ami annak tudatosításából jön, hogy ez esetben az áldozat *te* vagy. A holnapi újságok nem arról fognak beszélni, hogy háromezer mérföldre innen embereket megverték és terrorizáltak. A holnapi újságok verésről és terrorról fognak beszélni, és egészen pontosan onnan jelentik ezt, ahová te és a családod most elindultatok, hogy egy helyes kis hétvégét töltsenek el.

A Pokol Angyalai... vér, tömeges nemi erőszak... pillants a feleségedre és gyermekeidre a hátsó ülésen, meg tudod védeni őket piától, drogtól megvadult kemény fiatal csávóktól?... emlékszel a képekre? Randa nagy utcai harcosok, akik nem félik a rendőrséget, imádják a bunyót, láncot lóbálnak és pájszert, késeket – zéró tolerancia, zéró kegyelem.

A híd teli volt korán induló nyaralókkal. Már húsz vagy harminc perc késésben voltam, mikor megálltam a fizetőkapunál a híd oaklandi végénél, és megkérdeztem a hídpénz szedőjét, látott-e már Pokol Angyalokat átmenni előttem. „A mocskos disznók, a kurva anyjukat, ott vannak hátul” – mondta, és lódított egyet a kezén. Nem tudtam egy ideig, miről beszél, míg olyan kétszáz méterre a kapu mögött emberek és motorkerékpárok nagyobb halmazát észleltem vizuálisan a szemem segítségével, egy sötét kisteherautó körül csoportosultak, melynek oldalára horogkeresztet festettek. Úgy tűnt, ködből vannak, és e látvány káros hatással volt a forgalomra. A keleti oldalon tizenhét fizetőkapu van, és a belőlük áramló özön csupán három sávban tud továbbmenni, erős a pozícióharc a rövid, gyorsasági szakaszon a kapuk, és a forgalmat elosztó betonkészletek között, melyek fél kilométerrel odébb állnak. Egy tiszta délutánon is kockázatos, de ködben, ünnepnap reggelén, a Félelmes Spektákulum hirtelen kibomlik az út oldalán, hát a tülekedés rosszabb volt, mint bármikor. Dudáltak mindenhol, ahogy a kocsik felgyorsultak, fékeztek, felgyorsultak, fékeztek, jobbra fordultak a fejek; az a fajta forgalmi szituáció volt, mely minden súlyos baleset környékén megesik, sok autós a rossz rámpára hajtott, miután túl sokáig bámulta a szörny-rallyt, amelyről – ha hallgatta a rádiót – csak percekkel korábban hallott figyelmeztetést. És akkor itt van: a tetovált bűdös hús – a Borzalom.

Elég közel voltam, hogy felismerjem a Gypsy Jokerst, talán húszan voltak, a teherautó körül ólálkodtak, a késésben lévő lemaradókra vártak. Nem hederítettek a forgalomra, de megjelenésük magában elegendő volt bárkinek, hogy megálljon egy pillanatra. A „színek” kivételével pont úgy néztek ki, mint bármelyik Angyal: hosszú haj, szakáll, ujjatlan fekete kabát... az elmaradhatatlan alacsony építésű motor, hálósákok és lustán a hátsó kis ülésen pózoló lányok.

Nyolc tizenöt volt, mikor az El Adobe-hoz értem. A parkoló tele volt motorokkal. Megálltam egy *dineméi* Oakland belvárosában, hogy a termoszomat megtöltsem kávéval, és teret engedjek az Angyalok seregszemléjének. Az El Adobe-nál, mikor megérkeztem, megint a Gypsy Jokers formálta a derékhadat. Olyan ötven-hatvan Angyal már megindult Bass Lake felé.

Bemutatkoztam, a válasz halálos néma csend. Dumáltak persze, hogy ez aztán fejbeverős egy motorozás lesz, és az a gondolat, hogy még egy író is lesz a menetben, nem villanyozott fel senkit... ami érthető, bár először is én nem kérdeztem a Jokerst, hogy szívesen látnak-e a nmon, nem vártam tőlük, hogy szeressenek, de azt se, hogy piszkálnak majd, ha megtudják, hogy az Angyalokkal vagyok. Buck, egy bordó Harleys nagydarab indián később mondta, hogy zsarunak néztek.

Az ellenségesség bár néma volt, de nyilvánvaló. Úgy döntöttem velük maradok, míg indulnak, aztán megpróbálom elérni a többieket. Csak pár perccel korábban indultak, és tudtam, hogy betartják a sebességkorlátozást. Néhány Angyal, aki utol akarja érni a többieket, gyakran zúg keresztül a forgalmon nyolcvanöt-kilencvennel [mérőöld], mindhárom sávot használják, és ha nincs más út, autók között is elmennek... mert tudják, az összes zsarupofa előttük van, és a nagy formációra izzítanak.

Am amikor a törvényenkívüliek tömegben mozognak a Highway Patrol kandi tekintete előtt, úgy tartják a törvényes ritmust, hogy e ritmustartás még az Egyesült Államok Hadseregének menetoszlopait is büszkeséggel töltené el.

Már egy éve a Pokol Angyalai elég nyugodtak. Otthon, hazai pályán terrorbalanzos

együttélést alakítottak ki a helyi rendőrséggel. De úgyszólván minden nyári hétvégén valamelyik a fél tucat részeg közül úgy dönt, hogy magukban tombolnak, húszan, harmincan, lezúdulnak az utakon valami kisvárosba, ahol minimális rendőri erővel kell szembesülniük, alászállnak, mint egy kalózbanda, rátelepszenek valami szerencsétlen kocsmárosra, kinek sebeire az egyetlen gyógyír a sörbevétel, melyet azonban bármely pillanatban elmoshat javainak erőszakos dekonstrukciója. Ha mázlista, megússza pár verekedéssel, törött pohárral vagy nyilvános és hangos szexszel, ami bármi lehet a szemérem-telén kitérüléstől az egyik bokszból lefolytatott *gang-bangig*.

Az ilyen független támadások gyakran hírré lesznek, de a két nagyobb kivonulás – a Labor Day meg a július 4-i – volt az, ahol elszabadult a pokol meg a szalagcímek. Legalább évente kétszer a törvényenkívüliek az állam minden részéből összegyűlnek valahol Kaliforniában egy *king-size* agyelhagyásra.

Arun multifunkciós esemény az Angyaloknál: buli, magamutogatás és szolidaritási gyakorlat. „Soha nem tudod, mennyi Angyal van őszi szeszeken, míg el nem megy egy nagy vonulásra – mondja Zorro. – Némelyik kiáll, a másik kidől, pár lezúzta magát, és mindig vannak új fiúk, akik be akarnak állni. Ezért fontosak a *runok* – ekkor látod, ki van veled.”

Olyan erőskezű vezető szükségeltetik a kívánatos fegyelem fenntartásához, mint Barger. Bárhol kitörhet a balhé. (Az Angyalok nem értenének egyet ezzel, de a legfőbb elfoglaltság a *runokon* a polgárok hülyítése és metálfhangokkal való őrjí-tése végig az egész úton.) Nem okozna nekik gondot a San Franciscó-i-öböltől eljutni Bass Lake-ig, ha inkognitóban utaznának, más hétvégi kirándulók módjára öltözve, ha Fordokon és Chevroleteken közlekednének. Ez persze kizárt. Bulicucc-ban utaznak, látványossága téve magukat, amennyire csak lehet.

„Már így is rühellenék az emberek, mert Angyalok vagyunk – mondja Zorro. – Ezer’ azt basszuk az agyukat. Ettől bekattannak, ennyi. Mindent utálnak, ami nem az ő életvitelük szerint való.”

Bárki, aki látott már Angyalokat menetoszlopban, egyetért azzal, hogy a vidékiek valószínűsíthetően elutasítják a látványt mint életvitelükkel ellenkezőt. Emberi állatkert két keréken – mondják. A törvényenkívüli, akinek hétköznapi megjelenése elégséges arra, hogy percekre megállítsa a forgalmat csak a látványával, a *runra* szakállát zöldre vagy neonpirosra festi, szeméit narancssárga napszemüveg takarja, és réz orrbavalója van. Mások apacs fejkötőt és ponchót hordanak, túlméretezett napszemüveget és a helyes kis csúccsal megáldott porosz sisakot. Fülbevalók, *Wehrmacht-fc)véaők* és német Vaskeresztek szinte szükségszerű részei az egyenruhának – csakúgy, mint a zsíros Levi’sek, mellények és a dögös tetkók, úgymint: „Anyám”, „Dolly”, „Hitler”, „Hasfelmetsző Jack”, horogkeresztek, koponyák, „LSD”, „Love”, „Rape” és más elengedhetetlen Hell’s Angels-jelvények.

Sokan másféle, ezoterikusabb dekorációval díszítik magukat, szimbólumok, számok, betűk, kriptikus mottók, de ezek közül csak kevésnek van nyilvános jelentése, egészen addig, míg a törvényenkívüliek riporterekkel nem kezdenek beszélgetni. Az első feltárt titkos jel a „13” volt (marijuanafogyasztót jelent). Ezek oly gyakoriak, mint a női fülbevaló. Aztán vannak olyan tetkók, hogy „DFFL” (Dope Forever, Forver Loaded -Mindig a drog, mindig töltve), és a *Playboy-nyuszi* (a gyógyszeres születésszabályozásra utal) a *True* magazinnak lettek bemutatva, mely ugyancsak elmagyarázta a különböző pilótaszárnyakat: a vörös szárny arra céloz, hogy viselője nyalt már ki menstruáló asszonyt, a fekete ugyanez négerrel, a barna pedig szodomizálásban való részvételt jelent.

Kaliforniában törvény van „a közösség jóérzésének megsértésére”, de valamiért ritkán alkalmazzák ezt a Pokol Angyalaival szemben, kiknek egész létezése kimeríti ezt a törvényi tényállást.

„Mikor odamész, ahol láthatnak, akkor annyira iszonyatos és undorító kívánsz lenni, amennyire ez egyáltalán lehetséges – mondja az egyik. – Kívülállók vagyunk, a társadalom ellenségei. Ez bejön. Bármilyen jó, röhögünk rajta. A kurva anyánkat, nekünk meg az ő kurva anyjukat.”

„Szarok rá, ha rossznak tartanak – mondja egy másik. – Ettől működünk. Harcolnak velünk, és mi harcolunk ellenük. Menjenek a picsába.”

Igen kevés Angyal nem menne el addig, hogy ráverje a faszát viccből egy nyárspolgárra, lehetőleg a metabolizmusuk megbillenésére, esetleg *incestuosus* viszony konstituálására nőági felmenővel, de mindig humorosan. Funny Sonny egyszer kifejtette, az egész bizsarság „egy vicc, tudod, fej, nagy jelmezbál”.

Ami igaz is egy pontig, csak nem mindenki érti pontosan az Angyal-humort... ami a hülye vicceken röhögéstől a törött sörösüveggel felvéreztetett arcú ember megmosolygásáig tart.

FURCSA KÖLTÖZÉS A BANDA REJTEKHELYÉN

San Diego, július 18. (UPI) – Négy koporsót, két sírjelet és náci jelvényeket találtak szombaton egy motorosbanda gyülekezőhelyén, ahol három tagot letartóztattak kábítószeres vádakkal. A helyiségben találtak egy öt láb magas trónt is, kitömött baglyot, távol-keleti lefejező kardot, motorkerékpár-versenyből serleget – jelentette a rendőrség.

Nem emlékszem mosolyra azon a reggelen az El Adobe-ban. Elkéső Angyalok jöttek folyamatosan, és ahelyett, hogy egyedül nekivágjanak, azt választották, hogy valamilyen csapathoz csatlakoztak inkább. Így vagy úgy, valaki lezárja a parkolót. Mások a földön feküdtek, még beállították a karburátort utoljára, és akinek semmi dolga nem volt, az beleivott a körbepasszolt sörösdobozba. Bill, a Jokers elnöke hosszasan elmélyedt a térkép fölött Pizskos Eddel, a haywardi Angyal-vezérrel. Hutch, a Jokers alelnöke és szóvivője az autómnál állt, és a híreket hallgatta. „Ember, azok az anyák ott most duplán beszartak – mondta az egyik Angyal. – Csak abban bízom, hogy nem rejtegetik a luvnyákat.”

Annak a bizonyos tudása, hogy különleges rendőri erők kutyákkal várják érkezésüket – ezt már a rádióhírek is megerősítették –, kicsit megmászta a kivonulás előkészületeit. Sokan, akik elhozták volna amúgy a csajaikat, inkább hátrahagyták őket, mert kemény ütközetre számítottak a joggal. Egy vidéki fogdában bezárva lenni, elég szar amúgy is, még benzintyúkot is vinni hozzá, börtöntársnak, ahelyett hogy telefonálgathatna ügyvédhez, óvadékügynökhöz, dupla kockázat, és az Angyalok már megtanulták, hogy ezt el kell kerülni.

Mikor láttam, hogy olyan élettársi kapcsolatban élők, mint Sonny, Terry, Tiny, Tommy és Zorro a nőik nélkül jöttek, azt észleltem, a törvényenkívüliek is komoly balhéra számítanak. Ahelyett azonban, hogy kitértek volna a kihívás elől, ahogy azt korábban gyakran megtették, ezúttal elszántsak tűntek, hogy szembenézzenek velem. „Nem arról van szó, hogy annyira gerjednénk Bass Lake-re – mondta Barger –, de hogy az összes újság meg rádió azzal jön, hogy ott kinyuvasztanak, hát nem fordulhatunk vissza. Ezt a dolgot meg kell csinálni, különben sose hagynak békén. Nem akarunk balhét, de ha isten is úgy akarja, és a balhé mégis jön, senki ne mondhasa, hogy elfutottunk előlük.”

Ilyenfajta beszéd kerengett a parkolóban, mikor a nyolc harmincas rádiófigyelmeztetés a „Mi világunk” c. rock'n'roll-számba konkludált.

*Magunknak építjük
Senkivel meg nem osztjuk.*

Minden bánatunk mögöttünk...

A szám elzselésítette a helyzetet. Ültem az autóban, szürcsöltem a kávémat, ami egy hadtápbüféből származott azon a hideg reggelen, mikor mindannyiunknak inkább még ágyban kellett volna lennünk, megpróbáltam megfeleltetni a szöveget a szituációra. Elsőre jó ritmusú tinédzseráloznak tűnt:

*S tudom megtalálad
A lélek békéjét
Mikor sajátunkban élünk.*

A mi világunk... szerelmes Krisztusom, mikor a közepében vagyok, hordányi arcos főszerral, akiket senki nem állíthat meg... bizarr dagály, óriás szöcskék, ágbringás vad ölyvek, motoros hunok.

Úgy éreztem, bármely pillanatban jöhet egy rendező, azt aszondja, „leállunk”. Vagy azt: „hang forog, kamera forog, tessék!”. Az egész túl bornírt volt, hogy valós legyen. Békés vasárnap reggel Oaklandben, a retkes, törökös bár előtt, az emberiség pokoljáró számkivetettjei gyülekszenek... feliratokat viselnek, hogy aszondja: „Hell’s Angels” vagy „Gypsy Jokers”, és most szoronganak, hogy learassák szokásos *Függetlenség Nap*-i piknikük gyümölcsseit, az egész durva paródiája annak a vad-hideg melo-dramatikus jelenetnek, amit Brando már oly rég híressé tett.

Az akciót igazolta már a *Time*, a *Newsweek* és a *The New York Times*. Ennyiben valóság lett. Grant Wood az *American Modern* címet adta neki. De nem voltak kéznél művészek – se fotósok, se talpasok a New York-i sajtóbirodalom megbízásából. A rádió folyamatosan arról fecsegett, hogy egy kaliforniai üdülőhelyet szét fog verni ötszáz motoros hun hadserege, és akkor még egy hírügynökségi riporter sincs a helyszínen. Mint kiderült, a sajtó a rendőrségtől szedte a történetet telefonon, ami elég hülyén hangzik annak fényében, hogy milyen előzetes publicitást korbácsoltak.

Végül a Jokers elnöke kiadta az ukázt, és kidübörögtünk a parkolóból. A vezérbringák már az utcán bömböltek, a többiek követték, brummogtatták és mennydörgették a gépeket. De a zaj szinte egy másodperc alatt behalt. Mikor a motoros formáció ráfordult az autópályára, csak néhány háztömbnyíre, a motorosok felsorakoztak, ketten egy sávban, és tartották a hatvanöt mérföldet óránként. Morcosnak és jelentőségteljesnek nézett ki valamennyi; a motorosok nem beszélgettek menet közben.

Itt az ember, akinek nincs önazonossága. De ma *éjjel* a Los Angeles-i rendőrséget és a tűzoltóságot elkedvetlenítette. A Nemzeti Gárdát riadóztatta. Ma *éjjel* ő valaki. Ma *éjjel* van identitása.

– G. Mansfield Collins
tiszteletes,
Watts negyed lelkésze
az 1965-ös lázongások
kitörésekor
mondott példabeszédéből

Mint évek óta a legvisszataszítóbb hírességek, elkerülhetetlen volt, hogy a Bass Lake-i túra megfélemlített polgárok hatalmas tömegeit ne vonzza az utak mellé. Tracyben, az 50-es úton lévő tizenegyzes városkában, az emberek kirohantak a boltokból, hogy jobban lássanak. Egy légkondicionált italboltban időztem éppen, és sörvásárlással múltam csermelyléptű perceket, mikor a törvényenkívüliek keresztülmentek a városon. „Szencséges atyaúristen!” – rikoltott az eladó. Odasietett

az ajtóhoz, szélesre tárta, hogy beeressze a zajt és a forróságot az utcáról. Percekig állt ott, kezét egy mellé hátráló vásárló karjára helyezte. Tracy egész belvárosa elcsendesedett, leszámítva persze a motorhangot. A törvényenkívüliek lassan haladtak a főutcán, szoros alakzatban beszéd nélkül, erős kussban. Aztán a keleti városhatárnál hatvanötre gyorsítottak, és kirobogtak a képből.

A U.S. 99-en, a Középső Völgyben, Modestóban, a tömeg a járdán állt, és fotósok figyeltek a városközepi kereszteződésnél. Néhány kép később megjelent az Associated Press hírügynökségnél... mesés szép fotók, Függetlenség Napja Kaliforniában, a bennszülöttek a hegyekbe mennek a legutolsó nyugati parti stílusban.

Míg a törvényenkívüliek az önkéntes jogkövetők méltóságával mozogtak céljuk felé, voltak mások, lemaradók és duplán kemény függetlenek, akik az utoléréssel küszködtek. Manteca környékén a Hóhérok egy négyese El Cerritóból jött, de mint a forgószelel. A visszapillantóból vettem őket észre, amint kibomlanak épp a közlekedés egyéb résztvevőinek köréből. Előbb láttam őket, minthogy a hangot hallottam volna... aztán hirtelen a kocs mellett termettek, és a reggel napos békéjét oly ordító zúgással töltötték be, hogy elnyomta a rádióm hangját.

A forgalom lehúzódtott, hogy utat engedjen a tűzgépezeteknek. Elöttem egy kombi ment, sok kölyökkel hátul. Izgatottan mutogattak, ahogy a csavargók elmentek mellettük, olyan közel, hogy majdnem megérinthették őket. Az egész kocsi sor lelassított; a motorok olyan gyorsak voltak, hogy néhány ember teljes joggal keverhette össze őket alacsony permeterző mezőgazdasági repülővel. Am ez nem zavart volna senkit egy másodpercnél tovább. Ami a törvényenkívüliek hirtelen megjelenésében valóban idegesítő volt, az a behatolás eleme. A Középső Völgy egészséges, gazdagnak tetsző mezőgazdasági terület. Az út mellett kézzel festett jelzések hirdetnek fapultokon friss kukoricát, almát és paradicsomot eladásra; a földeken traktorok mozognak lassan, vezetőiket sárga napernyők védik az ülésen. E légkör konzseniális: úgy a permeterző repülőknak, mint a lovaknak és tehéneknek. De nem a törvényen kívüli motorosoknak: annyira nem illettek ide, mint egy csoport Fekete Muszlim Georgia Állam Vásárára. A nagyvárosi kocsmakultúra küldötteinek látványa itt, Norman Rockwell országában nehezen tűnt elfogadhatónak. Szégyenletes, természetellenes és tolakodó volt.

11.

Nem a mosdatlanok és félműveltek jelenléte, a formátlan, torz és befejezetlen, az indokolhatatlan és abszurd, az emberi lárvák gyönyörűségeken meghatározó formáinak jelenléte teszi-e azt, hogy a horizont oly szélesen vigyorog.

– Frank Moore Colby *Imaginary Obligations*

A Hell's Angels, mint csoport, gyakran akarattal hülye, de a tömeges utazáshoz való vonzalmuk messze nem csak showbiz. Ugyancsak nem vezethető le teljesen kollektív személyiségük sebeiből és kisiklásaiból. Kétségtelenül ezeknek is szerepük van, de a fő ok tisztán pragmatikus. „Ha azt akarod, hogy eltűnjenek a zsaruk, fel kell ráznod őket – magyarázza Barger. – Ha kevesebb, mint tizenöt motorral jelenünk meg, rábaszunk. De ha százan vagy kétszázan jövünk, akkor átkozottul csak kísérgetni kezdenek, még kis tiszteletet is mutatnak. A zsaruk olyanok, mint bárki más: nem akarnak több balhét, mint amennyit kezelni tudnak.” Nyilvánvalóan igaz volt mindez Bass Lake-nél, mely már volt házigazdája egy Pokol Angyalai-találkozónak 1963-ban, mely eset a falu templomának megszenteltetéséhez vezetett. A helyi közösség korábbi sérelme miatt – melyhez a félelem és a megfogyatkozott turistaforgalom társult –, Madera megye rendvédelmi szervei úgy döntöttek, hogy új stratégiával harcolnak a Pokol Angyalai ellen. Everett L. Coffee, a körzeti ügyész dokumentumot készített – „törvényes rendfenntartó parancsot” –, mely arra készült, hogy kizárják a törvényenkívülieket mindörökre Madera megyéből. Legalábbis ez lett volna a vezérelv.

Valamikor dél felé vált nyilvánvalóvá számos rádióállomás vészjelzéséből, hogy a Pokol Angyalainak több nagy csoportja valóban Bass Lake felé tart. Ugyanakkor más jelentések is forgalomban voltak olyan helységekről – mind Dél-, mind Észak-Kaliforniában –, akik „felkészültek a támadásra”. Ennek az volt az oka, hogy a sajtó különböző részei meggyőzték egymást, inkább ötszáz és ezer között van az Angyalok száma, tehát mikor kétszáz felbukkant Bass Lake-nél, akkor a média és a rendőrség is meg volt győződve, hogy a többiek nyilván másutt csapnak le. Aztán fél tucat friscói Angyal megjelent Marin megyében, azonnal körülvették őket a seriff emberei, mert úgy gondolták, ők csak az előőrs, és hamarost az egész hadsereg követi őket. A szomorú igazság az, hogy Frenchy és páran a Box Shopos haverjai közül, kizárattak a fő kivonulásból a balhé elkerülése érdekében, erre kitalálták, akkor magukban indulnak el egy békés hétvégére. Keményebben baszogatták őket, mint ha Bass Lake-hez mentek volna.

Ha az Angyaloknak bizonyítékra volt szükségük az erőnk-a-tömeg *policy* igazolására, akkor ez a bizonyíték tényleg Július 4-e. Csak azok a törvényenkívüliek úszták meg a törvényi fűrészt, akik a *run*nal tartottak. Kisebb töredékcsoportok, akik magukban motoroztak az állam egyik határától a másikig, a motorozást és a szabálysértési cédulák szorgalmas begyűjtését szenvedték el. A *run* után a körültekintő létszámfelmérés a Pokol Angyalait kevesebbnek mutatta, mint háromszáz fő, s ebben már a többi klubok is benne voltak. Hol töltötte a fennmaradó hétszáz törvényenkívüli a munkaszüneti napot, ha bárki megmondaná; ha Mr. Lynch például, de ő nem beszélt.

Valahol Modesto közelében, félúton Bass Lake és Oakland között, azt hallottam a rádión, hogy úttorlaszokat állítanak, megakadályozandó a törvényenkívülieket az üdülőterületre való behatolásban. Ekkor kissé az Angels-Jokers-konvoj előtt mentem, a fő Angyal-kontingens mögött, amely már akkor elhagyta az El Adobe-t, mielőtt megérkeztem. Kéznel akartam lenni, mikor megérkeznek Bass Lake-hez, mert a rádióhír nem hagyott kétséget afelől, hogy a komoly összecsapás elkerülhetetlen.

Két út vezet Bass Lake-hez a U.S. 99-es autópályától. Tudtam, az Angyalok dél felé mennek Maderába, és aztán a California 41-esre fordulnak, az egy széles, jó

burkolatú országút, jól bent a Yosemite Parkban. A másik út vagy ötven mérfölddel rövidebb, de rossz burkolatú hegyi út. Mércédnél válnak el, s az utóbbi Tuttle, Planada, Mariposa és Bootjack irányában mászik fel a Sierra Nevadába. A térkép alapján az utolsó húsz mérföld murvával szórt földútnak tűnt. Kocsim már San Franciscótól szörcsögött és nyöszögött, de bevettem a balost Mércédnél, és hosszú hullámvasúton padlóztam le a verdát, végig a hegynyergen. Csak két kóbor Angyal vétette ugyanezt a hibát. Egyet elhagytam; térkép fölött térdelt egy ősi benzinkútnál, Mormon Bar közelében. A másik, csajossal a hátsón, Mariposa közelében maradt el. Délben harmincöt fok volt, és Kalifornia barna hegyei arra vártak, hogy lángba boruljanak. Az egyedüli zöld némi tölgy volt a völgyben. Vannak olyanok, akik azt állítják, hogy tudják, azt mondják, hogy ez a fajta kicsi, kötött tölgy csak két helyen tenyészik a világon: Kaliforniában és Jeruzsálemben. Akárhogy is, ha alul a fű lángra kap, előbb-utóbb jól égnek, ezután a készenléti tűzoltóság legfőbb dolga megakadályozni, hogy a tölgyeket elérje a tűzvihar, mert azok úgy lógnak ott a száraz, meleg szélben, mint ideges szüzek armadája. Szikrára váró apácázárda.

Egy tűzoltókocsi mögött kolbászoltam, mikor a hun mögöttem közelített, mint a fene. Láthatóan megunta a lassúságot, visszatette a disznót kettesbe... kihúzatta üveghangig, elment mellettem, és rázúdult a harmadikra. Az emberek a tűzoltókocsiban úgy néztek, mintha jegesmedve ment volna át az úton sietősen. A motor egy másodperc alatt eltűnt, de a gép hangja, robbantolt-kipufog, úgy lógott a szélben, akárha szuperszonikus gép zúgott volna el. És abban a szúrásban a tűzoltók meglátták a szőrös motorost, a horogkeresztet a benzintankon, a csajost a hátán – oly szörnyűségesen furcsa látvány ez az ő hegyi agyberendezésüknek, hogy csak néztek a szájukkal.

Néhány mérföldre nyugatra Mariposától, jócskán a hegyek között, újabb rádióhírt hallottam:

A Hell's Angels motorkerékpáros klub megérkezett Bass Lake-hez, és tagjaik a jelentések szerint megpróbálnak beszivárogni az üdülőövezetbe. A hatóságok, bírósági visszatartó paranccsal a kezükben, úttorlaszokat képeznek abbéli igyekezetükben, hogy távol tartsák a motorkerékpárosokat a környéktől ezen a hosszú hétvégén.

Ha az úttorlaszokat stratégia szerint helyezték el, talán megelőzhetik a találkozót azzal, hogy lezárják a nyilvános táborhelyekre vezető utakat, és arra kényszeríthetik a törvényenkívülieket, olyan helyen találkozzanak, ahol bizonyos – és találkozzuk természetéből fakadóan bizonyos –, hogy megsértenek valamilyen megyei vagy municipális rendelkezést. Egy blokádnál Oakhurst-nél, igen közel a természetvédelmi terület határához, olyan helyzetet idézhetett elő, ahol az Angyalok letartóztatottak lettek volna, vagy az út lezárása, vagy ha lementek róla, magánterületre való behatolás miatt. Kicsi fantáziával az úttorlaszokat olyan trükkösen találták ki, hogy a törvényenkívüliek egyik csoportját északra, a másikat délre szorítsák. A hatóságok nem válogattak az eszközökben, hogy megakadályozzák a Bass Lake-i Pokol Angyalai-találkozót. A régi történet megint: a rendőrség legalább ötszáz vademberre számított; az úttorlaszok megállítják őket, de mennyi időre? És aztán? Az az elképzelés, hogy az Angyalok kétszáz mérföldet jönnek egy buli kedvéért, hogy aztán egy útakadály miatt tíz mérföldre a céltól visszaforduljanak, nyilvánvalóan vágyaktól terhelt gondolkodásra utalt. Biztos az erőszak, véres összecsapás egy főúton, a vakációs forgalom mérföldeken át megbénul. Ennek alternatívája az volt, hogy átengedik őket, de ez is tragikus lehetőségekkel terhes. Bizonyítottan dögvész, Madera megye törvényeire s társadalmi működése gyökereire mért csapás.

Egy benzinkútnál Mariposában megkérdeztem, merre kell menni Bass Lake-hez. A kutas, tizenöt körüli fiú szikáran arra szólított fel, menjek máshová. „A Hell's Angels lerombolja a helyet – mondta. – Van róluk egy történet a *Life* magazinban. Jesszusom,

mért menne bárki is a Bass Lake-hez? Azok a csávók nagyon súlyos arcok. Felégetik a helyet.”

Aszondtam neki, karatemester vagyok, és ott akarok lenni az eseményeknél. Elmenőben még figyelmeztetett, vigyázzak magamra, ne kísértsem az istent. „A Hell’s Angels rosszabb, mint hiszi. Ismétlőkarabély van az ülésük alatt.”

Az út következő szakasza elképesztő volt. A kocsi szenvedett mint állat, arra jutottam, ha így megy tovább, itt kell hagynom, és az egyik horogkeresztes teherautóval kell visszamennem San Franciscóba. Azzal szórakoztattam magam két vízmosáson való átkelés között, hogy arról meséltem a magnónak, milyen betekeredett cucc ezeket a nagyvárosi pszichopátákat egy ilyen vidéken üldözni. Az útnak még száma sem volt a térképen. Olykorolykor elhaladtam egy elhagyott gerendaház vagy egy aranyásó telephely romjai mellett. A rádiót leszámítva oly távol éreztem magam a civilizációtól, mint a magányos medvekutató a jeges Mission Range csúcsok között Észak-Montanában.

Valamikor délután kettőkor elértem a 41-es út sima aszfaltját, Bass Lake-től csak kicsinyt délre. Kerestem a rádiójelet, hogy híreket hallgassak, mikor hot dog-árust észleltem, s mellété két, jól láthatóvá tett törvényenkívüli motrot az út mellett. Megfordultam, beparkoltam a motorok mellé, és megtaláltam Gutot és Buzzardot, akik a visszatartási parancsról lamentáltak. Buzzard, korábban berdooi volt, olyan Angyal, aki furcsa mixtúrája borzadálynak, obszcenitásnak, eleganciának és az általános bizalmatlanságnak mindennel szemben, ami mozog.

Szarik a fotósokra, azt hiszi, minden újságíró a Főrendőr ügynöke, és luxuspecóban lakik a feneketlen láp másik partján, amin soha egyetlen Angyal sem fog átkelni, kivéve persze, ha a börtönbe tart, de akkor is csak azért, hogy levágják a kezét, leckéül a többieknek. Van valami szépséges állandóság Buz-zardban; ő a sündisznó az emberek között, mindig állnak a tüskéi. Ha tombolajegyem, amit egy alkalmi csaj az ő nevére vett volna, nyerne egy új autót, rögtön olyan trükknek látná az egészet, hogy ezen az áron akarják őt behálózni. Bérkurvának nevezné a csajt, leverné a tombola szervezőjét, és eladná a kocsit komolyabb mennyiségű kábítószerért és egy arany nyelű bikacsökért.

Bírom Buzzardot, de még soha senkivel nem találkoztam az Angyalokon kívül, aki azt gondolná, hogy bármi jobbat érdemelne, mint tizenkét óra folyamatos, jó tempójú talpverést. Egy reggel, mikor még Murray kutatott a Posi-cikkhez, meggyőztem és kezeskedtem, biztonságos átmennie Oaklandbe Barger lakására interjút csinálni. Aztán visszafeküdtem. Pár órával később csöng a telefon, Murray volt, feldúltan üvöltött. Békésen beszélgettem Bargerrel, mondta, mikor hirtelen egy megvadult pszi-chotikussal került szembe, aki megkötött kutyát dugott az orra alá, és üvöltött: „Te ki a fasz vagy?” A támadó leírása nem fedte egyik általam ismert Angyal küllemét sem, úgyhogy felhívtam Sonnyt, és megkérdeztem, mi történt. „O, *well*, csak Buzzard volt – mondta röhögve. – Tudod milyen.”

Igen. Bárki, aki csak egyszer is találkozott Buzzarddal, az tudja, milyen. Murray esetében is több óráig tartott, hogy lenyugodjon a bemutatkozás után, de hetekkel később – hosszas elemzés után, háromezer mérfölddel odébb – még mindig olyan hatással érintette meg az eset, hogy azt ekképpen írta le:

Elég barátságosan beszélgettünk vagy fél órát, aztán egyszer Barger elvigyorodott, és azt mondta: „Ja, eddig még senki soha egy jó szót le nem írt rólunk, de az az igazság, hogy sose nem is csináltunk semmit azért, hogy jót írhasanak.” Az enyhült atmoszféra érezhetően megváltozott, mikor megjelent másik négy vagy öt Angyal, köztük Tiny, a részleg nagy testű alvezére, megálltak, és beszálltak. Az egyik, egy barátságatlan, fekete szakállas ifjú, bizonyos Buzzard, lapos, kerek nemezkalapot viselt, és egy kutyát a nyakában, amit valahol talált; lengette az állatot beszéd közben, és időről időre rám ejtette. Hirtelen belém hasított az éles felismerés, élvezné, ha kipróbálhatná valakin. Én voltam erre egyedül esélyes a szobában.

Biztos voltam benne, hogy Barger és a többi Angyal nem kívánt volna inzultálni, de azt is tudtam, ha Buzzard rám ereszti a kutyát, akkor sem számíthatok rájuk, legalábbis addig nem, míg súlyosan meg nem sérülök. Ellenállni butaság lenne, hiszen az Angyalok törvénye szerint, ha a jóreg Buzzardon fogást találnék, akkor a többi elpusztítana. A halál szagát éreztem a szobában, és olyan hamar, ahogy csak tudtam, anélkül hogy a fejvesztett menekülés látszatát keltenem volna (ami ismét csak végzetes hiba lett volna), elbúcsúztam Sonnytól, és húztam a házból, ahogy tudtam.

Azért is idézem Murrayt, mert ő az egyensúly érzetét adja nekem. Ahogy ő látta az Angyalokat, az nagyon különbözik attól, ahogy én. Buzzard volt az egyetlen, aki ráijesztett. A többiek csupán megmozgatták kicsit az idegrendszerét. Létezésük ténye mindazonáltal támadás volt mindaz ellen, amit ő még elfogadhatónak talált. Igaza lehetett, és valahol kívánom, hogy legyen is, mert az igazolná az elégedettséget – a kultúra és a régi világ biztos alapjainak tekintetében –, amit azért érzek, mert olykor egyetértek vele.

Valójában Buzzard nem olyan veszélyes. Kihagyozott a dramaturgiai érzéke, és mohón bukik a furcsa kiegészítőkre. A nemezkalap például, amire Murray hivatkozik, valójában drága, szalma panamakalap, madras-szalaggal. 18 dollárért árulják ezeket a Puerto Ricó-i San Jüanban, és szerte a karibi térségben az amerikai üzletemberek mind ilyet hordanak. Buzzard kutyája – amit Murray valamiféle fegyvernek látott – integráns része egyenruhájának, imidzsének. Zorro mellett Buzzard az Angyalok divatfiúja. Leszámítva a „színeket” és a fekete szakállt, szinte elit egyetemi a megjelenése. Húszas éveinek végén jár, magas, szikár, és jól fejezi ki magát. Napközben elég laza ahhoz, hogy még viccelődni is lehet vele, de alkonyatkor Seconalt kezd enni, ami alapan úgy hat rá, mint telihold a vérfarkasra. Szemei elhomályosulnak, bizonytalanul ácsorog a *juke-boxnál*, az ökleit ütögeti, és áldozat után jár körbe aljas indulattal. Éjfélre igazi veszélyt jelent, emberi villám, azt keresi, hol csaphat le.

Első találkozásom Buzzarddal ott volt a hot dogosnál Bass Lake közelében. Ő és Gut a kerti asztalnál ültek, az ötoldalas hivatalos dokumentumot tanulmányozták, amit percekkel korábban kaptak kézhez. „Útlezárás van lent, Coarsegoldnál – mondta Gut. – Mindenki, aki átjön, kap egy ilyet, és lefényképeznek, mikor odaadják.”

„A kibaszott kurva anyját” – mondta Buzzard.

„Kinek?” – kérdeztem.

„A geci Lynchnek. Ez az ő munkája. Nyomulnék a kispályás mocsokra!” Hirtelen átlökte hozzám az iratot az asztal másik végére. „Itt van, *te* olvasd! Megtudod mondani *te*, hogy mi a faszt jelent ez az egész? A kurva életbe, nem tudod! Senki nem látja az értelmét ennek a szarnak!”

Az írásműnek ez volt a címe: PARANCS: ELŐZETES HATÁROZAT NEM ADHATÓ, AZ IDŐLEGES VISSZATARTÓ PARANCS KIADANDÓ.

Jogalkalmazóként „Kalifornia állam népét” jelölte meg, gyanúsítottként pedig „John X 1-től 500-ig, és Jane Y 1-től 500-ig, egyénileg és csoportosan az alábbiak neve és viselkedésmódja szerint: A POKOL ANGYALAI, vagy EGYSZÁZALÉKOSOK, vagy KOPORSÓHAMISÍTÓK, vagy A SÁTÁN SZOLGÁI, vagy VASLOVASOK, vagy FEKETE-KÉK, vagy BORDÓ-RÓZSASZÍN, vagy VÖRÖS ÉS SÁRGA, nem-egyesített csoportosulások”.

A parancs szándéka világos, de a nyelvezet annyira bizonytalan és archaikus volt, mint a gyanúsítottak listája, melyet valami bulvárlap késő ötvenes évekbeli kivágataiból szerkeszthettek. Az előzetes határozat, amit bárki ellen meghoztattak, akit lefényképezett a rendőrség, és (1) bármilyen törvényt, rendelkezést vagy szabályt megsért, bármilyen nyilvános sérelmet okoz... (2) minden olyan vezetési mód, amely nem decens vagy sérti a jóízlést... (3) bármilyen ütő-, vágó-, szűrőfegyvert, beleértve ölmosbotot, boksziert, rugós kést, láncokat, lefűrészelt csövű ismétlőkarabélyt vagy

bármilyen lőfegyvert hordani vagy viselni, azzal a céllal, hogy fegyverként használják fel...

A parancs indoklása egy két évvel korábbi incidenst említett a Pine községben található kistemplomból: „A gyanúsítottak ittasak voltak... felhatalmazás és engedély nélkül behatoltak a templomba, számos kórusruhát birtokba vettek, magukra öltötték, motorkerékpáron és gyalog léha viselkedéssel parádézta bennük, erőszakos és obszcén nyelvet használtak. Ebben a helyzetben szükségszerű volt a seriff részéről, hogy megfenyegesse (*sic!*) a gyanúsítottakat, hogy visszaszerezze a ruhákat.”

A dokumentum második oldala szomorú jegyzetet közöl, mondván: „Amint ez jól ismert Kalifornia államban, ezen szervezetek tagjai félelemkeltéssel, garázdasággal és más általánosan erőszakos eszközökkel megpróbálják átvenni a hatalmat azon a területen, ahol találkozójukat tartják; az erőszak kibontakozása szokásosan olyan akciókban ölt testet, amelyek sérülésekhez, sőt az élet elvesztéséhez is vezethet a közösség tagjai között; az egyetlen valamelyest biztos útja bármely személynek, hogy elkerülje az erőszakot, ha otthon marad, vagy elhagyja a területet, ahol a gyanúsított szervezetek jelen vannak.”

Buzzard széles jókedvére a legnagyobb igyekezettel sem tudtam elmagyarázni, mit is jelent a dokumentum. (Ahogy jó néhány héttel később kérdésekre egy San Franciscó-i ügyvéd sem tudta interpretálni.) Mint kiderült, a Madera megyei rendőrség sem volt képes elmagyarázni, de ahogy az út mellett fordították le maguknak, az elég világos volt: a balhé első jelére bárkit, aki motoron ül, sítire vágnak, és megtagadják tőle az óvadék lehetőségét.

Gut inkább elkeseredettnek, mint dühösnek látszott a dolgok ilyen fordulata miatt. „Csak mert szakállas vagyok – sziszegte folytottan –, be akarnak kasztlizni. Hová jutott ez az ország?” A válaszon gondolkodtam, mikor a Highway Patrol járőrökcsija három méterre tőlünk megállt. Haragosan a sörösdoboz köré tekertem a bírósági parancsot, amit a kezemben tartottam. A két zsernyák csak ült a kocsiban, és bámult minket, ismétlőpuska állt előttük a műszerfalon, tartójában. Magas frekvenciájú diszpécserhang recsegett rádiójukban, különböző Hell's Angels-mozgásokról számolt be: „Nincs hírünk fresnói letartóztatásokról... nagy csoportok a 99-es úton... egy húszas csoport állt meg a Bass Lake-i útelzárásnál...”

Kísérletet tettem, hogy a magnetofonomhoz beszéljek, abban reménykedve, talán ennek látványa elriasztja őket mindhármunk lelövésétől, ha a rádió hirtelen kiadja a parancsot nekik, hogy „kezdjenek megfelelő akcióba”. Gut lezútyant a fa karosszékbe, frissen facsart narancslét szopogatott, és az eget bámulta. Buzzardot láthatóan szétverte a düh belülről, de tartotta magát. A felszíni hasonlatosság kettejük között megrendítő volt: mindkettő magas, vékony, utazáshoz öltözött, egyikük sem látszott különösebben lepukkantnak – gonddal trimmelt szakállak, középhosszú hajak, és egyiküknél sincs fegyverzetre utaló jel vagy bármi furcsa extra. Hell's Angels-jelvények nélkül nem keltettek volna több feltűnést, mint két kiránduló hipster Los Angelesből.

Ebben az időben Gut technikailag még nem volt Pokol Angyala. Évekkel azelőtt a sacramentói részleg bejegyzett tagja volt – mely, akárcsak a friscói részleg, határozottan bohém ízekkel kezdett. Például Csavargó Terry is az egyik bejegyzett tag volt a North Sac Angelsnél. Ok egy sacramentói beatnik összes tulajdonságával szerelkeztek fel, és mikor a részleg felment Oak-landbe, e mentalitás elemeit is magukkal hozták. Ez viszont nem ment túl jól az El Adobe környékén. Az eredeti oaklandi Angyalok keményfású verekedők voltak, tisztább eresztés, mondhatni, soha nem keveredtek kapcsolatba a jazzes, lírikus és az ellenálló Berkeley-San Francisco-tengellyel. A különböző hátterek konfliktusa miatt, az Oaklandbe menekült berdooi, sacramentói Angyalok konszolidációjának nyugtalanító hatása volt az egész szcénára.

Vándor, mint a legtöbben, Gut szintén a berdooi részleg tagja volt, de most,

huszonhét évesen, azért voltak hátsógondolatai egy újabb váltásról. A tagság nem irányítódik át automatikusan. A közösség igen, és mindig feltételezhető, hogy a vendég Angyal történetesen betagozódhat abba a részlegbe, amelyikbe akar, ha együtt motorozik velük, de mindig van várakozási idő... sicher, was sicher. Gut esetében ez az időszak nagyon is oda-vissza ment. Vissza akar menni az egyetemre az ősszel – mondta. Már volt egyetemen egy évet valahol Délen; ipari rajzoló akart lenni, és motorrajzokat tartalmazó vázlatfüzete természetes tehetséget mutatott. „Nem biztos, hogy megint csatlakozni akarok az Angyalokhoz – mondta egy éjjel. – De utálnám, ha elveszteném a barátaimat. Néha azt szeretném, hogy kimaradjak a klubból, és valami nagyon máshoz lássak, de nehéz ezt beadni az Angyaloknak.” Gut egyik nem-Angyal barátja előre megmondta: „Megint beáll. A kurva életbe, nem tudja, hogyan ne tegye.” Ültünk ott hárman, céltalanul beszélgettünk, mikor a járőrökcsői váratlanul ránk ugrott hátulról, szoros kört ment a parkoló körül, lefelé figyelt, az országútra. Gyorsan befejeztem a sörömet, a magnetofont pakolgattam, mikor megrázó erejű hang hallatszott köröttünk. Másodpercekkel később motorkerékpáros falanx dübörgött le nyugat felől, a dombról. Gut és Buzzard az országút felé sietett, boldogan integettek és kiáltoztak. Az út megtelt motorral. A hot dogos a dombtetőn volt Bass Lake fölött; ez volt az utolsó földrajzi választóvonal az Angyalok és úti céljuk között. A rendőrség, mérhetetlen bölcsességében, sikerrel felsorakoztatott vagy száz motort az útelzárásnál – ahol a távoltartó határozatot ceremoniósan átadták nekik –, aztán egyszerre elengedte őket. Tehát ahelyett, hogy nyugodtan kis csoportokban érkeztek volna meg, a törvényenkívüliek egy tömegben zúdultak alá a hegyről... üvöltve, ordítva, bandanákat lengetve, és valóban egy teljességgel elborzasztó spektakulumot mutatva be a polgárságnak. Az országút rendje abban a pillanatban teljesen felborult; az örület eluralkodott. Az ünneplő Gut és Buzzard látványa arra ösztökélte Little Jesust, hogy karjait a levegőbe lökve győzelmes sikolyt engedjen el. Motorja a az út szélé felé sodródott, és majdnem összeütközött a Pedofil becenevű Charger Charleyval. Egy Angyal, akit még soha nem láttam, narancssárga háromkerekűn közelített, rugdosta kifelé a lábait mint egy rodeólovast. Andy Oaklandból, akinek nincs jogosítványa, úgy jött, hogy a felesége ült a benzintankon, s arra várt, hogy a dekások feltűnésének pillanatában megragadja a fogódzót, és meztelen picsáját menet közben tolja rá Andy fejére. Az egész környéket elborította a zaj, mintha egy bombázóegység vonult volna fel. Még így, az Angyalok ismeretében sem tudtam igazán mit kezdeni a látvánnyal. Mintha Dzsingisz kán, a Morgan's Raiders, a *The Wild One* és *A nankingi mészárlás* menne egyszerre. Gut és Buzzard is felpattant a bringájára, és a többiek után dübörgött.

Ahogy beszálltam az autóba, egy másik motor hajtott be a parkolóba. Törvényen kívüli BSA volt, ritka állat ebben a ligában, zömök, keménységet sugárzó későharmincas ember ült a nyeregben, 400 dollárba fájó Nikon kamerával a nyakában... Don Mohr volt, akkor az *Oakland Tribune* fotográfusa. Leszámítva a Nikont meg a „színek” hiányát, Mohr olyan félelmetesnek tűnt, mint bármely Pokol Angyala, de erre jó oka volt. Veterán, régen motorozott, minként a legtöbb Angyal is. Sok kortársával ellentétben legalább egy készségét kifejlesztette, némi ismeretséget nyert a kispolgárok és a pénz világában, de a motorozást nem adta fel soha. Oaklandben kék öltönyt hordott a munkában, fehér Thunderbirdöt hajtott, de mikor az Angyalok elzúgtak egy kivonulásra, jött velük a régi Beezeren. Csizmája volt, zsíros Levi'se és ujjatlan denimzakója, mely mindkét karja tetoválásait látni engedte. Úgy nézett ki, mint Rocky Marciano középsúlyban, és úgy is beszélt.

Kicsit spekuláltunk a hétvége természetén, de ekkorra már az utolsó motor is eltűnt a hegy mögött, és mindketten utol akartuk érni őket. Követtem lefelé a szeles úton a Bass Lake-hez, és hamarosan úgy éreztem magam, mint a karaván farka. A

törvényenkívüliek nem lépték túl a sebességkorlátozást, de zajosan visszakapcsoltak, négyesével mentek egymás mellett a kanyarokban, ordítottak és integettek az embereknek az út mellett... mindent megtettek, hogy a civil-trauma maximumát pumpálják érkezésükbe.

Ha én e pillanatban Bass Lake polgára lettem volna, hazamegyek, s megtöltöm az összes lőfegyvert, ami a tulajdonomban van.

12.

Mindenki tudja, hogy lovasaink legyőzhetetlenek. Harcolnak, mert éhesek. Birodalmunkat ellenségek veszik körül. Történelmünket vérrel írták, nem borral. Borral a győzelemre iszunk.

– Anthony Quinn mint Attila az *Attila the Hun* c. filmben

Bass Lake nem igazán város, inkább üdülőterület – kis települések sora egy keskeny képeslap-tó körül, amely hét mérföld hosszú és kevesebb mint egy mérföld a legszelebb pontján. A postahivatal a tó északi oldalán olyan boltok és más épületek csoportjában van, melyek egy Williams nevű ember tulajdonai. Ez volt az Angyalok találkahelye... de a helyi seriff, egy hegyomlás, bizonyos Tiny Baxter, úgy döntött, hogy távol tartja őket egy második úttorlasz segítségével, úgy fél mérföldre a belvárostól. Baxter döntése három emberből álló rendőri erejére és fél tucat helybeli erdei ranger támogatására támaszkodott.

Mikor odaértem, a törvényenkívülieket már megállították az országút mindkét oldalán, és Barger erős, hosszú léptekkel közelített, hogy Baxterrel beszéljen. A seriff elmagyarázta az Angyalok főnökének, s praetoriánus gárdájának, hogy nagy gonddal fenntartottak a számukra egy tágas táborhelyet a városka fölött a hegyekben, ahol „senki nem zavarja őket”. Baxter 195 centi magas, és olyan felépítésű, mintha a Baltimore Colts hátsó védőjátékosa lenne. Barger alig száznyolcvan, de egyetlen kísérőjében sem lapult a legkisebb kétely sem, ráugrik a seriffre, hogyha a dolgok hirtelen keményre fordulnának. Nem hiszem, hogy ebben a seriff is kételkedett volna, magam is biztos voltam benne. Van valami acélos, gondolatgazdag minőség Bargerben, ösztönös visszafogottság, ami arra tereli a kívülállót, érezheti: érvelhet vele. De ugyancsak van benne valami nyugodt borzalom, egocentrikus fanatizmus, melyet nyolc, légiónyi vad pária élén töltött év táplál, akik, ezen a verejtékes délutánon, kizárólag a méretei, fegyverei és az őt támogató maroknyi fiatal park-ranger alapján méregették a seriffet. Nem volt kérdés, ki nyeri ezt a kezdeti találkozást, de Bargerben múlt annak eldöntése, mit is ér a győzelem.

Úgy döntött, felmegy a hegyre, légioja kérdés és keserűség nélkül követte. A ranger, aki az utat mutatta, olyan érzést keltett, mintha tízperces vezetésről lett volna szó az egyik közeli dűlön. Néztem a törvényen kívüli hordát, ahogy elzúgtak, aztán beszélgettem még egy ideig a két rangerrel, akik ottmaradtak őrizni az útakadályt. Feszültnek tetszettek, de mosolyogtak, mikor azt kérdeztem, tartanak-e attól, hogy a Hell's Angels elfoglalja a várost. Ismétlőpuskáik voltak a teherautójuk utasterében, de a konfrontáció alatt a fegyverek nem kerültek elő. Mindketten húszas éveik elején jártak, nagyon nyugodtnak látszottak, főleg, ha figyelembe vesszük a túlmediatizált fenyegetést. Később mindezt Tiny Baxter hatásának tudtam be, az egyetlen zsarú volt, akit valaha is láttam, hogy Sonny Barget védekezésre kényszeríti.

Fél négy körül járt, mikor elindultam a földúton az Angyalok feltételezett táborhelye felé. Harminc perccel később még mindig motorkerékpárnyomokat követtem a frissen dózerolt csapáson, mely mintha a Fülöp-szigeteki dzsungelből került ide. Végig kettesben, kanyargott mint az ökörhugyozás, mikor végre megérkeztem, úgy tűnt, mintha csak némi kemény köd volna közöttünk meg Manhattan szigete között, a kontinens túlsópartján. Nem volt ivóvíz, és ekkorra már bizony megszomjaztak az Angyalok. Kitolatták őket egy forróságos legelőre kilenc vagy tízezer láb magasan a Sierrákban, és nyilvánvalóan hülyeség volt az egész út. Nem bánták a hegymászást, de becsapottnak érezték magukat, és bosszúért lihegték. Az eluralkodó ronda hangulat erőt vett Bargerben is, úgy érezte, a seriff megvezette. A táborhely kizárólag tevéknek és hegyikecskéknek volt jó. A kilátás kiváló, de egy víz nélküli táborhely egy kaliforniai Július Negyedikén olyan hasztalan, mint az üres sörösdoboz.

Kicsit hallgattam a háborús szöveget meg az ordibálást, aztán lesiettem a hegyről, hogy felhívjam azt a washingtoni lapot, aminek akkoriban írtam, hogy készenállok az évtized egyik legnagyobb tömegverekedése történetének a postázására. Lefelé az úton további törvényen kívüli motorokkal találkoztam a másik irányból. Megállították a Bass Lake-i útakadálynál, és a táborhely felé terelték őket. A friscói horogkeresztes furgon egyesben jött fölfelé, két motor mögötte, egy harmadik pedig hat méterrel utána, hosszú kötél végén, porfelhőben. Motorosának szeme zölden villogott, és arcát zsebkendő fedte. A furgon mögött vörös Plymouth jött, dudaszóban és ordításban tört ki, ahogy elmentem mellette. Megálltam, nem ismertem fel a kocsit, visszatolattam. Larry, Pete és Puff volt az, a friscói részleg új elnöke. Nem láttam őket az éjszaka óta, hogy találkoztunk a DePau-ban. Pete, a vontatási versenyző, motoros futárként dolgozott a városban, Larry pedig totemoszlopokat faragott gerendákból más Angyalok előkertjébe. Modesto magasságában lerohadtak az út mellett, három csinos, fiatal lány szedte fel őket, akik azért álltak meg, hogy segítsenek. Ez volt a Plymouth, és most már a lányok is a történet részei voltak. Az egyik Pete ölében ült hátul, félig levetkőzött, és zavarodottan mosolygott, míg elmeséltem a táborhely problémáját. Úgy döntöttek, fölmennek, mondtam, akkor később találkozunk a városban... vagy másutt, és ezen a ponton arra gondoltam, hogy az a máshol feltehetően a börtön lesz. Nagyon szar szituáció épülte magát éppen. Hamarosan az Angyalok tömegei lejönnek a hegyekből, és nem lesznek abban a hangulatban, hogy érvelő beszélgetést folytassanak.

A Carolinákon azt mondják, a „hegyi ember” másmilyen, mint a „síkföldi ember”, és kentuckyi születésüként, több hegyi, mint alföldi vérrrel, hajlok arra, hogy egyetértsek. Szemben Porterville-lel vagy Hollisterrel, Bass Lake hegyi község... és ha a régi Appalache-hegységi pattern itt is igaz, az emberek sokkal lassabban jönnek dühbe vagy kezdenek pánikolni, de ha igen, akkor ok nélkül és kegyetlenül, és a szar előtti az agyukat. Mint az Angyalok, hajlanak arra, hogy vészhelyzetben saját, velük-született igazságérzetükre támaszkodjanak – amely pusztán primitív hasonlatosságokat mutat azzal, ami a törvénykönyvekben írva van. Gondoltam, a hegyi típusok messze toleránsabbak az Angyalok hangos felvonulásával szemben, de – összevetve alföldi kuzinjaikkal – sokkal gyorsabban megtorolják a fizikai inzultust vagy abúzust, és rögtön, az első bizonyítékra.

Lefelé a hegyről hallottam egy másik rádióhírt is, hogy az Angyalok Bass Lake-nek tartanak, és hogy nagy a baj. Ugyancsak említettek egy Los Angeles-i zsarut, aki lelőtte az egyik gyanúsítottat, akiket körbevettek, mert megerőszakolták előző nap a zsaru lányát. A gyanúsított látványa – amint bevezették a rendőrsre – túl sok volt a detektívnek, és hirtelen elkezdett vaktában lövöldözni. Az áldozat állítólag egy Hell's Angels volt, és a Bass Lake-en kapható délutáni újságok azt írták a címlapon: POKOL ANGYALÁT LŐTTEK LE A NEMI ERŐSZAK ÜGYBEN. (A gyanúsított, egyébként túlélte, huszonegy éves szélhámos volt. Később sikeresen védte magát mind a Hell's Angelsség, mind a detektív lányának megerőszakolásának vádjá alól... a csaj egyébként házaló szakácskönyvügynök volt, akit becsábítottak egy húzós, lazacsávó-típusú lakásba. A nyomozó később elismerte, hogy elveszítette a fejét, és a rossz csávót lőtte le; utóbb pillanatnyi elmezavarra hivatkozott, és minden vád alól felmentette a Los Angeles-i esküdtszék.) Mindazonáltal több napot vett igénybe, hogy a sajtó el tudja különíteni a rendőr nemi erőszak-lövöldözéses esetét a Pokol Angyalaitól, ezenközben pedig a fejlecek nyomatták az olajat a tűzre. Megfejték tehát a Laco-niáról írottakat, beleértve a *Life* sztoriját, a rádió-összefoglalók és az összes félelmetes predikció a napisajtó részéről – és akkor most ez, a Pokol Angyalai nemi erőszak-esete Los Angelesben, és tényleg, pont időben került a július 3-i újságokba.

Ezeket a lángcsóvát vető előzményeket szem előtt tartva, nem gondoltam, hogy a

más szőlejét bottal verő gazda szerepébe kerülök, ha a Bass Lake-Washington-tengelyen elmondom valóságúen, mi a fasz is történik. Álltam egy plexi telefonfülkében Bass Lake centrumában, mely egy postahivatalból, nagyobbacska zöldségesből, koktélbárból és más festői vörösfenyő létesítményekből állt, melyek igen gyúlékonyak tűntek. Míg pofáztam, Don Mohr állt oda a motorjával – az utakadályt sajtóigazolvánnyal és Flosburry floppal vette –, jelezte, sietős a dolga, mert hívná a *Tribune*-t. A washingtoni szerkesztőm épp mondta, hogy mikor adjam le az anyagot, de én még nem láttam, hogy a balhézat csücsrajárt volna, az élőhúsban és vagyontárgyakban bekövetkező veszteségeket megírhasam, szóval még nem voltam ott, hogy a klasszikus hírügynökségi WWWW-t (*Who, What, When, Where, Why*) – és hozzá az észet – oszthassam.

Még mindig a telefonfülkében voltam, mikor megláttam a rackahajú faszit, pisztollyal az övében, hogy odament Mohrhoz azzal, hogy húzzon a picsába a városból. Nem sokat hallottam, de láttam, hogy Mohr szekénderéknyi sajtóigazolvánnyal fedezte magát, mint egy kártyacápa afféle furcsa, zöld asztalnál. Láttam, kell neki a telefon, szóval megegyeztem washingtoni emberemmel, hogy a fontos a fontos, azt' jól leraktam. Mohr azonnal beugrott a fülkébe, s rám hagyta az összegyűlt tömeget, kezdjek velük valamit.

Szerencsénkre definíciószerűen fogásom volt a szaron. Levi'sben voltam, Maine-ből való L. L. Bean gyártmányú Wellington csizmában, montanai juhásztorzdszekit hordtam a fehér pólóm fölött. A rackahajú paraszt megkérdezte, ki a fasz is volnék. Adtam egy névjegykártyát, és megkérdeztem, miért hordja azt a nagy pisztolyt az övében. „Tudod, mijért – mondta –, mer' az első majombaszó, a kurva anyját, beszól nekem, akkor hasba lövöm, mint szart. Csak ezt a nyelvet értik.” Mohr felé bólintott a telefonfülkében, és semmi nem volt a hangjában, ami arra utalt volna, netán eltúlzom a dolgokat. Láttam, hogy az a pisztoly egy vágott csövű Smith & Wesson .357-es Magnum volt, elég erős ahhoz, hogy komoly lukakat üssön Mohr BSA-hengereiben, ha ez szükséges. Gyilkos cucc százméteres körzetben, de ez sokkal nagyobb táv, mint amit ez a hapsi kezelni tudna. Rendőrlajbiszerű szart vett magára, és ez lassította abban, hogy csúnyán gyors lehessen. De nagyon is képes volt arra, hogy kibaszott véres balhét csináljon, ha gyorsan kalimpálni kezd.

Megkérdeztem, ő-e a seriff.

„Nem, én Mr. Williamsnek dolgozom” – mondta, és még mindig a névjegykártyámat vizslatta. Felnéztem: „Mit csinálnak a motoros csöcseléssel?”

Elmondtam, hogy én csak egy újságíró vagyok, rendes munkát szeretnék végezni. Bólintott, kezei között még mindig ott volt a kártyám, ami láthatólag örömmel töltötte el. Beledugta kezét a terepszínű ing zsebébe, igazított az övön, és megkérdezte, mit szeretnék tudni. A hanglejtés azt sugallta, hatvan másodpercem van minderre.

Visítottam: „Fogalmam sincs. Csak arra gondoltam, körülnézek, és írok pár dolgot.”

Tudást sejtetően köhintett. „*Yeak?* Megírhatja, hogy felkészültünk rájuk. Megadunk mindent, amit akarnak.”

A poros utca annyira telí volt kirándulókkal, hogy nem vettem észre a minket körülvevő csoport különösségét. Egyáltalán nem turisták voltak; vagy száz polgárőr állt körülöttünk. Volt még öt vagy hat, aki khakiinget és pisztolyt viselt. Első blikkre vidéki csávók csapatának tűntek a Sierrák e rusztikus csücskében. Ám ahogy alaposabban körülnéztem, láttam, hogy sokan nagy botokkal vagy vadászkeszkekkel fegyverezték fel magukat. Nem látszottak veszetteknek, de nyilvánvalóan rá voltak gyógyulva a balhéra.

Williams üzletember néhány magánfegyverest bérelt fel, megvédendő tóparti ingatlanberuházását; a többiek a helyi önkéntes keményítők voltak, akik egész nap arra

vártak, hogy néhány néhány nagyarcú, nagyhajú, nagyvárosi fiúval márázkodjanak. Olyanokkal, akik láncot hordanak öv helyett, és szaglanak a zsírtól. Jól eszemben volt az Angyalok hangulata fenn a hegyen, s bármely pillanatban vártam, hogy hallani fogom az első motort, amint rázúdul a városra. Az aréna készen állt a *king-size* tömegverekedésre, és a pisztolyokat leszámítva eléggé egyenlő seregek vonultak fel.

A telefonfülke ajtaja kinyílt mögöttem, Mohr kimászott az utcára. Érdeklődve szemlélte a tömeget, elővette a gépét, és lefényképezte őket. Olyan lazasággal tette mindezt, ahogy bármely sajtófotós lefényképezi az Amerikai Légión piknikjét. Aztán lábai közé vette a motort, életre rugdalta, és elhúzott föl a hegyre, az útakadály felé.

A vidéki arc zavarodottnak tűnt, kihasználtam a lehetőséget, és a kocsim felé kúsztam. Senki, semmit sem szólt, nem néztem vissza, hiszen minden pillanatban arra számíthattam, valaki vesén basz egy baseballütővel. Mer' hiába a sajtóigazolványok és akkreditációk a világ számos napfényes pontjáról, azért Mohrt és engem is a törvényenkívüliekhez tartozónak gondoltak. Városi arcoskodók, betolakodók voltunk, és ebben a helyzetben csak a kirándulók számítottak semlegesnek, őket meg könnyű felismerni. Kifelé a városból azon studióztam, vajon akad-e valaki Bass Lake-en, aki elfogadna kétes eredetiségű csekket egy fluoreszkáló hawaii mintás campingöltönyért és egy míves szandálért.

Az útakadálnál meglepően békés kép tárult elém. A motorok megint az út két oldalán, Barger a seriffel tárgyalt. Velük volt a *park rangerek* vezetője, boldogan magyarázta, hogy újabb táborhelyet találtak az Angyaloknak... Willow Cove a neve, két mérföld a főúton, és pont a tónál van. Túl jónak hangzott, de Barger jelzett az embereinek, hogy menjenek a *rangerek* dzsipje után, csekkolják le. A furcsa menet lassan mozgott az országúton, aztán bement a fenyők közé egy keskeny dűlőre, ami a táborhelyhez vezetett.

Ezúttal nem volt panasz. Willow Cove-ból csak egy ingyenes sőrautomata hiányzott, hogy tökéletes legyen. Tucatnyi Angyal ledöntötte csak a disznót, hogy ruhástól fusson a tóba. Leparkoltam, indultam körülnézni. Kis félszigeten voltunk, félmérföldnyi fenyőliget választott el minket az országúttól. Idillikus elrendezés, igen valószínűtlen, hogy orgiára tették félre. Pedig ez történt, és a törvényenkívüliek úgy foglalták el, mint egy győzelmes hadsereg. Baxter seriff és a *főranger* csak két feltételt szabott Bargernek a táborhellyel kapcsolatban: (1) olyan tisztán hagyják majd el, ahogy találták, és (2) maradjanak magukban, és ne baszakodjanak a tó másik partján lévő táborhelyekkel, melyek teli voltak kirándulókkal. Sonny beleegyezett, és a hétvége első krízisszituációja ezzel véget is ért. A törvényen kívüli klán, mely most kétszáz tagra rúgott, belenyugvóan telepedett le magánkirályságában, semmi szubsztanciálisra nem gondolt, csak a kurválkodásra. Ezenfelül a Maximum Angyal elkötelezte magát emberei rendben tartására. Természetellenes helyzetben találta magát Barger. Ahelyett, hogy a hétvégét azzal töltötte volna, hogy egyik barátságtalan helyről a másikra kommandírozza piás bandáját, hogy a nyomában liheg a kegyetlen közeg talpig vasban és rendőrigazolványban, ehelyett hirtelen kedélyes zsákutcában találta népét, mintha tiroli faluturizmusra invitálta volna őket... az egyenlőség ritka állapota az emberiség maradékával, akiket csak valami szándékos felháborítóssággal tudnak megzavarni – azzal, hogy megsértik azt a megállapodást, amire a Prez szavát adta.

A csereügylet hollywoodi indiánfilmek stíljében zajlott. Gyerekes egyszerűség jellemezte Barger és a törvényőr párbeszédét:

„Ha egyenesben játszol velünk, Sonny, mi is frankóba' nyomjuk veled. Mi nem akarunk balhét, és tudjuk, hogy ti, fiúk, ugyanannyi joggal táboroztok a tónál, mint bárki más. De abban a percben, hogy balhét csináltok nekünk vagy bárki másnak, akkor nagyon keményen jövünk, és löporszagú lesz ez a völgy.”

Barger bólint, láthatóan érti. „Nem balhézni jöttünk, seriff. Mi úgy hallottuk, maguknak volt bajuk, mikor ránk vártak.”

„Well, mit vártál? Azt hallottuk, balhéből jöttetek, lerombolni dolgokat.” Baxter mosolyt erőltet. „De nincs olyan ok, hogy ne érezhetnétek itt jól magatokat, ugyanúgy mint bárki más. Ti, fiúk, tudjátok, mit csináltok. Semmi gond veletek. Tudjuk.”

Most Barger mosolyog, haloványan, de olyan ritkán mosolyog, hogy nála már egy enyhe grimasz is nagy mulatságosságot jelez. „Ugyan már, seriff. Tudja, hogy mi mind nagy faszok vagyunk, különben nem lennénk itt.”

A seriff biccentett, és a kocsijához ment, de egyik helyettese hallotta a beszélgetést, és hamarosan azon vette észre magát, hogy öt vagy hat Angyalnak magyarázta, milyen fasza csávók is ők valójában. Barger elment sört szerezni a lajtkocsihoz. Nagy kör közepén állt, és adományokat gyűjtött. Vagy félórája voltunk ott, és halálos volt a menet az én készletemre nézve is. Puff kiszúrta a hűtőládát a kocsimban. Nem terveztem, hogy a táborig megyek a kocsival, és azonnal felkínálom az egész hétvégére tervezett kis készletemet, de nem volt más választásom. Nem léptek fel támadólag, de kérdés sem volt senkiben, hogy bármi más célból sör lehet a kocsimban, mint hogy e nehéz időkben meglocsoljam vele a csontszáraz bandát. Megtörtént, a sörömet megitták, és a pénzem benzinre se lesz elég San Franciscóig. Mikor már két ládával megittak, nyilvánvaló volt, hogy mos már egy dobozos lóhúgyot sem tudok venni anélkül, hogy csekket pénzre váltsanak, és ez kizártnak tűnt. Ezen túlmenően én voltam – talán máig én vagyok – az egyetlen újságíró költségkeret nélkül, szóval aggódtam, hogyan reagálnak majd, ha be kell vallanom szegénységemet, és a lajtkocsiból kezdek inni. Saját vonzalmam a komló íze iránt igen erős, s nem állt szándékomban sörmentes estét tölteni a perzselő nap zászlaja alatt.

Visszatekintve mindez apróságnak tűnik, de akkor, az adott helyzetben semmi esetre sem volt az. Beteg pillanat, hogy megcsapolják nedveimet... a vágató apály ideje. A sörösrekeszeim megtalálását követő öblögetés és sziszegés kakofóniájában, magányos, figyelmeztető sikolyként sem hangzott el, hogy: „Csávókáim, dejó, azér' hagyjunk neki, vagy majd adjunk a mienkéből!” Igaz, semmilyen korábbi ismeret nem volt, mely arra buzdított volna, hogy okkal higgyek ilyesmiben. Ezen a ponton az Angyalok aljassága tényleg megmérkőzhetett a *Newsweek* és a *Time* újságíróinak aljasságával. Csak kevesen ismertek, és a többiek nem tapsikáltak volna örömkömben, ha a sördepó környékén kezdek szerény sertepertélé'sbe, majd veszett ivásba, egyik dobozt a másik után, hogy legalább a veszteségeimet behozzam.

Pár órával később, mikor elmúlt a sörválság, kicsit hülyének éreztem magam az aggodás okán. A törvényenkívülieknek eszébe sem jutott ez. Nekik olyan természetes volt, hogy iszom a sörükből, ahogy ők itták az enyémet. A vikend végére vagy háromszor-négyszer annyit ittam, mint amennyit hoztam... és még most is, hogy egy éve az Angyalokkal iszom, a'szem, én jövök ki jobban. De nem ennek alapján ítélik meg a könyveket. Horogkeresztkulturuk dacára, az Angyal-közösségen belül a pénzügyi viszonyok tisztára kommunisták: „Mindenkinek lehetősége szerint, mindenkinek igényei szerint.” Munkaethoszuk pedig az „akinek van, megosztja” rendjében működik. Nincs ebben dogmaszerű, egyszerűen így csinálják.

Am ezen a baljós délutánon Bass Lake-nél ebből semmi sem volt világos, mikor készleteim eltűntek, Barger pedig adakozásra szólított fel. Noha Baxter seriff eltűnt, hat embere láthatólag folyamatossági alapon berendezkedett a tábor szélén. Épp az egyikkel beszéltem, mikor Barger csomó pénzzel a kezében csatlakozott hozzánk. „A seriff azt mondta, hogy az a hely a posta mellett ad nekünk annyi sört, amennyit akarunk – mondta. – Mi volna, ha kölcsönadnád a kocsidat? Lehet, valami baj történné, ha a mi valamelyik furgonunkkal mennénk.”

Én nem bántam, a seriffhelyettes aszondta, nyalnivaló az ötlet, szóval leszámoltuk a

pénzt a motorháztetőn. 120 dollár papírban, és durván 15 dollár apró. Megdöbbenésemre ezután Sonny a kezembe nyomta a dellát, jókívánságokkal élt. – Alkudj – mondta. – Mindenki kurva szomjas.”

Ragaszkodtam hozzá, hogy jöjjön valaki velem, segítsen megrakni az autót... valójában, hogy nem akartam egyedül menni, annak semmi köze sem volt a bepakolási problémákhoz. Tudtam, a törvényenkívüliek mind nagyvárosi fiúk, ahol a hatospakkos ára 79 cent és 1,25 dollár között van. De sehol nem volt város, és hosszú, fájdalmas tapasztalatból tudtam, hogy távol eső vidékeken a kis boltok igen meglepő árpolitikát képesek folytatni.

Egyszer, Utah és Nevada határán 3 dollárt kellett fizetnem egy hatospakkosért, és ha ez a helyzet Bass Lake-en is, akkor mérvadó tanút kívántam magam mellé – olyat, mint maga Barger például. Rendes városi áron 135 dollár harminc csomag sört ér, de fönt a Sierrákban csak húszat, vagy lehet, csak tizenötöt, ha a kereskedőnek igen vastag a bőr a pofáján. Az Angyalok nem voltak abban a helyzetben, hogy komparatív bevásárlással fárasszuk őket, és ha kemény társadalomföldrajzi-gazdaságelméleti tanítást kellett elővezetni nekik, akkor mindenképpen jobbnak látszott, ha saját emberük tanítja mindezt. Az a faktor is ott volt, hogy egy koldusszegény író küldeni el 135 dollár sör árára valóval, az olyan – amint ezt Hruscsov fogalmazta meg Nixonnak –, mint „kecskére bízni a káposztát”.

El is meséltem ezt odafelé, mert Pete és Sonny végül is beleegyezett, hogy eljönnek velem. „Mindenképpen visszajöttél volna velem – mondta Sonny. – Iszonyú hülyének kell lennie valakinek, hogy meglépjen a sörpénzünkkel.” Pete röhögött. „A kurva életbe, még azt is tudjuk, hol laksz. Frenchy még azt is mondja, hogy főnökösködő asszonykád is van.” Nevetve mondta, de láttam, hogy feleségem megerőszkolása volt az első gondolat, ami eszébe jutott lehetséges ellencsapásként.

Barger, mint a nagy politikusok, és ő valóban az, kihasználta a gondolatnyi csendet, hogy témát váltson. „Olvastam a cikket, amit írtál rólunk – mondta. – Rendben volt.”

A cikk egy hónappal korábban jelent meg, és pontosan emlékszem annak a friscói Angyalnak a fejére, aki sörösen szétmázolódott vigyorral a fején közölte, ha nem tetszik a cikk, amit írok, akkor gázolajat locsol szét a lakásom halljában, és gyufát dob a közepébe. Fényes jókedvünkben voltunk valamennyien, és arra is emlékszem, hogy a szobám falán a töltött dupla táras ismétlőpuskára mutattam mosolyogva, azzal, hogy én bizony vagy kettőt azért leszedek közülük, mielőtt meglépnének. Azonban a jelzett erőszak semmilyen irányból sem következett be, szóval azt gondoltam, vagy nem olvasták a cikket, vagy sikerült együttélniük azzal, ami van benne. Mindazonáltal idegesen bámultam ki a fejemből az említés miatt, pláne, hogy Barger az, akinek a véleménye automatikusan a Pokol Angyalainak hivatalos irányvonala lesz. Még azzal a hátsó gondolattal írtam a cikket, hogy soha többé nem fogok motoros hunnal találkozni, pláne olyannal nem, akire a cikkben „vesztesként”, „ignoráns gengszterként”, netán „aljas csavargóként” hivatkoztam. Egyik kifejezést sem szerettem volna hosszan magyarázni egy távoli táborhelyen, a hegyek között kétszáz piáló törvényenkívülinek.

„És most mit csinálsz? – kérdezte Barger. – Írsz valami mást?”

„Yeah – feleltem. – Egy könyvet.”

Megvonta a vállát. „Well, semmi mást nem kérünk, csak az igazságot.” Ahogy mondom, nincs túl sok minden jó, amit írhatok rólunk, de azt viszont nem látom, hogy ez miért hatalmazhat fel embereket, hogy kitaláljanak rólunk bármit is... az összes szart, basszak meg, az igazság nem elég szar nekik?”

Már majdnem Williams üzleténél voltunk, és hirtelen eszembe jutott a büngyürhajú inkvizítor jól fejlett szintaxis-blokádjával. Megfordultunk a hegy lábánál, és annyira igyekeztünk rejtve maradni harminc méterre a bolttól, amennyire csak lehetséges volt.

Ahogy a zsernyák mondta fenn a táborhelynél, a bolt már le volt vajazva. Csak fizetnünk kellett, berakodni a sört, aztán tűz. Sonny nál volt a zse, és én úgy értelmeztem a saját szerepemet, hogy sofőr vagyok, semmi más.

Olyan tizenöt másodpercet vett igénybe, hogy felismerjük: valaki belefosott a ventilátorba. Mikor kiszálltunk a kocsiból, a helyi keményítők elkezdtek felénk mozogni. Forróság volt, és csönd, éreztem a parkoló felett lebegő por ízét a számban. Egy Madera megyei kombi parkolt a bolt másik végénél, két zsarú ült az első ülésen. A helyiek csöcseléke valamivel a kocsi előtt állt meg, és emberi erőforrásból álló, felálló szűrő falat képeztek a bolt előtt. Láthatóan nem informálták előzetesen őket a függőben lévő tranzakcióról. Kinyitottam a kocsi csomagtartóját, azzal, hogy Sonny és Pete majd elmennek sörért. Ha a dolgok komolyra fordulnak, beugorhatok a csomagtartóba, bezárom, aztán berugdalom a hátsó ülést, bemászok, és elhajtok, ha vége az egésznek.

Egyik Angyal sem mozdult a bolt felé. A forgalom leállt, és a turisták biztonságos távolságban megálltak, néztek. A jelenet Hollywoodtól búzlótt: westernfelállítás, *High Noon*; *Rio Bravo*. De kamerák és háttérzene nélkül nem volt egészen olyan. A hallgatás hosszú pillanata után a büngyürhajú előrelépett párat és kiabált: „Jobb, ha elhúzzátok a beleteket. Nincs esélyetek.”

Elindultam felé, hogy beszéljek vele, gondoltam előhozom a sör-deal érvrendszerét. Nem mintha különösebben ellenálltam volna a tömegverekedés gondolatának, csak nem akartam pont ott, pont akkor, mikor ott áll a kocsim az események kellős közepén, és én pedig lehetséges résztvevő vagyok. Ronda lett volna: két Pokol Angyala meg egy író száz vidéki keményítővel szemben egy poros utcán a Sierrákban. Büngyürhaj hallgatta az érvelésem, aztán megrázta a fejét: „Mr. Williams megváltoztatta a véleményét” – mondta. Erre hallom magam mögül Sonny hangját: „Bassza az anyját karikára! Mi is megváltoztathatjuk a véleményünket!” Pete és Sonny előrébb jöttek, hogy bekapcsolódjanak a vitába, és a helyi keményítők is előrébb mozdultak Büngyürhaj támogatólag, aki egyáltalán nem aggódott.

Na, mondok, itten vagyunk, az szarnak az ő közepin. A két zsarú a kombiban nem mozdult; nem siettek a dolog megakadályozásával. Ha nagyobb tömegű csöcselék veri el az embert, az nagyon elbizonytalanító élmény tud lenni... mint hullámlovagláskor a rossz irányú nagy víz: nem sok más történhet, mint megpróbálsz életben maradni. Kétszer történt meg velem, New Yorkban és San Jüanban, és másodperceken belül megint, itt Bass Lake-en. Csak Tiny Baxter gyanúsán időben való érkezése oldotta fel a helyzetet. A tömeg szétnyílt, hogy utat engedjen a baszom nagy kocsijának a villogó vörös fénnel a tetején.

„Azt hittem, mondtam, hogy ne gyertek be a városba” – sziszegte.

„A sörért jöttünk” – válaszolt Sonny.

Baxter rázta a fejét. „Nem, Williams azt mondja, hogy majdnem mind elfogyott. Át kell mennetek a tó másik partjára, az teli van.”

Azonnal átmentünk. Mint az első táborhely, az első sörtalálka is magán viselte a kalkulált trehánytság jeleit. Baxter vagy tudta mit csinál, vagy nem, de ha igen, akkor elismerést érdemel szubtilis és értelemgazdag stratégiájáért. Korlátozott számú megjelenést produkált a hétvégén, de minden megjelenése kritikus ponton jött, és mindig megoldással érkezett. Miután helyreüttük a sörkrízist, engem az Angyalok titkos hódolóként kezdtek értelmezni, és az első nap éjjélkor Barger már személyes felelősséget érzett a nem-Angyalok jólétéért is Bass Lake-en. Mindig, ha elintézt valamit, Baxter azt érezte az Angyalokkal, hogy tartoznak neki. E furcsa teher történetesen tönkretette Barger hétvégéjét. A rendfenntartás értelmetlen furcsaságai és az a számos megállapodás, amit a seriffel kötött, folyamatos aggódásba taszították. Ritka örömei egyike a tudat volt, hogy Baxter szintén nem tud aludni egyáltalán.

Az úton a tó körül azon morfondíroztunk, amott vajon milyen gyülekezet vár a másik boltnál. „Azok a szarok simán levertek volna” – mondta Pete.

„Yeah, úgy lett volna – dörmögte Sonny. – Az a seriff nem is tudja, mennyire közel volt a háborúhoz.”

Ezt a megjegyzést nem vettem túl komolyan, de mire vége lett a hétvégének, tudtam, nem tréfált. Ha Bargert leverte volna a helyi csőcselék, semmilyen fegyveres milícia nem tudta volna visszatartani a törvényenkívüliek főerejét, hogy rázúduljon a városra, bosszúért lihegve. Megtámadni a Prezt, ez már önmagában elég súlyos, de ilyen körülmények között – rendőrségi alku alapjain történő sörbeszerzés folyamán – a legstupidabb árulás bizonyítéka lett volna, és az Angyalok pont azt csinálták volna Bass Lake-kel, amit várt tőlük mindenki. A többség börtönben vagy kórházban fejezte volna be a vikendet, de erre is számítottak. Jó kis tömegmatek lett volna, ám visszatekintve, többé nem hiszem, hogy az első csapást megfelelően viszonzni tudták volna. A parasztok közül sokan elveszítették volna olthatatlan vágyukat a verekedésre, mikor rájönnek, hogy az ellenfelek legalábbis komoly sérüléseket kívánnak okozni mindenkinek, akit csak elérnek. Big Frank Friscóból például feketeöves karatés, s fejében azzal a gondolattal megy neki minden bunyónak, hogy az ellenfél szemét kirázza tokjából. Hagyományos karategyakorlat ez, és egyáltalán nem nehéz annak, aki tudja, mit csinál... habár nem tanítják a háziasszonyok, üzletemberek és forróvérű könyvelők számára tartott „önvédelmi kurzusokon”, akik nem tudják elviselni, ha az ellenfél homokot szór a szemükbe. Demoralizálni kell az ellenfelet, nem megvakítani. „Nem igaziból rázod ki a szemgolyót – magyarázta Big Frank. – Csak kicsit *megugrasztod*, szóval nyomul a szem az üregből kifelé. Annyira fáj, hogy a csávó alá hull, mint a japán cseresznyevirág szirma.”

Az amerikai fiúk, ha van vér a pucájukban, normálisan nem így verekszenek. És nem lengetnek láncokat olyan emberekre, akik már hátat fordítottak... és mikor olyan pofozkodás közepébe keverednek, ahol ilyesmik történnek, nyomós okkal értékelik úgy a helyzetet, hogy lépéshátrányba kerültek. Mer' egy dolog, ha orrba vágnak, és egy teljesen másik dolog, ha kiugrasztják a szemed, vagy ha elhullajtod a fogaidat egy hirtelen jött mozdulat folyományaképpen.

Szóval, ha tiszta erőből bunyóznak azon a délutánon, a helyiek valószínűleg az első összecsapás után fejvesztve menekültek volna. És a rendőrségnek is időbe telik, hogy elegendő erőt gyűjtsön a helyzet ellenőrzéséhez, ez alatt viszont a törvényenkívüliek mindenféle rongálásokat eszközöltek volna Williams kereskedő tulajdonában – ablakokat törnek, sörhűtőket borígatnak, talán még néhány pénztárgépet is szétlőnek. Párat a Büngyürhajú meg a bandája is löne, de ők az első komolyabb rendőri közbelépésre kereket oldottak volna. Ezt vad hajsza és csatározások követték volna, de Bass Lake messze van az Angyalok mindennapos vonulási útjától, és sokuk nem tudott volna elvergődni addig, mert az úttorlaszoknál lefogták volna őket.

Barger tudta ezt, és nem akarta, hogy megtörténjen. De azt is tudta, hogy nem a vendégszeretet vagy a társadalmi igazságosság felett érzett aggodalom juttatta őket táborhelyhez. Tiny Baxternek bomba volt a kezében, és nagyon óvatosan kellett kezelnie, hogy ne robbanjon fel. Ezt a patikamérleget Barger kezelte – eszköze volt a bizonyosság, hogy az ő népe vadállatként viselkedne, ha sokat szórakoznak velük. De csak addig, míg lecsil-lapszanak a dolgok. John Forster Dulles feltehetően a „terror egyensúlyának” hívta volna ezt a dolgot, törekeny szembenállás, melyet egyik fél sem kíván megsérteni. Amennyiben ez igazságos vagy kívánatos szituáció lenne egy erdős amerikai községnek, hogy e felállás legközepe találja magát, akkor megint csak nem érdekes. Amilyen groteszknek és szürreálisnak hangzott az egész Bass Lake-i konfrontáció a New York-i vagy chicagói rádióhallgatóknak, az események helyszínén senkinek nem volt kétsége afelől, hogy mit is lát. Jó vagy rossz, de történik, és mikorra

az Angyalok letelepedtek Willow Cove-nál, már a helyileg készített visszatartó rend is irreleváns lett. A törvényenkívüliekkel percről percre változó taktikával kellett eljárni.

Nem terveztem, hogy fizikailag is részese leszek az eseményeknek, de a Williams-boltiak szűkagyúságukban oly mértékben azonosítottak a törvényenkívüliekkel, hogy nem láttam esélyt visszakéredzkedni a semlegességbe. Barger és Pete tutira vette, hogy velük vagyok. Ahogy körbementünk a tó körül, a „színek” jelentőségét próbálták magyarázni nekem őszintén. Pete csodálkozott, hogy a kérdés egyáltalán felmerült. „A francba – mondta. – Ezer’ van ez az egész egész.”

A másik bolt a fő turistakörnyék közepén volt, és olyan sűrű volt a tömeg, hogy a benzinkút és az oldalbejáró között tudtunk csak parkolni. Ha kitör a balhé, reménytelenül beszorulunk. Első pillantásra a helyzet még rosszabbnak nézett ki, mint az előző helyen.

De ez másmilyen raj volt, másmilyen had, másmilyen sereg. Láthatólag órák óta arra vártak, hogy akciózó Angyalokat lássanak, és most, mikor kettő kiszállt a kocsiból, elismerő morajlás futott végig rajtuk. Nem helyiek voltak, hanem turisták – városi népek, a völgyből meg a partról. A bolt teli volt újságokkal, ahol a Hell’s Angels Los Angeles-i nemi erőszak- esetéről írtak, ám dacára ennek, senki sem tűnt beszartnak. Szájtáti tömeg gyűlt, a törvényenkívüliek a tulajjal alkudoztak, alacsony, holdpofa ember, aki folyton azt mondta, „Tutira csávók – én gondoskodom rólatok.” Agresszívan barátságos volt, egészen addig a pontig, hogy átkarolta Pete vállát a söröspult felé haladtukban.

Vettem újságot, és a bolt másik végében lévő ebéd- és italpulthoz fáradtam. Míg a nemi erőszakról szóló tudósítást olvastam, hallom, hogy egy kislány kérdi a hátam mögött: „Hol vannak, Mami? Azt mondtad, látni fogjuk őket!” A gyermek felé fordultam, iksz-lábú kis tündérke, épp a vasfogai kezdtek nőni, és ismét a hála érzete futott el, hogy kizárólag férfitémákkal foglalkozom. Az anyjára pillantottam, és azon csodálkoztam, hogy mily furcsa hullámok támadhatták az agyát ezekben a csodálatosan prosperózus időkben. Alternatív, harmincöt éves, rövid szőke hajjal, félig begyúrt ujjatlan blúzban és tapadós ber-mudában. Eletes Pepsi generációs tabló... forró kaliforniai délutánban lapos hasú asszony St. Tropez napszemüvegben lóg az üdülőhely piacán, hurcolássza az elemista lányát a kíváncsi tömeg közepette, akik a Csavargó Cirkuszt várják, ahogy azt a *Life* is meghirdette.

Az előző tavasz jutott eszembe, mikor egy éjjel San Fran-ciscóból Big Surbe autóztam, és hallottam a rádióban a híreket a szökőárról, hogy a kaliforniai partot eléri éjfél körül. Valamivel tizenegy előtt értem Hot Springs Lodge-ba – ez egy sziklán ül pont az óceán fölött –, és beszaladtam, hogy figyelmeztessem az embereket. Lassú éjszaka volt, és azok, kevesen, akik ott voltak, helyi erők, a vörösfenyő asztalnál borozgattak. Hallották már a hírt, és várták a dolgot, hogy üssön. A szökőár olyan cucc, mely látványért érdemes fennmaradni. Ugyanazon az éjszakán, a későbbi rendőrségi jelentések szerint több mint tízezer ember rohant Ocean Beachre San Franciscóban, egész estés forgalmi dugót okozva a tengerparti úton. Túl kíváncsiak voltak, és ha mindannyian időben érkeztek volna, a többségük odaveszik. Szerencsére a szökőár elvesztette erejét Honolulu és a Nyugati part között...

Olyan ötven ember figyelte, ahogy bepakoljuk a sört. Több kamaszt elkapott az ideg, segíteni akartak. Egy férfi kempingnadrágban és fekete zokniban folyamatosan kérlelte Pete-et és Sonnyt, hogy nézzenek rá, és ő a kis, családi, super 8-as kamerával bíbelődött. Egy másik férfi, szintén bermudát hordott, megállt mellettem, és azt kérdezte: „Mond, ti fiúk, tényleg nációk vagytok?”

„Én nem – mondtam. – Én Kiwani vagyok.”

Bölcsen bölintott, mint aki ezt mindig is tudta. „Akkor mi az, amit rólatok olvasok? – kérdezte. – Tudod, ez a dolog a horogkeresztekről.”

Szóltam Sonny-nak, aki megmutatta segítőinknek, hogyan pakolják a sörösrekeszeket a hátsó ülésre. „Hé, ez az ember azt akarja tudni, nációk vagytok-e.” Azt vártam, hogy majd nevetni fog, de nem tette. Csak a szokásos kijelentéseket tette a horog-meg a Vaskeresztekről („Az egész semmit sem jelent, ószeresnél vesszük őket.”), de épp mikor az ember már kielégítettnek érezte kíváncsiságát, hogy ez csak egy durva vicc, Barger elengedte az egyik verbál-balcsapottját, ami híressé tette a San Franciscó-i újságírók között. „Sok minden volt abban az országban, amit csodálunk – mondta, és a háború előtti Németországra gondolt. – Volt bennük fegyelem. Semmi tyúkszaros nem volt bennük. Talán nem a legjobb elképzeléseik voltak, de legalább tisztelték a vezetőiket, és számíthattak egymásra.”

A hallgatóság eltűnődött mindezen, ezenközben azt javasoltam, térnénk vissza Willow Cove-ba. Bármely pillanatban számítottam arra, hogy valaki elkezd üvöltözni Dachau miatt, és néhány dühös zsidó nekiment Bargernek egy-egy sátorcövekkel a kezében. Ám ilyesmire semmi jel nem utalt. Az atmoszféra konzseniális volt, és hamarosan megint a boltban találtuk magunkat, hamburgert ettünk, és csapolt sört szürcsöltünk. Már kezdtem teljesen nyugodtnak érezni magam, mikor motorok zaját hallottuk, és láttuk, hogy a tömeg az ablakhoz vonul. Másodpercekkel később megjelent Skip Richmondból, aszondta, várt, míg várhatott, de tovább nem tudott, elindult hát sört keresni magának. Több más Angyal is érkezett, ugyanez okból, a tulaj elsáncolta magát a pult mögött, és boldog önfeledtséggel töltögette a korsókat:” Igyatok csak, fiúk, szarni mindenre, fogadok szomjasak vagytok ilyen hosszú motorozás után, he?”

Nagyon furcsán viselkedett. Mikor elindultunk, ott állt a kocs mellett, és azt mondta, jöjjünk vissza nagyon hamar a többi haverrel. Figyelembe véve a körülményeket, figyeltem erőst a hangjában bujkáló örületre. Lehet, hogy nem is ő a tulaj, gondoltam... talán a tulaj elmenekült a családjával Nevadába, a falu bolondjára hagyta az ivót, foglalkozzon ő a vadakkal a saját módszerei szerint. Akárki is volt, a szorgalmas ember nyolcvannyolc hatospakkot adott el 1,50 dollárért darabját, és az egész hétvégére jelentős forgalmat garantált magának... egy fillér elköltése nélkül a Nyugati part vezető állatszámát adta elő, tuti biztos közönségcsalogatót, ami a hagyományos tóparti tűzijátékot is elsápasztotta. Amiért aggódnia kellett volna, az az, hogy jó lehetőség volt arra, az egész szalmaként kap lángra bármely pillanatban, s elpusztítja a profitot csakúgy, mint a fogyasztókat, és a másnapi újságok úgy emlékeznek meg róla:

**BASS LAKE MEGERŐSZAKOLÁSA:
TŰZ ÉS PÁNIK A HEGYI ÜDÜLŐHELYEN;
A ZSARUK A HELL'S ANGELSSZEL TUSAKODNAK,
A LAKOSOK MENEKÜLNEK**

A helyiek is rezignáltak voltak, és nem volt meglepetés, hogy felfegyverkeztek. Az sem volt meglepő, hogy a rendőrség szokatlanul feszült volt. Ez volt az első nagyobb találkozó Monterey óta, és a nagyszabású médiafigyelem az a faktor volt, ami sem a rendőrséget, sem a törvényenkívülieket nem tette elégedetté. Az utakadályok és a... parancsok új problémákat vetettek fel mindkét oldalon. Az erősen őrzött táborhelyek gondolata már ki lett próbálva korábban is, de ez sohasem volt hatékony, kivéve a késő éjszakát, mikor a törvényenkívüliek amúgy sem mozogtak már nagyon. Az igazi sokk a sörkérdés mindig. Az Angyalok büszkék voltak a fogyasztásra, melyből a meglátogatott települések profitáltak. Dacára a generált terrornak, jó csomó dollárt hagytak mindig a helyi tavernákban. Márcsak ezért is, elgon-dolhatatlannak tartották, hogy bárki visszautasítsa, hogy sört adjon el nekik, ami persze azt eredményezte volna,

hogy egy egész kamionnal hoznak messzebből.

De Bass Lake más. A helyieknek majdnem egy hetük volt, hogy beledolgozzák magukat az elborzasztó gondolatba, és szombat reggelre felkészültek a legrosszabbra. A bevezetett biztonsági előintézkedések, és a felkészülés része lett az a tudás is, hogy a csavargók sokkal kevésbé veszélyesek, ha megfelelő mennyiségű piához jutnak. Ez mindenki számára nyilvánvaló volt, a sörkereskedőknek is, mindamellet, rossz hétvégének ígérkezett amúgy is, hiszen a kibaszott publicitás miatt nagyszámú kiránduló választott más célállomást. Milyen ember viszi a családját csatatérre táborozni, olyan helyre, mely szinte bizonyosan rablólovagok martaléka lesz?

A kérdés még mindig a légben lebeg, de nem változtat azon a tényen, hogy egész Kaliforniából jöttek emberek Bass Lake rusztikus gyönyöreit élvezni ezen a hétvégén is. Mikor a motelek és a hivatalos kempingek kitétték a „megtelt” táblát, akkor a népek az út mellett meg mocskos sóderbányákban aludtak.

Hétfő reggelre a tópart úgy nézett ki, mint a Fehér Ház gyepe Andrew Jackson beiktatási bálja után. Abnormálisan nagy tömeg volt ez, még egy nyári hosszú hétvégére is.

A kaliforniaiak ismertén lelkes kirándulók; 1964-ben, Los Angeles közelében ezreket kellett kordonnal visszatartani egy olyan csalitostól, ahol épp felütötte fejét az erdőtüz. Mikor a helyzet rendeződött, és a feketén füstölgő táborhelyről elvitték az akadályokat, pont egy másodperc alatt lepték el a kempingezők. Egy tudósító állítása szerint „zsarátnokok mellé verték a sátrakat”. Egy ember, aki a családját is hozta, így magyarázta a helyzetet: „Nem tudtunk máshová menni, és csak két nap szabink maradt.”

A patetikus megállapításnak patetikus értelme van. De a szimpla és érintőleges magyarázat nem lehet elegendő a Hell's Angelsre váró tömegező magyarázatához. Bárkinek, aki tényleg nem akart a törvényenkívüliekkel találkozni, elegendő ideje állt rendelkezésre, hogy biztonságosabb vakációzási facilitas után nézzen. A rendőrségi jelentések szerint azonban, hogy Bass Lake a Pokol Angyalai „lehetséges áldozata” lesz, az összes lista élére emelte a helyet.

Tudatfordító reveláció lehetett a Bass Lake-i kereskedelmi kamarának a felismerés, hogy a Pokol Angyalai megjelenése, nem pestis, hanem felvirágoztató tényező lett a helyi gazdaság fejlődésében. Borzongató belegondolni mindennek jelentésébe! Ha a Hell's Angelsre is csak állóhelyet lehet kapni, akkor minden félhülye kereskedelmi kamarai szórakoztatási igazgató azt fogja gondolni, hogy az a logikus folytatás jövőre, ha hoznak két egymás ellen küzdő gettóbrigádot, egyet Wattsból, egyet South Centralból, és a nagystrandon egymásnak engedik őket, mint két pit-bullt... tűzijátékkal és a helyi gimnáziumi zenekar a *Bolerót* játssza, a lánykórus meg a „Szél Máriának hívták”-ot énekl.

13.

Na, ez volt a baj Porterville-ben is. Négyezer ember bámult kétszázunkat a belvárosban.

– Csavargó Terry

Az utolsó beszerzés a sörpiaci kaland végén egy tucat lóhús-konzerv volt Pete rottweilerének. A kutya már volt más kivonulásokon is, ismerte a dolog szellemét. Folyamatosan étkezett, láthatólag soha nem aludt, és hosszú üvöltésszeánszokat tartott, minden érzékelhető ok nélkül.

Nagyon lassan vezettünk vissza a táborba. A kocsi annyira meg volt pakolva hatospakkossal, hogy igen nehezen tudtam kormányzáshoz mozdítani a karomat, és minden kátyú felütötte a differenciálművet. Mikor a Willow Cove-i bekötőhöz értünk, az autó nem akart felmászni a földúton a fenyők közé... szóval tolattam, nekifutásból gyürköztem a feladatnak, ágyúgolyóként rontottam az emelkedőnek. A gyürközés átsegített a domborulaton, de a csattanás rányomta a hátsó sárhányót a gumira. A kocsi jól előre zúgott, le az ösvényre, teljesen elállta azt, épp csak megállt, mielőtt nekiment volna a tucatnyi motornak, amiken a boltba hajtottak. Pájszeros durvamunkával tudtuk ismét mozgásba hozni a járművet, és amint kiszabadítottuk az első kereke egy bordó teherautó jött elő a bukkanóból, és nekirontott a hátsó ütközőmnek. Kezdtek felvenni a hétvége ritmusát... nagyobbacska sörszállítmány, ütköző fémek hangja, öblös röhögés és izgatott tombolás, mikor Sonny elmondta mindenkinek, mi is történt Williams boltjánál.

Két órát maradtunk el, de a belső béke megőrződött, ugyanis több autórakomány sör és csaj érkezett. Hatra az egész tisztás teli volt kocsikkal és motorokkal. Az én járgányom állt közepén, mint afféle közösségi frigó.

Barger távollétében a többi részlegelnök ellenőrizte a rőzse-gyűjtést a tábortűzhöz. Ez a munka mindig az összes részlegek legfrissebb tagjaira maradt, olyan kérdés volt ez, amit senki nem vitatott. Végül is, mint ezt Tiny is megállapította, az Angyalok is olyanok, mint bármely más szövetség, finom érzékkel bírnak a rítus, a hierarchia és a szervezethez való kötődésükben. Ugyanakkor büszkéek egyediségükre, distinktiv életvezetésükre, mely megkülönbözteti őket a cserkészektől vagy az öregdiákoktól – mondjuk. Más szövetségek tagjai, sajnálatosan és szükségképpen, megkérdőjelezték az Angyalok hagyományait – excentrikusnak, sőt krimonogénnek nevezték azokat. A legellentmondásosabb hagyományok között a Nemi Erőszakot, a Garázdaságot és az Átható Testszagot szokták emlegetni. Hasonló hagyomány még a törvényenkívüliek teljesen elutasító magatartása a telefonszámok és levelezési címek megadásával kapcsolatban. Ritka kivételekkel a valóságnak ezt a részét különböző feleségekre, „mamákra”, benzintyúkokra, barátnőkre és baráti stricikre hagyták, kiknek fizikai tere mindig nyitva állt, éjjel és nappal, a „színeket” viselőik előtt.

A törvényenkívüliek jól érzik magukat az elérhetetlenségben. Sok konfliktust spórolnak így meg a díjbeszedőkkel, gázszámlással, bosszúállókkal és a rendőrségi rutinbasztatókkal. Noha a társadalom inzultusait el kell viselniük, egymás lokalizálása nem probléma számukra. Ha Sonny lerepül Los Angelesbe, Otto várja a reptéren. Ha Terry Eresnóba megy, gyorsan felleli a részleg elnökét, Rayt, aki valami misztikus tengelyen forog, csak folyamatosan változó titkos telefonszámok útján lehet elérni. Az oaklandi Angyalok megfélemlőnek találták, hogy Barger számát használják, időről időre ott ellenőrizték az üzeneteiket. Mások különböző szalonokat adnak meg, ahol törzsvendégek. Ha valaki találkozni akar egy Angyallal, az vagy találkozózt beszél meg vele valahol, vagy megad egy bizonyos telefonszámot, hogy ott, megadott időben keresni lehet.

Egy éjjel kapcsolatba próbáltam lépni egy fiatal Angyallal, akit Rodgernek hívtak, és régebben disc-jockey volt. Lehetetlennek bizonyult. Fingja nem volt soha, hol lesz másnap. „Nem hiába hívnak Ágyrajáró Rodgernek – mondta. – Elvagyok bárhol. Ha egyszer aggódni kezdesz miattam, véged, érted, ember, véged!” Ha megölnék egy éjjelen, és nem maradna utána ujjlenyomat, akkor se bizonyíték, se személyes holmi, csak a motor – de azt meg a többiek azonnal széthordanák. A Pokol Angyalai nem tartják szükségesnek, hogy végrendeletet hagyjanak hátra, haláleseteik nem igényelnek túlzott papírmunkát... A jogosítvány lejár, a rendőrségi feljegyzések egy idő után lezárt akták lesznek, a motor új tulajdonoshoz kerül, és azok a személyes iratok, amiket a bifikóban tartottak, hamar szemétre kerülnek.

Mert cigányéletet élnek – a kapcsolattartásnak funkcionálisnak kell lennie. Az elveszett üzenetek bajt okozhatnak. Egy eltűnt Angyalt esetleg letartóztattak; a frissen lopott bringa lehet, sose jut a vásárlóhoz; fél kiló marijuána eltérítve fontos kapcsolatokat sodorhat bajba; végül, de nem utolsósorban, egy egész részleg is lemaradhat egy *run*-ról vagy nagy partiról.

A kitámadás úti célját a lehető leghosszabb ideig titokban tartják, remélhetően, hogy a rendőrök is csak találgatnak. A részlegelnökök interurbán egyeztetnek, aztán mindegyik csak a *run* előtti éjszakán mondja el az embereinek, vagy csak leadják a drótot a pultosoknak, a pincéernőknek, a beépített csajoknak, az ismert kontaktoknak. A rendszer nagyon is működőképes, de soha nem volt bombabiztos, és 1966-ra az Angyalok úgy döntöttek, egyetlen reményük, ha az úti célt csak akkor közlik, ha a *run* már folyamatban van. Barger egyszer megpróbálta, de a rendőrség URH-val nyomukra akadt. A zárt láncú rádió az egyetlen pluszeszköz, ami előnyt és biztonságérzetet ad a zsaruknak. Ami addig igaz, míg valami közbe nem jön... de ezt csak addig tudják biztonsággal megállapítani, míg a zsúfolt hétvégéken látják a motoros rajokat, és nem tűnnek el mint döglött jel a radar képernyőjén. Minden, ami ebben benne van, egyike azoknak a ritka búvóhelyeknek, amiket a törvényenkívüliek mindig is keresnek: egy ranch vagy egy nagyobbacska farm, barátságos tulajdonossal, félreeső vidék a nyüzsgésen kívül, ahol mindannyian lerészegedhetnek és lemeztelenedhetnek, és egymásnak eshetnek, mint kecskebakok ívási időszakban, míg ki nem dőlnek a fáradtságtól.

Megérné venni egy rendőrségi rádiót, csak hogy hallják a pánikot:

„Nyolcvanan most mentek keresztül Sacramentón, északra tartanak a U.S. 50-esen, eddig nincs erőszak, azt gondoljuk, hogy a Lake Tahoe körzetébe tartanak...” Ötven mérföldre északra, Placerville-ben a rendőrfőnök eligazítást tart embereinek, ismétlőpuskákat osztanak ki a főút mindkét oldalán, a városhatártól délre. Két órával később még mindig várnak, és í diszpécser Sacramentóban türelmetlen kérdéseket ad le, hogy Placerville-ben hogyan kezelik a problémát. A rendőrfőnök idegesen jelenti, hogy semmi jel, és arra kéri fáradhatatlan csapatát, hogy menjenek haza, és élvezzék a hétvégét.

A diszpécser a sacramentói rádiószobában azt kéri, maradjanak a helyükön, míg körbenéz... és percekkel később belevisít a mikrofonba: „Te disznó! Hazudtál! Hol a faszba vannak?!”

„Ne szólíts disznónak – mondja kissé sértődötten Placerville rendőrfőnöke. – Nem értek ide.”

A diszpécser egész Észak-Kaliforniát ellenőrzi, eredmény nulla. Járőrökocsik randalíroznak föl-le az utakon, minden kocsmát ellenőriznek. Semmi. Az állam legveszélyesebb csavargói Sacramento és Reno között dúlnak, erőszakra és martalócmunkára éhesen. Újabb megaláztatás a kaliforniai erőszakszerveknek... szimplán elvesztik a kurafiakat, egy egész konvojt, pont a főúton... fejek fognak

hullani.

Mostanra a törvényenkívüliek már jócskán feljebb vannak, egy magánúton, elhagyták az országutat, ott, ahol egy tábla írja: BAGOLY FARM, NINCS ÁTJÁRÁS. Itt nem érik el őket a rendőrök, hacsak a tulaj ki nem hívja azokat. Ezalatt egy másik csoport, ötven hun, tűnik el ugyanabban a körzetben. A rendőrség guminyomok után kutat, vért és olajfoltokat keres. A diszpécser még mindig a mikrofonjánál őrzöng; az ügyeletes tiszt hangja remeg, amint rádiókérdésekre válaszol hírszerkesztőknek San Franciscóból és Los Angelesből: „Elnézést, de ez minden, amit mondhatol. Úgy tűnik, van nekik... mi... információink szerint... eltűntek, igen, nincsenek meg.”

Az egyedüli ok, hogy a fent vázoltak miért nem történtek meg, az, hogy egyetlen Hell's Angelsnek sincs magánterülete, így nem is hangzik el róla semmi a kívánságműsorokban. Egy-ketten állítják, hogy farmer rokonaik vannak, de arról nincsenek történetek, hogy meginvitálták volna a haverokat is piknikre. Az Angyalok nincsenek kontaktusban földbirtokosokkal. Városi fiúk, gazdaságilag, érzelmileg és fizikailag is. Legalább egy, de néha már két nemzedékük olyan családokból jön, akiknek semmijük sem volt, még kocsijuk sem.

A Pokol Angyalai nagyon is alsóbb osztálybeli jelenség, de ez nem feltétlenül jelenti azt, hogy a családi hátterük mindig a szegénység volna. Leszámítva pár szomorú esetet, szüleiknek volt hitelük. A legtöbb törvényenkívüli olyan családból származik, hogy a szülei a második világháború alatt vagy kevéssel előtte költöztek Kaliforniába. Sokuknak nincsen kapcsolatuk a családjukkal, és soha nem találkoztam olyan Angyallal, akinek hagyományos értelemben vett szülővárosa lett volna. Csavargó Terry például Detroitba, Norfolkba, Long Islandre, Los Angelesbe, Fresnoba és Sacramentóba „való”. Gyerekként körbelakta az Államokat, nem szegényen, de a totális mobilitás sűrű állapotában. Mint a legtöbbnek, neki sincsenek gyökerei. Teljességgel a jelenhez, a pillanathoz, az akcióhoz kötődik.

Leghosszabb stabil periódusa egy hároméves megálló volt, mikor az Egyesült Államok parti őrségének tagja volt. Azóta félszívvvel dolgozott mint kertész, mechanikus, reklámszínész, időszaki munkás és különböző jampec. Egyetemre is járt néhány hónapig, aztán kiugrott, hogy megházasodjon. Két évvel később ~ két gyerekkel és számos perpatvarral a háta mögött – a házasság válással végződött. Lett még egy gyereke a második feleségétől, de ez az együttélés sem tartott sokáig. Most, két jól rnediatizált nemi erőszak vádjával történt letartóztatás után, „akaratlagos agglegénynek” hívja magát.

Dacára a látványos letartóztatás! listának, összvissz hat hónapra becsüli börtönben töltött idejét – kilencven nap magánlaksértésért, a többi közlekedési szabálysértés. Terryt tartóztatják le leginkább az összes Angyal közül; a zsarukat merő lényé pilinckázza. 1964-65-ben, egy hosszú sorban, kb. 2500 dollárt fizetett óvadékügynököknek, ügyvédeknek és a közlekedési szabálysértési ítélszéknek. Mint a legtöbb Angyal, ő is a zsarukra veri, hogy *full-time* törvényenkívüli lett belőle.

Az Angyalok legalább fele háborús csecsemő, de ez nagyon tág meghatározás. Háborús bébik vannak a Békehadtestben, a vállalati tréningprogramokon, és harcolnak Vietnamban is. A második világháború sok mindenért felelős a Hell's Angels eredetmitoszában, de eléggé el kell nyújtani a háborús teóriát, hogy Piszkos Edét (kora negyvenes) és az oaklandi Clean Cutot is lefedje, aki hússzal fiatalabb. Piszkos Ed elég öreg, hogy Clean Cut apja legyen – ami azért nem valószínű; bár Piszkos Ed is több palántát ültetett, mint amennyire emlékezni hajlandó.

Elég egyszerű visszavezetni a Hell's Angels-misztériumot – neveiket és emblémáikat is – a második világháborúra és Hollywoodra. De a génjeik és a valódi történet jóval messzebb nyúlik. A második világháború volt az eredeti kaliforniai

boom, de ez már egy olyan dolog újjászületése volt, ami a harmincas években kezdődött, és már kéredzkedett elő, mikor a háborús gazdaság Kaliforniát az új Walhallává tette. 1937-ben Woody Guthrie írt egy számot „Do-Re-Mi” címen. Íme a refrén:

*Kalifornia az Édenkert
Paradicsom, neked s nekem
De hiszed, vagy sem
El sem hiszed, milyen jó
Ha nincs neked Do-Re-Mi
Do.*

A dal több mint egymillió oklahomai, arkansasi Linkhornok és más parasztvirágok frusztrált érzéseit fejezte ki, akik az Arany Államba vándoroltak hosszasan, hogy aztán rájöjjenek, ez is milyen nehéz kenyér. Abban az időben, mikor ezek a dzsentimenek megérkeztek, a „Tarts Nyugatra” mozgalom éppen megállapodott. A „*Californian way of life*” az operettek régi világa volt, de időbe telt, míg az infó visszaszivárgott Keletre, ezenközben az Aranyláz meg folytatódott. Ha má' itt, az újdontatúj kaliforniaiak lazultak néhány évig, termékenyek voltak, mint a Nílus deltája. És akkor a háború elkezdődött. Akkor vagy bezu-páltak, vagy megtették fogadásaikat a *boomba* kezdett munkaerőpiacon. Akárhogy is, kaliforniaiak voltak a háború végére. A régi élet eltűnt a 66-os út másik végén, és a kölykök már egy új világban nevelkedtek. A Linkhornok végre hazataláltak.

Nelson Algren írt róluk az *A Walk on the Wild Side* c. opuszában, de a történet már azelőtt elmeséltetett, hogy átkeltek volna a Sziklás-hegységen. Dove Linkhorn, a hülye Fitz fia, elment szerencsét próbálni New Orleansba. Tíz évvel később Los Angelesbe ment volna.

Algren könyve az amerikai *white trash* legjobb történelmi meghatározásával indít. Visszavezeti a Linkhorn-ősöket egészen a megkötözött szolgákig, akiket idehoztak ezekre a partokra. Ok voltak ennek a társadalomnak a csírái a Brit-szigetektől – minden meghatározás szerint kitaláltak, nyomorultak, adósok, lerohadt csöcselék –, mindegyikük készenállt, hogy kizsákmányoló munkaszerződéseket írjon alá bármilyen munkáltatóval egy csak-oda útért az Újvilágba. Mikor már elviseltek egy vagy két év rabszolgaságot, amíg etették és szállást adtak a tartók, és mikor a kötöttség befejeződött, elindultak a saját útra.

Elvileg és történelmi kontextusban ez a felállás kölcsönösen előnyös volt. Bárki, aki elég elkeseredett ahhoz, hogy rabszolgának adja el magát, először is igen elkeseredett lehetett régi országában, aztán egy új kontinensre tette a lábát, azért az sem lehetett csak móka, csak kacaj, csak lazaság. Kemény kényszermunka és meggyötörtség után egy végtelen lehetőségekkel, természeti adottságokkal bíró földön lettek szabadok. Sokezernyi ilyen szolga jött, de a part menti sáv már benépesedett. Csak az Allegheny-hegység mögött volt szabad terület, nyugatra. Új államok felé sodródtak, Kentucky, Tennessee; a kölykeik még tovább, Missouri, Arkansas és Oklahoma felé.

A sodródás szokássá vált; elhalt gyökerek az óvilágban, semmi az újban, a Linkhornok nem palántázní akartak. A kötöttség szintén szokás lett, de csak időlegesen. Nem pionírok voltak, hanem nyálás utóvédje az eredeti „Tarts nyugatra” mozgalomnak. Mikor a Linkhornok megérkeztek, a földnek már birtokosa volt, dolgoztak kicsit, aztán továbbálltak. A világ erőszakos, piás limbó volt az elkeseredettség és a Big Rock Candy Mountain, a vágyak villamosa között. Továbbra is Nyugatra sodródtak, állások, pletykák vagy előretolt sógor-komák után. Csak a föld

felszínén éltek, mint a giliszták, lezabálták róla, amit lehet, aztán nyomás tovább. A napról napra élésnek egy nagy aduja volt: még mindig van föld nyugatabbra.

Volt aki maradt, egyenes ági leszármazottaik még mindig köztünk vannak a két Carolinában, Kentuckyban, Nyugat-Virginiában és persze Tennessee-ben. Kítaszítottak voltak mindig, Okie-k, Arkie-k (Oklahoma, Arkansas), ugyanazok a népek. E rajnak Texas az élő emlékműve. És Dél-Kalifornia.

Algren „tüzes vágyú fiúknak” hívja őket, akikben „volt egy érzés, hogy elárulták őket”. Szabadúszók, fegyveresek és részegek – szerencsejátékosok hada, kocsmái izmozók, kurvapecérek. Bepöfögnek a városba egy szakadt, tükörradiális ős-Forddal, nincs rajta motorháztető és csak egy lámpája van... gyorsan fizető munkát keresnek, de ne kérdezzék őket semmiről, és ne legyen adóelőleg. Kézbe a zsírt, tölteni a tankot a szőkített cuccos kútnál, tűz tovább sörrel az ülésen és Eddy Arnolddal a rádióban, „home sweet home” bújja baritonon. Bluegrass szerelme várja valahol, virágokat visz a mama sírjára.

Algren Texasban hagyta a Linkhornokat, de mindenki, aki hajt a nyugati autópályákon, tudja, hogy ott sem állapodtak meg.

Mozgásban maradtak a harmincas évek végéig, tölgyligetben ácsorogtak a kaliforniai parton, és nézték a Csendes-óceánt, az út végét. A dolgok kemények voltak egy ideig, de nem keményebbek, mint korábban vagy száz helyen. Aztán jött a város, hízó város, nagy lé, még a Linkhornoknak is jut.

Mikor a háborúnak vége lett, Kalifornia teli volt háborús veteránokkal, akik el akarták költeni az obsitot. Sokan úgy döntöttek, a parton maradnak, és mert a rádiók *hillbilly* zenét játszottak, kimentek, nagymotorokat vettek – nem pontosan tudták, miért, de a kor gyökértelen és kirobbanó atmoszférájában úgy tűnt, ezt kell csinálni. Nem mind voltak Linkhornok, de a kemény demokrácia a négy háborús évben úgy törölt el egy csomó különbséget, hogy még a Linkhornok is belezavarodtak. Az egymás közötti házasodás szokása elmúlt, gyerekeik szabadon keveredtek másokkal, verekedések se nagyon voltak. 1950-re sok Linkhorn a pénzes gazdaság szereplője lett; rendes autóik, sőt házaik voltak.

Mások azonban összeomlottak a respektabilitás súlya alatt, és a gének hívására vállaszoltak. Van egy történet egy Linkhornról, aki gazdag autókereskedő lett Los Angelesben. Gyönyörű spanyol színésznőt vett feleségül, pompás házat Beverly Hillsben. De évtizednyi jólét és gazdagság után elkezdett szenvedni attól, hogy ő zsámányol ki, és nem tudott éjjel aludni. Éjszakánként kisurrant a házból a cselédlépcsőn, futott néhány tömböt egy benzinkútig, ahol tartott egy leszakadt, lökhárítóhiányos '37-es Fordot... és az éj hátralévő részét *honky-tonk* bárókban és kamionparkolóknál töltötte, piszkos overallt és keményre mocskolt zöld pólót hordott Bardahl-emblémával a hátán. Szerette sörrel dobálni, szíjjal verni a kurvákat, mikor ellenálltak kegyetlen felvetéseinek. Egy éjjel, hosszú kicsapongás után, vásárolt pár bütykös házi whiskeyt, amit aztán erősen ivott is, miközben Beverly Hills sebességkorlátozásait riogatta. Mikor az öreg Ford végre kifingott, taxit fogott, amivel saját autózsalonjába hajtattott. Berúgta az oldalajtót, lekapcsolt egy tuningolásra váró nyitott verdát, és kiment a 101-esre, ahol aztán versenyezni kezdett valami pasadenai csavargókkal. Vesztett, és ez annyira felbaszta az agyát, hogy követte a másik kocsit, míg meg nem állt egy lámpánál – és hátulról belerontott hetven mérföld per órással sebességgel.

A sajtó tönkretette, de befolyásos barátok megóvták a börtöntől azzal, hogy lefizettek egy pszichiátert, nyilvánítsa elmeháborodottnak. Egy évet töltött szanatóriumban; és most, a történet szerint motorkerékpár-árusítással foglalkozik San Diegóban. Az emberek, akik ismerik, aszondják, boldog, bár a jogosítványát számos szabálysértés miatt bevonták, üzlete a tönkremenés határán billeg, és új felesége,

lerobbant hajdani szépségkirálynő West Virginiából, egy félbolond alkoholista.

Nem lenne *fair* azt mondani, hogy minden motoros törvényen kívüli Linkhorn-gének hordozója, de senki, aki már töltött valamennyi időt az egymás között szaporodó Appalache-hegy-ségbeli angolszász törzsek között, annak többórányi belső lelki munkára van szüksége ahhoz, hogy kidolgozza magából a *déjré vu* erős érzését. Ugyanaz a szúrós ellenségesség a „kivülállókkal” szemben, ugyanazok az érzelmi és tetteges szélsőségességek, ugyanazok a nevek, keskeny arcok, közel ülő szemek, csontoshosszú testek, melyek soha nem tűnnek természetesnek, kivéve, ha fekszenek valamin.

A legtöbb Angyal nyilvánvalóan angolszász, és a Linkhornattitűd mintha cseppfertőzés útján is terjedt volna közöttük. Az a kevés törvényenkívüli, akiknek mexikói vagy olasz neveik vannak, ugyanúgy viselkednek, mint a többi, sőt úgy is néznek ki. Még Kínai Melnek Friscóból vagy Charleynak – a fiatal négernek is Oaklandből – Linkhornos a menése meg a manírjai.

14.

Alapvetően olyanok, mint a négerék. Magukban nem balhéznak többet, mint bárki más, de abban a percben, hogy csoportosulnak, rámennek mindenre, és akkor tényleg nyomják.

– San Franciscó-i rendőr

Kevéssel alkonyat előtt, az első nap délutánján, hirtelen rázós feszültség kezdett lebegni a tábor felett. Az emberek eddig is járkáltak összevissza, ám a sietősség érzése nélkül. A furcsa fogadtatás a sörbazárban aláasta a seriff ediktumát, miszerint tartsák távol magukat a turistáktól, és a törvényenkívüliek nagy számban iramlottak befelé, hogy mintát vegyenek a vendégszeretetből. Willow Cove-ban ünnepi hangulat uralkodott. Az újonnan érkezőket ordítás, csókok és felbugyogó sörhab fogadta. A seriff emberei fotóztak. Először azt gondoltam rendvédelmi okokból, a későbbi lehetséges eljárásokat szem előtt tartva fényképeznek, de miután figyeltem őket egy darabig, látom, hogy a zsaruk arra kérik az Angyalokat, hogy pózoljanak, merüljenek meg ruhástól a tóban, rájöttem, hogy olyan szinten büvölődtek el, mint a látogatók a Bronxi Állatkertben, akik első ízben néznek az oroszán szájába, odvas fogat keresve. Az egyik azt mondta később: „A kurva életbe, hogy nem volt nálam egy mozikamera, ez a legelbaszottabb dolog, amit valaha láttam. Nem hiszik el a népek, ha nem látják. Ácsi, eztet megmutatom a kölköknek!”

Kicsivel ebéd előtt – nyilvánvaló okból – a tempó... hirtelen megváltozott. Barger és még páran a nyájhoz mentek két zser-nyákkal, felugrottak a disznókra, és eltűntek az ösvényen. Vagy tíz törvényenkívüli csoportosan elhagyta a tábort, és mind úgy nézett, mint aki vackorba harapott. Néhány percei később két rendőrautó is távozott. A törvényenkívüliek zömét kielégítette, ha Barger kezeli az ügyet, bármi lett legyen is az. Viszont most körülbelül húszan vették körbe a tábor közepén Tintyt, és sötéten mormoltak valamit a hírre, ami a rendőrségi rádióan érkezett „egy motorost ért támadásról”. Nem tudták, ki volt az, s egyáltalán közülük való-e. (Egy motorkerékpáros hegyi balesete történt másnap a Yosemite Nemzeti Parknál, és sok törvényen belüli motoros is volt a környéken. Valaki mondta, hogy egy Seventh Sonszínéket viselő csoportot láttak Mariposánál, de az Angyalok közül senki nem hallott róluk, azt se tudták törvényenkívüliek-e egyáltalán.)

Mikor a környülállásba gyűlt Angyalok, szövetségeseik és a többi hunok hírért vették, hogy „motorkerékpárost” támadtak meg, olyan esemény volt az, mint a harci kürt harsanása: az ellenség mozgásba lendült! Barger és kísérete már egy órája elment, sokan utánuk indultak volna, megnézni, mi van, ha Tiny nem ragaszkodott volna további hírekhez. Emlékszem, valaki szóba hozta előnytelen helyzetünket: „Jézusom, nézzetek már körül, hol vagyunk! A gecik csapdába zártak! Csak az az egy út van kifelé!”

Willow Cove természetes Dunkerque volt. Néztem a még ott maradt két zsarut; mikor ők mennek, megyek én is... távozásuk azt jelentette volna, hogy valahol kiborult a bili, és az Angyalok táborában lesz a következő akció. Nem akartam itt lenni, mikor helyi keményítők és zsaruk potyognak a fákról.

De a fakabátok álltak rezzenetlenül, és még sötétedés előtt Barger különítménye jó hangulatban visszatért. Mocskos Ed, megfigyelhető békességgel motorozott a tó mellett, mikor öt barátságos küllemű fiatal gyalogszerrel lemeszelte őt. Ő, aki mindig érzékeny volt a PR-ra, leállt csacsogni. Az egyik narratíva szerint, ami ezután következett, az „öntudatlan csapda” volt:

„Holnap is roncsderbiztek majd?” – kérdezte az egyik.
Ed válaszolt volna, mikor egy hatodik bukkant fel előtte.

„Faszán levert a motrosról – hörgött Ed. – Kétcolos csővel, vót vagy három méter hosszú. Szétduzzant a ‘zagyam, aszíttem mozdony baszott pofán!

Piások voltak a csákok. Csak arra tudok gondolni, azért csinálták, hogy bután hetvenkedjenek vele – panaszkodott Ed. – Barom parasztok voltak, öt napja ittak. A többiek a táborhelyen attól féltek, visszajövünk, és megbánják az elveszületést. Páran annyira, bazmeg, hogy húzták le a rolót, pakolták a sátrakat, azt tűz. Fostak a bunyótól.”

Ez az az abszurd és bűnös cselekedet, melyet mint az „Ami a Hell’s Angels és más törvényen kívüli motorkerékpáros csoportok története mögött van” c. gyorselemzéseként ismer a szakma. Az a fotós korbácsolta fel a sztorit, akit később letartóztattak ezen a hétvégén a „törvény ellen szegülés” vádjával, s noha anyaga valóban bírt egy-két érdekes fotóval, a szöveget viszont olyasvalaki rakta össze, mint amilyen Franka Tibor.

Mocskos Ed állítja – nyilvános fogyasztásra legalábbis –, hogy a „valós történet” sztori igencsak közel áll a valósághoz, bár néha elcsuklik a hangja, mikor a „hat piás fiatal” c. részhez ér... meg azt a holdkóros részletet, hogy a cső kétcolos és háromméteres volt, noha nem látta, ámde érzékelte, mielőtt bekukucskált volna a koponyájába. Az a húsz év, amit törvényen kívüli körökben töltött, nem édesítette meg nézeteit a sajtóról meg a kispolgári faszbirodalomról, melynek előbbi a reprezentánsa; szerinte. Egy riporter számára épp olyan dögevő, mint a dekás vagy a bíró. Mind ugyanaz, vérebei valami gonosz konspirációnak, ami mind az ő létét mételezte éveken át. Tudja, valahol a mocsár mögött az Első Rendőr felírta a neve után egy nagy fekete táblára a Nagy Eligazító Szobában, jegyzetként: „Kapjatok ki ezt a csávót, ne legyen békessége, javíthatatlan, mint az anyját baszó görény.”

Mocskos Ed törvénytelen motoros volt egész felnőtt-életében. Autószerelőként dolgozik a San Franciscó-i-öböl keleti részének városaiban, de szakmailag nem igazán ambiciózus. 185 centi, 110 kiló, sörhasú pankrátor küllemű. Kopaszodik, őszül, ha leberetválná keleties szakállát, akár jóra valónak tűnhetne. Így, csak geci.

Később, az éj során, sörrel a kézben ácsorogva a tűznél, röviden beszélt e fájdalmas találkozásáról. Fejében a nyolc kapocs mindegyike egy-egy dollárt ért, készpénzben kérték tőle. Ez volt a legszarabb – hogy fizetni kellett. Nyolc dollár, basszus, azért egy láda sör, meg a telitank, vissza Oaklandbe. Ellentétben a fiatalabb Angyalokkal, Ednek alá kellett játszania az akcióhoz, és duplakeménynek mutatkoznia. Eleget lógott már a csávókkal, ő volt a legósdibb bútordarab, hogy tudja, öregségére hivatkozhat a legkevésbé. Az ifjabb Angyalok közül kevesen vágtak volna be egy rendőrkanyart, és vágtattak volna vissza, hogy öt ordibáló és inzultatív szarfaszúval konfrontálódjanak. Mocskos Ed megtette. Berontott volna motorral egy folyómederbe, hogy kihívja a fürdőző gímszarvasbikát, ha azt érezte volna, hogy az is benne volt a megveretésében. Lehet, mindenkinek szerencsésebb volt, hogy a kölykök lecsapták, mielőtt bárkit megsebesített volna közülük. Később azt mondták a rendőrségen, pánikba estek, mikor jött a behemót, rájuk tört, szerintük egyébiránt ok nélkül. Az a tény, hogy az ólomcső még mindig a kezükben volt, senkit nem látszott izgatni.

A tizenéves korú támadókat letartóztatták – „hogy tuti legyen, nem öljük meg őket”, magyarázta Barger –, utána hazavitték őket, és figyelmeztették, kerüljenek minden kapcsolatot a törvényenkívüliekkel a hétvége hátralévő részében. A letartóztatás ténye lehetőséget adott Bargernek, hogy az esetet elfelejtse. Ha a csapdaállítók nem lettek volna őrizetben, az Angyalok ragaszkodtak volna a visszacsapáshoz, talán nem rögtön, de a fenyegető ellentámadás megváltoztatta volna a vikend hangütését. A formális letartóztatás viszont mindenkit kielégített. Barger nem örült, de mérlegelve az alternatívákat, s miután dumált Baxterrel, úgy döntött, ad még egy esélyt az esküdtszék vezette igazságszolgáltatásnak. Légionáriusai belementek,

amit amúgy is minden esetben megtettek volna; ha a seriff házának lerombolását adta volna ukázba, abba is. De mikor büszkeségre, békére és még sörre is invitált, az összes többi Angyal őszintén megkönnyebbült. Megőrizték arcukat bunyó nélkül, és még mindig volt két napjuk bulizni.

A törvényenkívüliek nem bánják a bunyót, ha megsérülnek, akkor se, de a letartóztatás nagyon drága javaslat. Ha már börtönben vannak, óvadékot kell letenni, hogy kijussanak, és a rendes polgárokkal ellentétben – akik munkavállalók, vagyonuk van, vagy legalább barátaik, akik aláírják a csekkeket –, az Angyaloknak nincsen más esélyük, mint egy baráti óvadékügynök. Minden részlegnek van, és állandóan használják őket. Ha szükséges, az óvadékügynök a legdöglöttebb éjszakában is levezet kétszáz mérföldet, hogy kihozzon egy Angyalt a börtönből. 10% a díja; és falun, ha magasra csapnak az indulatok, a Pokol Angyalát, ha börtönbe csukják, az óvadék törvényes maximumát fogják kérni, 5000 dollárt nyilvános részzeugségért és garázdaságért, vagy 2500 dollárt közszeméremért... ez darabonként 500 dollárt, illetve 250 dollárt jelent az óvadékügynöknek. Ezek nem visszatéríthető költségek. De az Angyalok olyan jó fogyasztók ebben az iparban, hogy némely ügynök csoportkedvezményt ad, és leviszik az árakat, hogy megfeleljenek a körülményeknek. A törvényenkívüliek megbecsülik az óvadékügynökeiket, csak ritkán nem fizetnek, noha sokan annyira eladósodtak, hogy részletfizetést kellett kérniük, 15 dollárt vagy 10 dollárt egy hétre.

A friscói részleg óvadékügynökének egyszer egyetlen éjszaka negyvenhat letartóztatás zúdult a nyakába, 100 dollár és 242 dollár között. Razziáztak a klubházban, és akiket elfogtak – beleértve tizennyolc lányt – a következőkkel vádolták: „rablás, fegyveres garázdaság, marijuanabirtoklás, szökött rabok bújtatása, összeesküvés fogolyszöktetésre és megrontás gyanúja”.

Látványos balhé volt, vaskos főcímek a sajtóban, de az összes vádat elejtették, mikor az Angyalok a hamis letartóztatás viszontvádjával éltek. Egyet sem tárgyaltak a negyvenhatból, hogy ítéletről ne is beszéljünk... ennek ellenére mindenkinek, akit elkaptak a razzián, le kellett szurkolni az óvadék 10%-át. Nem volt választás. Nem volt olyan haverjuk, aki meg tudta vagy akarta volna fizetni készpénzben a 2500 dollárt az éjszaka közepén vagy akár másnap. A csekk nem elég ilyenkor, és olyan bíróság még nem volt, aki hozomra elengedett volna egy Pokol Angyalát. Az egyetlen kivezető út a csapdából, ha megfizetik az óvadékügynököt, és ő csak azokat kaparja ki onnan, akiknek jó fedezetük van. Az a törvényenkívüli, aki a múltban nem rendesen törlesztett, börtönben fog ülni tutira.

Az oaklandi részleg óvadékügynöke jóképű középkorú asszony, platinaszőke frizurával, Dorothy Connorsnak hívják. Fenyőlambériás irodája van, fehér Cadillacet hajt, és kedvesen beszél az Angyalokkal mint huncut kisgyerekekkel. „Ezek a fiúk az óvadékügynöki vállalkozás gránittalapzata – mondja. – Az átlagos ügyfelek jönnek-mennek, de az Angyalok, mint az óramű, jönnek az irodámba minden héten, és csengetnek. Meghózzák a rezsimet.”

Bass Lake-nél a helyzetet tovább bonyolította a kiutasítási parancs, ami a rendőrség szerint, kizárta az óvadék ellenében való szabadlábra helyezést, még 10%-on is. Dacára mindennek, alkonyatkor a hangulat Willow Cove-nál laza és örömteli volt. Az az érzés vált uralkodóvá, hogy az összes válság elmúlt, és most már a komolyra fordított italozás veheti kezdetét.

Minden más tudatmódosítóhoz való viszonyuk etikai dimenziójával összhangban, az Angyalok oly fanatizmussal piálnak, ami alig-alig tekinthető emberinek. Ivás terén mámororientáltak! Otthon csak néha rúgnak be, de bulikon teljességgel elhagyják az agyukat – baromságokat süvöltenek, és fejjel előre rontanak egymásnak, mint csapatnyi mentálisan retardált denevér egy barlangban. A tábortűz mindig

veszélyforrás. Egyszer Terry beleesett a tűzbe, és olyan rondán megégett, hogy kórházba kellett vinni. Akik elkerülik a tüzet, és azt, hogy az öklükkel keresztülnyúljanak valami szélvédőn, azok bármely pillanatban motorra pattanhatnak, és valami sűrűn lakott területre vágathatnak, hogy bemutassák a tudományukat.

1957-ben több száz törvényenkívüli pusztító rohanást produkált egy helyre, ahol az Amerikai Motorkerékpáros Szövetség nagy versenyt rendezett, egyidejűleg az évi rendes békaugrató vetélkedővel. Az ország legjobb motorosai jelentek meg, és még vagy háromezer motoros, minden fajtából. Az Angyalokat nem hívták meg, mentek amúgy is, annak tudatában, hogy megjelenésük erőszakot szül majd.

Az AMA minden rendű és rangú motorost tömörít, az 50 köbcentis Hondásoktól a teljes regáliában pompázó Harley 74-ekig, de a versenymotorosokon a fókusz, profi vagy amatőr, akik nagyon komolyan veszik a motorjaikat, nagyon sok pénzt költenek rájuk, és egész évben kergetik őket. Egy jó buliról vallott eszményeik a lökettérfogat, a tolóerő és a forgatónyomaték szentháromságában mozog. A törvényenkívüliekkel ellentétben gyakran tesznek hosszú utakat egyedül, vagy ketten, hárman, és gyakran olyan körzetekbe, ahol bárki egy motorkerékpár nyergében azonnal Pokol Angyalának minősül, erőszaktevő vöröskatonának, aki nem méltó arra, hogy civilizált emberek között egyen vagy igyon. Mindez keserűvé tette őket, és legtöbbjük képtelen arra, hogy akárcsak beszéljen anélkül az Angyalokról, hogy dühbe jönne. A két csoport kapcsolata talán nem telt meg annyira kígyóméreggel, mint a baglyok és varjak viszonya, akik azonnal megtámadják egymást, de az alaphozzáállás nem sokban különböző. Útjaik motorjavító műhelyeknél, versenyeken vagy késő esti hamburgereseknél keresztezik egymást. A tiszteletre méltó motorosok szerint az Angyalok felelősek a motorkerékpárok bűnnel átitatott imidzséért. A törvényenkívülieket hibáztatják a motorkerékpár-tulajdonosság számos kellemetlen kísérőjelenségéért – a rendőri zaklatástól a nyilvános szégyenen keresztül a magas biztosítási díjakig.

Az AMA tagságának „tiszteletreméltósága” teljesen relatív. Sokuk olyan aljas és becstelen, mint akármelyik Hell's Angels, és van egy *hardcore* csapat – főként versenyzők és szerelők –, akik nekiindulnak a törvényenkívüliekkel márázkodni. Az AMA tisztviselői tagadják ezt, s jó okuk van minderre, de ugyanazzal a lélegzettel az Angyalokat denunciózzák, és bűnöző hordának hívják. Hallottam már, ahogy zsaruk a motoros hunokat a „lehető legalacsonyabbrendű férgenek”, a „Föld söpredékének” nevezték, mindezt valamennyi önfegyelemmel, mégis. Ezzel szemben az AMA emberei tombolnak; mint egy csapat bagoly, ha azt hallja, hogy egy varjú-hadúr Nobel-békedíjat kapott.

Sacramentóban 1965 őszén maroknyi Angyal részt vett a nemzeti liga versenyén, s utána rövid ökölharcba bocsátkozott két férfival egy parkolóban, akik beszóltak nekik. Senki sem sérült, és az Angyalok, öten voltak, autóval elhajtattak San Francisco felé. Nem jutottak túl messzire, az autót leszorította két másik, teli tiszteletre méltó versenyzővel és szerelővel... akik kipofozták a törvényenkívülieket, és ahogy az egyik mondta később: „Véresre vertük a ganétúrókat, fel se bírtak állni, picsogtak, mint az iskolás lányok.”

Az Angels Camp-i pusztító kivonuláson a törvényenkívüliek egy a tízhez kisebbségben voltak, de az ellen nem tudott elég muszklit felvonultatni, hogy szarvuk közt a tőgyüket. Az Angyalok korán érkeztek, és felvásárolták négy kricsmi teljes sörkészetét, amit egy legelőn fogyasztgattak, sokmér földnyire a verseny színhelyétől. Az éj leszálltára a törvényenkívüliek zöme sívó részeg volt, s mikor valaki javaslatot tett, hogy induljanak, azt nézzenek má' be az AMA táborába, a reakció automatikus volt. Üvöltésük felverte a falusiakat, és a seriff sebtiben rohant a kocsijához. A törvényen kívüli csapat elfoglalta a szűk út mindkét sávját... robbantgatták a

motorokat, reflektoruk fénysugarával hálósobák falát pásztázták, ahogy hullámoztak és kanyarogtak. Csak bulizni mentek, mondták később, de a buli soha nem kezdődött el. A vezérmocik százötven felett kaptattak fel egy domboldalon, és vakon ütköztek egy csoport motorosba az út mellett. Két törvényenkívüli meghalt a véres ütközésben, s ez azonnal nagy közönséget vonzott. Nem volt elég hé, hogy fenn tudják tartani a rendet, és abban a pillanatban verekedés tört ki, amint a motorosok kimásztak a roncsok közül. Rendőrvillogók és -szirénák adtak még a zavarodottsághoz, egyre rosszabb lett, a verekedés nőttön-nőtt. Folytatódott egész éjszaka és másnap is – nem nagyívű tömegverekedésként, de búvópatakként felbukkanó bunyók formájában, melyek sokáig rejtekeztek, mint mag a hó alatt; az egész helyi rendőrség rohangászott egyik helyszínről a másikra mint a mérgezett egér.

A veszteséglistán két halott, tucatnyi súlyos sérült, és annak a régi mondásnak a végső megerősítése szerepelt, hogy az ártatlan vidék földrajzilag is szenved a „városi balhétól”. Angels Camp nagyszabású bikacsöke lett a kölcsönös segélynyújtási gondolatnak, mely a mozgó hadviselés zsaruverziója, ami azt jelentette, hogy minden falu és farmközpont Kaliforniában, tökmindegy mennyire elzárt, segítséget kérhet a közeli rendőrőrstől vészhelyzetben. Nincs hivatalos listája az ilyen vészhelyzeteknek, de ha lenne, bármilyen pletyka a Pokol Angyalainak közlgő látogatásáról pont a lista élén állna.

15.

Az a tény, hogy bizonyos emberek szegények vagy diszkriminációt kénytelenek elszenvedni, nem szükségszerűen ruházza fel őket bármilyen különleges érzékkel az igazság, a nemeslelkűség, az együttérzés iránt.

– Saul Alinsky

Hogy elhessentse még a lehetőségét is annak, hogy az Angyalok részegen elhagyják táborukat, és nekilovagoljanak az éjszakának, Baxter és a Highway Patrol tíz után kijárási tilalmat rendelt el. Ezután senki nem hagyhatta el a tábort, és senki nem jöhetett be. A parancsot már a sötétség leszállta után életbe léptették. A posztoló rendőrök próbáltak barátságosak maradni, s mondogatták, a kijárási tilalom értük van, nem ellenük. Folyamatosan „szarvasvadász-puskával felszerelt falusiakról” beszéltek, akik „csoport tagjaként jönnek elszántan, által az erdőn”. Mindezt megakadályozandó, az államrendőrség ellenőrző pontot állított fel oda, ahol a Willow Cove-ba vezető ösvény az országúiba torkollik.

Ezenközben hatospakkosok miriádjai tornyosultak a tábor közepén, folyománya volt ez már a kocsimban pihegő huszonkét rekesz sör elpusztításának. Sötétedésre a kocsi félig kiürült, a hátsó ülésre cuccoltam a maradékot, és saját készletemet a csomagtartóba raktam. Azt gondoltam, hogy bármilyen szimbolikus elidegenítés is, amivel alkalmasint szembe kell nézmem az értékeim mentésének érdekében, megéri, hogy kockáztassam az egész elvesztését – amire valószínűleg sor került volna, hiszen már nem sok hiányzott hozzá, hogy az egész tábor olyanná legyen, mint egy Nílus-parti víziló-dagonyáztató. Másnap felbukkant egy berezelt *Los Angeles Times*-riporter, aki a helyet Dante Infernójához mérte. De ő csak dél körül érkezett, mikor a hunok zöme még nyugodt és elbutult volt az előző esti zúzástól. Ha a napközbeni dagonya ennyire megsújtotta, akkor a tábortüzes színpadképtől lehet, lábon hordta volna ki az agyhalált.

Vagy mégsem, mert a tízórás kijárási tilalom drasztikusan korlátozta az akciót. Mivel ez minden szélsőséges falusi elemet kiszorított a táborból, az Angyalokat pedig arra kényszerítette, hogy kizárólag saját, belső szórakoztató potenciáljukra hagyatkozzanak. A többség, aki elment, lányok voltak; láthatólag élvezték a cuccot, mikor is a Jagellók aszondták, vagy most megpucolnak, vagy reggelig se ki, se be. E kinyilatkoztatás implikációi nem voltak bizalomgerjesztőek – tízkor a törvény kivonult a táborból, lepecsételte a kijáratot, és hagyta, hadd induljon az orgia.

Délután a helyet felfényezte hat vagy tíz kombiautóra való fiatal picca jelenléte Fresnoból, meg Modestóból, meg Mércédből, akik valahonnét tudomást szerztek a gyüldéről, és arra gondoltak: ez a buli lesz az igazi. Soha nem gondolták volna az Angyalok, hogy nem maradnak éjszakára – vagy egész hétvégére –, szóval sokkírozta őket, mikor mentek. A három ápolónő, akik korábban Larryt, Pete-et és Puffot felszedték, azt a bátor döntést hozták, hogy maradnak – aztán, az utolsó pillanatban, elmenekültek. „Ember, há' eldobom a' zagyamat – mondta az egyik Angyal, mikor látta, hogy az utolsó kocsi eltűnik a dűlön. – A sok friss pina, és mind kárba megy. Az a piros cipős, copfos kis cucc már az *enyém* volt! Gerjedtünk, mint a fény. Hogy a *picsába* tudott csak így elmenni?”

Elbaszott színjáték volt, szinte minden szabály szerint. Itt voltak ezek a segges-melleges piccsák tapadós macskanadrágban, ujjatlan blúzocskákban félig kigomboltán... tupírozott haj, kékre festett szemek... érett, nemtörődöm kis testek, egész délután tüzeltek a kis szukák. („Ó, béb', ezek a mocik kicsit sem vadítanak meg?") *Yeah*, baby, vadít a szabad út... és elhúztak mint az apácák, ha hallják a zárda takarodóra szólító

kolompját, és az összes szomorú Angyal csak tátott szájjal állt. Sokan otthon hagyták a saját csajukat, féltek a balhétól, de most, hogy kizáródott a balhé, nem lesz idegen muff se.

A legjobban fejbebaszottak között volt Csavargó Terry, aki pillanatokon belül megtömte magát LSD-vel, és a következő tizenkét órát egy teherautó hátuljába zárva töltötte, visított és bőgött valami istenségtől származó lebegésben, akit talán már el is felejtett, de lejött az éjen mint valami troglodita: „És néztem, ember, rám bámult, és be voltam szarva, akár egy kiskölk.”

Más Angyalok nekirontottak a sördepónak, mint tót az anyjának, mikor először vették hírek a kijárási tilalomnak, mert azon álmaiknak, hogy majd a turistákkal hetyegnek, pontban tízkor befellegzett. Semmi mást nem tudtak csinálni, minthogy visszacsúsztak a táborba, hogy alámerüljenek. A kapuőrség lazán vette a kései érkezőket, de kifelé nem volt út.

A tíz és éjfél közti órákat a masszív fogyasztás jellemezte. Tizenegy körül bemásztam a kocsiba, és dolgoztam kicsit a magnetofóniával, de állandóan félbeszakítottak részeg fejek, akik bedugták magamagukat a hátsó ablakon, és a csomagtartó kinyitására szólítottak fel. Órákig úgy tűnt, annyi sör van a táborban, hogy senkinek nem kell a kiszáradástól tartania, de hirtelen minden eltűnt. Ahelyett, hogy mindenki egy sörrel a kezében távozott volna, mind rögtön egy hatospakkra gyúrt. A spájzolás megkezdődött. Mint egy bankrablás, olyan volt. Másodpercek alatt kiürült a hátsó ülés. Volt még vagy húsz-harminc hatospakk a tűznél, de az sem az átgondolt készletgazdálkodást szolgálta. Az összes dobozt egyszerre nyitották. Rossz formájukat hozták... és ha a spájzolás nyilvánvalóvá vált, mindazok, akik egész estés piálást terveztek, bedurvulhattak.

Ez idő tájt már az összes drogmellékhatás piával keveredett, és nem volt ember földön-égen, de a környéken legalábbis egy se, aki meg merete volna mondani, hogy az ilyen ember mit tehet, überhaupt. Vad üvöltések és robbanások hasítottak az éjszakába. Időnként testek csapódtak a tó vizébe. A tűz volt az egyedüli fényforrás, tíz láb széles, öt láb magas gerendákból égett. Megvilágította az összes Harley motorblokkját, fogódzóját, ha azok a sötétség szélén parkoltak. A villódzó narancsszín fényben nehéz volt bárki arcát is látni, hacsak nem melletted állt. Testekből sziluettek lettek; merőben hang alapján ismerzik ilyenkor az ember.

Kábé ötven csajos volt a táborban, közelesen mind „régis csajok”, csak hogy ne keverjük össze őket, ha persze igen, akkor súlyos kockázatok árán, a „mamákkal” vagy az „idegen picsákkal”. Az öreg csaj lehetett állandó barátnő, feleség vagy csak régi lotyó, akit már régóta komáz valamelyik hun. Bármilyen kapcsolatban is, a föltételezés szerint dumálni kell neki, s ha nincs egyértelmű felhívás keringőre, akkor magára hagyják. Az Angyalok ezt nagyon komolyan veszik, ragaszkodnak hozzá, hogy egyik tag se gondoljon egy másik partnerkapcsolata szentségének meggyalázására. Ez igaz, de csak egy pontig. A nőstény farkasokkal ellentétben, az öreg csajok nem egy életre kötődnek, mégcsak nem is egy hónapra, sok esetben. Sokan törvényes házások, gyerekekkel, és az általános promiszkuitáson kívül léteznek. Mások meg határesetek, akik néha meggondolják magukat. Rangvesztés nélkül váltanak bikát, ha olyan erős kötésbe jönnek egy másik Angyallal, mint amilyenben korábban voltak.

Itt gyorsan változik a szélirány. Mint a szépség, a becsület, a promiszkuitás is viselője személyének konkrétságában mutatkozik meg – legalábbis az Angyalok között. Egy öreg csaj, ha túl gyakran gondol másra, vagy talán csak egyszer, azt könnyen visszaminősítik mamának, ami annyit tesz, hogy a továbbiakban közös tulajdon.

Minden kisebb-nagyobb Angyal-találkozón vannak mamák. A csapat részeként utaznak mint a piroscsőrű nyúrágók. Teljességgel tudatában vannak, hogy mi vár

rájuk: hozzájuk férhet bármelyik Angyal, bármikor, bárhogy, barát vagy megbecsült vendég, egyénileg vagy bármilyen más módon. Azt is tudják, ha nem tetszik a felállás, mehetnek. Többségük néhány hónapig lóg velük, aztán más után néznek. Sokan éveket velük vannak, ez a fajta elköteleződés szinte szubhumán toleranciát feltételez az abúzus és a megaláztatás kérdéseiben.

A „mama” megjelölés valahol az anyabaszásból jön. Más törzsszövetségek másmilyen megjelölést használnak, de ugyanabban az értelemben: a megbaszható *viiva*. A Lynch-jelentés széles körben idézett paragrafusa szerint „birkának” is hívják őket, de én soha nem hallottam ezt a kifejezést Angyal-szájból. Inkább ez egy rendőrnnyomozó kitalálománya lehet, aki rurális emlékeknek adózhatott ezzel.

A mamák nem jó nők, bár az új és fiatalabb csajok között van olyan, bizonyosfajta őrült szépséggel megáldott darab, akinek mindezen tulajdonsága hónapok gyorsaságával bomlik le, és a tragédia leheletét árasztja. Mikor a csajok már belátják a valós perspektívát, könnyű őket biztosra venni. Egy éjjel Sacramentóban, mikor az Angyaloknak elfogyott a piájuk meg a pénzük, elhatározták, hogy Lorraine mamát árverésre bocsátják. A felső ajánlat tizenkét cent volt, és a csaj a többiekkel együtt röhögött. Egy darabig. Másik alkalommal Magoo összecsomagolta Beverly mamát, hogy Bakersfieldbe mennek, mikor kifogyott a benzin. „Tudod mi – mondta. – Nem találtam egyetlen kurva kutast sem, aki adott volna egy tank benzint azért, hogy elmegy velem.” Az irodalom teli van hivatkozásokkal büszke emberekről, akik „eladták a tehetségüket”, de ha más emberek rájönnek, hogy egyedüli talentumuk nem ér még tizenöt centet vagy egy tank benzint sem, azt ritkán idézik. Az ilyeneknek még memoárjaik sincsenek általában. Érdekes volna hallani, pontosan mit is jelent felmenni az árverési pódiumra, azzal a szent céllal, hogy bármilyen vágyat kiszolgáljanak, és a leütési ár csak tizenkét cent.

A legtöbb mama nem gondol erről, pláne nem beszél. Dumájuk a menő pletykálgatás és a rosszindulatú célozgatás között fészkel, pofákat vágnak, és kofamód, kicsinyesen alkudoznak kisebb összeg készpénzekben, időnként azonban kiszakad belőlük valami ékesszóló. Donna, a testes, jó felépítésű barna, aki a berdooiak észak-fa menekülésével került ide, egyszer összefoglalta az egészet. „Mindenki hisz valamiben. Sokan Istenben hisznek. Én az Angyalokban.” Minden páholynak vannak mamái, de csak Oaklandben van öt vagy hat egyidejűleg. Más törvénytelen klubokban változó a helyzet. A Gypsy Jokereket nem annyira érdekli a mamakérdés, mint az Angyalokat, de a Sátán Szolgái annyira elkötelezettjei e gyakorlatnak, hogy a közös asszonyokat lezavarták a tetoválászalomba, tűzessék a bal seggük partjára, hogy a „Sátán Szolgáinak tulajdona”. A Szolgák abban hisznek, hogy az áruvédjegy biztonság- és odatartozás-érzést ad. Ez minden kételyt kitöröl a saját-csoporton belüli elfogadás útjából. A megjelölt személy állítólag az erőteljes és azonnali elkötelezettség érzetét éli meg, egységet a szervezettel, és azon kevesek, akik meglépik ezt a lépést, egyfajta elitet alkotnak. Az Angyalok ma még nem jelölik meg az aszszonyaikat, de lehet, hogy felzárkóznak majd ehhez a gyakorlathoz, mert páran tényleg azt gondolják, hogy ez „nagyon különleges cucc”.

„De a jó csaj kell hozzá – mondta az egyik. – Aki tényleg akarja. Olyanok is vannak, akik nem akarják. Tudod, faszinger, ki az, aki úgy akar az angyalsinálóhoz menni, hogy rajtad a tetkó: a picsád a Sátán Szolgái tulajdona? Vagy mi van, ha a csajszi kiszállna és férjhez menne? Ember, há’ gondoljál má’ bele a nászéjszakába! Kicsomagolják, azt ott a baj. *Wow!*”

Volt vagy húsz Szolga Bass Lake-nél, de nem nagyon keveredtek. Kilóttek egy sarkot a tisztáson, ott álltak a disznáik, és az idő zömét a nőikkel heverészve töltötték, és saját borukat itták. A Gypsy Jokers kevésbé vonult külön, de furcsán alámentek viselkedésben ennyi Angyal jelenlétében. Nem úgy, mint a Szolgák, a Jokerek többsége

nem hozott csajt, úgyhogy megőrizték magukban a folyamatos rettegést, hogy valami atom-beállt Angyalok bepróbálkoznak, összebasznak, és laposra verik őket. Elméletben az Angyalok Szövetsége barátsággal viszonyul a többi törvényen messze kívüli klubhoz, de a gyakorlatban fél tucat helyi páholy gyakran összecsap más ottani klubokkal a hazai pályán.

Ilyen szituáció adódott Los Angeles térségében, ahol a berdooi Angyalok sporadikus basztatásban álltak a Szolgákkal, a Commancherókkal és a Coffin Cheaters tagjaival. Ugyanakkor ez a három csapat jószomszédsági viszonyban volt az összes Poklok Angyalaival az államban, leszámítva persze azokat a kibaszott geciket Berdooból, akik velük izmoznak. Akárhogy is, mindez megváltozott a montereyi kajakbaszásos eset után, ami olyan szájbakúrt mozgást generált, hogy a berdooi Angyalok békés együttélésre kényszerültek a Szolgákkal és más klubokkal L. A.-ben, akik jobban tartották magukat.

A Sátán Szolgái még mindig hatalom törvénytelen körökben, de korábbi nyers viselkedésüket már a hatvanas évek elején elveszítették. Más törvénytelen hunok aszondják, hogy a Szolgák soha nem épültek fel Smackey Jack, a legendás vezér elvesztéséből, akit még az Angyalok is félős tiszteletadással süvegeltek meg. Jack történetei még mindig keringenek, bárhová megy is a klán. Én először egy Norbert nevű sacramentói nagylazától hallottam felőle:

„Ember, Jack aztán volt valaki. Néha három-négy órát motorozott LSD-től meg bortól beállva mint a klinikai halál. Rozsdás lemezvágót hordott magánál, és furcsa helyeken láttuk őt. Ember, há' lekapta őket, és azzal a szarral próbálta meg kihuzigálni a fogaikat. Egyszer egy helyen a pincérsaj nem tudott kávét adni, mikor ott volt. Jack felmászott a pultra, és három metszőfogát kihúzta azzal a fogóval. Pár dolga tényleg megmozgatja a gyomrodát, bazmeg. Egyszer a saját fogát húzta ki egy pultnál. Nem hitte el senki. Egy csomóan kirohantak, mikor látták, hogy komolyan csinálja. Végül kiszedte a fogát, felfeküdt a bárpultra, azt megkérdezte, becserélheti-e egy itallra. Köpte a vért a padlatra, a csapost meg túlsokkolta, meg se tudott nyikkanni.”

Smackey Jack háromévnvi turbulens uralma 1964-ben véget ért. Csak kevés törvénykerülő látszik tudni, mi is történt vele. „Azt hallottam, csúnyán rábaszott – mondja az egyik. – Addig feszítette a húrt, ameddig csak bírta.” A motoros hunok nem szeretnek rossz véget ért komálósokról dumálni; depressziósak lesznek a következtetésektől. A szabadfoglalkozású fogászathoz érzett mély és elementáris vonzódásával Smackey Jack nem úgy nézett ki, mint aki békés nyugdíjra számíthat. Bármi történt is – hogy bekasztlították, megölték, vagy névtelenül menekülni kényszerült – ott maradt ő a törvénykerülő legendáriumban, mint zűrös, zajos, kiszámíthatatlan szörnyeteg, aki mindig győztes volt. Elvesztése a Sátán Szolgáira mért demoralizáló csapás volt, akikben már amúgy is gyengült az elszánás a megújuló rendőri zúzatás miatt. 1964 végére a klub a szétesés szélére jutott.

A Szolgákat számos Pokol Angyalai páhollyal együtt a Lynch-jelentés és az azt követő országos parasztlázadás tartotta végül-is egyben. Értelmet adott a hunok életének, de nem tudtak volna semmi nagyot alkotni, ha nem fejezik be a belháborúkat. Barger volt az első, aki ezt felismerte, és a többi páholyok sem sokkal később jöttek utána. Hosszú harcuk az egyenlőségért hirtelen haszontalannak bizonyult. A médiaáttörés olyan presztízst csinált az Angyaloknak, hogy a többi klub előtt nem volt más lehetőség, mint felszállni a vonatra vagy eltűnni. A konszolidáció folyamata betöltötte majdnem az egész 1965-ös évet, és még csak az első stádiumába jutott a Bass Lake Run idején. Az állam tucatnyi törvénykerülő klubja közül csak a Jokers és a Szolgák voltak elég magabiztosak ahhoz, hogy jelentősebb erővel képviseljenek magukat. Az egyes Angyal páholyok elveszíthették vezető erejüket, de ha egybegyűltek, nem volt kérdéses, ki is fingsza a passzátszelet. Mindent egybevetve, elég

idegesítő volt a Sátán Szolgáinak, hogy az összes női – akik basznivaló, szökenős csinoskák voltak leginkább – vonzó látványt nyújtanak bármely részegen tomboló Hell's Angelsnek, aki az ivararány igazságtalan megosztásának miérettén töpreng.

Tizenegyre világossá vált, hogy a táborban nemhogy mindent csajt ledumáltak már, de el is vitték őket. A bokrokból röhincselés, horkantások s más félreérthetetlen neszek hallatszottak, ám a száznál több hun, aki a tűz körül maradt, diszkrétan féltékenykedett. Sokan tradicionális háborús játékokkal vezették le a felgyülemlett energiát. Korábbi *runokon* már kifejlesztettek két titkos harci szövetséget: a Bandériumot és az U-Boat 13-at. Ha elhangzott egy előre megbeszéltek jel, az U-Boat tömeg valami szerencsétlen Bandérium partizánra vetette magát. Mint az amerikai fociban, ha elvesztett labdára gyúrnak, mondjuk a Chicago Bears és a Green Bay Packers, azzal a különbséggel, hogy Bass Lake-en az emberi piramis akár ötven-hatvan emberből is állt. Emlékszem Puffra, aki vagy száz kiló, sprintelt vagy húsz métert, hogy sör volt mindkét kezében, azt csukafejest ugrott a humángúliba. Megfoghatatlan okból, de nem történt sérülés. A hunok nem sportosak, nem mintha korábban valamennyien bölcsészek lettek volna, de mind jó húsban vannak. Nem járnak gyúrni, és legtöbbjük úgy él, hogy nincs is rá szüksége. A munka, amiből élnek, általában fizikai amúgy is, ha meg nem dolgoznak, akkor hamburgeren és donuton vannak. Sokan már sörpocakot eresztettek, de inkább hasonlítanak söröshordóhoz, mint vizestartályhoz.

Vannak olyanok, akik szerint a hunoknak nem kell kaja, mert úgyis a *speedtől* van az energia bennük. Ez így, azért kicsit túlzás. A helyettesítés nem megy, aki már próbálta, elmondhatja. Vannak drogok, melyek latens energiákat stimulálnak, de ezek hasztalanok, sőt enerválóak, ha nincs már ott eleve az energia. Üres gyomor esetén az amfetamin ideges *stuport* generál, amit fáradtság, depresszió, remegés és hideg izzadás jellemez. Az Angyalok folyamatos szereplői a feketepiacnak, és ha találnának olyan pirulát, ami a táplálkozást helyettesíti, akkor nagy mennyiségben használnák is, hiszen annyival egyszerűbbé teszi az életet. Ahogy most áll, úgy táplálkoznak, ahogy tudnak. Főznek nekik a csajok, a pincérnők „hitelt” adnak zsíros büfékben, és mindig ott vannak a házas emberek, akiknek a feleségeik a nap bármely szakában löknek eléjük valamit. Az éhes hunt mindig eteti a többi... és azokban az időkben, mikor mindenki le van pukkanva, kart karba öltve rontanak a szupermarketnek, és visznek mindent, amit tudnak. Kevés pénztáros kockáztatná, hogy megállítson egy csapat különösen veszélyesnek tűnő egyént két sonka, meg három tej miatt. A törvénykerülők nem védekeznek az élelmiszerlopás miatt, noha sérti a büszkeségüket. Jobb szeretik azt gondolni, nincs erre szükségük, de ha csinálják, nyugodtan és eredményesen csinálják. Míg az egyik sonkát és marhahúst gyűjt, a másik botrányt csinál, hogy elvonja az eladók figyelmét, és egy harmadik a bolt egy másik részében rámolja teli a hátizsákot konzervvel meg zöldséggel, aztán egyszerre távoznak különböző kijáratokon. Semmi bonyolult nincs ebben. Csak némi fenyegető fellépés, és biztos eltekintés attól, vajon mit szól a szomszéd. Ami a yardot illeti, mire a helyszínre érnek, a kaját már megfőzték hús háztömbbel odébb.

A hunok nem jól artikulálják a társadalmuk erejét és gyengeségét, működnek, de az ösztöneik finomak és biztosak. Tapasztalatból tudják, hogy bizonyos bűnökért büntetés várható, másokért meg nem. Például egy Pokol Angyala, ha interurbán telefonál, biztos, hogy nyilvános telefonról teszi. Elegendő pénzt dob be az első három percre, tudomásul veszi az operátor bippelését, hogy lejárt az idő, aztán beszél, amennyi belefér. Mikor végre befejezi, az operátor elmondja, mennyi aprót kell még bedobnia, amire obszcenitásokkal válaszol, röhög, és leteszi. Szemben a normális, középosztálybeli amerikaival, a motoros hunnak nincs érdekeltsége abban a rendszerben, amit a telefontársaság operátorának hangja jelent. E rendszer értékei

számára teljesen irrelevánsak. Leszarja, és tudja, a telefontársaság nem tudja elkapni. Befejezi a hívást, abuzálja az operátort, és vígan elindul, hogy alámerüljön.

16.

A pszichopata, mint a gyermek, nem tudja elhalasztani a kielégülés örömét; e kényeztetés egyike általános jellemzőinek. Nem tud várni erotikus öröme beteljesülésére, és a konvenciók szerint vadászatnak kell megelőzni az ölést: erőszakot kell tennie. Nem tud a társadalmi presztízs növekedésére várni: egoista ambíciói az újságfőcímekre emelik merész megmozdulásait. Mint a vörös fonál a kötélzetén, az azonnali kielégülésre irányuló mechanizmus minden pszichopata kórtörténetén végigfut. Nemcsak általános magatartását, de tettei erőszakos természetét is magyarázza mindez.

– Robert Lindner: *Ok nélküli lázadó*

A *runon* mindenki alámerül. Ahogy az éjfél közelített, a táborhely Willow Cove-nál holdkóros formát kezdett nyújtani. Elhomályosult szemű emberek vonultak a tópartra. Mások a motoroknak dőltek és beszélgettak a haveroknak, akiket nem is ismertek fel. Ahelyett, hogy a tűznél már szervezetlenné vált közlekedésbe bonyolódtnak volna, hátramentem a kocsimhoz a sötétben, és egy csapatnyi Gypsy Jokershez csatlakoztam. Még mindig visszafogták magukat, hogy az Angyaloké lehessen a show.

Szóvivőjük, Hutch láthatólag filozofikus hangulatba keveredett, beszélgetni akart. Hogy mi a fasz is ez az egész rohadt dolog a motorkerékpáros bandákkal? Nem állította, hogy tudja, de vizsgálni akarta a jelenséget. „Nem vagyunk mink rosszak – mondta. – De, mondjuk, jók se’. Nem t’om, a kurva életbe. Néha bírom ezt a cuccot, néha meg ki nem állom. De amik tényleg felbasszák a ‘zagyamat, azok az újságok, az. Leszarom, hogy lepunkoznak, meg ilyenek, de tudod, mit? Még ha valami nagyon erős szart is rakunk az asztalra, még azt is rosszul értik. Mikor olvasom ezt a moslékot, nem ismerem magamra. Bazmeg, lehet, szét kéne rúgni a seggedet, azon az alapon hogy újságíró vagy!”

A többiek vele öblögettek, és úgy tűnt, ez a megjegyzés com-bosabb reakciókat válthat ki később, mikor jobban hat a pia. Eddig úgy tűnt, ha a hunok nem akartak volna semmi sajtót, akkor már rég kidobtak volna innen. Még sötétedés előtt Tiny kivezetett két kamerást, akik azt állították, hogy a CBS-től vannak, majd kevéssel azután figyelmeztetett, hogy ne használjam a magnót, mert a tűzbe vágja, ha meglátja. Leszámítva a pó-zolás és előre leszerelt helyzeteket, a legtöbb Angyal bedur-cizik, ha fotózzák, felveszik őket kamerával, vagy ha olyan ember beszél velük, akinek jegyzetfüzet van a kezében. A magnó és a film különösen veszélyesnek tűnik, hiszen nem lehet utóbb letagadni. Igaz ez békés helyzetekben is, mikor az alkalmi fényképész lekap valakit egy olyan helyszínen, ahol még meg sem történt a bűncselekmény. Ha egy Angyalt letartóztatnak emberölés gyanújával Oaklandben, mindig talál tanúkat, akik megesküsznek, hogy San Franciscóban volt azon az éjjelen, de eláshatja magát, ha egy hírlapi fotó azt tanúsítja, hogy ott volt tíz perccel a halálos kimenetelű verekedés előtt. A magnófelvétel is inkrimináló, különösen, ha valamelyik hun kiakad a piától vagy drogtól, és elkezd egy olyan balhét, amit Murphy szenátor „vad tetteknek és a neveltetés hiányának” hívna. Megtörtént. Egyszer Barger három óra magnófelvételt vett el egy riportertől, gondosan végighallgatta, és mindent letörölt, amiről azt gondolta, terhelő lehet. Azóta körmondat ment: senki ne adjon interjút, anélkül hogy vele megbeszélne.

A Jokerek nem válaszoltak Bargernek, habár, ezen a ponton izgultak minden újságíróra, mert minden cikk feljebb lökhette őket a státusszámárlétrán. Hutch okos fiú, 190 centi, sűrű szőke, és olyan feje van, hogy bármely divatstúdió a helyszínen felvenné. Időszaki munkavállaló, de csak annyira, hogy jogosult maradjon a

munkanélküli segélyre, amit ezekben a körökben 52-26 Clubnak hívnak. Huszonhét éves, a munkaerőpiac szélén vesztegel, csak a legnagyobb szükség esetén dolgozik. Mikor néhány héttel később láttam őt egy előkelő San Franciscó-i negyedben, a szülei házában, a motoros törvénykerülőkről olyan lusta objektivitással beszélt, ami nehezen fért össze a sajtó miatt érzett aggályaival. Alig figyeltem akkor fel erre, de később realizáltam, ha a hunokat választásra kényszerítenek aközött, hogy folyamatosan rossz és elfogult sajtójuk legyen, vagy ne legyen sajtójuk egyáltalán, ők habozás nélkül az előbbit választanák.

Míg Hutchsal beszélgettünk, egy másik Joker is csatlakozott. Brúnóként mutatkozott be, vagy Harpóként, vagy másként, de a Marx fivéres vonalon mindenképpen, és adott egy névjegykártyát. Sok hunnak van névjegykártyája, némelyik egész pofás. Frenchy Friscóból például ezüst betűs fényes fekete kártyában utazik. Az egész kártyabálhé akkor kezdődött, mikor a friscói Angyalok a szétrohadt imidzsükről töprengtek, és úgy döntöttek, hogy maguk mellé állítják a közvéleményt azzal, hogy minden lerobbant autósna segítenek, és adnak egy kártyát is, amin az áll: „Önt a Hell's Angels friscói szervezete segítette” és egy másikat: „Mikor jót teszünk, senki nem emlékszik. Mikor meg rossz fát a tűzre, senki nem felejt.” Nem volt annyira elegáns, mint mondjuk valakinél egy ezüsttöltényt hagyni, de érződött, hogy jobb a semminél. Sok éven át a friscói Angyalok mechanikai géniuszukkal siettek a bajba jutott autósok segítségére, de ez még a sajtóbotrány előtt volt. Most már nagyon kockázatos lenne.

Képzeld csak el egy középkorú ügynök reagálását a Highway 101 valamelyik távoli szegletében, amint feleségével meg két gyerekével a családi Mustangon kolbászol. Valami kattogni kezd a motorban, lehúzódik, kiszáll megnézni. Tucatnyi Hell's Angels beáll mellé, leszállnak a disznókról, és elindulnak felé. Gyors számvetés után kihúzza az olajsintmérőt a motorból, azt lóbázva megindul a gengszterek felé. Felesége félelemtől eltorzult arccal kisurran az autóból, és futva nekivág a közeli kukoricamezőnek, úgy hullámoz át rajta, mint egy óriásgyík. A kölköncök becsúsznak az ülés alá, a férfit leütik, és percekkel később már a Highway Patrol intézkedik a helyszínen. A hunokat lecsukják darabja 3000 dollár óvadékkal csoport tagjaként elkövetett garázdaság és nemi erőszak kísérlete miatt. Egy héttel később, mikor a dolgok elmagyaráztattak, és az összes vádat elejtették, az ember bocsánatot kér, de az Angyalok háromszáz dollárral szegényebbek, és az üdvözlőkártyák is örökre otthon maradnak.

De a hunok még mindig hordanak kártyákat, igaz, nem az országúti fajtát. A legtöbbjükön csak a név van, meg az embléma és a mindig ott lévő egyszázalékos jel. Egyik sem adja ki a címét vagy a telefonszámát. Egyesek kézzel ráírják a hátára, de olyan sűrűn váltogatják őket, hogy botorság érvényesnek gondolni. A legtöbb kártya, amit én kaptam, a hátán hordott vagy négy-öt számot, de mindet kikapcsolták számlaelmaradás okán.

Valahogy elveszítettem Bruno (vagy Harpo?) névjegykártyáját, de jól emlékszem a faszira, hiszen egy teli sörömet lopta el. El se hittem, de jó nagy távolságra vitte, csak azért, nehogy kellemetlen elképzelés alakuljon ki bennem a Gypsy Jokerekről. Néha leteszegettük a sörünket a motorháztetőre, aminek nekidőlünk. Mielőtt elment volna, épp egy frissen bontott dobozt helyeztem el ott, de látom ám, hogy ez a Bruno-Harpo gyerek széleseben kicserélte a sajátjára, üres, naná!, oszt elhúz. Mikor említést tettem erről Hutchnak, aszondja: „Ezt a hajlamot lerobbant kricsmikben fejleszted ki, ha le vagy égve.”

Az ilyesféle szokások széles körben elterjedtek a hunok köreiből. A törvénykerülők igen barátságosak lehetnek kívülállókkal, de a barátság és a kölcsönös bizalom közé nem tesznek egyenlőségjelet. Némelyek gátlástalanul lopnak, szokásból vagy

szükségből, míg mások veszik a fáradságot, és a naiv külsőst megvédik a nemzetség enyveskező tagjaitól, akiket ugyan nem közösitenek ki, egyszerűen csak figyelik őket.

Egy Angyal a fürdőszobáját használta valakinek, akinél éppen vizitált. Míg bent volt, feltúrta a gyógyszeres dobozt, és talált egy tégely narancssárga pirulát, ami úgy nézett ki, mint a Dexedrine, és annak rendje s módja szerint bekapkodta. Később, mikor szarul kezdte érezni magát, bevallott mindent a tulajnak, és birkamód mondta, hogy valószínűleg hibát követett el. Az derült ki, hogy masszívan túladagolta magát Cortizonnal, egy olyan gyógyszerrel, ami jól ismert antiaritmiás tulajdonságokkal bír, valamint előre nem látható és veszélyes mellékhatásokkal. A férfi, aki egyáltalán nem volt boldog, hogy bezabálták a gyógyszerét, azt mondta, hogy lehet, hamarosan lázrohamokban és vinnogyató fájdalomban tör ki, és ettől hetekig agonizálhat. Hallva mindezt, a hun ledőlt egy ágyra, és ki sem mászott belőle egy ideig. A lázroham soha nem jött, de rosszul volt, és gyengének érezte magát, és „fájt mindene” vagy tíz napig. Akkor kimászott az ágyból. Mikor felépült, jelentette, hogy az eset értékes tanulsággal szolgált számára: soha többé nem kell aggódnia, milyen tablettát vesz be, mert a szervezete bármilyen gyógyszerrel könnyedén elbánik.

Söröm eltulajdonítása visszavitt a tisztásra, hogy szerezzek még egyet. Ekkorra már mindenkinek, aki ott volt a tűz körül, világos volt, hogy a sörhegy úgyszólván elfogyott. Akik ott voltak, úgy egy órán belül nagyon szomjasak lesznek. Ez feszültséget fog okozni, és a spájzok lesznek a legeltökéltebbek, hogy újabb sörökért kell menni. Különben meg kell osztaniuk a spájzot, vagy verekedés lesz. Jó páran már be voltak állva mint a disznók, és leszarták már a sörkérdést, de volt vagy ötven piázó, akik talpon szándékoztak maradni egész éjjel, és nekiláttak a gyűjtögetés munkás feladatának. Ekkorra a tábor már csúnyán szétesett. Barger eltűnt a fák között, és a tűz körül maradónál lehetett legkevesebbé pénz.

Az az előfeltevés, hogy az összes Bass Lake-i bolt rég zárva volt, életidegen propozíciónak számított. Tiny azt mondta, van egy „barátja”, akinek boltja van az út mellett. Kinyitja a boltot bárkinek az árva, érkezzon bármikor, csak erősen verni kell a hálószobája ablakát. Figyelmesen hallgattam, mert tudatában voltam, kinek kell majd elmenni a cuccért. A yard nem enged ki egyetlen Angyalt sem, és ekkor én voltam az egyedüli nem-Angyal a táborban, meg egy fiatal srác, aki korábban betévedt, és már azon aggódott, hogy jut haza. Míg ezt be nem jelentette, addig mindenki azt gondolta, ő valaki más haverja, de utána potyautas-státusba került. Senki nem kezdett különösebben aggódni, hogyan segítse ki a táborból, de ő ragaszkodott hozzá, mert valami haverokkal akart találkozni, akik le-föl járnak az úton és őt keresik. Egy pillanatig Tiny mellett állt a tábortűznél, s a kontraszt szinte észveszejtő volt. Takaros srác, tizenhat körül, tiszta fehér pólóban és vászonnadrágban együtt szívja a hegyi levegőt egy nagydarab, szőrös „társadalom kitaláltjával”, aki a depriváció minden stádiumát végigjárta már, és olyan jelvényt viselt a dzsekijén, hogy: „A mennybe készülök, mert a pokolban már leszolgáltam az időmet.” Úgy néztek ki együtt, mint egy festmény, ítéletnap képe az emberi állatról, amint önmagával szembesül... mintha kétsárgájú tojásból lófarkas antilop kelt volna ki.

Tinyból jó riporter vagy színészügynök lett volna. Fejlett a szociális érzéke, tudja, mi történik éppen – az anyagos világban, cumbejspil. Veterán interurbán telefonozó például. A távolság neki semmi. Oaklandben van egy csomó nyilvános fülkéje, ahonnan R-beszélgetéseket folytat Bostonba, Providence-be, New Yorkba, Philadelphiába, és az isten tudja még hova. Úgy dolgozik, mint egy mesterkém, mindig ellenőrzi az esélyeket, lehetőséget és az akciót. Mindig a bejáráttal szemben ül le egy bárban. Míg a többi Angyal iszik és céltalanul társalog, már ha az artikulálatlan üvöltözést társalgásnak lehet venni, Tiny elérhetetlen kontaktokról, be nem jelentett eseményekről dürrög, melyek a végén bármikor szálakra bomolhatnak.

Hat láb öt hüvelyk magas, 250 és 270 font között a súlya, ez a lelkiállapotától függ, ami olyan gyorsan tud turbózódni, hogy lehet, ő a legveszélyesebb az összes Angyal között, noha neki van tán a legjobb humorérzéke. Mások gyorsabban ütnek, de kevesebb a veszteség utánuk. Tiny bántja az embereket. Hogyha teljesen kicsúszik kezéből saját hangulatának ellenőrzése, a hatalmas test önjáró terminator lesz. Nehéz látni, hogy a Nagy Társadalomban milyen szerepet játszhatna.

Mire a sörbeszerzés kérdése élő problémává vált, egy autó reflektorának fénye szüremlett át a fák között. Tíz után jött még néhány motor, de ez volt az első autó, látványa némi feszültséget keltett. Kiderült, Mocskos Phil volt az, a friscói páholy korábbi elnöke, aki azzal a jó hírrel örvendezettette meg a társulatot, hogy egy tizenöt éves kiscsajt rejtett el az úton, és némi segítség kéne, hogy át tudjon jönni az útelzáráson.

Ez felpörgette az eseményeket. Úgy döntöttek, mindent egyszerre kell csinálni. Phil és én indulunk sörért, megpróbáljuk kicsempészni a fiút az útakadályon túlra, Pete-et és Puffot addig visszük magunkkal az erdőben, míg lokalizálni tudják a kiscsajt. Phil bárminek kinézett, csak mocskosnak nem. Fehér inget és kék kasmírszvettert hordott. Nehézségei voltak, hogy bejusson a táborba, mert a zsaruk nem hitték el, hogy Angyal. Inkább nézett ki szabadságos rendőrnek, vagy kigyúrt kidobóembernek a Naplemente Klub kapujából. A kocsija, a vadiúj fehér Chevrolet Impala megint csak pont annyira volt helyzetidegen, mint az öltözete.

A lány rejtekhelye, mutatta, olyan ötvenyardnyira volt az úttól, és a két Angyal kiszállt, hogy összeszedjék. Mi továbbmentünk az ösvényen az útakadály felé. Három kocsis volt ott, meg vagy tíz zsaruk egy Highway Patrol százados parancsnoksága alatt. Rakományunk a hátsó ülésen foglalt helyet, és pont mikor a kapitány arról faggatott, hogy mit is akarunk, jött egy másik kocsis, és a csávó üvöltöni kezdett: „Ők azok! Ők azok!” Rábuktam a dudára, nyomtam, mint bolond, a másik kocsis megállt, a fiú a másik kocsis mellé toppant, s másodpercekkel később, mintha ott se lett volna. A rendőrség azt érezte, valamivel meg lettek hintáztatva. „Azt akarja mondani, hogy a kölyök végig magukkal volt? – kérdezte az egyik. – Megsérült? Mi történik itt egyáltalán?”

„Semmi – mondtam. – Unalmas. Menjen, azt nézze meg! Csodálkozni fog.”

A százados, aki a hamis sajtóigazolványokon lamentált, amiket a kezébe nyomtam, azt mondta, nem mehetünk tovább. Hosszas vita kezdődött a sajtószabadság és a polgárjogok mibenlétéről, különösen a polgár azon jogáról, hogy bármely órában jogában áll sört vásárolni, és annak lehetőségéről, hogy az Angyalok a saját eszközeikkel szerzik meg a sört akkor, ha minket visszafordítanak.

„Ugyan hol vennének? – kérdezte a kapitány. – Minden hely zárva.”

„Addig megyünk érte, ameddig kell – mondtam. – Időnk van bőven.”

Gyors haditanácsot tartottak, aztán mondták, mehetünk. Nyilván azt gondolták, hogy vagy hatvan mérföldet kell mennünk, Maderáig, hogy nyitva tartó bárt találjunk. Mikor elindultunk, az egyik zsernyák vigyorogva mondta, hogy „jó utat”.

Tíz perc múlva már ott parkoltunk az épület mellett, amiről azt gondoltuk, hogy Tiny haverjának a boltja, bár ebben azért nehéz lett volna teljesen biztosnak lenni. Messzebb volt, mint mond- ‘ ta, és az eredeti leírásnál jóval nagyobb is az épület. Márcsak ezért is, kicsinyt hezitálóbb lettem, hogy hátramenjek, és dörömbölni kezdek a sötét ablakokon. Ha a rossz bolthoz jöttünk, akkor ez súlyos hiba lett volna. De úgy tűnt, érdemes próbálkozni, szóval dörömböltem, ám készenlétben voltam: a sarkon túlra sprintelek, ha a fegyver felhúzásának hangját hallom belülről. Semmi válasz, úgyhogy megint zörögtem. Azt vártam minden másodpercben, hogy majd visító nő hangját hallom: „Henry! Itt vannak! Ó, édes istenem, értünk jöttek! Lőj, Henry! Lőj!! Lőj!!!” És ha Henry nem is lövi szét az agyamat, az tutizicher, hogy hívják a kopókat,

és megbasznak betörési kísérletért, mondván, hogy egy sörcsarnokot akartunk felnyomni a hullacsendű éjszakán.

Végre mozgást hallottam belülről, és valaki üvöltött: „Ki az?”

„Tiny egy barátja – válaszoltam a legnagyobb gyorsasággal.« – Sörért jöttünk.”

Fény derült, s barátságos arc mutatkozott. Egy ember jött pizsamában, és kinyitotta a boltot. Egyáltalán nem tűnt indignálnak. „*Yeah*, a jóöreg Tiny – mondta. – Igazi cseles csávó, nemde?” Miután egyetértettem, odaadtam a 35 dollárt, amit az Angyalok a tűz körül gyűjtöttek. Phil adott még ötöt, így nyolc karton sörrel távoztunk. Az ember olyan nagyra tartotta Tintyt, hogy 1,25 dollárért adta a hatospakkost a szokásos 1,50 dollár helyett. Mikor visszaértünk az útakadályhoz, a kapitány felkapcsolta a kocsni lámpáját, pislogott mint egy malac, és sokkírozta a sör látványa. Kevesebb mint fél óra alatt visszaértünk. „Hol szerezték?” – kérdezte.

„Lent, az út mellett” – mondtam.

Boldogtalanul bólogatott, intett, mehetünk be a táborba. Nyilvánvaló, valami piszkos munka lett abszolválva megint – gondolhatta. Kicsit sajnáltam őt. Itt áll szegénykém egész éjjel az úton, megesküdtött, hogy megvédi Bass Lake ártatlan polgárait, és pont azok az emberek, pont akik a legjobban megszenvedhetik, ha a Pokol Angyalai bevadulnak, hát pont ők segítik ezt a csordát a totális lerészegedéshez.

A táborban örömujjongással fogadtak. A nyolc karton meghozta eredményét. A spájzisták bölcsen ráfeküdtek tartalékaikra, és akkor négy felé újabb jelentős kontingens hajózott be dél felől, újabb kartonokkal. Az éj hátralévő része inkább szólt az állóképességről, mint az élvezetről. Magoo, a huszonhat éves oaklandi kamionos csak állt a tűz mellett, és folyamatosan rakott rá. Mikor valaki rászólt, hogy nem kéne mindent az első éjszakán eltüzélni, azt válaszolta, hogy „Mijafaszvan? Há' itt egy egész erdő! Teli vagyunk tűzifával.” Magoo az egyik legérdekesebb Angyal, márcsak azért is, mert teljesen immúnisnak látszik a huszadik század amerikai történelmének uralkodó eszméi iránt. Mint a legtöbben, ő is kimaradt a középiskolából, de a kamionosmélójából elegendő jövedelme van, nem kell a zse miatt paráznia. Vezeti a teherautót, ha hívják, van, hogy heti hat napban, van, hogy csak egyben, azt mondja, élvezi a munkáját, különösen hosszabb kihagyás után. Egy este Oaklandben fehér ing volt a „színek” alatt, és nagyon elégedett volt magával: „Rendes munkát végeztem ma, hosszú idő után. Harmincötezer fontnyi fagyasztott csirkét rakodtam ki, egyet még el is loptam. Jól érzem magam, mert tettem valamit a változásért.”

Magoo pirulákra van rágyógyulva, és ha bekattan, jár a szája, mint a kacsza picsája. Dacára a crô-magnoni ősembert idéző megjelenésének, egész különlegesen önértetes, és csak a saját szabályai szerint lehet beszélni vele. Könnyen megsértődik, de szemben másokkal, ő különbséget tesz a véletlen inzultus és a nyilvánvalóan szándékos sértegetés között. Ahelyett, hogy basztatná az embereket, akikre pikkel – mondjuk a nehézléptű mexikói, Fat Freddy stílusában, aki az oaklandi páholy *knock owl*-bajnoka –, Magoo csak hátat fordít, és otthagyja őket. Véleményeit inkább ösztönös, mint tanult moralitással fűszerezi. Nagyon őszinte, s noha a szövege nagyrészt kusza és beteges, azért átüt rajta valami olyan, ami a primitív kereszténység ötvözete egy jó adag darwinizmussal. Magoo kezdte a balhét Porterville-ben, 1963-ban. Ő volt az, aki – a hírmagazin-beszámolók szerint – „könyörtelenül verte” a vénembert a pincében. Olvassák szeretettel Magoo verzióját!

„Ültem abban a patkó alakú bárban, ittam a sörömet és magamban bambultam, mikor odajön az a vén fasz és sört önt a pofámba. »Mi a kurva isten!«, hördültem föl, és felálltam gyorsan.» Ó-ó«, mondja a csávó, »lehet, hogy tévedtem«. Megküldtem jobbal, mire megbicsaklott. Aztán még egyszer, erre megrogyott, egy utolsóval még padlóra küldtem. Ennyi. Te mi a faszt csinálsz, ha egy baromarcú a pofádba önti a sörödet, he?”

Egy éjszaka Oaklandben Magoo és én hosszú beszélgetésbe bonyolódtunk a fegyverekről. Én valami szokvány-szarra számítottam tőle, hogy puff-puff, meg „lőjük tésztaszűrővé a bűdös geciket!”, és hasonlók, de Magoo sokkal inkább úgy beszélt, mint aki az olimpiai sportlövőcsapat egyik lehetséges jövőbeli tagja. Mikor ember nagyságú célpontokról beszéltem neki, felcsattant: „Nekem ne dumálj arról, hogy milyen *emberekre* lőni. Én gyufafejekről beszélek.” És tényleg .22-es Ruger revolvere van, drága, hosszú táras, precíziós műszer, amire egyetlen csavargó sem gondolna. Mikor nem dolgozik, kimegy a pusztába, és a gyufára lövöldözik. „Kurva nehéz eltalálni őket. De néha-néha jól csinálom, és akkor meggyuladnak” – mondja.

Magoo önelégültebb, mint a legtöbb Angyal. Például ő a kevesek egyike, aki simán megmondja a saját nevét. Egy nyugodt, érett-küllemű lányt vett feleségül, akit Lynn-nek hívnak, de csak nagyon ritkán viszi olyan Angyal-buliba, ami bedurvulhat. Általában egyedül jön, nem szól sokat, bedob valami dilibogyót, LSD-t, ilyesmi, aztán révül, mint egy angol ópiumszívó.

Bass Lake-nél koncentrált fanatizmussal keringett a tűz körül; úgy ette a benzedrint, mint hagyománytisztelő mozirajongó a pattogatott kukoricát. A lángok fénye napszemüvegén és náci rohamsisakján vibrált. Még napközben egy vadász késsel nekirontott a Levi'sének térdmagasságban, és vagy húsz centit mutatott vastag fehér vádlíjából a fekete Doc Martens fölé. Mint egy pálmamintás bermuda obszcén utánzata, úgy nézett ki.

Valamikor, még pitymallat előtt álltam a tűznél, és Magoot hallgattam, aki elégáns javaslatának egyikét tette meg éppen. Két Angyallal meg egy csajjal dumált, győzködte őket: „Menjünk már be négyen a bokrok közé, szívunk kis füvet, beállunk, ahogy kell, mint a klinikai halál, nem fáj semmi, és ha a csajnak megjön a kedve, akkor döngölhetünk egyet négyesben, he?” Várt egy másodpercig, nem jött a válasz, úgyhogy folytatta: „Angyal, vagy, vagy mi a fasz?! Soha nem basztalak át, ugye?! Akkor mi a gáz? Menjünk a bokrok közé füvet szívni. Ez az asszony Angyal-asszony! A kurva életbe, repülni fog!”

E pillanatban, választ se várva, Magoo csípőből megfordult, a lába nem mozdult, és belehugyozott a tűzbe. A tűzifa egy része sziszegve feketedett. A gonosz cunderszag miatt pár ember odébb húzódott. Talán párosodási üzenetnek szánta a dolgot, olyan testbeszédnek, mely minden szerepjátszást elsöpör, de visszafelé sült el a dolog. Az Angyal-asszony, akit be kívánt cserkészni, nem volt boldog a dologgal, és Magoo agyatlan ürítkezése a többieknek is jó okot adott arra, hogy odébb lépjenek, és szélvédett pozíciót keressenek.

Később, a tűz másik oldalán hallottam két Angyal beszélgetését, jóval mögöttem. A földön ültek, az egyik motornak dőltek háttal, és nagyon komolyan beszélgettek, ide-oda járt közöttük a joint. Hallgattam kicsit, háttal nekik, de csak azt az empátiával kimondott mondatot hallottam, hogy: „Ember, a világ őszeses fűvét odaadnám, ha kitakaríthatnám ezt a borzalmas zúrt a fejemből.” Gyorsan odébb fáradtam, reméltem, nem ismertek föl.

A kocsimnál szekérdéréknyi embert találtam, akik a hátsó ülésen, és az ülés mögött sör után kutattak. A fák közt voltak egy ideig, nem vették észre, hogy újabb dózis ampullás sör érkezett. Egyikük a megfeythetetlen Ray volt, a fresnói páholy elnöke. Még az Angyalok sem értették. Barátságos a külsősökkel, túlzottan is, udvariasan bemutatkozik, mindig jattól. Semmi félelmetes sincs benne, talán csak a méretei, 192 centi, 95 kiló. Az Angyal-standard szerint rövid a haja, és olyan szabályos a feje, hogy simán lehetne címlapfotó a *Kiscserkész* borítóján. Pár hun társasági embernek hívja, azzal az implikációval, hogy az Angyalsághoz fűződő kapcsolata inkább dilettáns, mint kétségbeesett. Ami talán igaz. Ray azt a benyomást kelti, hogy választási lehetőségei vannak, így aztán a többiek azt orrontják, talán valami szebb jövővel kecsegtető után is

szimatol. Olyasmi után, amilyen az állandó munka valamelyik zsírosbödönben, vagy hasonlóknak. Ray huszonöt éves és szereti az Angyal-létet, de nem teljesen elkötelezett, ezért aztán szálla azoknak a szemében, akiknek még a választási lehetőség illúziója sincs meg. Ha Ray Oaklandbe menne, akkor valami nagyon dögös-gonosz cuccot kellene villantania, hogy felvegyék Barger páholyába. Le kéne vernie egy zsarut nyilvánosan, vagy megerősokolnia egy pincérnőt saját bőfögőjének pultján. Csak akkor, mikor már minden szalat elmesett, mely a kispolgári világhoz kötötte, akkor, és csak akkor üdvözölnék az elátkozottak légiójában.

De Ray elégedett Fresno-ban, ahol vad partikat rendez, és kirobbanóan jól megy neki a motorkerékpár-kereskedelem. Akkora motorfanatikus, hogy az Angyalok L. A.-ből meg az Öböl-vidékről is őt keresik ötletekért. Mindig úton van, mindig a disznaján. Egyik hétvégén a Blue Blazes bárban van Fontanában, és a berdooi akciót próbálja ki, következő vikenden meg a Luau-ban bukkan föl, vagy a Sinners Clubban Oaklandben... mosolygósan osztja az észet, lekezel mindenkivel, és bulit szervez. Az alabamai polgárjogi mozgolódások tetőpontján Ray fogta magát, és végig lemotorozott Selmába, nem tüntetni, csak megnézni, mi a tosz is van ottan. „Gondoltam, lenézek, csekkolom a niggereket, nehogy má' elkanászodjanak” – magyarázta széles vigyorral a fején.

Mikor Ray Bill Murray-jel találkozott, és hallotta, hogy a *Saturday Evening* Posínak ír éppen cikket, elhívta Fresno-ba, és egészen speciális instrukciókkal látta el, hogyan is kerüljenek kapcsolatba. „Mikor beérsz a városba, menj a Blackstone Ave-nue-n, míg elérsz a Ratcliff Stadionig. Van ott egy benzinkút, érdeklődjél felőlem, engem néha nehéz megtalálni, de ott tudják, hol vagyok.”

Ám valami elbaszódott, és Murray fél napot töltött különböző fals információk ellenőrzésével, csak azért, mert Ray megérzése alapján Murrayt kopónak nézte. Végül is sikerült neki rálelnie egy házra, ahol a fresnói Angyalok nemrég buliztak. Ez olyan hatással volt rá, hogy sietősen elhagyta a várost. így ábrázolta a helyzetet:

A ház 100 vagy 200 méterre volt a Blackstone Avenue-től, ez a főút a Yosemite-től északra, olyan a ház, mint a legtöbb a környéken, egyemeletes, fehér fagerendás háromszobás bungalow kis előkerttel és dilapidation leheletével. Mindazonáltal nehéz lett volna eltéveszteni. A kerítés egy részét ledöntötték, az összes ablak kitört, az egyik kerítésoszlop bedőlt a bejárati ajtón, és két kisebb fa ágai az előkertben leszakadtak és groteszken heverték a földön; közöttük egy karosszék, kibelevve, a karjai eltörve. A szék hátára vörös festékkel ezt írták:

HELL'S ANGELS
13 (horogkereszt) 69-esek
DEE-BERDOO

Bementem a házba, annak a közepén álltam, ami valaha nappali szoba lehetett. Nehéz erre szavakat találni, én még ilyen észbontó káoszt soha nem láttam: az összes bútort úgyszólván porrá zúzták; a padló teli szeméttel, üvegcsereppel, rongyos ruhákkal, üres konzervvel, sörös- és borosüveggel. Minden ajtót kiszakítottak a zsanérból, hatalmas luk éktelenkedett ott, ahonnan kitépték a légkondicionálót, hogy aztán felszeleteljék. A „zsaruk” szót festették fel az ágy hátára, amit felállítottak, és feltehetően céltáblaként használták, láthatóan sörösüvegekkel dobálták meg. Alá azt írták „Yeah, Fresno”, és volt itt még egy horogkereszt. Az összes falat megkenték ürülékkel.

A közvetlen szomszédok tiszteletre méltó emberek, házuk csak néhány méterre áll ettől a háztól; egyedülálló leány bérelte ki, aki korábban teljesen rendben lévőnek tűnt. Aztán másnap motorosok kezdtek szállingózni; húszan vagy huszonötén lehettek, beleértve a hozzájuk csatlakozott nőstényeket is, a buli körülbelül két hétig tartott, míg végre a rendőrség megérkezett; igaz, bejelentés nélkül. Senki nem protestált vagy hívott segítséget. Az a férfi, aki közvetlenül a ház háta mögött lakott, és aki egy percet sem tudott aludni egyik éjszaka sem, mióta a parti megkezdődött, elmagyarázta, miért nem szóltak senkinek. „Nem kezd ki az ember egy egész hadsereggel. Nem bírták volna ki. Olyanok, mint egy csapat állat.”

17.

rapere: megszerezni, gonoszul élvezni...

– latin szótár

A fresnói Angyalok nem szerepelnek gyakran a hírekben, ha mégis, akkor valami elképesztőséget művelnek, eredendően gonosz támadást mindennel szemben, ami kedves a filiszternek. Egyik ilyen akciójuk egy brutális „nemi erőszak” volt, egy Clovis nevű kisvárosban, Fresno mellett. Mikor a sztori megjelent az újságokban, mérföldekre a tetthelytől is kiakadtak az emberek.

Egy ötgyermekes, harminchat éves özvegy állította, hogy kiráncigálták egy bárból, ahol a barátnőjével nyugodtan sörözgettek, és valami elhagyatott kunyhóba vitték a bár mögött, ahol tizenöt vagy húsz Hell’s Angels két és fél órán át folyamatosan erőszakolta, és a végén még százötven dollárját is elrabolták. Az eset ebben a formában jelent meg a San Franciscó-i lapokban, és még napokig futtatták, azzal a toldalékkal, hogy az asszony állítása szerint telefonokat kapott, az életét fenyegették, ha az elkövetők ellen vallomást tesz.

Négy nappal a bűnelkövetés után jött a fordulat, letartóztatták az áldozatot „nemi perverzió” vádjával. „Megtudtuk az igaz történetet – mondta Clovis rendőrfőnöke – azt követően, hogy az asszonyt tanúkkal szembesítettük. Nyomozásunk azt bizonyítja, hogy nem történt nemi erőszak. Legalább három Pokol Angyalával szeméremsertő módon viselkedett a söntésben, mikor is a tulaj kiparancsolta őket. A hölgy bátorította az Angyalok közeledését, majd egy elhagyott házhoz vezette őket a kocsmá mögött. Nem rabolták ki, mert a társaságában lévő másik asszony szerint öt dollárral indult el otthonról kora este, és lej-molt a vendéglátóhelyen.”

Ez az incidens nem jelent meg a főállamügyész jelentésében, de van annyira releváns, mint az összes többi eset, amit ott leírtak, és egyike a klasszikus Hell’s Angels-történeteknek. A cselekményvezetést az O’Henry-trükk teszi igazán stílusossá. Valakinek közvélemény-kutatást kellett volna végeznie Fresnoban az első verzió megjelenése után, meg akkor is, mikor 180 fokban fordult meg a hernyó. Akárcsak a montereyi ügy esetében, Clovisban is jobban járt volna a vádhatóság, ha a tanúik *végig* kussban maradnak.

A clovisi történetben nem az a szórakoztató, ami történt, hanem az őrzítő különbség a vád és a valóság között. A *kajakbaszás-mánia* ütötte fel megint fejét, a régi humbug, az egyik kulcs a Hell’s Angels-jelenség megértéséhez.

Senki sem tárgyilagos a nemi erőszakot illetően. Horror, csiklandás és misztérium egyszerre. A nők rettegnek a megerőszakolástól, de minden méhben van egy lázadó idegvégződés, mely a kíváncsiságtól megremeg, ha szóba kerül a lehetőség. Ami még elborzasztóbb és veszélyesebb, az a megalázottság és titkos élvezet gondolata. A férfiak reszketve beszélnek az erőszaktevőkről, az áldozatokról meg úgy, mintha valami tragikus jelet viselnének. Szimpatizálnak, de gyanakvón. Megerőszakolt asszonyok váltak már el a férjüktől, mert hitvesük nem tudta elviselni azt az undorító sejtést, látványt, lehetőséget, hogy talán *nem is erőszak volt*. Ez a nemi erőszak lényege, a kimondhatatlan misztérium. Mindenki hallotta már a viccet az ügyvédről, aki lúdtollat meg tintatartót használt arra, hogy felmentsék védencét az erőszaktevel vádja alól. Azt mondta az esküdtszéknek, nem volt erőszak, és azzal bizonyította, hogy a tanúnak be kellett dugni a tollat a tintatartóba, amit olyan ügyesen manipulált, hogy nem sikerült, és végül feladta.

Ez persze egy joviális vicc vagy parokiális bölcsesség, olyan valakié, akinek még nem feszítették úgy hátra a karját, hogy merőlegesen álljon a lapockái között. Minden

ügyvéd, aki azt állítja, hogy nincs nemi erőszak, az megérdemli, hogy három nagydarab perverz állat játszadozzon vele délben a főtéren, nézze az összes kuncsaftja meg az aluljáró szájtáti közönsége.

Kaliforniában átlag 3000 nemi erőszakot követnek el évente. Pusztító statisztika lenne ez, ha nem volna teljesen értelmetlen. 1963-ban, átlagos évben 3058 nemi erőszakot jelentettek. Azonban csak 231 eset került bíróság elé, és mindössze 157 erőszaktevőt ítélték el valójában. Nem állapítható meg igazándiból mennyi nemi erőszak esik egy évben. A legtöbbet nem jelentik, vagy később visszavonja az áldozat, aki fél a nyilvánosságtól, és a tárgyalás megaláztatásától. Az áldozatok féltik a jó hírüket, nem emelnek vádat, csak kevés ügyész tudja rávenni őket a vallomásra. Az erőszaktevő, aki elit vagy középosztálybeli hölgyeket kultivál, meglehetősen biztonságos terepen mozog. De saját kezébe veszi sorsát, ha olyan asszonyokkal kezd, akiknek az erőszak stigmája mit sem jelent. Ha adott egy olyan áldozat, aki nyilvános tárgyaláson eskü alatt vall, akkor jó svádájú ügyész olyan megjelenítő erővel tudja rekonstruálni az eseményt, hogy még a legnyüzögébb vádlott is a legvéresebbszajú hunnak tűnik az esküdtszék szemében. Az a kevés eset, amennyi nemi erőszak a bíróság elé kerül, azt is jelenti az államhatalomnak, hogy ezekben viszont biztos lehet. Mindennek ellenére, csak tízből hét nemi erőszak-tárgyalás fejeződik be ítélettel, míg más főbenjáró bűneseteknél ez az arány tízből nyolc.

A nemi erőszak-mánia olyan komplex jelenséggé vált, hogy történetesen elnöki rendelettel kellene szabályozni. Kékszalagbizottságnak kellene vizsgálnia, együtt a törvénytelen politikai szívességekkel és a csukamájolaj-szindrómával. Ezenközben a Hell's Angelst monoton rendszerességgel folyamatosan le fogják tartóztatni erőszaktevéért. Különleges ismertetőjelükévé vált – különösen a csoportos erőszak, mint a legfájdalmasabb és legle-alacsonyítób szexuális bűncselekmény. Jóllehet a tagság zömét már letartóztatták egyszer-kétszer, az elmúlt tizenöt évben mindössze fél tucatot ítélték el. A motorosok azt mondják, nem követték el az erőszakot, ám a rendőrség azt állítja, hogy folyamatosan csinálják. Nehéz ítéletet elérni, mondják a zsaruk, mert a nők többsége elutasítja a tanúságtételt, és az a kevés, aki hajlandó volna, a végén meggondolja magát azután, hogy az Angyalok vagy némely mamák azzal fenyegetik őket, hogy elvágják a torkukat, vagy „odadobják” őket az egész klubnak.

1966 júliusában négy Angyalt tárgyaltak Sonoma megyében, hogy egy Angyal-bulin erőszakosan közösköltek volna egy San Franciscó-i modellel. Tizenkilenc Angyalt vádoltak, de végül, a megyei ügyész javaslatára, négyen álltak bíróság elé – Terry, Tiny, Szőrös Marvin és Magoo II –, és nem volt benne kétség afelől, hogy négy ítéletet is hoznak majd. Két héttel később, miután az Angyalok három ügyvédje alaposan megvizsgálta az áldozatot, a tizenegy nőből és egy férfiből álló esküdtszék a felmentésre szavazott. Kevesebb mint két órára volt szükségük, hogy egyhangú döntést hozzanak.

Van persze valamennyi igazság a megfélemlítési vádokban, de még csak közelítően sem elégséges ez, hogy megmagyarázza azt, miért vádolják olyan gyakran az Angyalokat, és miért olyan ritkán ítélik el őket. Az igazság leginkább az erőszak fogalmának bizonytalan definiálásában rejlik. Ha egy nőt elrácigálnak az utcáról, és szexuális kapcsolat létrehozására kényszerítik szabad akarata ellenére: az nyilvánvalóan erőszak. Erre azt mondják az Angyalok, ilyen soha nem történt.

„Minek erőszakolni ötven év börtönért? Figyelj má', baszaj, a kajakkúrás amúgy sem móka igazán, marha igazi, tényleg, és figyuzzide, megvan nekünk az *action*, bazmeg, amennyit csak akarunk, elég ha ott vagyunk. Figyelj, hát volt már, hogy a stoplámpánál ajánlkozott fel egy csajos, volt olyan, aki a bárpuznál kinyitotta a sliccemet, anélkül hogy akár annyit mondott volna: hello. És semmi sem véletlen,

bemegyek a spíbe, körbekérdezek, és percek alatt megtudom, kinek viszket a pecke.”

„Ja, tutkóra megszerezzük, amit megkaphatunk – mondta egy másik. – De még soha nem hallottam egy csajt se kajakról picsogni, míg vége nem lett a cuccnak és nem kezdett el agyalni. Nézzünk szembe a tényekkel, sok nő nem tud csak egy csávóval élvezni, nincs meg az örömük. Akkor van a balhé, ha a csaj meg akar állítani, mielőtt még mi akarnánk, vagy mikor tizenöt miffúnkkkal szórakozik egy kisteherautó hátuljában, és közben valaki meg-csap néhány dollárt a bugyellárisából – na, akkor felhúzza a szemöldökét, és az összes dühét ránk önti. Vagy esetleg begerjedünk, ő meg ott áll meztelenül egy halom Hell’s Angels között, na, akkor hirtelen már meg is van erőszakolva, nemde. Mit mondhatunk? Automatizmus. Azt tehetjük, hogy szerzünk egy ügyvédet, aki a füléhez hajol, és elmondja, mi minden is hangzik majd el a bíróságon, és akkor úgy dönt, hogy ejti a vádat. A legtöbb ún. erőszakdolgozó soha nem jut el a bíróságig.”

Még a rendőrségi jegyzőkönyvekben is vannak sztorik olyan csajokról, akik két vagy három Angyallal csinálták, aztán abba akarták hagyni. Mit kezd az esküdszék egy olyan vallomással, hogy az első hempergés még szerelemből esett, a második meg a harmadik buliból, és az összes többi meg erőszak volt? Egy feltételezett áldozat Oaklandben bejött egy bárba egy Angyallal, akivel még előző éjjel találkozott, és azt a javaslatot tette, hogy a hátsó szoba biliárdasztalán csinálják. Egy másik bekukkantott, látta, mi történik, és természetyszerűleg megállt pár másodpercre. A csaj tiltakozott, de mikor hű szerelmese megfenyegette, hogy pofán vágja, akkor megvilágosodása lőn. A harmadik menet után rájött, mibe is keveredett, és hiszterizálni kezdett, ezért aztán a csapos a törvényhez fordult.

Egy másik csaj motorbiciklivel jött föl Los Angelesből, és ragaszkodott hozzá, hogy beléphessen a klubba. Azt mondták az Angyalok, OK, de előbb villantani kell valami vagány dolgot. „Ember, azt a bolond kurvát! – mondta az egyik. – Másnap eljött egy bulira egy bernátheagyival, hát bazmeg, amit azzal csinált! Behaltam ember, kis híján szétduzzant az agyam.” Vágyakozón mosolygott. „Ezután elment mindenkivel. Hú, milyen picca volt! Majd kibújt a bőrből, mikor megtudta, hogy nem vesszük fel a klubba. Mindennek leszarozott minket, aztán a telefonfülkéhez ment, és hívta a zsarukat. Mindannyiunkat feljelentett erőszakért, de aztán semmi nem történt, mert másnap megugrott a nyúl. Azóta se látta senki.”

Akármikor, ha az „erőszak” felmerül, Csavargó Terry elmesél egy sztorit a „lekorhadt luvnyáról, aki az El Adobe-ba gurult egy éjjelen taxival – kurva jó kis tyúk volt. Kifizette a személyszállító kisiparost, állt ott egy percig, nézett ránk... és akkor, ember, úgy vonult keresztül a parkolón, mintha az övé lett volna az egész, azt megkérdezte, hogy mi a faszt bámulunk rajta. És nevetni kezdett. »Na jó«, de rikácsolt bazmeg! »Oké, szopok, baszok, és kurva sok anyaggal dolgozom, úgyhogy kezdhetjük!« *Wow!* Nem hittük el, ember! De isten az atyám, nem hazudott. A régi kamion hátuljába raktuk, ami még megvolt akkor, és vakuljak meg bazmeg, ha nem rikácsolt még faszért azután is, hogy bezárt a bár. Ki kellett, hogy vigyünk a pusztába.”

Az Angyalok teli vannak olyan történetekkel, amik arról szólnak, mennyire karmolják őket a csajok. Persze felfényezik a sztorikat meg a spinkókat, de azért nagyon kevés olyan történet van, amit az ujjúkból szopnak. Sok tucat hosszú éjszakát töltöttem a törvényenkívüliekkel, de kevés olyanra emlékszem, hogy legalább egy picca ne ugrott volna neki a tömegnek, vagy hagyta volna el az agyát. Többnyire ezek mamák voltak, benzintyúkok, de azért időről időre, ahogy az Angyalok hívták, „fúrca luvnyák” vagy „új pinák” is beköszöntek. A legtöbbjük úgy érezte, hogy az egyik Angyallal van, és néha így is működött. Az új pina táncolt kicsit, ivott pár sört, aztán elhúzott az éjszakába az ő hercegével. Más csajokat meg kivittek a kamionba, aztán órákig nem láttuk őket. A kevés ritka kivétellel a csoportos akció a teherautó platóján

vagy valami hátsó ülésen nem baszott egy öltést sem. A harmincvalahány törvényenkívüli közül, akik megjelentek az El Adobe-ban egy hétvégi éjjel, kevesebb mint a fele vette a fáradságot, hogy átmásszon a parkolón az elérhető muffért. Egy lány órákig hempereggetett, de csak azért, mert vagy tízen megcsinálták többször is. Bármely hun, ha ott volt a rendes csaja, gálánsán kihagyta a cuccot. Feleségek és állandó csajok az ilyesmiben nem játszottak. Aktívan nem elleneztek a mamák jelenlétét, de kemény társadalmi korlátot láttak maguk meg ő közöttük. Az egyik oaklandi régi csaj, egy Jean nevű csinoska, sötét hajú csaj, azt gondolja, hogy a mamák elég szomorú némberek, született vesztesek. „Sajnálom az olyan csajokat, mint Beverly mama – mondta. – Azt hiszik, most elvitték őket, és bármit megcsinálnak, csak hogy olyan csávók között lehessenek, mint az Angyalok. Ha valamelyik csaj azzal jön, hogy megerősöskolták, az leginkább azért van, mert kifejezetten ezt kérte.”

Ez azért kicsit erős. A lányok, akikben a Hell's Angels bármiféle testi vágyat is indukál, s közöttük néhány tényleg lepukkant kurva is van, akkor sem arra várnak, hogy tömegesen kajakra basszák őket. Ez azért elég ronda élmény, hiszen az Angyalok ezt kimondatlanul egyfajta büntetésnek tekintik. Az olyan csaj, aki az egyik Angyal után visít, és az átpasszolja valaki rosszabbnak, az számíthat arra, hogy bedobják a közösbe, és húzhatja az „Angyal-vonatot”. Az egyik fiú felcsípi, aztán elviszi egy olyan házba, ahol a többiek ülnek körben, és sok dolguk éppen nincsen. Kimondott ceremónia, mint a boszorkánypurgálás: levetköztetik a picsát, legyűrrik a padlatra, és az mászik rá, aki az első a szenioritási sorrendben. A büntetést olyan térben végzik, ahol mindenki láthatja, a mamák és a barátnők is, habár a legtöbb Angyal-asszony igyekszik elkerülni az ilyen show-kat. És nem is minden törvényenkívüli megy ezekre. A purgálás általában az átbaszott Angyallal kezdődik, s még maroknyi másik, aki bírja a fegyelmezésnek ezt a formáját. Minden páholynak megvan a maga pár gruppszexszenvedélyese; általában a leggonoszabb faszok az összes közül... nem a legkeményebbek, azok, akik előre nem láthatóan ellenségesek, éjjelnappal és az összes lehetséges szituációban.

Egy bulin, hónapokkal azután, hogy először találkoztam az Angyalokkal, és már tudomásul vették a jelenléteket, megérkeztem egy olyan helyzetbe, ami még mindig bennragadt az agyamban, ami egy barátságos szexorgia és a tömeges kajakba-szás keveréke volt. Nem Angyal-buli volt, de meghívták őket, és húsznál többen jöttek, és kétnapos örjögés lett. Szinte rögtön egy csomó hun felfigyelt egy csajra, egy másik vendég volt feleségére, aki ráállt, hogy lemegy állatba két fasszal egy melléképületben. Boldogan tette, amit tett az általa celebrált trió, de aztán gyorsan híre ment az „új mamának”, és hamarosan drukkerek nagyobbacska csoportja vette körül őket... piáltak, röhögtek, és gyors körökre be is csatlakoztak, ha felszabadult némi hely.

Őrzök egy gyűrt sárga jegyzetecskét erről a mámoros estéről, amit én írtam; nem az egész írott anyag fejthető meg, de ami igen, az így szól: „Huszonötforma csinos csaj fekszik a fapadlón, ketten meg hárman rajta végig, egyik a lábai között térdel, egy másik a fején ül, a harmadik a lábát buzerálja... fogak és nyelvek és pinaszőr, homályos fények, fakunyhó, nyál és geci folyik a csípőjén és a hasán, vörös és fehér ruhát nyúztak szét a mellén... emberek állnak környül és üvöltenek, nincs rajtuk gatyá, öklüket rázzák, második vagy harmadik kör... a lány remeg és hörög, nem küzd, rázkódik, részegnek tetszik, inkoherens, nem tud semmit, alászáll...”

Mindez nem volt különleges a szexjelenetek átlagát tekintve. Akkori benyomásom szerint ez a bosszú pillanata volt. A szobában az atmoszféra kemény és vibráló volt, majdnem hisztérikus. A legtöbben egyszer mentek rá, aztán vagy bámult, vagy visszakecmergett a bulira. De egy olyan nyolc-tíz emberből álló *hardcore* több órára adott neki elfoglaltságot. Összesen, így vagy úgy, nem kevesebb mint ötven ízben penetrálták, talán többször is. Egy ponton, mikor már belassult az *action*, néhány

Angyal kiment, hogy előkerítse a csaj exférjét, aki akkor már talajrészeg volt. Bevitték a kunyhóba, és erősködtek, hogy játsza meg a maga menetét. Régi emberének a látványa elég volt, hogy kirángassa a csajt a homokból. Előredőlt, a karjai közé temette arcát, és megkérte a férfit, hogy csókolja meg. Megtette, és elernyedve megcsinálta a sajátját, míg a többiek ujjongtak.

Mindezek után a csaj pihegett kicsit, aztán, mintha be volna löve, bebócgott a buliba, és még több férfival táncolt. Később visszavitték egy újabb menetre. Mikor végre újra előkerült, láttam, ahogy a volt férjével próbál táncolni, de csak annyi sikerült, hogy lógott a nyakán, és előre-hátra dülöngélt. Mintha nem is hallotta volna a zenét, erős ritmusú rock'n'rollt.

Mit csinál egy esküdtszék egy ilyen helyzettel – feltételezve, hogy minden tényt ismernek? Ha megerőszakolták a lányt, akkor miért nem tiltakozott és hívott segítséget? Az Angyalok jelentős túlerőben voltak, és nem az a fajta buli volt, hogy egy lehetséges mama okán feloszoljanak. Sok akció volt a levegőben, ha valaki ellenezte volna a tömegkefélést, akkor inkább lefűjják az egészszet. Ám senkit sem zavart a dolog, később pár nem-Angyal is becsatlakozott. A csajnak számos lehetősége volt, hogy elmenjen, és hívja a rendőrséget. Az olyan csajok, akik Hell's Angels-partikra járnak, nem védelemként gondolnak a rendőrségre.

De a szex csak az egyike a nemi erőszak tágabb definíciójának. A Webster's szerint mai értelme (1) „erővel való ráhatással, nővel vagy leánnyal elkövetett, szexuális interkurzus”, (2) „elragadás és elhurcolás erőszakos úton”, (3) „lerombolni, leradírozni, háborús értelemben”. A Hell's Angels tehát, több definíció szerint, melyek közé tartozik a sajátja is, aktív kajakbasszerek gyülekezete... és ebben a lefelé konyuló huszadik századunkban nem különböznek annyira, tőlünk, másoktól, mint az az első blikkre látszik.

Csak ők nyilvánvalóbbak.

18

Most Bonnie és Clyde
a Barrow-banda.
Tudom, olvastad
hogy rabolnak, lopnak.
És azok, akik ellenük visonganak,
azok hogy kapnak haldoklást, halált.
Sok az igazságtalanság
viselt dolgaikkal,
nem olyan kegyetlenek egyáltalán;
gyűlölik a törvényt,
galambdúcot, kukkoiókat és
patkányokat.
Hidegvérű gyilkosoknak
tartják őket,
aszondják, szívtelenek
és gonoszok.
Ám büszkén mondom,
ismertem Clyde-ot
egyenes, becsületes
és tiszta volt.

– Bonnie Parker,
akinek kilenc rovátká volt
a pisztolya agyán,
mikor a texasi rendőrség
végre elkapta

Éjjel-nappal –
Aki bukik; horzsolódik
megég
De!!!
Azon a napon, hogy meghorzsoltatik
és megég -
De!!!
Talpra állt, motoron újra -
Erősen -
Nem fogja féket
De KÉRLEK ne értsd félre
Mert, ha BUKSZ
a te segged ég meg!

– egy Angyal-buli falán talált felirat

Senkit sem erőszakoltak meg Willow Cove-ban. A „furcsa picsák” hiánya a legtöbb törvényenkívülit részeg kétségbeesésbe hajszolta. Mikor arra jutottam, hogy alszom egy cseppet, már nem volt józan élőlény a táborban. A tűz körül támolgó ötven hun legalább fele összes kapcsolatát elveszítette a valósággal. Álltak mint zombie-k, bután bámultak a tűzbe. Mások kotlottak kicsit, majd hirtelen hülyeségeket kezdtek üvöltözni, ami visszhangot vert a tó másik partján is, mintha számtalan vöcsök sikolya volna. Valaki viccből „bombát” basz a tűzbe, szikrák és hamu repked minden irányban.

Mielőtt még ledőltem volna, megbizonyosodtam, hogy annyira felhúztam-e a kocsiablakot, hogy senki nem jut be. Az Angyalok különösen kegyetlenek az olyanokkal, akik hamar kidőlnek bulikon, e kegyetlenkedés az egyik legbüszkébben vállalt tradíciójuk a bulikon. Többször is, ha valakit kerestem, azt mondták, „karambolra bűvik”. Eleinte azt gondoltam, ennek a terminusnak a túladagolt tudatmódosítókhoz van köze – a beállt áldozatot kihurcolják az erdőből, hogy mások zavarása nélkül kimotorozza a delíriumát. A karambolozás nem jelent rosszabbat, mint

kiakadást; piától vagy egyszerű fáradtságtól. Mikor ez történik – ha a szerencsétlennek nem sikerül biztonságos rejtekhelyet találnia – a többiek azonnal elkezdik kínozni. A karambol leggyakoribb büntetése az „aranyzuhany”; akik még lábon maradtak, körbeállják az alvót, és fejtől lábíg lehugyozzák. Más büntetések szofisztikáltabbak. Mouldy Marvint széles körben csodálják a karambolosokon végzett munkájáért. Egyszer Csavargó Terryt bedrótozta, megöntözte sörrel a Levi'sét, és csatlakoztatta az elektromos hálózathoz. Jimmy Oaklandból, az egyik legnyugisabb Angyal, emleget egy esetet Sacramentóban, mikor a karambol után felgyújtották. „A gecik feketére festették a szemüvegem, ajakrúzzsal írtak rám mindenféle disznóságot, és felgyújtottak” – mondja vigyorogva. – Magoo egyszer arra ébredt egy bulin, hogy kezét-lábát megbilincsték, és kétégő doboz gyufa volt a hasán. „Rimámkodtam, hogy ugyan hugyozzon má' le valaki – mondja. – Ember, égtem!”

Ahogy a hajnal közelített, húsznál kevesebb mozgó test volt a táborban. Az egyik Jokert, akivel beszéltem korábban, elbűvölte az a szó, hogy „szállítmányozás”. Akkor bolondította meg a fülét, mikor korábban azt találtam mondani, hogy rossz táborhelyre „szállítmányoztak” minket. Vigyorogva ismételte a szót, hogy aztán elvonuljon, hogy játsszon még vele egy kicsit. Órákkal később hallottam, hogy egy másik Jokert basztatott: „Hé, ember, menjünk má' a városba, azt szállítmányozzunk valakit.” Reggel négyig tumorként hatalmasodott el tudatán ez a betegség, mászkált a tűz körül, megragadta az emberek hajtó- kaját, és a pofájukba üvöltött: „Mit tennél, ha azt mondanám, szállítmányozni foglak?” Vagy „Figyu, ember, kölcsön tucc adni egy szállítmányt holnapig? Több sebből fájok.” Aztán artikulátlanul röhögött, és az egykori sörgúla maradványai felé botladozott, mely ekkorra már leginkább üres dobozokból állt. Olykor az egyik törvényenkívüli, aki képtelen volt teli dobozt találni, elkezdte szétrugdálni minden irányba az üreseket, míg nem jött valaki, hogy segítő kezet nyújtson felé. Es a hangfüggöny túloldaláról, mint mindig, a motorok túrátatása hallik. Pár Angyal üldögél kicsit a motoron, hagyják alapjáraton, aztán meg ölik a motort, kihúzzák üveghangig, később visszabotorkálnak szocializálni. Úgy tűnik, ez erőt ad nekik mint egy akkumulátortöltő. Az utolsó hang, amit azon az éjszakán hallottam, az egyik disznó barátságosan röhögő motorhangja volt, közvetlenül az autó mellett.

Reggel is erre a zajra ébredtem, de ekkor már fülsüketítő volt. Feltehetően valami ellenség lopakodott be éjszaka a táborba, és meghúzta az összes karburátor-beállítást, miáltal mindegyiket újra be kellett szerezni. Jelentős tömeg állta körül a még mindig füstölgő tábortüzet, és a tömeg közepén Bargert láttam, egy csepp, kopasz emberkéhez beszélt, aki látható vitustánc-problémával küzdött. A *Los Angeles Times* riportere volt, nagyon ki volt akadva, noha több zsarú is volt a táborban. Izzadt és reszketett, mint aki betört egy kannibálerődbe, hogy feleségül kérje e főnök lányát. Jerry Cohen néven mutatkozott be. Épp csak elkezdte mondani, mit is akar, mikor Tiny Bargerhoz sietett, és nagy nyálas csókot nyomott a szájára. Garantált polgárpukkasztás, az Angyalok általában örömtelin figyelik a reakciót. „Nem bírják – mondja Tiny. – Minden alkalommal szétduzzantja az agyukat – különösen a nyelves részénél.” Egy fotográfus megjelenése azonnal csókolódzási örületbe kergeti az Angyalokat, de soha nem láttam még ilyet, ha mikor magukban voltak, és senkit nem kellett sokkírozni. A *showbiz* elemen kívül is van benne valami, és komoly pillanataikban azt mondják: „Jó módja annak, hogy a világ tudomására hozzuk, fivérek vagyunk.”

Szerintem idegesítő módja ez az üdvözlésnek. Egy éjjel, már hónapok óta ismertem az Angyalokat, lementem a Hyde Inn nevű becsületsüllyesztőbe, San Franciscóban, és egy kisebb csoporthoz csatlakoztam. Míg a zsebemben kotorásztam a sörrevaló után, majd leverte a lábamról egy repülő test, mely körém csavarta magát, még mielőtt

rájöttem volna, ki is az illető. Minden elsötétült, azt gondoltam, most végre ellenem fordultak, és mindennek vége: akkor éreztem a szőrös csókot, és hallottam a röhögést. Ronnie, az oaklandi szervezőtitkár, látható sértődöttséggel, hogy nem kaptam el a levegőben, mert arra azért számított, és az is bántotta, hogy nem viszonztam szívből csókját. Komoly társasági hiba volt, újabb bizonyíték a törvényenkívülieknek, hogy csak félig vagyok kóser. Lassú tanoncnak tartottak, határesetnek, a valódi potenciál elemeivel csupán. Először azzal kerültem a hülyeségbe, hogy csak egy nyálas motort vettem, ez olyan hiba, amit csak részben egyenlít ki az, hogy gyorshajtásos balesetben összetörtem, és kinyílt az agyam. A karambol minimális státushoz juttatott, ami egészen addig tartott, míg el nem basztam a csókjelenetet. Ezután egyfajta nemes távolságtartással kezeltek, mintha valakinek a gyógyíthatatlan betegségben szenvedő kisöccse lennék – „Csinálja a szegény pára a maga módján; isten a tanúnk, ez a legkevesebb, amit megtehetünk érte.”

Ugyanígy kezelték a *Los Angeles Times* emberét is, de ő soha nem tudta elúzni magától az érzést, hogy valaki mindjárt mögé-kúszik, és meglékeli az agyát egy tégiumi-szeleppel. Igen mulatságos jelenet volt. Reméltem Cohen valami ilyen hangsort ad ki magából, hogy „Barger elnök úr, nemde?”. De ehhez túl ideges volt. Beszélt a zsarukkal, tele volt az agya az atrocitások történeteivel; talán már fogalmazta azt a cikket, amit valaki más ír meg az ő kárára: „...a riporter küzdött, de ellenállása felmorzsolódott. A drogok hatása alatt álló motorosok gyorsan felnégyeltek, bográcsba dobták. Orgiasztikus kiáltozásuk hangja szállt a víz fölé... felesége, gyermekei siratják...”

A visszatérítő igazság az, hogy Cohen úgy távozott Bass Lake-ről, hogy az egyik leghosszabb, legszókimondóbb interjú csinálta Bargerrel a sajtótörténetben. Az Angyalok ura ritka hangulatban ébredt azon a reggel. A nap melegen sütött, emberei biztonságban, és bármit is csinált az éjszaka, az láthatólag jólesett neki. Cohen közelítése minden volt, csak ellenséges nem. A legtöbb riporter vagy atyáskodik az Angyalokkal, vagy olyan hegyes, véleménnyel terhelt kérdéseket tesz fel, melyekre csak a Lynch-jelentés megfogalmazásai lehetnek válaszok. Egy éjjel Oaklandben figyeltem az East Bay újságjainak egy emberét, aki mindkét hibát egyszerre követte el. Bejött az El Adobe-ba, és rögtön marijuanát akart venni. Aztán, mielőtt el tudták volna dönteni, hogy az illető nyálas méregzacskó vagy szövetségi kábítószerügynök, kivett a zsebéből egy kis anyagot és körbekínálta.

Ez megintcsak nem működött, bár lehet, megtörte volna a jeget, ha magának csavar egy *jointot*. Vett egy kör sört, és folyamatosan jófejkedett szlengileg. Az Angyalok túrtak, míg túrhettek, de néhány sör után elkezdett Hitlerről meg a horda kajakbaszásairól, meg a szodómiáról kérdezősködni. Végül Sonny azt mondta, van harminc másodperce, hogy elhagyja a helységet, és ha még egyszer előkerül, láncokkal fognak dolgozni a fején.

Egy másik újságíró azért zavartak el, mert túlzottan szimpatizált. „Van valami nyamvadt ebben a csávóban – mondta Barger nekem. – Vagy zsaru vagy bolond – és egyik sem olyan, hogy használhasson minket valamire, amiről mi nem tudjuk micsoda.” Ami később igaznak bizonyult. Az Angyalok viszonya vele kényelmetlenül kritikusba csapott, mikor utoljára beszéltem vele, azt mondta tényleg vadásznak rá. Annyira aggódott, hogy vett egy .357-es Magnumot. „Kurvára igazad van, félek!” – mondta. – Ha a közelemben jönnek, lelövöm őket.” Láthatóan ez kielégítette az Angyalokat. „A hülye faszszopó a félelmet kereste – mondta az egyik. – Ez lehet, hogy kiegyengette egy kicsit.”

Cohen nem követte el ezeket a hibákat. Nagyon általános, rövid kérdéseket tett föl, aztán állt, izzadt, remegett, a magnója meg itta a válaszokat. Szinte a fanfaroikat hallottam már, mikor Barger azt vezényelte „Mi Angyalok a saját világunkban élünk,

csak hagyjanak minket magunkra, hogy individualisták legyünk.”

Íme néhány gyöngyszem, amit Cohen azon a reggelen gyűjtött, majd mindegyiket Bargertől:

Valójában konformisták vagyunk. Hogy Angyal legyél, tartanod kell magad a társaság törvényeihez, és az Angyalok törvényei a legkeményebbek. Számunkra első a motor. Olyan dolgokat tudunk a motorral, amit senki más. Mások is megpróbálják, de nem tudják... Az Angyal le tud gyilkolni egy disznót, és két órán belül újraéleszti. Ki más tudja ezt?... Ezek a cuccok [a náci jelképek és a rohamsisak], ez csak arra van, hogy sokkoljuk az embereket, hogy a tudomásukra hozzuk: individualisták vagyunk, hogy tudják, mi vagyunk az Angyalok... Nem volna balhé, ha hagynának magunkban lenni. Csak akkor van balhé, ha jönnek utánunk. Néhány Angyal bemegegy egy bárba, és pár részeg paraszt verekedni kezd, ezt is ránk kenik. Ketten a mieink közül leverik őket. Bármely két Angyal lever öt másikat... Akarnod kell, hogy Angyal legyél. Nem veszünk fel mindenkit. Megfigyeljük a jelentkezőket. Tudnunk kell, hogy tartják magukat a törvényeinkhez...

Barger közel egy órát beszélt, és teljesen tudatában volt, hogy magnóra veszik, amit mond, és fényképezik is. Ebben az értelemben ez egy korszak vége volt, nem sokkal ezután rájött, hogy az ész, amit oszt, és a pózok a kamerának pénzt érnek, és mire a cikk megjelent, pénzezős hangulata megnyalta az ég alját.

A Bass Lake-i pihegés hátralévő része relatíve békés volt. Sok Angyal a vasárnap délutánt a sörcsarnokban töltötte, és a nagy mennyiségű turistának produkálta magát. Sörrel locsolták egymást, mocskos szavakat váltottak a polgárokkal, és jól érezték magukat, hogy mindenkit felhúztak. Egy öregember sört vett nekik, középkorú asszony inzultatív kérdésekkel provokált, és a pénztárgép vidáman csilingelt.

A táborban volt néhány feszült pillanat, mikor Willow Cove-i békés szigetet három nagy hidroplán támadta meg, teli muszklis hullámlovastípusokkal meg a hozzájuk tartozó bikinis csajokkal. Nem feltétlenül jöttek bunyózni, de „erősen érkeztek”, ahogy az egyik Angyal fogalmazott, és egy darabig úgy nézett ki, tragédia van készülóban. A rendőrség nem készült fel a vízi támadás esélyére, és mikor a hidroplánok megérkeztek, nem volt zsarú a táborban. Az emberek a csónakokban mind húszas éveikben jártak, ki voltak gyúrva mint a görög istenek, és le is voltak barnulva, rövid, belőtt sérójuk volt, és még a vízben is befeszítettek. Körülbelül húsz példány volt a hímekből, és öt vagy hat pipi, akik úgy néztek ki, mint akik most menekültek ide a francia Riviéráról. A gumicsónakokat a parti fákhoz kötötték, nem messze a törvényenkívüliek táborától, és lustán játszani kezdtek – bűvárkodtak, lökdöstek körbe a csajokat, söröket passzolgattak ide-oda, és tökéletesen leszarták a hunokat.

Harminc méterre, a földnyelv másik oldalán az Angyalok piáigattak a maguk mocskos módján. Nem voltak leburnulva, nem volt bikinijük vagy vízálló órájuk. A törvényenkívüliek a sziklás parton álltak bokszeralsóban, vizes Levi'sben és összecsomósodott szakállal, ami még fehérebbnek és egészségtelenebbnek mutatta a bőrük. Többen ruhában hancúroztak a vízben. A csajok egy része bugyit és cicifixet viselt, mások annyira gyúrték fel a macskanadrágot, amennyire csak tudták, megint mások férfi-T-shirtben fürdöztek. Az egész úgy nézett ki, mint a Sose Izzadj rézbánya éves piknikje a kriptaszökevény-váltásnak Butte-ban, Montanában.

Az Angyalok nem úsztak sokat. Nem passzol a stílusukhoz, másrészt csak egy páran tudják, hogy is kell azt. „A kurva anyját, úgy süllyedek el a vízben, mint a nyeletlen balta – mondta az egyik. – Talán meg tudnék tanulni rendesen úszni, de mi a fasznak? Akkor sem csinálnám többször, mint egyszer egy évben.”

Végül, valami kakaskodó jópofiság után, néhány hullámlovas izombébi a földnyelv másik oldalára úszott, hogy válaszoljon néhány kérdésre, amit az Angyalok üvöltöttek feléjük a csónakkal kapcsolatban. A csónakmotorokról akartak megtudni egyet s mást,

mert olyan nagynak látszottak, hogy a hunok nem értették, miért nem süllyeszti el azt a kis testet. Az egyik 400 lovas Oldsmobile V-8-as volt injektorral. Ez volt a két csoport közös nyelve, és bevált. Fél óra laza beszélgetés és néhány közösen elfogyasztott sör után, az egyik csónakos fiú felajánlotta, hogy elviszi az Angyalokat egy körre. Izgatott nevetgéssel jöttek vissza. „Ember, ez a dolog olyan kört írt le körbe a tavon, hogy el se hiszem. Kibaszott jó cucc.”

A másik incidens vasárnap este tíz körül történt, épp mielőtt bezárt a sörcsarnok. Azok az Angyalok, akik egész nap ott voltak, be voltak baszva, mint a sakál, és mikor tudomásukra hozták, hogy hamarost indulni kell, protestáltak. Bármikor távoznak csoportosan, részegen vagy józanon, olyan bődületes robajjal távoznak, mintha vadászgépek hagynák el a kifutópályát. Egyszerre, egy rapid gyorsítással és mindent elborító zajjal. Az alapelképzelés az, hogy egyéni indulásokkal nem rohanhatnak egymásnak, de az Angyalok ezt a gyakorlatot valódi drámává fejlesztették. A távozás módja nem számít, de a stílus és a ritmus fontos. Vigyázattal kezelik a karburátorait, úgyhogy a motorok az első indításra felbőgnek. Az a hun, akinek a disznója nem úgy rugaszkodik el, mint a mennydörgés, a létezés vesztesének tekintheti magát. Ugyanaz a hatása, mintha a háborúban beszarik a fegyver, vagy a színész elszúrja a legfontosabb sorokat: „Lenni vagy nem lenni... mondta a holló: sohamár.”

Na, körülbelül így volt a sörcsarnoknál is. Jelentős tömeg gyülekezett, hogy megtekintse a finálét. Egzaltált fotós rohanguál föl-le, minden másodpercben villogtatta a vakuját. Ám az Angyalok túl részegek voltak, hogy törődjenek vele. Páran lefúllasztották a karburátorjaikat, aztán dühödten újrátak, és folyamatosan az indítókaron ugráltak. Mások javítottak vagy belehajtottak a tömegbe, és vadul üvöltöztek. Soknál volt hatos-pakkos, ami még nehezebbé tette, hogy urai legyenek a gépeknek. Azok, akiknek elsőre sikerült elindulni, próbálták helyreütni a csorbát azzal, hogy egy keréken rőfögtek, és könnyörtelenül brummogtatták az erőgépet. Buck, egy masszív Joker, nekiment egy rendőrautónak, még mielőtt felkapcsolt volna egyesből, és egyenesen a börtönbe vitték, aholis az elkövetkező harminc napot töltötte. Az oaklandi Frip elszállt, és egy fának ütközött, eltörte a vállát, és megállította a forgalmat a szűk tóparti úton.

Jelentős tömeg gyűlt, mind segíteni akart. A jelenetnél az egyetlen zсарu a Madera megyei seriff volt egy kombiban, de azt állította, hogy itt nincs intézkedési lehetősége, és nem volt hajlandó magánmentőt hívni, míg valaki alá nem írta, hogy fedezi a költségeket. Ez ellenérzést és tiltakozást váltott ki a tömegeből. A fotográfus elvesztette a fejét, és basztatni kezdte a zсарut. A négy vagy öt jelen lévő Angyal közül az egyik elvágtatott Willow Cove irányába. Végül a fényképész közölte, kifizeti ceheet, és a zсарu hívta a mentőt.

Másodpercekkel később két sisakos rendőr sietett a helyszínre, mindkettő egy-egy német juhász vezetett láncon. Tumultuózus jelenetek képződtek, ahogy az emberek távolabb igyekeztek kerülni a kutyáktól. Szirénák ninóztak a főút felől, de a rendőrautók nem tudták keresztülverekedni magukat a tömegen. Pár Jagelló kiugrott a kocsiból, és az esemény felé futott a gumibottal hadonászva, és ordított: „Vissza! Vissza!”

Barger felderítői másodpercekkel a zсарuk után érkeztek, őket nem tudta megállítani a tömeg. Ahogy a kocsik között hullámoztak, reflektoraik örülten ugráltak, új elemmel gazdagítva a káoszt. Elkaptam Barger pillantását, ahogy a sérült Angyal felé mutatott a tömegben. Az egyik sisakos zсарu átverekedte magát, hogy megállítsa, de olyan maflást kapott Pizskos Edtől, hogy két métert repült. Láttam, hogy Ed jön, de nem hittem a szememnek. A zсарu ugyanígy érezhetett. Pizskos Ed menetben ütötte meg, és egyidejűleg megragadta a zubonyát. A rendőr meglepettnek látszott, és próbálta lendíteni a gumibotot. Egy másik zсарu Ednek ugrott, és ők ketten birkóztak

egy ideig, mielőtt a fényképész megpróbálta szétválasztani őket.

Aztán, olyan okból, mely csak spekuláció tárgyát képezheti, a rendőr a fotóst fogta le az Angyal helyett. A Kern megyei Kutya felügyelet két embere kétszeres bilincsbe verte, eltekintettek könyörgő sikolyaitól, és folyamatosan nekifozták egy piszkos-sziklának, míg elment a hangja. Aztán a rabszállítóba tették. Ezenközben Baxter seriff is megérkezett, és próbálta konszolidálni a helyzetet. Megtalálta Bargert, és biztosította, hogy a mentő úton van a „fiáért”. Úgy tűnt, ez megoldja a helyzetet, noha Barger és még egy tucat Angyal ott maradt, míg Fripet kórházba szállították. Piszkos Ed a háttérben pihegett, vadul nézett, de semmilyen erőszakos mozdulatot sem tett. A rendőrség nem törődött vele, de Tiny Baxter a rabszállítóhoz ment, és üvöltött a szerencsétlen fényképésszel mint egy csimpánz, hogy tömegverekedést próbált provokálni. „A kurva anyádat, te paraszt, miattad kellett idejőnnöm, hogy szétverjem a büdös pofádat!” Üvöltött egy percig, és azt hittem, meg is teszi. Az egész hétvége minden feszültsége kitört belőle, hogy nagy nehezen végre talált egy olyan ellenfelet, akinek nincsenek szövetségesei. Piszkos Edét elkapni olaj lett volna a tűzre, de a fotós olyan volt, mint a homokzsák. Nem volt hadsereg mögötte, hogy megvédje bármitől is; és hogy még rosszabbra forduljanak a dolgok, bevallotta, hogy szabadúszó – ezt a szóhasználatot, a legtöbb rendőr úgy értelmezi, hogy egy barom, akinek még állása sincs.

Ha engem kaptak volna el azon az éjjelen, inkább mondtam volna, hogy az Ópium Tong triád küldönce vagyok, minthogy azt mondjam: szabadúszó író. A rendőrség mindig óvatosabb az állásban lévőkkel, még ha az az állás a Tongnál van is. Egyedül az akkreditációkkal teli brifkó jobb ennél... tagsági kártyák, mindenféle, aranyozott nyomtatásban és furcsa kódszámokkal, melyek megfelelő kapcsolatokra utalnak különböző Hatalmi Kombinátokkal és más befolyásos központokkal, amit egyetlen értelmes rendőr sem akar piszkálni.

Sajnálatosan a fotográfusnak semmi ilyené sem volt, így három napig volt börtönben, 167 dollárra büntették azzal a figyelmeztetéssel, hogy tartsa magát távol Madera megyétől egész életében. Mielőtt elvitték, ideadta nekem új Sunbeam cirkálójának a kulcsait, és felhívta figyelmemet, hogy 2000 dollár értékű kameracucc van a csomagtartóban. Egyáltalán nem ismert, és nem volt semmi olyan a megjelenésében, ami azt hirdette volna, hogy nem adom el a kocsit meg a cuccot az első kínálkozó alkalommal. De a helyzete nem volt túl stabil; alternatívája az volt, hogy hagyja a kocsit három napig az út szélén. Szerencséjére két stoppost vett fel a nap folyamán, akik azt mondták, hogy Los Angelesből Fresnoba tartottak teherautóval, de gondolták elstoppolnak megnézni, mi a tosz is van a Hell's Angelsszel. Belementek, hogy lekanyarodjanak a Sunbeammal Maderába, ahol a fotográfust lekapcsolták. Valamilyen oknál fogva követték egészen a börtönig. Megléphettek volna bármely mellékúton. Senki nem tudta a nevüket vagy hogy hová mennének, és a gépjármű tulajdonosa nem volt abban a helyzetben, hogy panaszt tegyen.

A börtönben azt mondták, hogy senki nem beszélhet a fogollyal, míg az óvadékát nem tették le. 275 dollár volt, és az egyetlen elérhető óvadékügynök közölte, hogy nem hajlandó az ügyel foglalkozni. Azt mondta, túl sok hülye futott szabadon ezen a hétvégén. Leparkolták a Sunbeamet az utcán, és leadták a kulcsot az ügyeletes őrmesternek, egy olyan zsarunak, aki ott volt a balesetnél, és azt mondta, hogy le fog tartóztatni csavargásért a következő alkalommal, hogy a szeme elé kerülök.

Nem tűnt úgy, hogy érdemes vitatkozni, úgyhogy elengedtem a stopposok kezét a 101-esen, és egy órát vezettem északra, míg biztos nem voltam benne, hogy Madera megye határát magam mögött hagytam. Aztán találtam egy mellékutat egy repülőtéren mellett, és aludni tértem. Másnap reggel gondolkodtam, hogy visszamegyek Bass Lake-be, de nem éreztem úgy, hogy sörök döntögetésével kívánom tölteni a napot, és

ugyanazt az unalmas zajt akarom hallgatni.

Megreggeliztem egy csomó farmerrel egy *dinerben*, aztán San Franciscóig hajtottam. Az ünnepi forgalom lassú volt, de Tracy-nél volt az igazi szűk keresztmetszet, ahol nagyobb tömeg jelent meg egy horgászversenyen. Valamivel Oaklandtól nyugatra felvettem két csávót, ők elmondták, hogy egy Állásbörzéről szöktek meg. Nem tudták pontosan hová is akarnak menni, de az egyik azt mondta, van egy unokatestvére fönt a parton Ukiah-nál, azt gondolják, talán felmennének kicsit. Adtam nekik egy doboz cigit, és kiszálltak egy lámpánál Oaklandben.

Hétfő reggel az újságok teli voltak a tüntetéstörténetekkel. A *Los Angeles Times* king-size, nyolchasábos főcímet hozott:

ÜNNEPI TÜNTETÉS – KÖNNYGÁZ,
A CSAPATOK ELNYOMTÁK A FIATALOKAT
– NÉGY ÜDÜLŐHELYET ROMBOLT SZÉT
KÖZÉP-NYUGATON A RENDŐRSÉG ÉS A TÖMEG
CSATÁROZÁSA.

A *The New York Times* elsőoldalas tudósítása azt hirdette:

DIÁKZAVARGÁSOK TÖRTEK KI HÁROM ÁLLAMBAN:
25 SEBESÜLT, 325 LETARTÓZTATÁS
– A HIRTELEN JÖTT TÜNTETÉSEK ELÉRTEK
NÉGY ÜDÜLŐHELYET
200 LETARTÓZTATOTT
A LAKE GEORGE KÖRÜLI ATROCITÁSOKBAN.

Úgy tűnt, a Pokol Angyalai voltak az egyedüliek, akik nem balhéztak július negyedikén. Mindkét San Franciscó-i lap megjegyezte ezt. A *Chronicle* címlapján ez állt: MINDEN NYUGODT A POKOL ANGYALAI FRONTJÁN. Az *Examiner* újabb csavart adott a csesztetésnek: A ZSARUK MEGNYESTÉK AZ ANGYALOK SZÁRNYÁT, SZELÍD MOTOROSOK TÁVOZTAK MADERÁBÓL.

Az egyetlen motorostörténetet a United Press hírügynökség hozta Sioux Cityből. Rövid volt:

Egy harminctagú motorosbanda, mely „A Közép-nyugat Törvényenkívüli Klubjának” hívja magát, elhagyta ezt a 90 500 lakosú várost, miután polgárokat molesztáltak az ünnepi hétvégén. Leállították a forgalmat, a járdákon motoroztak, és „aki-bújt-aki-nem”-et játszottak a járőrökcsikkal. A banda szóvivője azt nyilatkozta, azért jöttek, hogy „némi stílust tanítsanak”.

A *Chronicle* riportja az Angyalokról azt állította, hogy a Madera megyei rendőrség bizonytalan volt abban, hogy alkalmazza-e a visszatartó parancsot. Láthatóan valami szalmaláng azért volt, mert a parancs szerint az Angyaloknak meg kell jelenniük a megyei bíróság előtt július 16-án, vagy véglegesen kitiltják őket a megyéből. „A rendőrség tart attól – írta a cikk –, hogy a banda beváltja fenyegetését, és Bass Lake-nél maradnak 16-áig, vagy erősítéssel jönnek vissza erre az időpontra.” A megyei tisztviselők azzal a választási lehetőséggel szembesültek, hogy vagy figyelmen kívül hagyják a parancsot teljesen, vagy egy másik kivonulással kell számolniuk – és Barger azt nyilatkozta, készenállnak, hogy megvédjék az igazukat. Szükségtelen mondani, a parancsot hagyták feledésbe merülni. Hülyeség volt eleitől fogva, és még az érvényesítéssel megbízott zsaruk sem tudták, mit is jelent ez. Egy végső sajtókommentár az *Examiner*-ben jelent meg, mínuszos hírként: A HELL'S ANGELS

GYŐZELME. Azt mondta, hogy a parancsot a helyi körzeti ügyész függesztette fel, ugyanaz, aki két héttel korábban átverekedte a használatát.

Visszatekintve név nélküli megállapodás volt, hogy a sajtó és a rendőrség látványosan jó munkát végzett. Masszív publicitás, masszív rendőrségi jelenlét és masszív sörözés támasztotta alá mindezt. A szövetségi szintű tüntetések és polgárjogi megmozdulások galaxisában Bass Lake a béke szigete volt. Többféle magyarázat született, némelyek veszélyes felhangokkal. Egyike ezeknek egy rendőrtisztviselőtől jött, aki azzal érvelt, hogy az erőszak elmaradása annak tudható be, hogy legalább annyi rendőr volt a helyszínen, mint motoros. Becslése szerint Bass Lake-nél mintegy száz rendőr volt szolgálatban, mind túlórában dolgozott.

Az Angyaloknak megvolt a maguk magyarázata. Fikázták azt a gondolatot, hogy a rendőrség számszerűleg felülmúlta őket. Egyáltalán nem. A merő számok alapján arra kényszerítették a rendőröket és a polgárságot is, hogy hagyják őket békén. Mindkét oldal arra hivatkozik, hogy saját erőfelmutatásuk akadályozta meg a krízishelyzet kialakulását, és bizonyos mértékig mindkét oldalnak igaza van. Én azonban azt hiszem, hogy az igazi magyarázat ennél bonyolultabb.

A közérzet furcsa ambivalenciája tartotta a Bass Lake-i konfrontációt olyan óvatos egyensúlyban. Annyira megzavarta ez az Angyalokat, mint a rendőröket; arra jöttek, hogy a civil felháborodás erős ellenállása várja őket... és akkor, olyan okból, amit nem remélhettek megérteni, a hétvége látványossága lettek, az igazi show, vad és sarkos bizonyítéka annak, hogy Bass Lake még tudja, hogyan kell pompázatos Függetlenség Nap-i látványosságot szervezni. Az erőszak fenyegetése drámai feszültséggé lett. Nyilvánvaló bummot vitt a levegőbe. A tömeg hangulata eufórikus volt, sőt erotikus. Voltak incidensek, de nem sok... és mikor az egésznek vége lett, az egész hétvége összes komoly feszültsége egy nyomorult Los Angeles-i fotósra zúdult.

Ha más nem, a vikend a szabad vállalkozás emlékműve lett. Nehéz megmondani, mi történt volna, ha a hunok nem jutnak sörhöz, de a holdvilágképű ember a sörcsarnoknál vizionárius volt, aki meglovagolta a hullámot. Az első bevásárlás után üdvözölték az Angyalokat, kivéve Williams boltját – amit még a helyi keményítők is otthagytak, mikor nyilvánvalóvá vált, hogy a történés a tó túlsó partján van. A nyomorult Williamset otthagyták a büdös nagy polgári tudatával, az egész tökösködő imidzsével... és hétfő éjjel, mikor az Angyalok végre elmentek, elérte kényelmét, lefáradhatott a tópartra, és belefeledkezhetett a látványba büszkén és reménytelenül vágyakozva, mint a nagy Gatsby nézett a kocsmák zöld neonfényébe a tó másik oldalán, ahol a többiek a pénzüket számolták.

Az anyag meg a lángcsóva mítosza

19.

Elkezdenek inni, hasist szívni, nyelik a pirulákat, aztán... a picsába, bármi megtörténhet. Fölpörögnek, mint az állat, szétszaggatják az embert, lánccal, késsel, konzervnyitóval, ami csak a kezük ügyébe akad.

– nyomozó Fontanából

A motoros törvényenkívülieket gyakran vádolják droghálózat fenntartásával, a kontinenst átszelő értékesítés és szállítás sötét elosztórendszerének fenntartásával. Szövetségi kábítószernyomozók szerint a Pokol Angyalai több mint 1 000 000 dollár értékű marijuanát szállítmányoztak Dél-Kaliforniából New York Citybe 1962 és '65 között légi fuvarként, „motorkerékpáralkatrész” feliratú rekeszekben. Ez gombából is sok, pláne fűből elég, ha csak az utcai árakat vesszük figyelembe. A „hálózatot” 1965 végén leplezték le, mikor is, a *Los Angeles Times* szerint, „nyolc személy, aki Pokol Angyalának vallotta magát, egy San Diegó-i bíróság előtt elismerte bűnrészességét 75 kiló marijuana csempészetében Mexikó és az amerikai San Ysidro között”. Az elítélt csempészeknek azonban, állításuk ellenére, alig volt közülük az Angyalokhoz. A nyolcból három New York-i volt, a maradék öt Los Angeles-i közül pedig kettő lány. Így hárman maradtak, akik esetleg Angyalok lehettek, de a törvényenkívüliek közül, akikkel én beszéltem, senki sem ismerte őket.

Lehet, hogy nem mondtak igazat, de ezt kétlem, mert általában dagad a keblük, ha lapfőcímekhez lehet közülük. Nem is ez a lényeg, mert a lefoglalt 75 kiló csak apró töredéke annak a cuccnak, ami a mexikói határon hetente átjut, dacára az USA röntgentekintetű vámtisztviselői éberségének. Ezek az urak legalább annyira gyűlölik a szert, mint a bűnt, mikor nagyon odafigyelnek, akkor aztán tudják, kit kell megcsípni: perverz beatnikeket, meg szőrös, Jézus-szandálos bohócokat. Én magam már több mint egy tucatszor léptem át a tijuani határátkelőn, de csak egyszer rendeltek motozásra, miután egy hetet búvárkodtunk a Baja California közelében, és hárman próbáltunk egyhetes szakállal belépni az Államok területére. Az átkelőnél a szokásos kérdéseket tették fel, mi pedig a szokásos válaszok után rögtön le lettünk tartóztatva. A vámósok fogták a furgonunkat, tele sátorozó- és merülőfelszerelésekkel, bevitték egy külön színbe, és másfél óráig kutakodtak benne. Több üveg szeszt találtak is, de semmi narkót. A szemüknek sem akartak hinni. Egyre csak tapogatták a hálósákokat, és a karosszéria alá nyúláltak. Végül is avval a figyelmeztetéssel engedtek utunkra, hogy a jövőben „vigyázzunk jobban”.

Ugyanakkor persze a határátkelőkön nagybani küldöncöket mosolyogva intenek át. Mert azok nyakkendőt és öltönyt hordanak, legújabb típusú, villanyborotva-konnektorral felszerelt, bérelt kocsikat vezetnek. Egyetlen törvényenkívülit sem láttam motorját túráztatni a határ közelében, de ha valamelyik fel is bukkanna, mindjárt berángatnák a motozóhelyiségbe, és jól letapizták volna. Azok, akiknek megélhetést biztosít a narkócsempészet, ugyanolyan elv szerint működnek, mint a csekkhamisítók, tehát általában nem hordanak szakállt, fülbevalót és horog keresztet.

A vámósok között elterjedt fizetőpincér-mentalitás miatt a marijuana vagy bármilyen más illegális cucc üzletszerű szállítmányozói soha nem esnének abba a hibába, hogy Pokol Angyalát használnak küldöncnek. Ez kb. olyan lenne, mintha mindkét oldalán nagy vörös betűkkel „Opium Express” felirattal ellátott kocsi küldenének a határátkelőhöz. Ha a jámborok istene egy éjjel lecsapna, és minden Pokol Angyalát szénné és hamuvá égetné, ez a mexikói határ marijuanakereskedését egy

percig sem vegzálná. 1966 februárjában három férfi egy lopott teherautóban több mint fél tonna marijuanát vitt át a határon, egy adagban 525 kilót. Egészen Los Angelesig jutottak vele, ahol több nappal később, egy névtelen telefonhívás alapján, letartóztatták őket, és ebből a telefonáló 100 000 dollárt kaszált, ennyi volt a júdáspénz.

Az Angyalok túl feltűnőek a komoly kábítószer-kereskedelem szempontrendszer szerint. Még ahhoz sincs elég tőkékük, hogy viszonteladóként működhessenek, úgyhogy a cucc nagy részét kicsiben, drágán veszik. Hárman-négyen dédelgetnek egy-egy spanglit, amíg csak olyan kicsi nem lesz, hogy krokodilcsipesszel kell megfogni – amit a törvényenkívüliek általában hordanak is maguknál. Akik könnyen tudnak beszerezni marijuanát, megengedhetik maguknak, hogy nagy pipákból és tilimekből füstöljenek... ha pedig már komoly üzleti érdekeltségük fűződik az anyaghoz, nagyon ritkán szívnak, és akkor is csak zárt ajtók mögött. A profitorientált társadalomban a fűhöz való vonzódás nem képezi sikertörténetek részét. Ha Horatio Alger csüdfütbla mellett született volna, az ő életpályája is teljesen másképp alakul. Segélyt kért volna, és napjai nagy részét avval múlatta volna, hogy széles vigyorral a képén csodálja az öt körülvevő dolgokat, barátai és jótevői protestálását pedig emígy rázta volna le: „Ne nyüstöljete, bogaraim – mert sosem lehet tudni.”

Az Angyalok erősködnek, hogy a klubban nincsenek függők, és ez jogi vagy orvosi értelemben igaz is. A függők egy dologra koncentrálnak, mert a testi szükséglet, mely markában tartja őket, szelekcióra kényszerít. Ám az Angyalok nem koncentrálnak semmire. Úgy nyelik a kábítószert, mintha az etiópai éhínség kárvallottjait szabadítaná rá valami ritka svédasztalra. Bármit, ami kézközeiben van, bevesznek, és ha ez üvöltő delíriumot eredményez, annyi baj legyen.

A marijuanát nyíltan szívják, csoda, hogy nem ülnek mind a dutyiban érte. Kalifornia marijuanatörvénykezése az amerikai politika egyik legprimitívebb megjelenési formája. Egy sima spangli – vagy egytized spangli – birtoklásáért való másodszori elítélés minimum kétéves elzárást von maga után. A harmadik ítélet – birtoklásáért – már öt év börtönnel jár. Az elzárás hosszát maga a törvény szabja meg, tekintet nélkül bármely körülményre, amelyet az adott bíró esetleg enyhítő körülménynek találhat.

A fenti kockázatot kivéve, a kaliforniai marijuanahelyzet nagyon hasonlít a húszas évek szesztilalmas világához. A fű mindenütt ott van, ezrek szívják olyan gyakorisággal, amilyennel aszpirint vesznek be. Az illegalitás ténye kultuszt teremt az anyagnak, a földalatti fűvilág harcosai kénytelenek kémekek módjára settenkedni, sötét szobákban összegyűlni büntetendő élvezetük – egyik remegő kéztől a másikig terjedő – megosztása végett. Sokan már csak a kockázat izgalmától is beállnak. A hunok azon kevesek közé tartoznak, akik anélkül is „jól lesznek” az anyagtól, hogy szeánszszerű fröcsögést és nyáladzást körítenének hozzá – ők már olyan régen benne vannak a gyakorlatban, hogy a valódi hatást nem zagyváltják össze az anyag misztikájával. A marijuana csak lenyugtatja őket, semmi több. „Anyagnak” vagy „cuccosnak” hívják, őrizkedvén az olyan menőarcos kifejezésektől, mint „fű” vagy „zöld”. Magától értetődőnek tekintik, mint a sört vagy a bort. Ha van anyag, elszívják, de ritkán költenek rá. Ha effajta szórakozásért fizetni kénytelenek, akkor inkább valami ütősebbe fektetnek be.

Ez a Bass Lake-nél a tablettákat jelentette. Szombaton, nem sokkal sötétedés után egy csapat Angyallal a tűz körül ácsorogtunk, a laconiai zavargásokról beszélgettünk, amikor valaki megjelent egy nagy nejlonszatyorral, és elkezdett belőle maréknyi adagokat osztogatni. Amikor rám került a sor, én is kitartottam a kezem, és kb. harminc kis fehér pirulát kaptam bele. Egy pillanatra a beszélgetés megszakadt, amíg a törvényenkívüliek be nem nyelték porcióikat, és a kísérő sört meg nem itták hozzá. Kérdeztem, hogy mik ezek a pirulák, valaki mellettem válaszolt: „Cigánykerekek,

faterka, bennie-k, benzedrin. Nyomjál csak be párat, majd jól ébren tartanak.”
Kérdeztem, hogy milligrammilag mire taksálnak, azt nem tudta. „Tízet tuti bevehetsz – javallottá. – Ha az nem hat, akkor dobjál még rá párat.”

Rábólintottam, és kettőt lenyeltem. Nekem olyan öt milligrammosnak tűnt darabja, ami elég benzedrin ahhoz, hogy órákig ébren és hevephreniába ájultan tartsa a legjobbakat is. Tíz kis kerek, azaz ötven milligramm, bárkit, a legnagyobb pirulamestereken kívül, kórházba visz, az akut delirium tremens tüneteivel. Később több Angyal biztosított afelől, hogy az ő bennie-ik tényleg „ötösök” – legalábbis úgy fizettek értük. Nagybani árat nem említettek, de egyszer, amikor fölajánlották, hogy egy kis kikapcsolódáshoz segítenek, annyi pirulával, amennyit csak óhajtottam volna, 53 dollárért ezrével, vagyis kétszer annyiért, amennyiért receptre, patikában megvehetném. Végül is kiderült, hogy nem „ötösök”, hanem „egyesek” voltak. Amikor rájöttem, hogy az első kettőnek semmi hatása sem volt, még egy adagot bevettem, később még egyet. Hajnalig tizenkettőt már biztos benyeltem – amitől már rég egy faragó baszott hódba mentem volna le, ha nem gagyi az anyag. Így csak ahhoz segítettek hozzá, hogy négy órával tovább maradjak ébren, mint egyébként. Másnap mondtam a törvényenkívülieknek, átverik őket a cuccal, erre csak vonogatták a vállukat. „Ez van, ezt kell szeretni – mondta az egyik. – Ha a feketepiacon vásárol az ember, azt vesz, amit kap. De ki nem szarja le egyébként is? Ha gyengék, többet kell bevenni, és kész. Kifogyni nem fogunk belőlük.”

Bennie-k („cigánykerekek” vagy „féhérek”) étrendjük alapját képezik – éppúgy mint a fű, a sör és a bor. De amikor a „totálkár” a cél, a játék már más szintre lép. A skála következő állomása a Seconal („vörösök” vagy „vörös ördögök”), egyfajta barbiturát, aminek eredeti rendeltetése fájdalomcsillapító és nyugtató. Amytallal („kék mennyországgal”) is élnek, Nembutallal («sárga zakóval”) is és Tuinallal is. Leginkább a vörösöket csípi – sörrel és bennie-vel vegyesen dobják be, „hogy el ne álmosodjanak”. Ez a koktél pokoli hatásokat tud kiváltani a fogyasztóból. A barbiturát és az alkohol már eleve halált okozó kombináció lehet, de a törvényenkívüliek elég stimulánst vesznek be a depresszánsaikhoz, hogy legalább életben maradjanak, hamar az eszüknél nem is.

Egy becsületos Angyal, ha *runra* készül, jóformán mindent bevág, bármely mennyiségben, összetételben avagy sorrendben. Emlékszem például egy kétnapos bulira, jó néhány hónappal Bass Lake utánról, ahol is Terry az első napot sörrel kezdte, délben spanglival folytatta, arra sört, majd még egy kis füvet fogyasztott vacsora előtt, utána vörösbor következett és egy maroknyi *bennie*, hogy ébren tartsa... este még több zöld, vörössel spékelve, hogy attól olyan jó kis furcsákat bírjon érezni, az éjszaka folyamán még több sör, bor, *bennie-k*, és még egy vörös, hogy egy kicsit le tudjon pihenni... mielőtt egy újabb húsz órát megkezd ezen az étrenden, de ezúttal fél liter bourbonnal és ötszáz mikrogramm LSD-vel megfelve, mely megóvja az unalomtól. Ez elég végtelen étrend, és nem is minden Angyal gyomra bírja a stimuláció, depresszió, hallucinációk, ittasság és a teljes kiütöttség egész spektrumát végigzongorázni, negyvennyolc órás kiszerelesben. Legtöbben maradnak a korlátozott kombinációknál – mint például sör, zöld és Seconal; vagy gin, sör és bennie-k; vagy bor és LSD. De néhányuk az egész kört letudja, és még ráadásnak egy kis metidrint vagy DMT-t is belő, hogy órákon át a lehető legközelebb kerüljön az agyhalál állapotához.

20.

Egyetlen módja, hogy az ilyesmit megakadályozzuk, hogy letartóztatunk, letartóztatunk, letartóztatunk.

– Los Angeles
(azóta elhalálozott)
rendőrfőnöke
a faji zavargásokról

A Pokol Angyalai potenciális fűhálózata terjeszkedésük régi mumusát eleveníti. Terjeszkednek-e az Angyalok Kelet felé? A New York-i *Daily News* szerint a mocskos szárháziak már át is hágták a Rubicont. Egy éjjel, amikor a folyót köd takarta, átrepesztettek a George Washington híd díjszedő sorompóján, az őrt láncsal korbácsolták, aki azért levette, hogy nyeregtáskáik fűvel és szexuális parafernáliákkal voltak kitömve. A *News* robbantotta a sztorit, üvöltő főcímmel: KÉTKEREKŰ TERROR.

MOTOROS CSŐCSELÉK, A POKOL ANGYALAI, BEÁLLVA AZ ERŐSZAKTÓL ÉS A SZEXTŐL

A főcím fölött Tiny vigyorgott, három berkeleyi zsarú markában. A képfelirat szerint a szakállas Tinyt „vértől patakozó csuklóval ütötték le gumibottal egy múlt heti, az Angyalok által kirobbantott csetepaté alkalmával, amikor a vietnami háború ellen tüntetőket támadtak le. A tölgytermetű Tinyt és két társát lecsukták, az egyik zsarú pedig lábtörést szenvedett a kavardásban”. Ezt a képfeliratot valószínűleg összekutyulták a másik oldalon megjelenő sztorival „a szépség fölívágja ereit, belehal”. Más magyarázat nincs a „vértől patakozó csukló”...ra. Kinek a csuklója? A képen három csukló látható, egyik sem vérzik. És miért röhög Tiny? Hisztérikus rohamot kapott, miután fölívágta az ereit a vietnami háború elleni tüntetésen? És ha így van, miért volt szükséges még gumibottal is leütöni? Melyik zsarú törte el a lábát? A többiek pedig miért mosolyognak?

Ennél a képnél nyugtalanítóbb az alatta lévő – főleg az Angyalokra nézve. Négy takarosan öltözött gyanúsítottat vettek rajta őrizetbe a Greenwich Village-i őrsön egy engedély nélküli eltávozáson lévő tengerészgyalogos leszúrásáért. Kinézetre semmiben sem különböznek bármilyen más, tengerészgyalogos leszúrásáért esetlegesen letartóztatott egyéntől, kivéve, hogy mindegyiken „Pokol Angyalai” feliratú zubbony van. „Színek”, halálfejek nincsenek, nincs klasszis... és mégis állítják, hogy Angyalok. Letartóztatásuk története az olyan újságírás iskolapéldája, amin átüt a rendőrtoll. Néhány órával a bűntény, mely miatt a négyeket letartóztatták, elkövetése után – a *News* szavaival „szinte a véletlenek egybeesése folytán” – ugyanabban a kórházban, ahol a sértett tengerészgyalogost is kezelték, megjelentek. Csak besétáltak „zubbonyostul, csizmástul, az árulkodó arany fülbevalóstul..., hogy az egyik nyakáról egy cisztát vágassanak ki”.

Ez egyből meghatározta az indítóokot és az első számú vádlott személyét – a cisztás pasasban. A ciszta nyomta nyúltagya egy nyúlványát, nagy fájdalmat okozva ezzel. Tűrte a fájdalmat, ameddig csak tűrhette, végül is elvesztette az önkontrollját, és leszúrta az épp arra járó tengerészgyalogost. Utána az egész banda órákon át céltalanul kóborolt keresztül-kasul a Village-ben, mint falkányi hiéna, amíg csak a kórház elé nem vetődtek, ahol is úgy döntöttek, hogy bemennek, hogy megszabaduljanak az ártalmas cisztától, mely minden baj okozója vala.

„A rendőrség gyorsan letartóztatta őket – írja a *News* –, és késeket találtak

mindnégyüknél. Kettejüket egyből beazonosították a késelés elkövetőiként, a másik kettőt pedig tiltott fegyverviselésért vették őrizetbe.” (A négy közül egynek sem volt motorja, és a zubbonyfeliratot kivéve pedig úgy néztek ki, mint a bronxi tekeliga bronzesélyes ifi csapata.)

Aztán jön az igazi sokkírózás: „A négy férfi arcátlanul kijelentette, azért jöttek New Yorkba, hogy kiigazítsák a város arculatát, és még úgy 15-24 Angyal kószál a város területén.”

A többiek kétségtelenül földalatti rejtőzködésbe fogtak, mert többé se hírük, se hamvuk a „Kétkerekű terror” sztoriban, sem pedig sehol másutt. Miután a *News* a terror helyszínéként Manhattant jelöli meg, unalmas összefoglalócskát közöl *Time*– és *Newsweek-pletykából*, válogat a Lynch-jelentésből és régi újság-kivágatokból. A cikkből azonban világossá vált, hogy számosságában tizenöt és huszonnégy közötti Pokoli Angyal szabadult rá Manhattanre. Ez lehetséges is. Kis szerencsével még azon fél tucat ópiumbarlang egyikét is sikerült bemérniük, amelyek cisztacsökkentésre szakosodtak. Ha a *News* igazán jól ókumlálna, még arra is rájöhettek volna, ki okozta a nagy őszi áramszünetet. A Pokol Angyalai agyalták ki, hogy átvehessék a metró irányítását, és megtriplázzák a viteldíjat. Az elektromos sínek többhetes, tekervényes szabotázsja és az áramkörök átrendezése után a törvényenkívüliek végső átkötést kíséreltek meg a Yale Club alatt, de egy tagjuk, akit szörnyű csalánkiütés gyötört, aminek következtében abulia, azaz kóros akarathány lépett fel nála, és így, saját csoportját szabotálva, a metró fővezetékét az Empire State Building villámhárítójának gyökeréhez csatlakoztatta. Az ebből keletkezett robbanás végzett is minddel, de csontjaikat vízipatkányok hordták szét, így nem maradt bűnjel. Szokás szerint, az Angyalok szárazon úszták meg a balhét. A *News* pedig lecsúszott a tuti sztoriról.

A POKOL ANGYALAI BÖRTÖNT FOGNAK KAPNI A NEW HAMPSHIRE-I GARÁZDA TOMBOLÁSÉRT

New York Post (1965. június)

Nem a New York-i áramszünet volt az első alkalom, amikor a Pokol Angyalai túljártak a köztisztesség erőinek eszén, s büntetlenül megúszták. Hihetetlenül agyafürtak ugyanis. A jogbetartató hatóságok alkalmazottai fineszüket gyakran az élővilágból ismert szalonkéához hasonlítják, mely egy olyan minden hájjal megkent jószág, melyet már sokan láttak ugyan, de még soha senki nem tudta kelepcebe csalni. Ez pediglen úgy lehetséges, hogy a szalonkának megvan az a képessége, hogy vészhelyzetben, kelepceközeiben, átváltoztatja magát, és valami teljesen mássá lényegül át. Erre egyedül még két másik élőlény képes, a farkasember és a Pokol Angyala, és e kettőben is sok a közös vonás. A külső ismertetőjelek hasonlósága nyilvánvaló, de ennél sokkal jelentőségteljesebb a transzmutációs faktor, az az egyedi képesség, mely lehetővé teszi, hogy saját testi valójuk fizikai szerkezetét módosítsák, és így „eltűnjenek”. A Pokol Angyalai mélyeket hallgatnak ez ügyben, viszont a köz tiszttségviselői körében jól ismert tényként kezelik e jelenséget.

Talán az egyik legjobb illusztráció arra, hogy is működik ez a bizonyos transzmutációs faktor, a New Hampshire-beli Laconiában, 1965 júniusában lejátszódott „motoros zavargás” a példa, a motorozás történetének az az eseménye, mely a legnagyobb sajtóvisszhangot valaha is kiváltotta. Amerika-szerte címlaldalon jött! A *The New York Times* főcíme: MOTOROSOK ZAVARGÁSÁT ELFOJTOTTÁK, NEW HAMPSHIRE-I VÁROSKA TAKARÍT UTÁNUK. A San Franciscó-i *Examiner* mir egy kicsit pörgősebbre vette: POKOL ANGYALAI TERRORJA A N. H.-I MOTORVERSENYEN – ZSARUK ŐRZIK A

SEREGHAJTÓ GARÁZDÁKAT. A terroristák száma ötezer – *New York Post*, és huszonötezer – *National Observer* – között mozgott, de ez a húsz ezer ide vagy oda már tényleg nem számít. Mindenki egyetértett azonban abban, hogy vad, zabolátlan banzájról volt szó. A csapást szenvedett falucska polgármestere, egy harmincöt éves, Peter Lessard névre hallgató honfiú, az egész ügyet a Pokol Angyalai nyakába varrta. Kijelentette, hogy már „előre megfontolták” és „Mexikóban képezték ki őket a felfogatásra”. Hétfőn, két nappal a csetepaté után, Laconia virilis polgárai a Tavern Hotelban gyűltek össze, hogy meghallgassák polgármesterük magyarázatát a történetekre. Lessard és a Biztonsági Főbiztos, Robert Rhodes szerint, a Pokol Angyalai körbevették az egész térséget. „Senkit sem hagytak elmenekülni. A helyzet a szemünk láttára pillanatokon belül a forrpontig hevült. A marijuána is szerepet játszott. Vajon a kommunisták keze benne van-e a dologban?”

A riporterek alig palástolt somolygással használták a fenti idézetet, de legalább egy hónap telt bele, mire a laconiai zavargások eszelős beszámolóit olyan szemtanúk vallomásainak sikerült meglékelnie, akiknek a sajtó általában nem ad rögtön teret. Még a *Life* cikkéből is, figyelmes olvasat után kiviláglik, hogy a „rendzavarók” közül sokan merő önvédelemből cselekedtek, amikor a rendőrség és a Nemzeti Gárda válogatás nélküli, átfogó, támadást indított könnygázzal, szuronyokkal, gumibotokkal, kőszót lövő flóbertekkel és 6-os számú madársöréttel. Sokaknak azok közül, akiket a felszámolás során tartóztattak le, nem is volt motorjuk, egy Sámuel Sadowski nevű ipsét pedig olyan parkolóban tartóztattak le, ahol zavargásnak jele sem mutatkozott. Egy szemtanú szerint Sadowski egyetlen bűne az volt, hogy a tűzvonalból tüstént eliszkolt.

A rendőrség egész pályás letámadó rohamtaktikát alkalmazott, amin már két hónapja gyakorlatoztak egy vidéki futballpályán. A helyi rendőrfőnök, Harold Knowlton, kétszáz Nemzeti Gárdistát, hatvan állami rohamosztagost és tíz polgári védelmi önkéntest helyezett készenlétbe, a saját huszonnyolc állandó embere mellé. „Tíz hétig gyakoroltuk a tömegoszlatást és rohamtaktikákat – nyilatkozta a főnök. – De mindezt titkosan folytattuk le. Nem akartuk a nyílt kihívást.”

Na persze. Az általa kiképzett kisebbfajta hadseregnek csak szimbolikus céljai voltak. Pont mint a Pokol Angyalai – ők sem akarnak nyílt kihívást, de azért elég gyakran sikerül provokáció alanyaivá válniuk. A zavargásról készült egyik jelentés idézi egy helyi lakos véleményét: „Még szerencse, hogy épp volt néhány gyakorlatozó Nemzeti Gárdista a közelben. Ha ők nem lettek volna, a városból csak kibelezett rom maradt volna – és ki tudja, hogy ezek a mocskos, bringás surmók hány nőt gyaláztak volna meg partiban, hány polgárunkat ölték volna le. Istennek hála, hogy a katonákat iderendelte!”

Isten különösképpen vigyázott Laconiára aznap éjjel; serege megjött, és ripityára lőtte a helységet. Az egyik legveszélyesebb sérülést egy fotós szenvedte, Robert St. Louis, akinek szétlőtték az arcát, amiért felvételeket akart készíteni. A hetven bejelentett sérülésből hatvankilencet az „ellenséges oldalon” szenvedtek el.

A *Life* egy tizenhét éves fiút idéz: „Kirángattak a kocsiból és földre tepertek... aztán egy zsaru a fejemre ült, amíg a másik a bilincset rám nem rakta.” Még a zavargás áldozataként szereplő borbély, Armand Baron, akinek a kocsiját a rendbontók folyóvíztartóztatták, is csak az Örökkévaló számlájára írhatja sérüléseit. Amikor menekülni próbált, egy próbarendőr kádárkolbásszal szájba verte, az egyik Nemzeti Gárdista puskatusa pedig svungosan a csipőjébe csapódott.

A laconiai zavargás volt a polgári létezés káosztörténetében talán a legkiszámíthatóbb robbanás. A hétvége fő eseménye a negyvennegyedik alkalommal megrendezendő New England-i Túra és Rally (a *Life* jelentésében), illetve a huszonhatodik alkalommal megrendezett New England-i Motoros Verseny (a *National*

Observer szerint). Más hírforrások másként hívják, pl.: Az AMA „100 mérföldes Nemzeti Országúti Bajnokság”-nak.

Akárhogy is hívják, hatalmas motoros heppening volt. Nem versenyző motorosok a New England-i „Cigánytúra”-ként emlegetik, azon események egyike, amin mindenki szeret jelen lenni. Az elképzelés kb. ugyanaz, mint a Pokol Angyalainak *run*jainál csak sokkal nagyobb méretekben. Laconia lakossága tizenötezer télen, negyvenötezer nyáron, viszont tizenöt-harmincezer motorost vonz a futam hétvégéje.

1939 óta évente megrendezik, mióta a Belknap Gunstock Szabadidő Parkot megépítették Laconia határában, télen síköz-pontnak és nyáron kempingnek. William Sheitinger, a közeli Concord lakosa, mind az Amerikai Motoros Szövetség, mind a laconiai futamok egyik alapító tagja. 1964-ben a futam elmaradt az előző évi zavargások miatt.

„Bárki, aki valamennyire is ismerte a rendezvényt, órára pontosan előre jelezhette, hogy [megint] zavargások lesznek -mondta Warren Warner, a megyei tulajdonú Belknap Park igazgatója. – Itt már azelőtt is volt rendzavarás, csak senki sem vette észre, mert a városon kívül esett. Hetven helyi és állami rendőr kijött, de ránéztek a csöcselékre, és úgy döntöttek, hogy nem avatkoznak be. A motorosok bombákat dobáltak, késekkel és láncokkal hadonásztak, sörösdobozokat hajigáltak a rendőrökre. Gyűjtogattak, épületek égették le, a síliftet beindították az éjszaka közepén, aztán tönkretették, piknikasztalokat gyűjtősnak hasogattak fel. Azok, akik a város polgárai közül a futamok igenlői, nem voltak itt, és nem is akartak itt lenni. Próbáltam velük ezekről a garázdaságokról beszélni, de mindig csak elutasító választ kaptam, hogy »senki se látta őket, akkor meg mér' kell izgulni...«”

1964-ben új versenypályát építettek, Laconia fennhatóságán kívül, így 1965-re megint meghirdették az eseményt. Laconia Kereskedelmi Kamarája elég lelkesnek mutatkozott ahhoz, hogy 5000 dollárt biztosítson reklámköltségre... ami, végül is jó beruházás volt, mert a Kereskedelmi Kamara becslése szerint a motorosok 250 000 és 500 000 dollár közti összeget költenek el itt a futamok hétvégéjén. Lehet, hogy ez soknak tűnik, de ha figyelembe vesszük a motorosok nagy számát, egy-egy főre csak 25-50 dollár esik – ennek legnagyobb része motelekben, szuvenirüzletekben, sörstrátrákban és a hamburgeres standoknál költetik el.

Lessard polgármester maga mondja, hogy „az esemény mindig jó nyitánya volt a turistaszezonnak”, s hogy a helyi gazdaság „megsínylette” az 1964-es futamfelfüggesztést. Gerald Morin, az előző polgármester, laconiai sördisztribútor, tizenötezer ládára becsüli az 1965-ös hétvégén motorosoknak eladott sörmennyiséget. „A verseny nyilvánvalóan nagyon jó hatással van a helyi gazdaságra – mondta a zavargások nyomán. – Nem szabadna most döntéseket hoznunk, amikor az érzelmek még túl hevesek. Várnunk kellene, míg a kedélyek lecsillapodnak.” Lessard polgármester ugyanakkor sokkal szókimondóbb volt: „Lehet, hogy a futamok pártolóiban is kétségek bujkálnak, mindaddig, míg be nem teszik a pénzt a bankba.”

Fritzi Baer, a New England-i Motorkerékpár Dealerok Szövetségének – a verseny szponzorának – egyik piárosa, saját presztízsét is bevetette a polgármester és sördisztribútor véleménye mellett: „Meggyőződésem, hogy a káros elemek nem jönnek el többet. A szívem mélyén tudom, hogy a kártevők nem fognak visszajönni New Hampshire államba, azok után, hogy megtapasztalták, hogy bánunk a fajtájukkal.”

Baer úr nem definiálta a „káros elemeket”, de föltehetőleg senki sem tartozik közéjük, aki New Englandban motorkerékpárt vásárol. Egyébként is, a zavargásokra vonatkozó törvénykezés új paragrafusai értelmében néhányukkal elég keménykézzel bántak, melyeket, a United Press International jelentése szerint, csupán egy héttel a laconiai verseny előtt „verték át az állami törvényhozáson”. Ez úgy rendelkezik, hogy 1000 dolláros pénzbüntetés vagy három évig terjedő szabadságvesztés róható ki arra,

aki közrend elleni vétséget, birtokháborítást követ el, vagy személyi tulajdonban okoz kárt. A régi törvény szerint a legmagasabb kiróható bírság 25 dollár volt.

Híresztelésekkel ellentétben az új törvény hatálybalépésekor nem tartalmazott rendelkezést a deressel való büntetésre, a kalodára és a szégyenfához kötözésre.

A törvény elfogadásával egy időben a Laconia közeli országutakon, telefonpóznákon a következő feliratok tűntek fel:

GYERTEK EL A RENDBONTÁSRA – NÉZZÉTEK, HOGY FOG ÉGNI A WEIRSI STRAND SZOMBAT ÉJJEL.

Weirs strandja a városon túli tópartsávot jelenti, víz van az egyik felén, kocsmák, kuglicsarnokok és játékautomaták sorai a másikon. Szombaton kilenc óra tájt a főutcán, Lakeside Avenue-n négy ezernyi sörívő turista csődült össze, e szám fele: motorokon. A játékautomata-sor háztetőin rajok jelentek meg, és a rendőrség némely újonca a „Kezdjük a balhét!” kiáltást hallotta felröppenni.

Ekkor lehetett az, amikor Baron úr kocsijában áthajtott – remek oka lehetett rá, nem kétséges – Lakeside-on, bele a tömeg közepébe. Kis kocsikázásra vitte, miként ezt később elmondotta, feleségét, fiát, fia feleségét és két unokáját: a kétéves Duane-t és a nyolc hónapos Brendát. Mire Baron úr tyúklépésben araszolt egy darabot a tömegben, már állt a bál. A háztetőkről sörösdobozok repültek. A rendőrség állítása szerint a tűzoltótelefonokat leláncolták, a rendőrség vonalait pedig elvágták, bár ez aligha tűnt szükségesnek. A rendőrségnek nem kellett telefon ahhoz, hogy ötezer ember üvöltését meghallja, ahogy a „Sieg Heil!”-t skandálják, valaki meg a strand zászlórúdjára mászott, és egy horogkeresztet akasztott oda. Aztán a csöcselék kocsikat kezdett előre-hátra ringatni – beleértve Baron úrét is, ami ügyis kéznél volt. Baron épségben kimenekítette családját mind egy szálig, és végignézte, ahogy a kocsiját felborítják, és égni kezd, miután az egyik rendbontó égő gyufát dobott a kifolyt bezinre.

A lángok pont akkor világították meg az utcát, amikor a Nemzet Gárda a helyszínre érkezett feltűzött szuronnal, jól meghimbált puskatussal. Velük jöttek a helyi zsernyákok is, lődözni kezdtek. A tömeg szétszlott, egy részük könnygáztól vakon. A rendőrökre záporoztak a petárdák, kövek, sörösdobozok, de rohamsisak volt rajtuk, és a többhetes kiképzés is hasznukra vált. Knowlton rendőrfőnök szerint a csetepaté helyszínét tizenöt percen belül kiürítették, „de még egy órába tellett, mire a mellékutcákat is szabaddá tették”. Ebbe a második fázisos műveletbe tartozott a gyanúsítottak felhajtása. Fényképek tanúsítják, hogy embereket motorkerékpárokról vertek le gumibottal, szuronnal hajtották ki őket hálósákokból, és az Associated Press szerint: „a rendőrség még szállodába bejelentkezett embereket is kiráncigált...”

A másnapi főcímek láttán bárki azt gondolhatta volna, hogy egész Laconia porrá égett, és a néhány megtépzott túlélő elszenesedett autómaradványok mögül puffogtat egymásra. Nem pontosan így állt a helyzet. Szombat éjjelre hadiállapotot vezettek be, de a vasárnapi főfutamra, ami minden incidens nélkül zajlott le, már lefűjték. Szeszes italok és a sör árusítása is, amit a zavargás idejére felfüggesztettek, újra beindult. Vasárnap reggel az a hír röppent fel, hogy egy pucér pasas masírozik a Lakeside Avenue-n, egy nagy felirattal a mellén: HONI SOIT QUI MAL Y PENSE.

Lessard polgármester a vasárnap nagy részét a zavargások vizsgálatával töltötte, és hétfő reggelre már kijelenthette, hogy az egész nyugtalanság kommunista ihletésű volt, Mexikóból irányították, Trockij egykori, IV Internacionálés központjából, a Pokol Angyalaira a kivitelezés hárult. A polgármester, a rendőrfőnök és a helyi biztonsági főbiztos mind egyetértettek abban, hogy a Pokol Angyalai „okozták a zűrt”. Már hónapok óta ezt forralták.

„De nem fognak visszajönni – ígérte a biztonsági főbiztos. – Ha mégis megpróbálnák, készenlétben várjuk őket, mint legutoljára is.” Végül senki sem halt meg, nem lett nyomorék, és a tulajdonban okozott kár is maximum csak néhány ezer dollárra rúgott.

A többi kereskedő egyetértett. „Szerintem megint meghívjuk őket”, jelezte a weirsi strandon lévő Winnepesaukee Gardens táncoshely tulajdonosa. A laconiai Országos Bank elnöke úgy nyilatkozott, hogy a zavargásokat „egy törpe minoritás” okozta, akik meg lettek leckéztetve, ennél fogva nem fognak ismételtén bepróbálkozni. Warren Warner azon kevesek egyike, akik ellentmondó véleményüknek adtak hangot a városban, ő, akinek több mint tizenöt évig felügyelete alá tartozott a verseny, amíg még a régi, belknapai pályán tartották. Azt jósolta, hogy: „A mentegatók kb. hat hónapot fognak várni, aztán kezdik elhinteni, hogy a zavargásokat rendőri brutalitás vagy a Pokol Angyalai egyik kaliforniai páholya indította be, és hogy ezeket ellenőrzés alá lehet vonni. Mondom, abban a húszezres motoros tömegben volt vagy kétezer, amelyik nem jobb az állatnál. Zavargások attól függetlenül is lettek volna, hogy akkor most egy bizonyos klub eljön vagy sem.”

Egy helyi, a sör- és hamburgerszektorban nem érdekelt újságíró még erősebben fogalmazott: „A bringások porig égethették volna Weirset, ha nagyon akarták volna. Talán majd legközelebb. Laconia olyan, mintha orosz rulettet játszana. Ötször meghúzza a ravaszt, semmi különös nem történik. A hatodik meg kiloccsantja az agyvelejét.”

Ez nem esett egybe a polgármester távoli vidékekről besöprő dögletes ellenszél-elméletével. Abban mindenki megegyezni látszott, hogy valami orosz volt a levegőben, én viszont kíváncsi voltam a mexikói hatásra is és a Pokol Angyalainak szerepére, mert itt, tulajdonképpen minden igen határozottnak és szigorúnak tűnt, mint Frida Kahlo szemöldöke. Tulajdonképpen nem hittem el, hogy a polgármester tényleg képes volt azokat a kijelentéseket tenni, melyeket idéztek tőle, amikor a zavargásokat elemezte. Túl abszurd volt. Így hát elhatároztam, hogy felhívom, megbizonyosodandó – nemcsak a szavaival kapcsolatban, hanem olyan esetleges tények felől is, mint pl. a letartóztatások száma. Valami oknál fogva a sajtó képtelen volt eltalálni, hogy hány rendbontással vádolt egyént tartóztattak le. Bűnügyi tudósításoknál ez általában egy tényező, és a legtöbb esetben könnyű megtudni. Semmit nem kell interpretálni, nincsenek színek és árnyalatok. Egy szám csupán, amit bárki beszerezhet az őr ügyeletesétől – ha nem is rögtön, de az eseménytől számított huszonnégy órán belül. Slapajmunka. A legtöbb riporter feltételezi, hogy az ügyeletes adatai korrektek, mert ő ír be minden tételt a jegyzékbe.

Ennek ellenére nyolc különböző, Laconiáról szóló cikk hét különböző adatot közölt. Ez a lista, amit egy héttel a zavargás után állítottam össze:

The New York Times... „kb. 50”
Associated Press... „legalább 75”
San Francisco Examiner (UPI-η át)... „legalább 100, 5 Pokol Angyalával köztük”
New York Herald Tribune... 29
Life... 34
National Observer... 34
New York Daily News... „több mint 100”
New York Post... „minimum 40”

Biztos, hogy van ezekre az eltérésekre valami magyarázat, mivelhogy ez soha nem került ilyenformán elő, de annak, akinek a hivatalos sajtóval kell beérnie, annak ez a többoldali félreinformálás nem jelent vigaszt. Az nem lepett meg, hogy a nyolc

különböző cikk különböző szemszögből értékelte a zavargásokat, mert nincs olyan riporter, aki egyszerre minden helyszínen ott tud lenni, és információikat is különböző alanyoktól gyűjtik be. De meglepéssel töltött volna el az, ha legalább az alapvető dolgokban, mint amilyen a letartóztatások száma, egyetértés születik; a többi információt is könnyebb lett volna lenyelni.

Hét héttel a zavargás után, augusztus 11-én, az Associated Press hírügynökség végre a korrekt számot küldte szét csatornáin, de akkorra ezt már le se szarta senki, tudomásom szerint soha nyomtatásba nem került. A Laconiai Járásbíróság adatai szerint 32 letartóztatás történt. Pokol Angyala, illetve kaliforniai nem volt köztük, alapvetően senki az Adirondacktól nyugatra. A bíróság jegyzője lejegyezte: „Tizenegy alperes Massachusetts-ből, tíz Connecticutból, négy New Yorkból, három Kanadából, három New Jerseyből, egy pedig New Hampshire-ből való.”

A fentiek közül heten kaptak egy évig terjedő szabadságvesztést az állami fegyházban, egy pedig hat hónapot. Tíz bírság lett kiróva, 25 dollártól 500 dollárig terjedően. Tizenkét vádlott ellen a vádat ejtették, egyet ártatlannak találtak, és tizenegyen a bűnösnek találtatottak közül fellebbeztek.

Lessard polgármester volt oly kedves, hogy a bírósággal elküldette nekem e számadatokat. Némi meglepetést okoztak, ugyanis ezt megelőző telefonbeszélgetésünk alkalmával azt mondta, hogy „harminchárom rendzavaróra róttak ki pénzbüntetést vagy szabadságvesztést”, és hogy „a férgese, akinek már priuszuk volt, ezerdolláros büntetést kaptak, plusz egy év börtönt”.

Egy csomó fényképet is küldött, amik a zavargásokról készültek, de a Pokol Angyalai nem voltak közöttük. Legtöbbjük tizenéves fiúkat kapott le, élénk pulcsikban, khakigatyában és papucscipőben. A rohamosztatok által sarokba szorítva! A polgármester polaroid képeket csatolt magáról és a rendőrfőnökről is, de ezek gyorsan sárgává és kivehetetlenné váltak.

Csütörtökön egy órát beszélgettünk telefonon. Annyira izgalomban tartott a dumája, hogy nem bírtam a kagylótól megválni. Igen egzotikusakat mondott. Nyilvánvaló volt, hogy olyan emberrel kerültem fülközeibe, aki egy olyan induló dallamára meneteli le életet, amit én soha nem fogok hallani.

Azt vártam, hogy majd tagadja azt az értesülést, amit a *The New York Times* neki tulajdonított... de nem, szó se róla, büszke volt a látásmódra, amivel rendelkezett, és lelkesedett azért, hogy megint idézzenek tőle. Ahogy megemlítettem a Pokol Angyalait, elkezdett „falkavezérekéről, kommunistákról és kábítószerokról” ömlengeni. Tudomással bírt oly információról, miszerint négy Pokol Angyalát tartóztattak le Connecticutban, amikor Laconia felé tartottak egy „rakomány kábítószerrel, kézfegyverekkel és lefűrészelt csövű puskával”. Abban nem volt teljesen biztos, hogy ezt a négyet a határtól délre képezték-e ki. „Nem akarom nagydobra verni, honnan tudjuk, hogy ez a négy Mexikóban vett részt kiképzésen – mondta. – Bizalmas információ volt. Postán érkezett. De az FBI-jal rögtön tudattam. A kommunista szálát már ellenőrzik is. Van néhány képünk, amin horogkeresztet hordanak.”

Amikor megkérdeztem, hány Pokol Angyalát tartóztattak le, azt válaszolta: egyet se, legalábbis egyet se, aki elismerte volna Pokoli Angyalságát. Még az a négy csavargó Connecticutban sem volt hajlandó bevallani, hogy Pokol Angyala lenne. Egy ponton valaki látott Laconiában egy kocsit kaliforniai rendszám táblával, de az is eltűnt.

Beszélgetésünk fele táján a transzmutációs tényező szele csapta meg orromat, de arra nem voltam felkészülve, amit a polgármester ezután virított. Rengeteg Pokol Angyala volt a zavargásokon, csak „meglógtak”, magyarázta, „a lángoszlop mögé”. Amíg ezt kifejtette, naptáramra vettem egy pillantást, hogy ellenőrizzem, milyen nap van. Ha vasárnap, lehet, hogy most tért vissza a templomból, emelkedett, biblikus lelkiállapotban, tán még a csipkebokor is előkerül. Már azt vártam, hogy bármely

pillanatban közli, hogy az Angyalok egyenesen a tengerbe hajtották motorkerékpárjaikat, ami aztán, annak rendje és módja szerint, szétnyílt előttük. De nem, nem így volt. A polgármester szívesen szolgált részletekkel a menekülésről; azt akarta, hogy a jogbetartató szervek mindenütt tisztában legyenek a hunok módszereivel. A tudás hatalom, vélelmezte.

Lessard polgármester leírta nekem, józannak tűnő hangnemben, ahogy a Pokol Angyalai, a zavargást megelőzően, benzinnel leöntöttek egy nagyobb bekötőutat. Amikor az erőszak a csúcsra hágott, amikor már majdnem letartóztatták őket, kiviharzottak a városból... és az utolsó, aki átment a benzinvonalon, égő gyufát dobott rá. Lángtakaró lobbant be az éjszakába, az üldözést ellehetetlenítve. Igen, a régi tűzfüggönyös módszer volt ez, a búr háború öröksége. Laconiában nagyon is sikeresnek bizonyult. A jogbetartatókat oly hőség torpantotta meg, hogy föltehetőleg még a rádió adó-vevőjükben is összezavarta a kristályokat. Ha az Angyalok egy kicsit is ügyetlenebbek, még elcsíphették volna őket egy általános riadóval, valahol New Hampshire és Kalifornia között.

De így, biztonságban hazaértek, arra is elég idejük volt, hogy a vidéki terep összes porát kirázzák cuccaikból, a két héttel később kezdődő Bass Lake-i futamra épp jó időben. A boszorkányosság tagadhatatlan volt, és mikor a klán összegyűlt, egyik fő társalgási témául szolgált. Mindenki gratulálni akart a dögös csávóknak, akik ezt letették az asztalra..., de valamilyen oknál fogva senki sem jelentkezett. Az egyetlen Angyal, aki valamivel többet tudott Laconiáról, mint amit a többiek, mert az újságban olvastak róla, az Tiny, mivel a volt felesége fölhívta egy laconiai fürkéből a balhé tetőpontján. Az egyik leglehangolóbb pillanata volt a Bass Lake-i futamnak, amikor Tiny szánakozólag kijelentette: egyetlen Angyal sem jutott el Laconiáig.

„A régi lotyó pont ott volt – mondta a csalódott törvényenkívülieknek –, és ha a mieink közül bárki is ott..., hát szólt volna. Azok a québeci arcok lehettek, meg a Bandito banda Keletről. Hozták a klasszist. Össze kéne jönnünk a csávókkal.”

Ettől a hírtől a többiek leverten bámultak a tűzbe. Végül valaki felmordult: „A kurva életbe, amatőr csürhe – ha mi ott lettünk volna, nem lett volna olyan könnyű szétverni minket. Bazmeg, öcsi, tizenötezer bringa egy faluban – szétrobban az agyam, ha rá gondolok!”

Miután az első vad híreszteléseket méretarányosan csökkentették, már senki, még a legtisztéletreméltóbb motorkerékpáros körökben sem, gondolta, hogy a Pokol Angyalainak bármi közülük is lett volna a laconiai zúrhöz. A *Cycle World*, amely „Amerika vezető motorkerékpár-rajongókhöz szóló kiadványának” hívja magát, francia-kanadai törvényenkívülieket hibáztatott, szökevényeket „a keleti államok motorkerékpározásának ótvaros házatájáról”, és „radikális rögeszméseket, akik Laconia város és környéke hivatalaiban ülnek...”

21.

Hazugság! Hazudik! Maguk mind a fiaim kárára hazudnak!

– Barker anyuka

Már 1965 nyarának végére, a Pokol Angyalai Észak-Kalifornia társadalmi, intellektuális, és politikai életében figyelmen kívül nem hagyható tényezővé váltak. Jóformán naponta idéztek tőlük a sajtóban, és nem volt olyan bohémbuli, amelyik megütötte a lécet, a Pokol Angyalai jelenlétére vonatkozó – általában a házigazda által terjesztett – híresztelés nélkül. Ez a tünetegyüttes némileg rám is kihatással volt, mivel nevem összefüggésbe került az Angyalokéval, és volt valami a levegőben, ami azt sugallta, hogy én elő tudom teremteni őket, amikor csak akarom. Ez persze soha nem volt így, bár minden tőlem telhetőt megtettem azért, hogy a törvényenkívülieket annyi ingyenpiához és mozgáslehetőséghez juttassam, amennyi csak ajánlatosnak látszott. Ugyanakkor rettegéssel töltött el, hogy viselkedésükért felelős legyek. Megannyi vendéglistán elért kimagasló helyük elkerülhetlenné tette persze, hogy bizonyos mennyiségű harácsolás, testi sértés, fosztogatás elő ne forduljon, ha a társadalmi élet forgatagába tiszta erőből vetik magukat. Emlékszem egy bulira, ahol gyermekek és fiatal anyák nyaggattak amiatt, hogy az Angyalok nem jöttek el. A vendégek zöme tiszteletnek örvendő berkeleyi értelmiségi volt, akiknek a motoros törvényenkívüliekről alkotott képe nem volt azsúrban a valósággal a maga teljességében. Én szóltam az Angyaloknak, és a címet is megadtam nekik, egy csöndes East Bay-i utcácskában, de abban reménykedtem, hogy nem jönnek el. Az egész felállás a biztos botrány ígérését hordozta: söröshordók garmadája, vad zene, valami izgalomra vágyó több tucat fiatal nő, míg férjeik vagy férfi kísérőik az „elidegenedésről” és a „lázongó generációról” akartak társalogni. Már fél tucat Angyal is elég lett volna ahhoz, hogy a helyzetet leredukálja egy túrhetetlen közös nevezőre: Ki baszik pinát, és ki nem!?

Itt Bass Lake megismétlődött, de a *voyeur* egy más fajával: ezúttal a Bay Area menőarc *establishment*. vonta az Angyalokat kebelére, legalább oly hévvel, mint a turistacsődület tette ezt a szirtes sierrai sörpiacon.”

Mindenki a törvényenkívüliekért bolondult. Koszosak, nagydarabok, bomlasztóak... nem úgy, mint a Beatles, azok kicsik, tiszták és túl népszerűek voltak ahhoz, hogy a radikális divat új kellékei legyenek. Ahogy a Beatles kiszorult az újdonság arénájából, vákuumot hagyott maga után, ami a Pokol Angyalait szívta aztán be. Közvetlen mögöttük menetelt Philip Roth avval, hogy ők az „utolsó hősei Amerikának, már csak ők maradtak, apa”. Rothot annyira megkapták az Angyalok, hogy szimbolikus értékű műtárgyakat kezdett gyártani, hogy létükre emlékeztessen velük – náci rohamsisakok műanyag másolatait himbálódzó feliratokkal: „Jézus csak reklám volt”, meg Vaskeresztek, amiket a tinibolhapiacon árusított Amerika-szerte.

Az volt a bukfenc az Angyalok új imidzsével: ők maguk sem értették. Talány volt számukra, hogy olyan emberek, akikkel jóformán semmi közös nem volt bennük, szimbolikus hősként kezelik őket. Viszont a nők, az alkohol, a kábítószer és a mozgástér egy egész új regiszteréhez fértek hozzá ezáltal – ami fölöttébb nagy lelkesedéssel töltötte el őket, és ki nem szarja le ilyenkor a szimbolizmust? Ám a rájuk kiszabott szerep nyitjára soha nem jöttek rá, eltökélten improvizáltak. Ez összezavarta a kommunikációs csatornákat, amitől meg idegesek lettek... és a rövid kiruccanás után, amit a jófej-bulikban tettek, néhány kivétellel úgy döntöttek, olcsóbb és hosszú távon simább, ha maguk veszik a piát, és a kevésbé komplikált picsákat kajtatják.

Az egyetlen igazán sikeres kapcsolat, amit az Angyalok számára nyélbe ütöttem, az

Ken Keseyvel, a fiatal, San Franciscótól délre eső La Honda környékén élő regényíróval volt.

1965 és '66 folyamán Keseyt kétszer tartóztatták le marijuána tulajdonlásáért, és végül kénytelen volt az országból kimenekülni, hogy a hosszú szabadságvesztést megússza. A Pokol Angyalaival fenntartott kapcsolata semmiféle számítások szerint sem javította a törvény és köztisztesség erőivel való viszonyát, de ennek ellenére folytatta ezt a kapcsolatot, mégpedig kihívó buzgalommal.

Keseyt egy augusztusi délutánon ismertem meg KQED, a San Franciscó-i oktatási tv-állomás egyik stúdiójában. Megittunk néhány sört egy közeli kocsmában, de nekem muszáj volt korán eljőnnöm, mert egy brazil doblemezt kellett Frenchyhez kivinnem a Box Shopba. Kesey mondta, hogy elkísér, és amikor odaértünk, nagyon bejött a négy vagy öt Angyalnál, akik még ott ügyködtek. Többórás evés, ivás és szimbolikus, közös gyógyfű-pöfög-tetés után, Kesey meghívta a francói páholyt La Hondába egy hétvégi bulira. Volt ott neki és csapatának, a Merry Pranksters-nek (Vidám Csínytevők) kb. két és fél hektárjuk, mély patakkal a ház és az országút között, plusz egy átfogó, tömött örületük privátilag, a fejükben benne.

Úgy alakult, hogy pénteken kilenc marijuánavádat ejtettek a Kesey-társulat ellen; ezt, annak rendje és módja szerint, meg is írták a szombati lapok, és pont akkor jöttek ki La Hondába, amikor Kesey egy hatalmas táblát erősített kapujához: A VIDÁM CSÍNYTEVŐK KÖSZÖNTIK A POKOL ANGYALAIT. A tábla vörös, fehér és kék színekben pompázott, tizenöt láb széles és három láb magas volt. Rossz hatást váltott ki a szomszédokból. Mire én a délután közepe táján odaértem, öt San Mateo megyei seriff autója parkolt a Kesey ingatlanával szemközt, az országúton. Kb. tíz Angyal már megérkezett, a kerítésen belül volt, biztonságban; másik húszról mondták, hogy úton vannak. A vihar felhői kezdtek gyülekezni.

Feleségemet és kisfiámat is elhoztam, és le akartunk menni a strandra valamit bekapni, mielőtt bekapcsolódunk az ünneplésbe. Több mérföldre a háztól megálltam a kocsival a San Gregorió-i vegyesboltnál. Ez a keresztútnál épült helység nem rendelkezik valós lakossággal, csak a környező gazdaságok központjául szolgál. A bolt szerszámos-, termény- és istrángrészlegében csönd honolt, de az italpult körül lárma és feszültség uralkodott el. A jóembereknek nem tetszett, ami néhány mérfölddel arrább folyt. „Az a fasz narkós – szólt egy középkorú gazda. – Először marigumi, most meg Pokol Angyalai. Krisztus koporsójára, szart akar ez etetni velünk?”

„Beatnikek! – tette hozzá egy másik. – Egy kalap szart se érnek.”

Szóba került, hogy szét kéne osztani a boltban található csákánynyeleket, és „egy kis tisztogatást végezni a helyen”. De valaki megjegyezte, hogy a zsaruk már kézbe vették az ügyet. „Az egész kibaszott banda mind egy szálíg dutyiban végzi...” Úgyhogy a csákánynyelek a polcon maradtak.

Az éjszaka leszálltával Kesey enklávéja dugig volt emberekkel, zenével és színpompás világítással. A rendőrség a maga finom módján járult hozzá ehhez az országútról, villogó fényeikkel... az út túloldalán vörös és narancs villanások szórták a fényt a fákra meg a meredek földsziklára. Kora tavasszal a Kesey-birtokon tizenhét rendőr, fél tucat kutyával megerősítve, folytatott razziát, a kábítószer-ellenőrzés hírhedt, Willi Wong nevű szövetségi ügynöke vezetésével. Keseyt és tizenkét barátját marijuánával kapcsolatos bűncselekménnyel vádolták, de zömüket ejteni kellett, mert a házkutatási parancsban és az eljárás lefolytatásában „sajátosságok” merültek fel. Nem sokkal a razzia után Wong ügynököt áthelyezték a körzetből; a helyi rendőrség pedig nem tett további kísérletet arra, hogy a kapun behatoljanak. Megelégedtek avval, hogy a patakon túli országútnál somfordáltak minden érkezőt és távozót figyelve. Helyi seriffhelyettesek megállították és kérdőre vonták egyetemi professzorok, csavargók, ügyvédek, diákok, pszichológusok, sikkes hippik és más jóarcok áradatát. Azonkívül

azonban, hogy kifizetetlen közlekedési bírságokat ellenőriztek le adó-vevőjükön, sok egyebet nem tehettek, viszont azt maradéktalan eltökéltséggel teljesítették. Hébe-hóba berángattak valami nyilvánvalóan ittas vagy beállt egyént, de több hónapos éberségük csak gyér fogást eredményezett, fél tucattól is kevesebb titkos közlekedési szabálysértőt.

A bulik ez idő alatt viszont egyre vadabbá és lármásabbá kerekedtek. Marijuanából kevés volt, de annál több LSD-ből, ami akkor még legális volt. A zsaruk ott álltak kinn az országúton, és a patakon túl olyan jelenetre tekinthettek, amely tudatuk, személyiségük gyökerét magát kellett hogy kínozza. Ez a sok ember csak rohángászik összevissza vadul, üvölt és félmeztelenül táncol ordas nagy erősítőkből áradó rock'n'roll zenére, pszichedelikus fények útvesztőjében botorkálva, tántorogva... VAD, Istenből kivetkezett falka, és nincs az a törvény, ami megállítaná őket.

A Pokol Angyalai érkezésével viszont végre akadt ürügy -létcél, mondhatni -, és gyorsan háromszorosára emelték az őrszemek számát. Kesey végre túllőtt a célon. Nehéz volt már azt is kezelni, hogy egy csapat beatnik és egyetemista-féle valami láthatatlan kábzszt nyel, de ez a mocskok csürhe, motorokon, már tényleg annyira kézzelfogható, tapintható veszélyt jelentett, amennyit a törvény keze csak remélhetett ilyen esetben.

Az első buli, amin csak a friscói páholy jelent meg, fergeteges sikert aratott. Úgy éjfél felé Pete, aki közúti gyorsulási versenyzőként volt ismert, vigyorgott mialatt egy sörshordót kurkászott végig, mondván „Apafej, amikor jöttünk, nem tudtuk, mire számítsunk, de jól sült el. Itt minden móka és kacagás, nem faszkodás.”

Az Angyalok zöme kezdetben merev volt, védekezőállásban maradt, de csak míg matarészegre nem itták magukat, bár voltak, akik sohase jutottak túl azon az elgondoláson, hogy itt bármelyik pillanatban valamilyen kihívást intéznek ellenük, a továbbiakban meg belehajszolják őket valami szarba..., de a csapat szelleme, úgy tűnt, levette, ha feszültséget akarnak, akkor azért keményen meg kellene dolgozniuk. Kesey cimborái túlságosan el voltak avval foglalva, hogy jól bepörögjenek, hogy olyan nyers realitásokkal foglalkozzanak, mint a Pokol Angyalai. A bulin más illusztris vendégek is kószáltak (mint például Allen Ginsberg a költő és Richard Alpert az LSD-sirály), és ugyan az Angyalok nem ismerték őket, egy kicsit kibillentek az egyensúlyukból amiatt, hogy a reflektorfényen osztozniuk kellett.

Ginsberg első találkozása volt ez az Angyalokkal, de gyorsan *aficionado* lett. Késő este valamikor, amikor már nyilvánvalóvá vált, hogy minden távozót lekapcsol a rendőség, mi Ginsberggel kimentünk a verdával, hogy megnézzük, miről is van szó. A Volkswagent, ami épp előttünk indult el, félmérföldnyire már le is intették, az utasokat kiszállították egy kis vallasra. A mi ötletünk az volt, hogy magnóval a kezünkben érkezünk az elfogatás színhelyére, de épphogy váltottam egyesből, egy másik seriff már intett is le minket is. Kézben a mikrofonnal szálltam ki, és kérdeztem, hogy mi a probléma. A mikrofon látványa a rendőröket, a lényegretörően kívül, némaságra készítette. Az egyik elkérte a jogosítványomat, míg a másik megpróbált nem venni tudomást Ginsbergről, aki kedélyesen és ismételten érdeklődött afelől, miért fognak le mindenkit, aki a buliról távozik. A zsaruk széttett lábbal állt, kezét háta mögött összekulcsolta, arcára bárgyú tekintet fagyott. Ginsberg folytatta a kérdegetést, amíg a másik leellenőriztette jogosítványomat. Még most is örömmre szolgál, ha ezt a magnófelvételt hallgathatom. Olyan, mintha Ginsberggel költői kérdéseket tennénk föl egymásnak a rendőrségi adó-vevővel háttérzajként. Időnként különböző, egy szótagos kijelentéseket tevő hangok hallatszanak, de kérdéseinkre választ nem kapunk. Egy ideig egyáltalán nem is hallani beszédet – csak azt, ahogy Ginsberg egy középkeleti raget dúdol, a Kapitányság Hangjának szűkagyu recsegésével a háttérben. Annyira nevetséges volt a helyzet, hogy végül még a zsaruk

is mosolyra fakadtak. Mindazonáltal beszédmehtagadásuk totál valószínűtlen szerepcserével ért fel, amit jókedvünk csak kiemelt.

A seriffhelyettes, akinek az a feladat jutott, hogy velünk foglalkozzon, furcsán tekingetett Ginsbergre. Hirtelen azt kérdezte: „Mennyi ideig tarott ilyen hosszú szakállat növesztenie?”

Ginsberg abbahagyta a dudoraszást, elgondolkozott, majd így válaszolt: „Kb. két évig – vagy nem is, azt hiszem, csak másfél.”

A zsarú bólintott, elmorfondírozva... mintha ő is szakállt szeretett volna, de ennyi időt mégse tudna beleölni a projektbe; egy év még elmegy, na de másfél – lehet, hogy az már a nagyfőnöknek is szemet szúrna.

A társalgás lelohadt egy kicsit, amíg a rádiós seriffhelyettes vissza nem jött jelenteni, hogy semminemű szabálysértési restanciám nincs. Mire én fölajánlottam, hogy kikapcsolom a magnót, ha hajlandók a legkorlátozottabb mértékű társalgásba is elegyedni. Belementek, és beszéltünk egy darabig. Azt mondták, hogy a Pokol Angyalait tartották megfigyelés alatt, nem Keseyt. Előbb vagy utóbb ez a csürhe valami nagy balhét fog kirobbantani, és mi az ördögben sántikálnak ott egyébként is? Kíváncsiak voltak rá, hogy tudtam meg eleget róluk ahhoz, hogy írjak róluk. „Hogy bírja őket szóra?” – kérdezte az egyik. „Még soha nem verték le? Hagyják, hogy velük lötyögjön? És egyébként is, mi van bennük, mi az ábra? Tényleg olyan súlyosak, amilyenek mondják őket?”

En erre azt mondtam, hogy az Angyalok valószínűleg még sokkal súlyosabbak, mint azt a fáma tartja, de nekem még nem volt gondom velük. A seriffhelyettesek pedig azt mondták, hogy ők csak annyit tudnak a törvényenkívüliekről, amit az újságok megírtak.

Barátságosan váltunk el egymástól, kivéve azt a bírságot, amit mégiscsak rám vertek – hátsó lámpám repedt üvege okán. Ginsberg rákérdezett, hogy a Volkswagent vezető tagot miért vitték be? Az adó-vevő több perc után berecsegett egy választ: egy több hónappal ezelőtti törlesztetlenül maradt közlekedési bírság, ami eredetileg 20 dollár volt, mint a kaliforniai bírságok általában, idővel 57 dollárra nőtt – amit a rendeletkerülőnek készpénzben ki kell egyenlítenie, mielőtt szabadlábra kerülhetne. Se nekem, se Ginsbergnek nem volt 57 dollárunk, úgyhogy megszereztük az áldozat nevét, arra gondolván, hogy majd valamelyik haverját érte küldjük, miután visszatérünk Kesey-hez. De ott meg az derült ki, hogy senki sem ismerte őket, és feltehetőleg még most is Redwood City börtönében rostokolnak.

A buli még két napon és éjszakán át folytatódott, de az egyetlen további krízishelyzet akkor állt be, amikor több, nemrégiben megjelent regény főszereplőjének hús-vér ihletője meztelenül megállt a patak magánterületi partján, és rázendített egy hosszú, brutális kirohanásra az alig húszméternyire álló zsarukkal szemben. Ingott és ordított a tornácról rávetődő éles fényben, sörösüveggel egyik kezében, másik öklét pedig megvetésének tárgyai felé rázta: „Alattomos gecik! Mi a pöcs bajotok van? Gyertek át ide, majd kaptok egyet... a ménkö bele a szarral baszott lelketekbe.” Aztán elneveti magát, és meglengeti sörét. „Ne basszatok velem, szárnyalók. Gyertek csak! Mindent megkaptok, amit csak megérdemeltek.”

Szerencsére, valaki visszarángatta a buliba, pucéron, óbégatva. A rendőrökhöz intézett részeg kihívása totális balhét pattinthatott volna ki. Kaliforniában és a többi állam zömében a rendőrség nem hatolhat be magánterületre házkutatási engedély nélkül, hacsak (1) alapos gyanújuk van arra, hogy bűntény elkövetése forog fenn éppen, (2) a tulajdon bérletje vagy tulajdonosa „behívja” őket. A fenti jelenetet a kettő közül bármelyikként értelmezhetnék volna, ha a zsaruknak erre támad kedvük, de az estének ezen a pontján a razziázó osztag nem tudott volna még a hídon sem átjutni összetűzés nélkül. Az Angyalok pont nem voltak arra hangolódva, hogy őket, csak úgy

csöndesen, rendőrautókba tereljék, ahhoz meg már túl részegek voltak, hogy a következményekkel törődjenek.

Nem telt sok időbe, mire a La Hondáról szóló regék az Angyalok többi páholyában is szájról szájra jártak. Egy oaklandi cserkészcsapat lemeózta, és olyan lelkes jelentéssel tértek vissza, hogy La Honda sebesen az észak-kaliforniai Angyalok Mekkájává vált. Általában bejelentés nélkül, öttől tizenötig terjedő csapatokban érkeztek, és maradtak addig, míg meg nem unták, vagy ki nem fogytak az LSD-ből, amit a Keseyvel való ismeretség előtt csak néhányuk próbált ki.

Már jóval azelőtt, hogy a törvényenkívüliek felfedezték La Hondát, Kesey fékevesztett bulijai riadalomra adtak okot a tiszteletre méltó LSD-műértők körében – tudósok, pszichiáterek és a viselkedéstan más területeinek szakértői úgy gondolták, hogy a drogot csak „ellenőrzött kísérleti körülmények között” szabadna bevenni, ahol is alaposan átrostált alanyok tapasztalt „kalauzok” segédlete mellett, állandó megfigyelés alatt állnának. Ezeket az elővigyázatossági lépéseket a rossz tripek elleni garanciának szánták. Bármilyen bekattanásra hajlamos arcot, aki átcsúszott a rostán, még abban a minutában le lehet ápolni nyugtatókkal, ahogy hajlandóságot kezdett mutatni a vérszomjra, vagy mondjuk arra, hogy tépőcsavarással levegye a saját fejét, hogy alaposabb betekintést nyerjen koponyájába.

Az ellenőrzött kísérlet brigád úgy találta, a nyilvános LSD-orgiák katasztrofális következményekkel járhatnak saját kísérleteik számára. Kevésbé voltak optimisták annak megítélésében, hogy mi történhet akkor, ha az Angyalok – a brutalitás, a nemi erőszak és a horogkeresztek bálványozol – menő értelmiségi arcok, marxista radikálisok és pacifista tüntetők sűrűjébe keverednek. Még ha mindenkinek sikerül is egyenesben tartania az agyát, akkor is idegességre adna okot... de arról persze szó se volt. Ott aztán mindenki részeg, be van állva, nyomva, így nem tudnak objektív jegyzetet készíteni, nincsenek kalauzok a kikattanósok lenyugtatására, nincsenek racionális nézők, hogy egy esetleges tüzet kioltssanak, vagy hogy a böllérékeket eldugják... semmiféle ellenőrzés sincs.

Azok, akik rendszeresen eljárak Kesey bulijaira, nem aggódtak túlzottan amiatt, hogy azok mit gondolnak, akik csak hírből ismerik őket. Az enkláve csak olyan értelemben volt nyitott, hogy bárki, akinek kedve szottyant, bemehetett a hídnál lévő kapun. De ha már egyszer bent volt a tag, és nem a közös nyelven szólt, nagyon hamar éreztették vele kényszeredettségét. A savkirályok nem túl gyakran eresztik bő lőre vendégszeretetüket; vagy fixírozzák, vagy ködnek nézik az idegeneket. Sok vendéget elriasztottak már. A disszidens bohém elem szokott oda leginkább, akiket egymásrautaltságuk érzése óvott meg attól, hogy ellenséges érzelmeiket a másokra összpontosítsák. Erre a célra még mindig ott voltak a zsaruk, a folyón túl, akik bármely pillanatban beronthattak.

De még a Csínytevők közt is elég nagy bizonytalanság uralkodott az Angyalokat illetően ahhoz, hogy az első bulin észrevehetőleg *lightos* legyen az LSD-felhozatal. Miután az erőszak veszélye már elhalványulónak látszott, akkor viszont előkerült a cucc. Az Angyalok először óvatos duhajok voltak, soha nem hoztak sajátot, de nem telt túl sok időbe, mire forrásokot fejlesztettek hazai pályán is... úgyhogy minden La Hondába irányuló futamot a kapszulák sorakozója előzött meg, majd ezeket levitték Keseyhez, és ott következett az elosztás, pénzért vagy anélkül.

Miután a hunok erénygazdagnak ismerték el az LSD-t, ugyanolyan önfeledt odaadással adóztak neki, mint más földi örömmek. Még a nyár elején az volt az egyöntetű vélemény, hogy az olyan anyagot, ami elég ütős ahhoz, hogy a csávókat képtelenné tegye a motor megülésére, békén kell hagyni... de amikor az általános ellenállás összeomlott, egypár Kesey-buli után, az Angyalok elkezdtek olyan gyakran LSD-t nyelni, ahányszor csak tudtak, ami meglehetősen sűrű volt, a földalatti kábszer-

piacon lévő számos kapcsolatuknak köszönhetően. Több hónapon át fogyasztásuknak egyedül krónikus készpénzhiányuk szabott gátat. Figyelembe véve a sav akkori korlátlan kínálatát, a Pokol Angyalai felének agyát pernyévé égette volna egy hónapon belül. Fogyasztásuk már így is feszegette az emberi tűrőképesség határait. Másról nem is nagyon beszéltek, de voltak, akik a beszédről teljesen le is szoktak. Az LSD garantált gyógyszer az unalomra, ami a Pokol Angyalai között legalább olyan elterjedt kór, mint a Nagy Társadalom bármely más metszetében... és olyan délutánokon, amikor semmi más nem történt az El Adobe-ban, és nem volt elég pénzük sörre, Jimmy, Terry vagy Skip megjelent néhány kapszulával, s mindnyájan békésen útra keltek. Máshová.

Minden várakozással ellentétben az Angyalok a savtól nagyon békéssé váltak. Néhány kivételtől eltekintve, sokkal könnyebb volt velük kijönni. A sav sok másodlagos reflexüket, gátlásukat feloldotta. Alig maradt valami abból a két dologból, ami az idegenekhez való hozzáállásukat általában átítatja: dacos dörzsöltségükből és bunyórakészségükből. Az agresszivitás elpárolgott belőlük, elveszítették a vadon élő állatok csapda észlelésekor fellépő, felborzolt szőrű gyanakvását. Furcsa volt, és még a mai napig sem értem teljesen. Volt akkor egy szorongó érzésem: vihar előtti csönd volt, nem vettek még be eleget ahhoz, hogy a hatás teljes lehessen, de előbb vagy utóbb az egész bagázst letarolja egy pokoli erejű kései *flash*. Pedig épp elég bizonyíték volt arra, hogy a drog fogást talált. Az Angyalok tojnak arra, hogy a pszichológusok mit tartanak biztonságos dózissnak; megduplázták vagy triplázták az ajánlott maximumot, gyakran 800 vagy akár 1000 mikrogrammot is begyűrték tizenkét órán belül. Volt, aki hosszú sírógörcsöt kapott, érthetetlen kéréseket hablatyolt valakiknek, akiket senki más nem látott. Mások katatón magukba süppedtek, aztán hirtelen messzi földről és hihetetlen tájakra szóló mesékkal keltek újra életre. Egy éjjel Magoo elcsatangolt messze az erdőbe, s rémület fogta el, segítségért kiabált, amíg valaki vissza nem vezette a világosságra. Egy másik éjjel Csavargó Terry meg volt győződve róla, hogy emberi alakban már meghalt, és kakasként tért vissza az élők sorába, a tábortűzön fogják megsütni, ahogy a zenének vége szakad. Minden szám vége felé odaszaladt a magnóhoz: „NE, ne, ne hagyjátok, hogy vége legyen!” Egy törvényenkívüli, akinek már elfelejtettem a nevét, egyszer egy majdnem függőleges, kétszáz láb magas szikláról „ugrott” le a rendőrök szeme láttára; mindenki ujjongott, ahogy a peremről elrugaszkodott, és valahogy mégis megtartotta egyensúlyát, amint csizmasarka hatalmas porfelhőt rúgott. Tettelegességre csak egyszer került sor, amikor az egyik Angyal a nejét akarta Kesity lépcsőjén megfojtani, alig fél órával azután, hogy lenyelte első – és utolsó – kapszuláját.

Saját savnyelési tapasztalataim korlátozottak, ami a fogyasztás mennyiségét illeti, de a variánsok széles skálájúak, ami a társaságot és a körülményeket illeti... ha lehetőségem adódna még egyszer megismételni a kb. fél tucat emlékezetes rápróbálkozásból egyet, akkor az egyik La Honda-i bulit választanám, a Pokol Angyalaival, az eszelős fényekkel, zsarukkal az országúton, egy Ron Boise-szoborral az erdőből előderengve, a Bob Dylan „Mr. Tambourine Man”-jétől remegő óriási erősítővel együtt. Az atmoszféra nagyon elektromos volt. Ha az Angyalok a fenyegetettség érzését kölcsönözték hozzá, akkor ettől csak érdekesebbé tették... és sokkal élőbbé, mint bármi, ami lehetségesen ki bír sülni egy ellenőrzött kísérletből, vagy a kulturált mélységkutatóknak a kapszulában a Bölcsesség Kövét kereső udvariasan szállás partijaiból. Az Angyalokkal együtt nyomni a savat kaland; nem elég rutinosak ahhoz, hogy tudják, mire számítsanak, de túl vadak, hogy aggódjanak. Csak benyelték a cuccot, megkapaszkodtak... ami valószínűleg tényleg pont annyira veszélyes, mint ahogy azt a szakértők állítják, de egy sokkal, de sokkal zamatosabb kör, mint valami steril közegben ülve, lekezelő kalauzokkal és egy maroknyi ideges,

menőségre utazó arccal szakítani. Az én tudomásom szerint nincsenek olyan bűntények, melyek LSD- η lévő, törvényen kívüli ámokfutó motorosokkal hozhatók összefüggésbe; lehet, hogy a brutál arcok pszichéje túl terméketlen az olyan elfojtott örület táplálásához, amelyet a sav kelt életre. Az LSD betiltására felszólító törvényalkotók mindig olyan bűntényekre hivatkoznak, amelyeket intelligens, felső-középosztálybeli, törekvő egyének követnek el, priusz vagy bunyós múlt nélkül. A brooklyni böllérméses gyilkosság szenátusi kivizsgáláshoz vezetett. Az állítólagos gyilkos, a kiváló egyetemista, tagadhatatlan évfolyamelső azt nyilatkozta, hogy „három napig röptül LSD-n”, és nem emlékszik, mit követett el. Kalifornia állam törvényhozása nagyon kemény LSD-törvényt fogadott el, miután meghallgatta a Los Angeles-i rendőrség hivatalos tanúságtételét arról, hogy az LSD embereket arra készíthet, hogy faágakon gubbaszanak pucéron, az utcákon üvöltözve rohanjanak, amíg gypehez nem érnek, ahol négykézlábra ereszkedve füvet nem legelnek. Más LSD-s esetekben gyilkosság, öngyilkosság és az önmagából kivetkőzött tombolások egész sora szerepel. Egy berkeleyi egyetemista avval sétált ki egy harmadik emeleti ablakon, hogy: „Ha már utazom, akár Európába is mehetnék.” Szörnyethalt.

Egyik incidens sem tartalmazza az amerikai társadalom olyan elemét, amelyet általában a bűnözői viselkedéssel társítanak. Éppúgy, mint az árkartell, az adócsalás, a sikkasztás, a pszichedélikus bűntények is a zsírosabb osztályok lelkét terhelik. Ennek semmi köze az LSD árához, ami 75 cent és 5 dollár között mozog egy kapszula vagy bélyeg egy tizenkét órás, meghatározatlan intenzitású körre. A heroin, ami viszont kifejezetten az alacsonyabb osztályok gyengéje, mégis a legtöbb függőnek legalább napi 20 dollárjába kerül, de általában ennél sokkal többbe.

A konklúziók még egy kissé ködösek, de az 1965-ben és '66-ban elfogadott LSD-törvények hosszú évekre véget fognak vetni mélyenszántó kutatásaimnak e területen. Addig is a Kesey-kísérletet jegyezni kellene, megfontolni, és talán a hasonló irányultságú kutatásokat kiterjeszteni. Még ilyen rövidített formájában is megcáfolta (1) az LSD természetére (2) a brutál csávók személyiségének szerkezetére és rugalmasságára és (3) a kettőre együtt vonatkozó bevett bölcsességeket.

Az egyik legdögösebb La Honda-estély a Labor Day hétfőjére esett 1965-ben, a montereyi nemi erőszak első évfordulójára. Addigra már az Angyalokra összpontosított „médiahadjárát sebességváltóját betették rettenetesbe, nap mint nap dolguk volt a hírsajtóval. Majdnem minden hétfőgén riporterek és fényképezők lógtak az El Adobe környékén – kérdéseket tettek fel, képeket vettek le, és remélték, hogy valami kis mozgolódás is mutatkozik majd, amivel fűszerezni tudják a másnapi főcímeiket. Az oaklandi rendőrség egy négyszemélyes rajt bízott meg figyelésükkel. Néha bejöttek a kocsmába, jóindulatúan átvigyorogták a rájuk zúduló sértegetések viharát, és csak annyit időztek, hogy a törvényenkívüliek ne felejtsek el, figyelik őket. Az Angyalok élvezték ezeket a látogatásokat; sokkal szívesebben beszélgettek rendőrökkel, mint riporterekkel vagy még szimpatizáló idegenekkel is, akik egyre nagyobb számban kezdték el látogatni az El Adobe-ot. A törvényenkívüliek egyre növekvő hírhedsége ellenére, az oaklandi rendőrség soha nem fűtött be alájuk olyan halált hozó hangon, mint a többi páholy alá. A Barger-páholyának még a fűtési szezon csúcsidejében is különleges kapcsolata volt a törvény helyi végrehajtóival. Barger ezt úgy magyarázta mint lehetséges közös frontot a régóta rebesgetett fekete lázongás ellen East Oaklandban, mert ezt a negyedét a feketék is, a Pokol Angyalai is saját pályájuknak tekintik. Szerinte a zsaruk az Angyalok segítségére számítottak abban, hogy „a niggereknek megtanítsák, hol a helyük”.

„Jobban félnek a niggerektől, mint tőlünk – közölte Sonny mert azok sokkal többen vannak.”

Az oaklandi Angyalok viszonya úgy ambivalens a feketékkel, mint a zsarukkal. Az ő

vonalaik a színesbőrűekkel szemben elég furcsán tologathatóak, úgyhogy a „jó figurák” az egyik, a „veszett niggerek” meg a másik oldalán helyezkednek el. Az egyik Nomád (régében sacramentoí páholy) egy fekete képzőművésszel lakik egy lakásban, és ő a feszélyezettség legapróbb jele nélkül bulizik az Angyalokkal. „Igazi ötös mókusnak” hívják.

„Művész – mondja Jimmy nekem egyik éjszaka valami bulin. – Nem értek a művészethez, de azt mondják, ügyes gyerek.”

Charley szintén jó figura. Filigrán fekete, és már olyan régóta tekernek együtt, hogy az Angyalok közül néhányan zavarba jönnek, amikor magyarázzák, hogy miért is nem tag. „A kurva anyját, csípem a csávót – vall az egyik –, de soha nem fog bekerülni. Azt hiszi, hogy be fog, de nem fog... bazmeg, csak két fekete golyó kellene hozzá, és ha csak most körbenézek, meg tudnám mondani, kié legyenek.”

Soha nem kérdeztem még Charleyt, miért nem az East Bay-i Sárkányokkal teker, egy csak-fekete törvényen kívüli klubbal, ami olyan, mint a Csörgők San Franciscóban. A Sárkányokban is megvan a fél-veszett lendület, és amikor elbőgnek az ember mellett az országúton ugyanannyira, dekára ugyanannyira, látványosak, mint az Angyalok. Többszínű bukósisakot hordanak, és a bringáik, Harley 74-esek egytől egyik, a choppernak és a kukáskocsinak mutatós keverékei. A Sárkányok, az Angyalokhoz hasonlóan, a húszas éveikben járnak, leginkább munkanélküliek. Az Angyalokhoz szintén hasonlóan szeretik azt is, ha van egy kis mozgás, tettleges, vagy sem.

Nem sokkal azután, hogy megismerkedtem az oaklandi Angyalokkal, de jóval azelőtt, hogy a Sárkányok létezéséről is tudtam volna, egy unott péntek éjjelen az El Adobe ajtajában álldogáltam, amikor a parkoló hirtelen megtelt kb. húsz krómvillogtató bringával, a nyergekben pedig olyan örülten kinéző feketékkel, amilyeneket még sohase láttam. Begördültek, a motorokat turbóztatták, majd olyan könnyed és kérkedő magabiztossággal szálltak le, hogyha ösztönös reakciónak engedelmességek, elejtetem volna a sörömet, és elfutok. Ahhoz már elég hosszú ideje lötyögtem az Angyalok körül, hogy a „niggerekére vonatkozó gondolatmenetüket ismerjem... most meg tessék, itt vannak, a fekete kommandósok gangje, a Halál Angyalai vezérlőállásának kellős közepébe bedübörögnek. Az ajtóból egy olyan helyre léptem, ahonnan egyenesen az utcára tudok iszkolni, ha a lánckorbácsolás megkezdődne.

Kb. harminc Angyal volt a kocsmában aznap este, és legtöbbször kisietett sörrel a kézben megnézni, hogy kik lehetnek a vendégek. De senki nem volt bunyós kedvében. Mire a Sárkányok kikapcsolták a motorokat, az Angyalok már haverkodó dumákkal üdvözölték őket, hogy majd „hívjuk a zsarukat”, hogy „az ilyen szarháziakat, mint ti, hüvösre tegyék az állampogárok halálra rémítgetéséért”. Barger jattolt Lewisszal, a Sárkányok elnökével, és kérdezte, hogy mi az ábra. „Hol bujkáltatok eddig, havercsákók?” Sonny beszólt: „Ha gyakrabban erre járnátok, még bekerülhetnétek a lapokba is.” Lewis röhögött, és bemutatta Sonnyt, Terryt és Gutot néhány új Sárkánytagnak. A fekete törvényenkívüliek keresztnevükön szólították az Angyalokat. Volt, aki bement a kocsmába, volt aki a parkolóban ögyelgett, itt-ott jattolgatva, a bringákat feldicsérve. A beszéd a motorok témája körül csordogált, s bár célzatosan barátságos volt, azért egy kicsit tartózkodó is. Eddigre Sonny már bemutatott engem is Lewisnak és még egy-kettőnek. „Író – mondta Berger somolyogva. – Az isten se tudja, mit ír, de jó arc.” Lewis bólintott, és kezét fogott. „Hogy ityeg, haver? – kérdezte. – Ha Sonny azt mondja, rendbe vagy, akkor okés a balhé.” Ezt olyan széles vigyorral közölte, hogy azt hittem röhögni fog. Aztán a vállamra csapott, gyorsan, baráttian, hogy én is megértsem belőle, ő már levett engem annak, ami vagyok, svindler-archetípus, de nem fogja lelőni a poént avval, hogy Sonnynek köhenthene arról.

A Sárkányok egy órányit időztek, majd elrepszettek a dolgukra. Az Angyalok

nem hívták őket később semmilyen más buliba, és volt egy olyan érzésem, hogy mindkét csapat meg volt könnyebbülve, hogy ez a látogatás is zökkenőmentesen lement. Az Angyalok, mintha azonnal elfeledkeztek volna a Sárkányokról, ahogy azok kigördültek a látómezőből. Az El Adobe-i csoszogás folytatódott, ahol abbamaradt... az ismerős unalom, zenegépből a harsogó *honky-tonk*, bringák jövés-menése, biliárdgolyók koccanása a posztón és az olyan arcok érdes, repetitív traccsa, akik annyit vannak már együtt, hogy az unaloműzés egyetlen módját a bebaszás jelenti. Sonny, mint általában, korán lelépett, és ahogy a parkolóban fölszállt fekete Sportsterére, eszembe jutottak a Sárkányok, és rákérdeztem, hogy miért vannak ilyen haveri viszonyban az Angyalokkal. „A barátság nem túl közeli, és nem is lesz az, addig legalábbis, amíg én vagyok az elnök. De mások, mint a többi nigger. Mifajtánk arcok.”

Soha többet nem találkoztam a Sárkányokkal az El Adobe-ban, de más arra tévedő feketék más fogadtatásban részesültek. Egy augusztusi hétfő este egy négyfős csapat jött be. Mind huszonévesek, sportzakóban, nyakkendő nélkül, és az egyik akkora volt, hogy be kellett húznia a nyakát, hogy be ne verje a fejét az ajtófélfába. Két méter körül járt, és 120-150 kiló között. Dugig volt a kocsmában, de a négy fekete talált magának állóhelyet a pultnál. Aztán barátságosnak látszó beszédbe elegyedtek Don Mohr fotóssal, aki nemrég lett tiszteletbeli tag. A többi törvénytörő tudomást sem vett az újonnan érkezettekéről, de úgy harminc perc múltán, Mohr és a fekete Góliát elkezdtek egymásra vicсорogni. A vita természetére soha nem derült fény, de Mohr azt mondta, hogy mióta dumáltak, két sört vett „a benga niggernek”. „Az meg egy harmadikat is kirendelt, de szóltam neki, hogy köcsög legyen, ha kifizetem. Ennyi kellett. Ide is csak provokálni jött. Mikor mondtam neki, hogy fizesse ki ő a kibaszott sörét, gunyorosra vette – úgyhogy szóltam, hogy menjünk ki lerendezni a kultúr elé.”

Már álltak is egymással szemben a parkolóban, még mielőtt az Angyalok rájöttek, hogy bunyó van készülődésben, és mire az első ütés landolt, a harc színhelyét már a nézők gyűrűje fogta körül. Mohr minden bevezetés nélkül rávetette magát hatalmas ellenfelére, előrerepült és lecsapott a fekete fejére – evvel vége is lett a bunyónak.

A fekete vakon csápolta, a többiek pedig rárajzoltak. Egyszerre kapott a gyomrába, a veséjébe, a feje minden oldalába. Egyik haverja ki akarta segíteni, de Tiny alkarjába ütközött, és eszméletét veszítette. A másik kettőnek volt annyi esze, hogy eliszkoljanak. A bestia hátratántorodott, aztán előrehőkölt, csapkodva, míg oldalról kapott egy akkora ütést, hogy szétterült. Három törvénytörő próbálta lefogni, de fölugrott, és a kocsmába húzott. Nem úgy tűnt, mintha sérülése lenne, de több kisebb sebből vérzett, és miután annyit és annyi szögéből ütötték már, elvesztette a térérzékét. Megint lekerült, de gyorsan felkelt, és a zenegépnek hátrált. Addig egy mozgó és rohamozgató célpont volt, úgyhogy csak két-három Angyal bírt szilárd ütést ráérni. Addigra már télikikötőbe vontatottan állt. Öt másodpercig semmi sem történt. A fekete elkeseredetten kiutat kutatott, még mindig azt kereste, amikor Terry padlóról irányozott búrarepesztője szemén találta. Hátraesett a zenegépre, az üveg betört, ő meg lecsúszott a földre. Egy pillanatra úgy nézett ki, mint akit kicsináltak, de csizmaorr-zuhatag következett a vékonyába, aztán egyik támadóját viszont megingatta egyensúlyában, és lábra állt megint. Még kiegyenesedőben volt, amikor Andy, az Angyalok egyik legtörékenyebb és legszükbeszédűbb tagja, megszállott futó, egy ütéssel úgy jobb szemén találta, hogy az minden normál ember koponyáját bezúzta volna. Amikor elesett, Sonny megmarkolta a gallérját és a hátára rántotta. Egy csizmasarok landolt a szájára. Most már tehetetlen volt, arcát vér borította, de a tiprás folytatódott. Végül kivonszolták, és pofára ejtették a parkolóban.

Az első rendőrkocsi akkor érkezett, amikor az ütlegelésnek épp vége lett. Még kettő gördült be máshonnan, aztán a rabszállító, végül meg a mentő. Az Angyalok erősködtek, hogy a bazi nagy áldozat kést rántott rájuk, így ártalmatlanná kellett tenni.

A zsaruk körbevilantották zseblámpáikat, de kést nem találtak. A fekete nem volt olyan állapotban, hogy bármit is tagadhatott volna, bár eszméletét hamarosan visszanyerte, és saját lábán ment el a mentőig. Ezzel meg is elégedett a rendőrség, legalábbis egyelőre. Lejegyezték valamit, és figyelmeztették Sonnyt, hogy az áldozat lehet, hogy feljelentést akar majd tenni, ha magához tér a sokkból, de nekem az volt az érzésem, hogy az ügyet máris befejezettek tekintették... a természet igazságszolgáltatása győzedelmeskedett.

Az ügy soha nem jutott el a bíróságig, de az Angyalok lélekállapotát zűrösre kavarta. Agyukban ahhoz kétség nem fért, hogy a „niggerek” ki akarják egyenlíteni a számlát. És legközelebb nem csak négyen jönnek. Soha a bűdös életbe. Hatalmas elégtételt akarnak. Valószínűleg holdtalan éjre tervezik a csapásmérést... akkor aztán épp záróra előttig várnak, azt remélve, hogy részeg, tehetetlen állapotban tudnak az Angyalokon rajtaütöni. Primitív csontsípok zaja veri majd föl a Keleti 14. utca sivár neoncsöndjét. Izzadó fekete testek áradata hagyja el a vezérlőállást – a Doggie Dinert az East Twentythirdön – és halad hangtalanul az utcákon át a célpont védelmi peremsávjáig, kb. 400 méterre az El Adobe-tól. És akkor, amikor a csontsípok megszólalnak, a „niggerek” első hulláma átrohan majd az East Fourteenthen, ügyet sem vetve a piros lámpára, és házi készítésű vad fegyverekkel az Angyalokra veti magát.

Minden alkalommal, amikor az Angyalokkal tárgyaltam a Nagydarab Nigger incidens óta, figyelmeztettek, hogy a helyzet pattanásig feszült. „Tutkó, hogy szombat este lesz – mondja nekem Sonny. – Énekesmadártól tudjuk.” Biztosítottam afelől, hogy a támadás idején ott akarok lenni, és akartam is. Néhány hónapja még viccnek hittem volna az egészet, csavarodott elméjű kamaszos téveszmének... de azóta a nyár nagy részét, East Oakland részeg-véres, kurvapüfölő kocsmáiban töltöttem, és véleményem a valóságról és az ember nembeli lényegéről megváltozott. A nyár vége felé egy hétvégi estén épp szálltam ki a kocsimból az El Adobe parkolójában. Valaki magas, suttogó hangon szólított a nevemen, én meg odabólintottam egy maroknyi, az ajtóban álló Angyalnak. Hallom megint a suttogást, de senki azok közül, akiket én láttam, nem szólt. Aztán rájöttem, hogy valaki van a tetőn. Fölnéztem, és megláttam Sonny fejét a betonpárkányon túlra kémlelni. „Menj hátra – suttogta. – Van ott egy létra.”

Az épület háta mögött, szemétkukák halmai között, megtaláltam a húsz láb hosszú, tetőre vezető létrát. Fölmásztam, és Sonnyt meg Zorrót egy sarokban fekvé találtam, szinte elvesztek az öntapadós kátránypapír labirintusában. Sonnynek egy AR-16-osa volt, az amerikai hadsereg legmodernebb puskája, Zorrónak meg M-1-es karabélyá. Közöttük pedig a tetőn fölhalmozva egy stóc töltény dobozokban és tölténytárakban, elemlámpa és egy termosz kávé. A „niggerekre” várnak, jelentették. Ez az az éj!

Nem az volt – de az Angyalok fegyveres őrszemeket hagytak a tetőn az El Adobe-ban majdnem egy hónapig, amíg meg nem bizonyosodtak arról, hogy a „niggerek” teljesen meg lettek félemlítve. A feszültség tetőpontjának egy délutánján Barger és még öten mások bringákon kitepertek Alamedába, egy kis lögyakorlatra. A puskákat hátukra kötözve vitték, és Oakland központján át vitt az útjuk. A rendőrségi telefonok zümmögtek a hírrel, hogy állig felfegyverzett Pokol Angyala-őrjárat halad dél felé a városközponton át. Ám a rendőrség tehetetlen volt. A törvényenkívüliek töltetlen fegyvereiket ugyan nem rejtve viselték, viszont betartották a sebességkorlátozást. Csak egy kis lögyakorlat szükségességét érezték meg.

A legtöbb Angyalnak több esze van annál, hogy nyíltan viseljen fegyvert, de lakásaik gyakran privát arzenálra hasonlítanak – kések, revolverek, automata puskák, még házi gyártmányú páncélozott jármű is akad, tetején lövészfülkével. Fegyvereikről beszélni viszont nem szeretnek... ezt tekintik az egyetlen életbiztosítási kötvénynek az ellen a nap ellen, amikor a Legfőbb Zsaru kenyértörésre viszi a dolgot, az Angyalok egész

biztosak abban, hogy ez a nap egyszer bekövetkezik.

Nem, nem nevezném őket „rasszistáknak”. Nem igazán. Lehet, hogy nagyon mélyen tényleg azok. Észrevehette, nincsenek fekete Angyalok. De az Angyalok senki pártján nem állnak, és ettől legalább annyira feketeellenesek, mint minden-más-ellenesek.

– San Bernardino megyei rendőrfelügyelő

A politika és a piár nyelvi felhozatalában az Angyalok szereplése 1965 őszén tetőzött. A Keseyhez tartó Labor Day Runnal pedig már jóformán becsapottnak érezték magukat a jónépek, mert városok országszerte rákészültek a lerohantatásra, arra, hogy kifosztogadják és megerősokolják őket. A Nemzeti Gárda oly messze eső vidékeken is készülségben volt, mint Parker, Arizona és Claremont, Indiana. A kanadai rendőrség külön határ menti őrzőjáratot állított be Vancouver, Brit Columbia közelében; és Ketchamben, Idahóban, a helybeliek gépfegyverállásokat vertek fel egy Fő utcai vegyesboltottn. „Készenállunk a surmók fogadására – mondta a seriff. – Az egyik felét hűvösre, a másikat meg a sírba visszük.”

Az Angyalok La Honda-i kiruccanása a sajtó szemében szomorú stílusvesztést jelentett. A törvényenkívüliek rengeteg furcsa, nagy sebességű utazást adtak elő, de már szó sem volt az öt W birodalmáról. Egyik emlékem arról a hétvégéről Csavargó Terry az országúton, rendőrökhöz intézett nagy jelentőségű beszéde. Lenyúlt egy mikrofont, ami ordasnagy erősítőkhöz kapcsolódott, és fölhasználta az alkalmat, hogy gondolatain könnyítsen... a rendőrséghez közvetlenül szólt, erkölcsről, zenéről, megveszekedettségről, és emelkedett, fehérzöngésű hangon zárta úgy, hogy a San Mateo Kapitányság még sokáig emlékezni fog rá:

„Ezt jegyezzétek meg – üvöltött a mikrofonba. – És emlékezzetek rá, amikor ott álltok az úton, a hidegben, jámbor kötelességeket végezve, minket figyelve, ahogy mi, szexörültek, fűfüggők bulizunk... és gondoljatok anyura, otthon, ahogy egy koszos, bűdös Pokol Angyala kúszik be a lába közé!” Itt vad nevetés, amit az úton is tisztán lehetett hallani. „Na, ehhez hogy álltok, hitvány smasszerok? Kezd az éhség erőt venni rajtatok? Hozunk nektek egy kis chilis babot, ha marad még... de ne rohanjatok haza, hadd legyen jó az asszonynak is egy kicsit.”

A Labor Day győzelmes káoszában nehéz volt kitapintani, hogy az Angyalok nem az egyik legjobb kapcsolatuk felrúgásának szélén állnak-e. Vidéki városkák szétverése már lerágott csont volt, a rendőrök pedig kezdtek feszültek lenni. A hippidrogkör viszont vadiúj dimenziót jelentett – másik balhét, mondhatni –, de minél inkább kezdett a vietnami háború közérdekű kérdéssé válni, az Angyalok annál inkább kutyaszorítóba kerültek.

Már hónapok óta valami politikai kiállás irányába sodródtak, de a kép ködös volt, és az egyik elem, ami leginkább zavarossá tette, az földrajzi közelségük Berkeleyhez, a nyugati parti radikalizmus fellegvárához. Berkeley gyakorlatilag Oakland szájában van, csak a térképen választja el őket egy vonal egymástól, meg néhány utcátábla, de csak annyira különböznek egymástól, mint Manhattan a Bronxtól. Berkeley egyetemváros, és éppúgy, mint Manhattan, mágnese az értelmiségieknek. Oakland viszont az olyanoknak mágnese, akik órabéres melókat és olesó lakásokat kajtatnak, akik nem engedhetik meg maguknak, hogy Berkeleyben, San Franciscóban vagy a Bay Area bármely másik középosztálybeli kertvárosában lakjanak.

Zajos, ronda és szűkkeblű hely, avval a fajta bájjal megáldva, mint ami Chicagónak volt Sandburg vonatkozásában. Természetes környezetet nyújt még ezenkívül garázdáknak, kocsmái verekedőknek, tizenéves gangeknek és faji feszültségeknek.

A Pokol Angyalai óriási médiavisszhangja – közvetlenül nyomdokában járva a széles körű hírverést kapott berkeleyi diáklázadásnak – liberális-radikális-értelmiségi

körökben a természetes szövetség jeleként értelmeződött. Ezen túl pedig az Angyalok agresszív, társadalomellenes kiállása – elidegenedettséjük, mondhatni – borzasztó vonzerővel bírt az esztétikus berkeleyi vérmérsékletre. Olyan diákok, akik alig bírtak elég bátorságot összeszedni ahhoz, hogy egy petíciót aláírjanak vagy egy szelet csokit megfűjjanak, izgalomba jöttek attól, hogy a Pokol Angyalai egész városkákat kapnak szét, és lenyúlnak mindent, ami csak megtetszik nekik. Mindenekelőtt pedig az Angyalok olyan hírnévben álltak, akik dacolnak a rendőrséggel, sikerrel tartanak be a hatóságoknak, ez pedig a frusztrált radikális egyetemistának igazán dögös imidzs volt. Az Angyalok nem maszturbálnak, hanem meggyaláznak. Nem elméletekkel, dalokkal, idézetekkel állnak elő, hanem zajjal, izommal és tele tökkel.

A mézeshetek kb. három hónapig tartottak, október 16-án ugyanis furcsa végük lett, amikor a Pokol Angyalai, az Oakland-Berkeley határon megtámadtak egy KI VIETNAMBÓL felvonulást. Azok az egzisztenciális hősök, akik Kesey bulijain egy spanglit szívtak berkeleyi liberálisokkal, dühödt dúvadakká vedlettek, öklöt rázva, „Áruló!”-t, „Kommunista!”-t, „Beatnik!”-et ordítva rontottak ugyanazokra a liberálisokra. Amikor minden kötél szakadt, a Pokol Angyalai szigorúan a zsaruk, a Pentagon, a John Birch Társaság oldalára álltak. Berkeleyben nem volt jókedv aznap, mert Casey szemmel láthatólag beleőrült.

A támadás rettenés sokként hatott azokra, akik az emberi életerő élharcosainak látták a Pokol Angyalait, de azok számára, akik ismerték őket, teljesen logikus volt. Az Angyalok kollektív nézőpontja mindig is fasiszta volt. Erősködnek azon, és talán maguk is elhiszik, hogy horogkeresztfétisük nem több társadalomellenes poénnál, tuti trükk a kockafejűek, adófizetők és mindazok, akikre megvetően „állampolgárokként” utalnak, hergelésére. Ezalatt ők a Középosztályt, a Burzsoáziát, a Bürgereket értik, de ezeket a kifejezéseket nem ismerik, és gyanút főgnak bárkivel szemben, aki elmagyarázná nekik. Ha egy kicsit pengébbek lennének a kockafejűek hergelésében, sarló-kalapáccsal díszítenék bringáikat. Az tényleg a poklot szabadítaná el az országutakon... brutálkommunista csürhe kóborol a tájban szerteséjjel, hatalmas motorkerékpárokon, balhéra éhesen.

Az első Összetűzés egy szombat délután esett meg, a felezővonalon Berkeley Egyetemváros és az Oakland Army Terminal között, ami a Távols-Keletre szánt személyzet és szállítmány behajózási állomása. Olyan tizenötezer tüntető haladt lefelé Telegraph Avenue-*n*, Berkeley egyik főbb utcáján, és került szemtől szembe – a városhatárnál – az oaklandi rendőrség négyszázemberes, bukósisakos, rohamgumibotját pihenőállásban tartó, falával. Mozgó ék alakban álltak föl, Toothman rendőrfőnök helyezkedett a középső, labdavezető pozícióba, és onnan sok adó-vevőn adott utasításokat. Nyilvánvaló volt, hogy a felvonulás nem fog békésen áthaladni az oaklandi határon. Én az oaklandi oldalról közelítettem meg a szembesülést – de még magnóval, fényképezőgéppel és újságíró-igazolvánnyal felszerelve is majdnem harminc percbe telt, hogy a rendőrfalon és a senkiföldjén átjussak. Jóformán mindenki mást – még igazolt újságírókat is – elküldtek.

Úgyhogy még a mai napig sem értem, hogy tudott egy tucat Pokol Angyala, egyértelműen balhézásra elszántan, átszivárogni, és a tiltakozó menet vezetőit megtámadni, ahogy azok Toothman rendőrfőnökkel tárgyalni előrejöttek. Tiny vezette a rohamot, mindenkinek odasózott, aki útjába akadt. Az Angyalokat a berkeleyi rendőrség gyorsan ártalmatlanította, de annak előtte még sikerült néhány embernek behúzniuk, transzparenszeket széttépniük, és a menet mikrofonhangosítóinak vezetőkeit kirángatniuk. Ez volt a hírhedt tusa, ami a zsarú lábtörésével végződött.

Az egész egy nagy félreértés volt, hirdették a menőarc kommandók, a következő magyarázatot adva a támadásra: az Angyalokat a zsaruk bekábították, titkos jobboldali pénzek megszedítették őket, és pártállásukat bizton megváltoztatnák, ha tudnák, hogy

mi is ténylegesen az ábra.

De az ábra sokkal komplikáltabb volt, mint azt a menőarcok gondolták. Egy másik Vietnam-tiltakozás volt november közepére beütemezve, és közben számos ülés zajlott le a háborúellenes agytröszt és a Pokol Angyalai részvételével. Barger nappalijában ülve mindent türelmesen végighallgatott, amit a Vietnam Napja Bizottság mondott, aztán félresöpörte az egészet. A berkeleyiek hosszan és hatásosan érveltek, de az soha nem esett le nekik, hogy más hullámhosszon vannak. Nem számított, hány szakállt, piálást vagy savkapszulát tudnak felsorakoztatni; Sonny az egészet kutya-faszának tartotta – és kész.

Az Angyalok, mint minden más motorkerékpáros törvényenkívüli, mereven antikommunisták. Politikai nézeteik ugyanarra a retrográd hazafiasságra korlátozódnak, mint ami a John Birch Társaságot, a Ku Klux Klánt és az Amerikai Náci Pártot motiválja. Szerepük ironikus voltával szemben vakok... egy olyan hitnek kóbor lovagai, amiből már úgy is ki vannak közösítve. Az Angyalok lennének az elsők a hűvösön, vagy kinyírva, ha azok a politikusok kerülnének hatalomba, akikkel azt hiszik, hogy egyetértenek.

Az Oakland Army Terminalhoz tartó második felvonulást megelőző hetekben Allen Ginsberg sok időt töltött avval, hogy meggyőzze Barger, ne támadják meg a tüntetőket. A felvonulást megelőző szerdán Ginsberg, Kesey, Neal Cassidy, többen Kesey Merry Pranksters bagázsából és az Angyalok egy csapata találkozott Bargerrel, Oaklandban. Sok LSD fogyott, a balga politikai vitát pedig Joan Baez és Bob Dylan fonog-rafikus hangja zárta, majd az összegyűltek együtt elskandálták a *Pradnyápáramita-szutrát*, a legfelemelőbb buddhista imát, a legnagyobb bölcsesség szutráját.

Az Angyalok még soha Ginsberghez hasonlatossal nem találkoztak: ufónak nézték. „Az a kibaszott Ginsberg mindannyiunkat kicsinál – mondta Terry. – Meleg létére nincs túl-spilázva a csávó, nagyon rendben van. Apa, kár, hogy arról lemaradtál, amikor közölte Sonnyval, hogy szereti... Sonny nem tudta, hogy mi az ördögöt mondjon erre.”

Az Angyalok soha nem fogták föl, hogy Ginsberg mit is akart, de megrendítő nyíltsága és az a tény, hogy Kesey bírta, elgondolkoztatta őket a menet letámadásáról, amit ő egyértelműen Igaz Ügynek tartott. Nem sokkal a novemberi felvonulás előtt Ginsberg a következő beszédet publikálta a *Berkeley Barbban*.

AZ ANGYALOKNAK

Allen Ginsberg

Gondolatok ezek – aggodalmi – az aggódó felvonulóknak
Hogy az Angyalok megtámadják őket
heccből, reklámból, hogy magukat levédjék,
vagy hogy elnyerjék a rendőrség & sajtó & jobboldali
Pénz jóindulatát

Hogy tudatos alkut kötöttek az oaklandi rendőrséggel
vagy ösztönös kapcsolatot, hallgatólagos megegyezést
kölcsonös szimpátiát azért,
hogya Oakland pihenteti az Angyalok üldözését
az Angyalok majd megtámadják & a felvonulást &
zavargásba viszik
Igaz-e ebből valami, vagy csak a labilis lelkű felvonulók
paranoiája ez?

Addig, amíg az Angyalok kétértelműsködnek és nem adnak nyílt biztosítékot afelől, hogy nyugodt viselkedésükre számítani lehet majd

A felvonulók közti aggodalmaskodó lelkek, született agresszívok, a biztonságérzet nélküliek, a hisztériások, ürügyet találnak az erőszakos önvédelem, a saját benső erőszakvágyuk racionalizálására.

Ez a Felvonulók előtt azt a választást hagyja, hogy a félelem & fenyegetés következtében erővel védik meg önmagukat a lázadók egy még irracionálisabb kisebbségét elszabadítva vagy legjobb esetben, nyugalommal gyakorolnak önvédelmet, uralkodnak magukon

DE KRITIKA ÉRI ŐKET, HOGY ELVETEMÜLTEK

vagy nem védik meg önmagukat, a rendőrség cserbenhagyja őket

(mert az oaklandi rendőrség nem adott egyértelmű biztosítékot arra, hogy komolyan próbálják a rendet fenntartani és védeni törvényadta jogunkat a felvonuláshoz) ha támadtok & ártatlan pacifistákat, fiatalokat & öreg hölgyeket vertek szét

ÉS FELELŐTLEN GYÁVÁKKÉNT KRITIZÁLJA ŐKET

a Sajtó, a Köz & az Erőszakimádó balosok & jobbosok meg ti

Jelenleg a helyzet az, hogy a VNB a pacifizmus politikáját fogadta el a felvonulóknak, AKIK EGYSZERŰEN NEM FOGNAK ÖLRE MENNI.

A felvonulást ÖRÖMTELI PROGRAMMÁ tesszük.

Van-e az Angyaloknak kérdésük a Vietnam Napja Bizottsághoz?
vannak-e rossz sejtelmek, amiket el lehetne oszlatni?
Miért neheztelnek leginkább?

Mit terveznek az Angyalok nov. 20-ára? Van-e egyáltalán tervük?

Készítsünk most együtt egy tervet, ami mindenkinek biztonságot fog nyújtani.

Mert a Félelemfejek a VNB táján úgy látják az Angyalok Imidzsát

hogy „az a szórakozásuk, hogy heccből verjenek szét embereket” és persze rosszul jön le ezek után különösen, ha végre ráakadtok egy olyan embercsoportra, akit egy kis társadalmi jóváhagyással, ideiglenesen,

& rendőri szemethunyás mellett.

Nem akartok megváltozni,
önmagatok akartok maradni,
& ha ebbe a szadizmus,
kényszerellenségeskedés is beletartozik,
ez az a balhé, amit el bírtok vinni.

DE SENKI NEM AKARJA A POKOL ANGYALAINAK
LELKÉT KIVETNI
vagy megváltoztatni őket
CSAK NEM AKARUNK MEGPÜFÖLÉST SEM

A tiltakozó felvonulás arra próbál rámutatni
a vietnami terror ugyanazt a terrort váltja ki
itt, ebben az országban is
ugyanazt a kegyetlen pszichológiát oldja el
ami jóváhagyja a sárgafejű ferdeszeműek szétverését
Ez megfertőzi a békés emberi kapcsolatokat itt is

lehetővé teszi azok nyilvános üldözését,
akik nem értenek egyet az
ellenségeskedés fokozódásával tömeges képmutatással
tömegkonfliktusokkal

A felvonulók tömege nem POLITIKAI beállítottságú,
hanem

LELKI FEJEK

akik nem akarják, hogy az ország a vak erőszak & ösztönös
kegyetlenség & egoizmus megszokottsága felé sodródjon
NEM KOMMUNIKÁLVA a külvilággal vagy Amerika
magányos

kisebbségeivel

mint ti

mint mi

ÉS a négerek

ÉS az indusok

ÉS a kommunisták

ÉS a beatnikek

ÉS a birchisták

ÉS még kockafejűeknek tituláltak is

Attól tartok, hogy egyszer azok, akik gyűlölnék minket,

béketüntetőket & és hagyják, hogy ti elpüföljete

1967 félnek tőlünk, pacifistáktól –

egyszer, még evvel a félelemmel és gyűlölettel

a szívükben töletek is félve

arra kérnek, hogy a feketék helyett más

kisebbségekre is zúdítsátok rá?

Legvégül egymásra.

(Ez volt a taktika, amit a Barnaingesekkel

szemben alkalmaztak Németországban,

akiket a gyűlöletpolitikusok fölhasználtak,

& aztán koncentrációs táborokban
köpülték meg őket. Azt hiszem.)

Mondtam már, hogy nagyrészt nem politikusok vagyunk.

Ti meg azt mondjátok, hogy titeket nem érdekel a politika. De a politikába szóltok
bele, geopolitikai pozíciókat vesztek föl azzal, hogy Vietnam bombázását mozdítjátok
elő.

E politika mellett, mi MÁS érhetni el, hogy békén hagyják az Angyalokat?

Mindenki alá be van fűtve, nem csak alátok
Menjetez háborúzni, vonuljatok be,
keressetek pénzt a háborús munkahelyeken & gazdaságban
pusztítson el a Bomba, verjenek szét,
brahiból –

Ti ne fűtsetek be, ne fűtsetek be
ÖNNÖN BENSŐTÖKBEN –
A Békére találás azt jelenti, hogy nem fogjátok önmagátokat
gyűlölni, a gyűlölet TÜZET visszaverni
VANNAK OLYANOK, AKIK NEM ÉGNEK
A BÉKETÜNTETŐK TÖBBSÉGE NEM ÉG
Azt szeretnék, ha ti is közéjük állnátok,
hogy ezt a mindenkinek való befűtést lejjebb tekerjük.

Az Aggodalom és Paranoia égető érzését
enyhítsétek bennünk, ÉS a rendőrségben, az összes
félősködőben,
BIZTOSÍTÁSOK minket arról, és cselekedjetez úgy
hogy ez biztonságérzetet keltsen bennünk
avval, hogy megértők, nem kegyetlenek vagytok
és erre emlékezni, és reagálni fogunk.

Ha magatokat, másokat és a rendőrséget sarokba szorítjátok
a befűtés csak rákapcsol,
még ha Vietnámot froclizzátok, az csak befűt –
ha az egész ország belépne a Pokol Angyalaihoz
– a világ befűt &c a világnak vége lesz –

(majdnem megtörtént Hitler jóvoltából)
Igen, ideje, hogy a jelkép fűtöttségét leállítsátok
a horogkeresztről
és adjátok vissza a horogkeresztet az indiaiaknak
és a békés misztikusoknak
& a kalkuttai gandzsa-szívóknak
El tudjátok ugyanezt képzelni a sarló és kalapáccsal?
Láttam én már zsidó csillagot, és van M 13-as
& LSD & Fekete Félhold, hogy hanyatt esettek
a BOLDOGSÁGTÓL.

Én, akit Vietniknek és Beatniknek hívnak, nem
olyan utat akarok találni, ami nem közös
mindenki számára – felismerhető
& elfogadható mindenkinek –
olyan fajta életet akarok,
amit mind élni tudunk
1968 befűtés és kirekesztés nélkül.
Arra vágyom, hogy megosztozzunk,
ne MONOPOLIZÁLJUK az imidzseteket, mert
nem akarok EGYMAGAM élni itt a Földön.
Nem akarok fölösleges szenvedést
sem magamanak, sem senkinek.
– nektek, a rendőrségnek,
a vietnamiaknak, az egész
emberi egyetemnek sem.

Hol a kiút számotokra ebből a befűtöttségből?
Ha felhagytok a mások legyűrésére célzó fenyegetésekkel,
akkor az emberek békén hagynak titeket.
Fölhagytatok-e már a felvonulók fenyegetésével?
Ha fenyegettek, biztos, hogy befűteni AKARTOK.
Mi mind lejjebb csavarnánk a lángot alattatok
& alattunk & a zsaruk alatt &
az USA alatt & Kína & Vietnam alatt.

Ez az égés emberi, érzelmi, nem természeti törvényszerűség.

Hány Angyal csípi igazán a politikai állásfoglalásokat,
a figyelemelterelés taktikáján túl?
Hányan gyűlölik a felvonulókat?
akarják őket tényleg basztatni?
Ez a ti és Tiny személyes bakija
vagy tényleg mind ezt akarjátok?

Ha csípitek a FÜVET, akkor miért nem csípitek
azt az egész generációt, aki nem bírja ezt a befűtős
háborút, és szintén bírja a füvet meg
a & tudatosságot & haját & a ti édestestvéreitek,
semmint azok a merev erkölcsösözök
akik Amerika háborús imidzsét beállították?
Az óriási imidzs – kapható mindenkinek
1969 a saját ideális Imidzsetek –

WHITMAN szabad lelke, camarado, is a Nyílt Útról szól!
Kérdezlek téged, Camarado, barát, kedves, szerető, mert
valójában a béketüntető zöme tiszteli
és nagyra becsüli magányosságokat
& harcotokat & szívesebben lenne
békés csókos veletek,
mint bejéjdt megvadult megfélemlített paranoid
ellenségként egymást ütve.

Ez valószínűleg igaz a rendőrökre is,
azoknak is embertestük van
az egyenruha alatt.

Vannak merev lelkek – akik abban hisznek, hogy
a Világegyetem gonosz – rettegnek a szextől
& motorkerékpároktól & fütől & BÉKÉTŐL
még ha mind békés és csöndes lenne is –
Ezek azok, akiket meg kéne dolgoznunk
1970 szerelmeskednünk velük – együtt betépnünk –
megpuhítani őket, tudatukat tágítani
és a sajátunkat is egy időben

– nem egymással civakodni
Minden külön identitás csak csőd –
Kockafej, beat, zsidó, feketék, Pokol Angyalai,
kommunisták &c amerikaiak.

A Pokol Angyalai és Tiny Beavatkozása
valószínűleg jó hatással volt –
rákényszerítette a felvonulókat és vezetőiket,
hogy önmagukba nézzenek és felmérjék
hogy felvonulások milyen hányada semmi más,
csak vak agresszió amit düh & zavaros vágy,
hogy találjanak valaki HIBÁZTATHATÓT
& hogy csatározhassanak
& kiabálhassanak motivál arra, hogy lejátsszák.

VAGY

Mennyiben lesz a felvonulás
nyugodt emberek szabad önkifejezése,
akik kordába fogták gyűlöletüket
és megmutatják az Amerikai Népnak,
hogy kell a gyűlöletet kordába fogni
és egyszer és mindenkorra megszabadulnak
az egyre, bolygónk megsemmisítéséig fokozódó,
nyomástól és részünket kivehetjük
abból, hogy megszüntetjük a földön
a befűtöttség állapotát.

– Allen Ginsberg beszédét
a San José Állam Egyetemén
1965. november 15-én, hétfőn
diákok és a Bay Area Pokol Angyalainak küldöttei előtt
mondta el.

Ginsberg esedezése ellenére Sonny azt mondta nekem a felvonulás előtt egy héttel,
hogy „egy olyan mega-törvényenkívüli bringás banzájt, amelyet soha senki nem látott
még Kaliforniában” fog ellenük csinálni. Allen és a haverjai nem akartak rosszat,
folytatta, csak gőzük se volt arról, hogy mi az ábra. Úgyhogy nagy meglepetésként

hatott, amikor november 19-én – a tüntetést megelőző napon – az Angyalok sajtókonferenciát hívtak össze, hogy kijelentsék, nem fognak embert adni a barikádokra. A magyarázat, egy kvázi jelbeszédű sajtóközlemény formájában, így hangzott: „Habár mi kijelentettük szándékunkat, hogy ez ellen a megvetendő, amerikaiatlan cselekmény ellen ellentüntetést rendezünk, meggyőződésünk, hogy a közbiztonság és Oakland jó hírnevének megőrzése érdekében, nem lenne helyes, ha jelenlétünkkel a VNB-ot igazolnánk... mert hazafias aggályaink az iránt, hogy ezek az illetők mit tesznek a mi gyönyörű nemzetünkkel, erőszakos cselekményekre készíthet minket... és bármilyen fizikai szembesülés csak ez iránt az áruló csürhe iránt váltana ki szimpátiát.”

A sajtókonferencia fénypontja az volt, amikor Barger felolvasta azt a táviratot, amit már elküldött Ófőméltóságának, az Egyesült Államok Elnökének:

LYNDON B. JOHNSON ELNÖK

1600 Penn. Ave.

Washington D.C.

Tisztelt Elnök úr,

Magam és társaim nevében önkéntesként fölajánlok egy csapat hű amerikait a kötelesség mezejére Viet Namban. Úgy gondoljuk, hogy egy csapat képzett, pik-pak gorilla [*sic!*] demoralizálná a Viet Congot és előrevinné a szabadság ügyét. Készenállunk azonnali kiképzésre és szolgálatra.

Maradok

tisztelettel

RALPH

BARGER Jr.

Oakland,

Kalifornia

Pokol

Angyalai Elnöke

Soha föl nem tárt okok miatt Johnson elnök késedelmeskedett Barger ajánlatának készpénzre váltásával, így az Angyalok soha nem mentek Vietnamba. De nem verték szét a november 20-i tiltakozó tüntetést sem, amiből voltak, akik azt szűrték le, hogy a törvényenkívüliek jobb belátásra jutottak.

A mi városunkban nem a rendőri
fellépés jelenti a problémát, hanem az embereké.

– volt oaklandi rendőrfőnök

Ez idő tájt lehetett, hogy az Angyalokhoz fűző hosszas barátságom kezdett megromlani. A balhé minden humora elszállt, amikor elkezdtek maguk is hinni, amit a magukról szóló sajtókivágásokban olvastak, és már nem volt annyira jó hecc együtt piálni velük. Még a nevek is elvesztették varázsukat. Bagmaster, Scuzzy és Hype helyett ifjabb Luther, E. O. Stuurm és Norman Scarlet III. Nem maradt semmi rejtély; a túlexponáltság leredukálta a fenyegetést egy közös nevezőre, és ahogy a csoportkép érthetőbbé vált, úgy vált egyre kevésbé csalogatóvá is.

Majdnem egy évig egy olyan világban éltem, ami először eredetinek tűnt. Nyilvánvaló volt az elejétől kezdve, hogy a fenyegetés nagyon kevésbé hasonlított a hírközlő imidzshez, de rejlett abban egyfajta öröm, hogy megoszthattam az Angyalok derűtségét az általuk okozott felbolydulás felett. Később azonban, ahogy egyre inkább vonzották magukra a figyelmet, a rejtély szövedéke egyre vékonyabbra nyúlt, addig, amíg csak átlátszóvá nem vált. Egy délután az El Adobe-ban ülve azt néztem, hogy egy Angyal hogy ad el egy marék barbituráttablettát egy pár pattanásos sutyeráknak, akik nem lehettek tizenhatnál idősebbek, rájöttem, hogy ennek a cselekedetnek a gyökere

nem a patinás amerikai mítoszban rejlik, hanem itt, most, közvetlenül a talpunk alatt, egy újfajta társadalom kezd formát öltetni. A Pokol Angyalait a régi „individualista” hagyomány, „mely ezt az országot naggyá tette”, letéteményeseinek látni csak fájdalommentes elkerülése annak, hogy az ember annak lássa őket, amik valójában – nem valami romantikus maradványnak, hanem annak a jövőnek első hullámaként, amellyel megbirkózni történelmünk egyáltalán nem készített föl minket. Az Angyalok prototípusok. Rossz képzettségük nemcsak haszontalanná teszi őket a magas technikai szintű társadalomban, alkalmat is nyújt számukra, hogy maradandó nehezteléseket tápláljanak... és ezeket egy destruktív kultuszba fordítsák le, a tömegkommunikáció pedig ragaszkodik ahhoz, hogy egyfajta elszigetelt egyedi esetként jelenítse meg őket, ideiglenes jelenségeként, amely rövidesen ki fog halni most már, hogy a rendőrség figyelmét sikerült rájuk irányítani.

Ez egy megnyugtató nézőpont, és ha a rendőrség is osztaná, még inkább az lenne. Sajnos nem ez a helyzet. Azok a zsaruk, akik sajtóbeszámolókból ismerik az Angyalokat, lehet, hogy félnek tőlük, de úgy tűnik, a megszokás megvetést szül, és azok, akik személyes tapasztalatból ismerik az Angyalokat, általában csak túlértékelt fenyegetést látnak bennük. Másrészt viszont, annak a több tucat zsarunak a 90%-a, akikkel Kalifornia-szerte beszéltem, komoly aggodalmat fejezett ki „a jogrenddel szembehelyezkedő magatartás fokozódó hulláma” és „a törvény és rend tiszteletének hiányára utaló veszélyes tendenciák” miatt. Számukra a Pokol Angyalai csak tünetei egy sokkal nagyobb fenyegetést rejtő dolognak... a Fokozódó Hullámnak.

„Főleg tizenévesek – mondja egy fiatal Santa Cruz-i járőr. – Öt évvel ezelőtt elég volt egy kis fejmosás, barátságosan elmondani nekik, hogy mit szabad és mit nem, meddig mehetnek el. Legalább ennyire vadak voltak, de tudtuk, hogy hallgatnak a józan ész szavára.” Vállat von, a derekát övező .38 Special töltényeket babrálja. „De a kurva életbe, most már más. Már nem lehet tudni, hogy mikor fog egy kölyök ránk támadni, fegyvert rántani, és eliszkolni. A szolgálati jelvény már fabatkát sem ér velük szemben. Már semmiféle tisztelet vagy félelem sem maradt bennük a jelvény iránt. Lófasz a seggükbe, sokkal inkább begyűjtők egy tucat Pokol Angyalát a hét bármelyik napján, minthogy egy nagy középiskolai sörözést kelljen felosztatnom. A motorosokkal legalább tudja az ember, hogy hányadán áll, de ezek a kölykök bármire képesek. Komolyan, borsószik a hátam tőlük. Azelőtt még értettem őket, de most már nem.”

Az Angyalokat azonban a jogalkalmazás tendenciái és problémái sohasem izgatták túlzottan, így az oaklandi rendőrséggel való ideiglenes *détente*-ot követően is egyszerűen csak ellenségnek tekintették a zsarukat. Más lázadó elemekkel való érzelmi vagy ideológiai kapocs iránt sem mutatnak érdeklődést. Számukra minden összehasonlítás vagy beképzelt, vagy sértő. „Csak kétfajta ember van a világban – világosított fel Magoo egy este. – Angyalok, és azok, akik Angyalok szeretnének lenni.”

De még Magoo maga sem hisz ebben. Amikor a buli ötös, jó sör- és jó csajfelhozatal van, akkor Angyalnak lenni dög. De a magányos délutánokon, amikor fogfájással küzd az ember, és néhány dollárt sem tud összekaparni, hogy egy közlekedési bírságot kifizessen, és a főbérlet lecserélte a zárat az ajtón, amíg a lakbérhátralék le nincs tudva... akkor nem túl bombázó Angyalnak lenni. Nehéz úgy kacagni, ha az ember fogai annyira rohadnak, hogy már állandó fájdalmat okoznak, a fogorvos pedig hozzájuk nyúlni sem hajlandó, amíg a számlát előre ki nem fizeti az ember. Ilyenkor, amikor a test rohadása már sajogni kezd, jólesik abban hinni, hogy egy kis fájdalom árán az erényes Angyalság magasabb érdemeiért fizet az ember.

Ez a bicebóca paradoxon alappillére a törvényen kívüli kiállásnak. Az, aki már minden lehetőségét ellőtte, nem engedheti meg magának, hogy sokat ugráljon. Abból kell tőkét kovácsolnia, amije még megmaradt – és nem engedheti meg magának, hogy

bevallja – bármily gyakran is emlékeztetik erre – hogy életének minden napja egy lépéssel csak továbbviszi ebben a zsákutcában. Az Angyalok zöme föl tudja mérni, hogy hol van, de hogy miért, azt nem, de ahhoz viszont eléggé le vannak földelve az örök igazságok talajába, hogy azt azért tudják: nagyon kevés a békaálsruhás Árgyélus királyfi. Legtöbbjük simán béka, és mindegy, hogy hány elvarázsolt leányzót csókolnak vagy becstelenítenek meg, mindig is békák maradnak... A békák nem hoznak törvényeket, sem semmilyen alapszerkezetben változást elő nem idéznek, de egy-két földszagú, bölcs rálátás maradandó változásokat hozhat abban, hogy hogyan vészelik át az életet.

Az a béka, amelyik megvan győződve arról, hogy vele elbánt az élet, jobban fog vonzódni ahhoz a szűkkeblű, bosszúszomjas tudatlansághoz, ami a Pokol Angyalai emberiségről alkotott képét is átszínezi. Nem túl nagy a gondolati ugrás a között az érzés között, hogy jól kibasztak az emberrel és a teljes megtorlás, vagy legalábbis az a fajta vaktában elkövetett bosszú – amit a köztisztesség megborítására vetnek be – etikája között.

A törvényen kívüli kiállás szembeötlően antiszociális, bár az Angyalok zöme, mint egyén, természetesen szociális lény. Az ellentmondás mélyen gyökeredző és az amerikai társadalom minden szintjén megvannak a párhuzamai. A szociológusok „elidegenedésnek” vagy „anómiának”, azaz „erkölcsi normák hiányának” hívják. Az elvágottság vagy kirekesztettség érzése ez abból a társadalomból, amelynek az ember feltételezhetően része kellett volna hogy legyen. Az erősen motivált társadalomban az anómia áldozatai általában szélsőséges esetek, eltérő nézőpontok vagy olyan személyes rigolyák, melyek túl bensőségesek bármely szélesebb körű értelmezésre, és általában egymástól elszigeteltek.

De egy olyan társadalomban, ahol nincs központi motiváció, mely oly annyira sodródik és tanácstalan önmagával kapcsolatban, hogy Elnöke arra érzi magát elhivatottnak, hogy kinevezzen egy Nemzeti Törekvések Bizottságot, ott az elidegenedés érzete nagyon népszerű lesz – különösen azok közt, akik elég fiatalok ahhoz, hogy lerázzák az amiatt érzett büntudatot, hogy elhajlanak a törekvéstől vagy céltól, amit már eleve nem értettek meg. Hadd kéjelegjenek az öregek saját kudarcuk felett érzett szégyenükben. Azok a törvények, melyeket arra hoztak, hogy egy mítoszt megőrizzenek, már nem relevánsak; az úgynevezett Amerikai Út egyre inkább úgy néz ki, mint egy olcsó cementből készült töltés, sokkal több repedés van rajta, mint amennyi ujja, amivel ezeket be tudná tömni, a jognak van. Amerika a II. Világháború vége óta tömeges anómiát szült. Nem politikai kérdéstről van szó, hanem új valóságok, a szorongatás, a harag és néha az elkeseredettség érzéséről egy olyan társadalomban, ahol még a legmagasabb szervek is csak a levegőt markolásszák.

A Nagy Társadalom definíciója szerint a Pokol Angyalai és a velük egyívásúak mind vesztesek – lemorzsolódottak, lecsúszottak és elégedetlenkedők. Selejtek, akik egyedül annak a módját keresik, hogy a számlát avval a világgal kiegyenlítsék, amiben ők csak problémák. A Pokol Angyalai nem próféták, hanem túlélők, és ha bárminek is előfutárai, az nem az egyetemvárosokban oly felkapott „erkölcsi forradalom”, hanem a fiatal alkalmazhatatlanok egyre növekvő légiójának, akiknek csapolatlan energiája elkerülhetetlenül fog hasonló destruktív szelepeket találni, mint a Pokol Angyalai-fajta „törvényenkívüliek” találnak már évek óta. A radikális diákok és a Pokol Angyalai közti különbség az, hogy a diákok a múlt ellen láznak, amíg az Angyalok a jövővel csatároznak. Az egyetlen közös bennük a jelen, a status quo iránti megvetés.

Magától értetődik, hogy vannak olyan radikális diákok mind Berkeleyben, mind más egyetemvárosokban, akik ugyanannyira vadak és agresszívok, mint bármelyik Pokol Angyala – és az is, hogy nem minden Angyal kegyetlen, brutál barom és potenciális náci. Ez különösképpen akkor volt igaz, mielőtt az Angyalokról a médiahírverés

elkezdődött. Még a közelmúltban is, mint 1965 eleje, fél tucat Angyal ha volt, akik nem magasról szarták le, hogy mi folyt a berkeleyi *campuson*. Ha komolyan érdekelte volna őket a Vörösök hergelése, megjelentek volna a szólásszabadságos nagygyűléseken. De ott nem mutatkoztak. Még csak egy peckes sasszé se a tömegén át – hogy legalább a képük bekerüljön az újságokba. CORE sztrájkörgyűrűket sem zaklattak abban az időben a Jack London Square-en, Oakland belvárosának kellős közepén. Még 1965 tavaszán és kora nyarán, amikor már kezdtek ráeszmélni hírhedségük fokára, több kiváló lehetőséget kihagytak mind a polgárjogi, mind a Ki Vietnamból-tüntetőkkal való ujjhúzásra. Egyszerűen nem érdekelte őket. Vagy legalábbis nem voltak elegen, akiket érdekelt volna... és még most se érdekel mindenkit.

De a hírnév súlya tudatosságot ébresztett az Angyalokban saját imidzsükkel kapcsolatban; úgy kezdtek el olvasni az újságokat, mint a politikusok, azt keresték, amiben ők szerepeltek. És ahogy egyre gyakrabban kerültek a sajtóval kapcsolatba, elkerülhetetlen volt, hogy meg ne kérdezzék véleményüket az aktuális eseményekről. („Mondd csak, Sonny, van-e a Pokol Angyalainak álláspontja a vietnami háborúval kapcsolatban?” „Hogy viszonyulsz a polgárjogi mozgalmakhoz, Tiny?”) A válaszok jó cikkanyagot szolgáltatottak, és nem telt bele túl sok idő, mire az Angyalok rájöttek, hogy ők is tudnak sajtókonferenciát tartani, tv-kameráktól övezve, kijelentések és híg lőre eresztett szöszök előadása céljából. A hírmédia odavolt, és bár sok mindent az Angyalokról meglehetősen humorral szőttek át, a törvényenkívüliek ezt soha észre sem vették. Nagyon megdobta őket, ha láthatták magukat a tv-ben, és mire a dolgok idáig jutottak, semmiféle ideológiai elhajlásról szó sem lehetett a klubban belül. Barger és a többi tiszt beszélt az egész szervezet nevében, és akinek nem tetszett, visszaadhatta a „színeit”. Senki sem adta persze, ugyan csak Barger és még két-három másik Angyal rendelkezett csak bármiféle politikai informáltsággal. De ha Sonnynek basztak a csőrét valami halványpiros tüntetők, akkor nincs kegyelem, mindnek basztak. És így működött az egész. De azért voltak bizonyítékfoszlányok arra nézvést, hogy 1965 vége felére a La Honda légkörének megvolt a fokozatos hatása. Egy délután, több héttel a politikai válság előtt, Terry az El Adobe-ban üldögélt, sört szopogatott, és elmélázva beszélt az Angyalok és a menőarc-radikálisok, akikkel az idő tájt együtt bulizott, közti különbségről: „Tudod, néha az a gyanúm, hogy nekünk nem jön össze – mondta. – A többiekre legalább vár valami. Azok is csódtömegek, de ők konstruktívak. Mi kibaszott negatívak vagyunk. Az egész balhénk destruktív. Nem látok semmiféle kiutat számunkra, ha nem találunk valami más műsort, minthogy dolgokat szaggatunk szét.”

Hat hónappal azelőtt az Angyalok egyetlen valós problémája a szabadlábbon maradás volt, de mostanra már elkötelezettek lettek, és gyűléseket kellett végigülniük más elkötelezettek társaságában. Néhány törvényenkívüli virult az új balhén, de a zömnek csak nyűg volt. És azoknak, akik vissza tudtak egy évtized ellenséges elszigeteltségére tekinteni, egy korszak végének tűnt.

Annál a módszernél, melyet a társadalom a bűnöző kezelésére fejlesztett ki, nincs nagyobb öngól. Foglalkozását oly hangos és drámai formákban kürtöli ki, hogy mind ő, mind a társadalmi közeg elfogadja az ítéletet mint egy rögzített leírást. Benne is az tudatosul magáról, hogy ő bűnöző, és a társadalmi közeg is elvárja, hogy ennek megfelelően viselkedjék, és nem értékeli, ha ezeknek az elvárásoknak nem tesz eleget.

– Frank Tannenbaum *Bűnözés és a társadalmi közeg*

A Pokol Angyalai messze nem a természet bizarr torzszülöttei, hanem annak a kultúrának logikus termékei, mely most meg van botránkozva létezésükön. Az a generáció, akit a *Time* szerkesztői képviselnek, már oly régóta él egy világban, ahol

celluloid törvényenkívüliek fogkrémmel és hajolajjal vigéckednek, hogy már nem képes a hús-vér változattal szembesülni. Hús év, gyerekeik gyűrűjében ülve, azt nézik, hogy a tegnapi törvényenkívüliek hogy arénáznak a tegnapi világában... és mostanra ezzel azt nevelték gyerekeikbe, hogy Jesse James egy tévés szereplő. Ez az a generáció, amely hadba szállt Anyukáért, Istenért és az Almás Pitéért, az Amerikai Életmódot. Amikor hazajöttek, megkoronázták Eisenhower, és aztán visszavonultak kerge kis szalonjaikba tévét nézni, hogy az amerikai történelem Hollywood által feltalált nüanszain pallérozódjanak.

Nekik a Pokol Angyalainak megjelenése remek reklámfogásnak tűnhetett. Törvényenkívüliekből ugyanis siralmas szűkösség mutatkozik a reszkető térdű bénabélák nemzetében, így azon kevesek, akik nem bukhatnak ki még az alsó tagozatban, nagy becsben állnak: Frank Sinatra, Alexander King, Elizabeth Taylor, Raoul Duke... bennük megvan az a plusz „micsoda”.

Charles Starkweatherben is megvolt az a plusz micsoda, de ő meg nem tudott egy impresszáriót szerezni, és ahelyett, hogy életerejét Hollywoodban kamatoztathatta volna, Wyomingban bezsongott, és megmagyarázhatatlan okokból megölt egy tucat embert. így az állam kivégezte. Az ötvenes években voltak más törvényenkívüliek is, akik lemaradtak a társadalmi röptetőről. Lenny Bruce volt az egyik; valahogy nem passzolt a tévébe. Kb. 1961-ig nagyon ígéretesnek tűnt, amíg azok, akik megdobódtak tőle, rá nem jöttek, hogy komolyan gondolja. Mint Starkweather, ő is komolyan gondolta... meg ahogy a Pokol Angyalai is komolyan gondolják.

Nem sokkal a Posí-cikk megjelenése után, az Associated Press hírügynöksége a következő hírt kürtölte szét csatornáin, detroiti keltezéssel: „Hét tizenéves – 13, 14, 15 éves – terroristából álló gangét vertek szét, jelentette tegnap a rendőrség. A fiatalok gyújtogatást, fegyveres rablást, betörést és állatkínzást követtek el. A banda tagjai általában párnahuzatból készült csuklyát viseltek. »Szabály«-nak hívták magukat, és zsidókat, négereket és piperkőc diákokat neveztek meg gyűlöletük tárgyaként.”

Hónapokkal előtte a United Press International távirata közölte ezt a hírt Daliásból, A CSÖCSELEK MENTÉST AKADÁLYOZ MEG címmel.

Csütörtökön, Dallasban egy égő házba elerni próbáló tűzoltók útját állta egy 60 főnyi csoportosulás. A fiatalok üvöltöztek és huzakodtak, nem voltak hajlandók az utcát kiüríteni.

A tűzoltók kihívták a rendőrséget. Több autóra való rendőrnek végül sikerült a fiatal huzakodókat széteszlatnia, akiket „elvadult surmók”-ként írtak le.

A fiatalok tettelegességgel fenyegetőztek, majd öltre is mentek a rendőrökkel.

Mire a tűzoltók utat tudtak törni az égő házba, a két éves Patrick Chambers mozdulatlan testét találták. Már túl késő volt. Kórházba szállítás után a gyermeket halottnak nyilvánították.

Édesanyját, Mrs. Geneva Chambers, 31 éves, és az egyik szomszédot, Mrs. Jessie Jones, 27 éves, sokkal kórházba szállították.

„Hogyha zúrt akar a rendőrségetek, jó helyre jöttök, majd mi adunk nekik, és titeket is lerendezünk”, idézte az egyik fiatal a tűzoltóság szóvivője.

Tűzoltók azt jelentették, hogy amikor a gyepen megpróbálták életet lehelni a gyermekbe, többen a suhancok közül odarohantak, és „meg akarták tiporni a halott gyermeket”.

A majdnem 400-ra nőtt csődületből egy nőt és két férfit elővezettek.

A rendőrség szerint a nő megkarmolt és -pofozott egy rendőrt. A két férfi pedig ráugrott azokra a rendőrökre, akik ebben meg akarták akadályozni.

Amilyen te voltál, én is voltam Amilyen én vagyok, te is leszel.

– H. Himmler
(falra firkált idézet
a Pokol Angyalainak egyik
bulijáról)

Ha címkéket keresünk, mutánson kívül nagyon nehéz lenne bármi másnak hívni a

Pokol Angyalait. Városi törvényenkívüliek, vidéki etikával, és egy új, improvizált stílusú öfenntartással. Saját magukról alkotott képük is főleg a celluloidból fakad, westernfilmekből és bunyós tévéshow-kból, ezek tanították meg nekik azt, amit tudnak arról a társadalomról, amelyben élnek. Közülük igen kevesen olvasnak könyveket, és formális képzésüknek általában 15-16 éves korukban vége szakadt. Azt a keveset, amit a történelemtől tudnak, a tömegkommunikáció útján és a képregényekből szívták magukba... és ha önmagukat a múlt fogalmaival értelmezik, az azért van, mert nem tudják a jelen fogalmait fölfogni, a jövő fogalmairól nem is beszélve. Szegény emberek, gyökértelen vándormadarak fiai, vesztesek, vesztesek fiai. Társadalmi háttérük túlnyomórészt szerény. Embernek olyanok, mint milliónyi más ember. De kollektív identitásukban olyan egyértelműen rejlik valami sajátos izgalom, hogy még a sajtó is ráharapott, habár nem minden cinizmus nélkül. A sajtó, a valósággal való rituális flörtölésében, az Angyalokra a bámulat, humor és a terror keverékével tekintett – amit, mint mindig, a nagyérdemű étvágyának való rabszolgai odaadással igazolt, azt pedig a legtöbb újságíró annyira talányosnak és megvetendőnek tartja, hogy rég átadták megértésének feladatát egy maroknyi kérdezőbiztosnak és „szakembernek”.

Az Angyalok széles körű vonzerején érdemes elemelkedni. A legtöbb más lázadóval ellentétben, az Angyalok föladták a reményt, hogy a világ számukra majd megváltozik. Helyes tényállásból kiindulva föltételezik, hogy azoknak, akik a társadalom gépezetét irányítják, nincs túl sok szükségük törvényen kívüli motorkerékpárosokra, és megbékültek a vesztes szerepével. De ahelyett, hogy csendben, egyesével, vesznének oda, egyfajta vak lojalitással egymáshoz csapódtak, és kiléptek a meghatározó keretből, akár jobban, akár rosszban. Lehet, hogy válaszuk nincsen, de még mindig talpon állnak. Egy este, egyik gyűlésük közepe táján Joe Hill jutott eszembe, amikor végső útján, a utah-i sortűz felé, utolsó szavai ezek voltak: „Ne gyászoljatok! Szervezkedjete!” Bizton lehet kijelenteni, hogy nincs olyan Pokol Angyala, aki hallott volna Joe Hillről, vagy meg tudna különböztetni egy radikális szakszervezetit egy anakondától, de hozzáállásukban van valami nagyon hasonló. A Világ Ipari Munkásainak komoly tervrajzai voltak a társadalomról, amíg a Pokol Angyalai csak dacolnak a társadalom gépezetével. Nem esik szó egy „jobb világ építéséről” az Angyalok közt, de a világra való reagálásuk ugyanolyanfajta anarchikus, paralegális meggyőződésben gyökeredzik, mint ami a korai szakszervezetekre hozta le az *Establishment* fegyveres haragját. Ugyanaz az önfe-ladó lojalitás, ugyanolyan csoportos rituálék és becenevek, és mindenekfelett az igazságtalan világgal való állandó háborúskodás érzete. A Wobblyk vesztesek voltak, az Angyalok éppúgy azok... és ha minden vesztes ma ebben az országban motort vezetne, az úthálózatot is módosítani kellene.

Nagyon fontos különbség van a „vesztes” és a „törvényenkívüli” szavak között. Az egyik passzív, a másik aktív, és annak egyik fő oka, hogy az Angyalok olyan jó cikkanyagoknak bizonyultak, az az, hogy milliónyi vesztes ábrándjait élük ki a valóságban, azokét, akik semmifajta dacos parolit nem viselnek, és nem tudják, hogy kell törvényenkívülinek lenni. Minden nagyváros utcáin ott tolonganak azok a férfiak, akik minden pénzt, amit csak össze bírnak szedni, odaadnának azért, hogy átváltozhassanak – csak egy napra legalább – szőrös, keményöklü, durva fejekké, akik lelépik a zsarukat, ingyenpiát csikarnak ki a betojt pultosoktól, és hatalmas motorokon robajlanak ki a városból, miután megerőszkolták a bankár lányát. Még azok is, akik azt gondolják, hogy az Angyalokat mind el kellene altatni, könnyen azonosulnak velük. Olyan izgalmat keltenek, még ha kelletlent is, ami már a pszichikai rejszólással határos. Az Angyalok nem szeretik, ha veszteseknek hívják őket, de már megtanulták elviselni. „Aha, ja, az vagyok, biztos – mondta az egyik. – De egy olyan vesztesel állsz szemben, aki oltári nagy cirkuszt fog lenyomni a kifelé vezető úton.”

22.

Megszabadul az emberi lét fájdmától az, Aki elállatiasodik

– Dr. Johnson

A környék hirtelen majd szétdurrant az izgatott, morbid tömegtől. Hisztérikus nők áramlottak örvongve előre, majd hogyanem szexuális mámorban sikoltozva, a rendőroket karmolva, ütve-vágva próbálták a testet megközelíteni. Egy kövér mellű nő, ritkás vörös hajjal, áttört a kordonon, és megmártotta zsebkendőjét a vérben, izzadt ruhájához szorította, és elkacsázott az utcán le...

– egy John Diliinger haláláról szóló beszámolóból

Karácsony felé a hajcihő leállt, és az Angyalok kiestek a főcímekből. Tiny állás nélkül maradt, Sonny pedig hosszú bírósági perbe keveredett gyilkossági kísérlet vádjával, az El Adobeot pedig a faltörő gömb bontotta le. Az Angyalok egyik kocsmáról a másikra sodródtak, de nehezebbnek tűnt egy új tanyát kialakítani, mint egy meglévőt fenntartani. San Franciscóban is lankadt volt a kép. Frenchy három hónapot töltött a General Hospitalban, mert egy benzinkanna fölrobbant a képébe, és Puff hűvösön ült, mert egy Angyal-születésnap razzia kapcsán összeszólalkozott két zsaruvall. A tél mindig is töttyedt időszak a törvényenkívülieknél. Sokuknak munkába kell állniuk, hogy a következő nyári segélyre jogosultak legyenek, túl hideg van a nagy szabadtéri bulikhoz, és az állandó esőzés a motorozást kényelmetlen veszélyforrássá teszi.

Jó időpontnak tűnt hát az íráshoz, úgyhogy kivontam magam a forgalomból. Terry néha átjött, hogy képen tartson. Egyik nap törött karral jött, közölte, ronccsá ment a bringája, a neje lelépett, a „niggerek” meg fölrobbantották a lakását. A lakásról már hallottam Elsie-től, Barger feleségétől, aki a kommunikációs titkár posztját töltötte be oaklandi otthonukban. A Pokol Angyalai és az oaklandi feketék közti egyik sporadikus fellángolás folyamán valaki házi készítésű bombát dobott arra az East Oakland-i házra, amit Terry bérelt. A tűz elpusztította a házat és Marilyn összes festményét. Marilyn csinos kis 19 éves lány volt, hosszú szőke hajjal és tiszteletre méltó családi háttérrel az egyik völgybeli városkában. Már majdnem hat hónapja élt Terryvel, az összes falat beborította képeivel, de a bombákat már nem bírta a gyomra bevenni. Ahogy másik fedél alá költöztek, a válás megtörtént. „Egy este arra jövök haza, hogy már elköltözött” – mondta Terry. Csak egy cetlit hagyott: „Terrykém, baszd meg!” Ennyi volt.

Januárig semmi más nem is történt, akkor pedig Mother Miles dobta föl a talpát. Bringával jött Berkeleyn keresztül, amikor az egyik mellékutcából egy teherautó frontálisan ütközött vele, mindkét lábát eltörte, koponyáját bezúzta. Hat napig még kómában húzta, aztán meghalt egy vasárnap reggel, alig huszonnégy órával a harmincadik születésnapja előtt – egy feleséget, két gyereket és erénydús barátnőjét, Annt hagyva maga után.

Miles a sacramentói páholy elnöke volt. Olyan nagy befolyással rendelkezett, hogy 1965-ben az egész klubot leköltöztette Oaklandba, mert szerinte a rendőrség ellehetetlenítette őket állandó zaklatásukkal. A törvényenkívüliek csak összeszedelődöztek és elköltöztek, soha meg nem kérdőjelezve Miles belátását. Valódi neve James volt, de az Angyalok Anyának hívták.

„Hát mert olyan anyás volt – mondta Gut. – Miles mega, mega arc volt. Mindenre vigyázott. Aggódott. Rá mindig lehetett számítani.”

Miест csak elég távolról ismertem. Nem bízott az írókban, de semmi szemétség nem volt ebben, és miután rájött, hogy nem fogom sítire juttatni, még barátságos is lett. Pocakos rakodómunkás alkata volt, kerek arccal, széles, trapézsakállal. Soha

nem úgy gondoltam rá, mint egy brutálcsávóra. A szokásos Pokol Angyala priusza volt: ittas rendbontás, verekedés, csavargás, lézengés, apróbb lopások és fél tucat ominózus „sanszos a gyanú”-vád, ami soha nem jutott el a bíróságig. De az ő lelkét nem ülték meg azok a démonok, ami a többieket motiválta. Nem volt elégedett a világ állásával, de nem kötött azon állandóan, bosszúszomja pedig nem terjedt tovább, mint a vele személyesen vagy az Angyalokkal szemben elkövetett méltánytalanságok. Mileszal lehetett anélkül inni, hogy azon kelljen morfondírozni, mikor fog valakit pofán verni, vagy a pénzedet leemelni a pultról. Nem az a fajta volt. A pia csak szívélyesebbé tette. Mint az Angyalok vezérei általában, éles eszű volt, és olyan képességgel rendelkezett az önfegyelemre, amire a többiek támaszkodtak.

Mikor meghallottam, hogy meghalt, fölhívtam Sonnyt, hogy a temetésről érdeklődjek, de mire végre sikerült utolérnem, a részleteket a rádió és az újságok is közölték. Miles édesanyja intézte a temetést Sacramentóban. A törvényen kívüli karaván Bargeréknél gyűlik össze csütörtök délelőtt tizenegykor. Az Angyalok már nagyon sok tagjuk temetésére kivonultak, de eddig még soha nem próbálkoztak azzal, hogy a menetet 90 mérföldön keresztül országúton tartsák. Annak is meg volt az esélye, hogy a sacramentói rendőrség megpróbálja a városon kívül leállítani őket.

Hétfőn és kedden telefonon ment körbe az üzenet. Nem Jay Gatsby-temetés készült; az Angyalok teljes díszben akartak felvonulni. Nem is Miles pozíciója miatt; egy Angyal halála általában erődemonstrációt követel meg a többiektől. Ez az igenlés egy formája – nem a halott, hanem az élő felé. Nincs kiszabott büntetés annak, aki nem jön el, mert nem szükséges. Abban az olcsó magányban, ami a mindennapi törvényen kívüli lét uralkodó ténye, egy temetés zord emlékeztetőül szolgál arra, hogy a törzs eggyel kisebb lett. A kör egy láncszemmel rövidebb, az ellenség egy kicsivel felkurblizta esélyeit, a hit letéteményeseinek pedig kell valami, amitől egy kicsit fölmelegszenek. A temetés alkalom a hűek összeszámlálására, hogy lehessen tudni, hányan maradtak. Melóból lelécelni, alvásról lemondani vagy órákon át vezetni a hideg szélben, hogy időben ott legyen az ember, nem kérdéses.

Csütörtök kora reggel kezdtek a bringák Oaklandbe érkezni. A legtöbb törvényenkívüli már egyébként is a Bay Areában volt, vagy legalábbis ötven-hatvan mérföldön belül, de egy maroknyi Sátán Rabszolgája egész szerda éjjel vezetett, ötszáz mérföldet Los Angelesből, hogy a fő karavánhoz csatlakozhassanak. Mások Fresnoból, San Jóséból és Santa Rosából jöttek. Voltak Hangmanek, Misiútek, Presidentek, Nightriderek, Crossmanek és mindenféle szín nélküliek. Egy keményképű kis figurán, akihez senki nem szólt, khaki-drapp pilótazubbony volt, a hátán a „Magános” egyszavas felirattal, kis, kék tintával írt betűkkel, mintha egy aláírás volna.

A Bay Bridge-en mentem át, amikor egy tucat Gypsy Jokers dübörgött el mellettem, két részre válva, a kocsi mindkét oldalán, fittyet hányva a sebességkorlátozásnak. Néhány másodperc múlva már el is tűntek előttem a ködben. Hideg volt a reggel, és a hídforgalom lassú, kivéve a motorosat. Lenn az öbölben teherhajók sora várakozott üres helyre a mólóknál.

A menet pontban tizenegykor kezdett el gurulni – százötven bringa és kb. húsz kocsi. Néhány mérföldre északra Oaklandtól a törvényenkívüliek fölszedték a rendőri kíséretet, avval a megbízatással, hogy tartsa őket kordában. Egy közlekedési járőr« kocsi vezette a karavánt egészen Sacramentóig. A vezér-Angyalok párosával mentek a jobb sávban, tartották az állandó hatvanöt mérföldet óránként. Elöl Bargerral, mögötte ment a szakadt praetorianus gárdája: Magoo, Tommy, Jimmy, Skip, Tiny, Zorro, Terry és Charger Charley the Child Molester. A látványosság egész végig zavarta a forgalmat. Mintha valami egy másik világból került volna ide. A „csatornatöltelékeket”, az „állatok legalantasabb formáját”, mosdatlan nőgyalázók hadát... az állam fővárosába kísérte egy közlekedési járőr, villogó sárga lámpákkal. A

menet egyenletes tempója természetellenes ünnepélyességet kölcsönzött. Még Murphy szenátor sem téveszthette össze egy veszedelmes *runnal*. Ugyanazok a szakállas pófák; ugyanazok a fülbevalók, jelvények, horogkeresztek, vigyorgó halálfejek csapódtak a szélben – de ezúttal nem volt vidám kirittentés, a kockafejűeknek szóló ripacskodás. Még mindig a szerepet játszották, csak a humor hiányzott. Az egyetlen gond az úton akkor volt, amikor a menetet megállították, miután egy benzinkutas panaszkodott, hogy valaki 15 liter olajat megfűjt az előző tankolásnál. Barger gyorsan összedobatta a pénzt, hogy a pasast kifizessék, azt mormogva, hogy akárki is legyen, aki ellopta az olajat, kijár neki egy lánckorbácsolás. Az Angyalok biztosították egymást, hogy csak valami minden klasszist nélkülöző pöcs lehetett a karaván végén guruló kocsikból.

Sacramentóban zaklatásnak jele sem mutatkozott. Több száz kíváncsi néző szegélyezte a ravatalozóból a temetőbe vivő utat. A kápolnában Jim Miles gyerekkori barátai és rokonai vártak a holttest körül, egy fogadott lelkésszel és három ideges alkalmazottal egyetemben. Tudták, mi következik – Miles Anya „népe”, több száz brutál állat, vad bunyósok és furcsa kinézetű lánykák szoros Levi'sben, sálakkal és platinaszőke parókákban. Miles édesanyja, nehéz, középkorú nő fekete kosztümben, csöndesen sirt az első sorban, arccal a nyitott koporsó felé.

Fél kettőkor érkezett meg a törvényen kívüli karaván. A motorok lassú berregése megrezgettette a halottasház ablaküvegeit. A rendőrök megpróbálták a forgalom haladását biztosítani, amint Barger és még egy olyan száz másikat tévékamerák követtek a kápolna bejáratáig. Sok törvényenkívüli várakozott kint a szertartás alatt. Csöndes csoportokban ácsorogtak, bringájuknak dőlve, lassú társalgással ütve el az időt. Milesről alig esett szó. Az egyik csoportban egy félliteres whiskysüveg járt kézről kézre. Volt, aki szóba elegyedett a szemlélődőkkel, próbálták elmagyarázni, mi is történik. „Ja, az egyik vezérünk – mondta egy Angyal egy baseballsapkás öregnek. – Dögös csávó volt. Valami suttyó átment a piroson és kinyírta. Azért jöttünk, hogy a » színeivel« együtt temessük el.”

A fenyőlambériás kápolnában a lelkész furcsa gyülekezetének azt prédikálta, hogy „a bűn zsoldja a halál”. Nem volt minden pad tele, de hátul, egész az ajtóig, az állóhely tömött volt. A lelkész „bűnről” és „igazolásról” szólt, itt-ott szünetet tartva, mintha cáfolatra számított volna a hallgatóság soraiból. „Nem az én dolgom, hogy bárki felett is ítélezzem – folytatta. – Az sem, hogy bárkit is fölmagasztaljak. Kötelességem viszont, hogy intselek titeket, ez a sors vár rátok is! Nem tudom, milyen filozófiátok van a halállal kapcsolatban, de azt a Szentírásból tudjuk, hogy Istennek nem tetsző a gonoszok halála... Jézus nem az állatért, hanem az emberért halt meg... Amit én Jimről mondok, az semmit sem fog megváltoztatni, de az evangéliumokat prédikálhatom nektek, és a felelősség rajtam, hogy intselek titeket, mindannyian felelni fogtok Isten színe előtt!”

A hallgató sereg mocorgott és izzadt. A kápolnában olyan forróság volt, mintha maga az Ördög várna az egyik beugróban, hogy magához vegye a gonoszakat, ahogy a prédikációnak vége.

„Hányan közületek – kérdezte a lelkész – hányan közületek tette föl magának a kérdést idejövet: »Ki a következő?«”

Ezen a ponton több Angyal, aki a padokban ült, felállt és kiment, csöndesen káromolva azt az életformát, amit már rég maguk mögött hagytak. A lelkész tudomásul sem vette a lázongás ezen jeleit, és egy Fülöp-szigeteki börtönőrről szóló történetbe fogott. „Az istenfaszát!” – morogta Tiny. Fél órája állt hátul csöndesen, ömlött róla a veríték, szemével majd feldöfte a lelkészt, mintha később be akarná cserkészni, és minden fogát kitepni. Tiny távozása még öt-hat másikat vont maga után. A lelkész észrevette, hogy közönsége fogyóban van, és gyorsart befejezte a Fülöp-szigeteki sztorit.

Zene nem volt, a tömeg lassan kivonult. Elmentem a koporsó mellett, és megdöbbenve láttam meg Miles borotvált arcát, békésen, egy kék öltönyben hátán fekve, fehér ingben, bordó nyakkendővel. Pokol Angyala zubbonya, egzotikus jelvényekkel beborítva, a koporsó lábánál volt felakasztva. Mögötte tizenhárom koszorú, némelyik más törvényen kívüli klub nevét viselte.

Alig ismertem Milest. Huszonkilenc événél fiatalabbnak nézett ki, és nagyon átlagosnak. De az arca nyugodt volt, mintha egyáltalán nem lenne meglepődve azon, hogy ott fekszik ebben a dobozban. A rajta lévő ruha nem tetszett volna neki, de mivel nem az Angyalok fizettek a temetésért, a legtöbb, amit tehettek, az volt, hogy „színei” bekerülnek a koporsóba, mielőtt lezárják. Barger hátramaradt a koporsóvivőkkel, hogy biztos legyen benne, mindent jól csinálnak.

Az istentisztelet után több mint kétszáz motorkerékpár követte a halottaskocsit a temetőbe. Az Angyalok mögött mentek ott az összes többi klubból is, fél tucat East Bay Sárkányt beleértve – és, egy rádió kommentátor szerint, „több tucat tizenéves motoros, akik olyan meghatódottan tündek, hogy az ember azt gondolta volna, épp most halt meg Robin Hood”.

Az Angyalok nem ostobák. Lehet, hogy nem mindegyikük olvasott Robin Hoodról, de azt megértették, hogy a párhuzam hízelgő volt. Lehet, hogy a fiatalabb törvényenkívüliek elhitték, és egy-két szívmengető illúzió még belefér a mozgásterükbe. De azok, akik már harminc felé vagy fölött járnak, már túl régóta élnek együtt saját skorbutos képükkel ahhoz, hogy hősnek tekintsék önmagukat. Megértették, hogy a hősök mindig a jó oldalán harcolnak, és láttak ahhoz már elég cowboyfilmet, hogy tudják, a végén mindig a jók győznek. Ebbe a mítoszba Miles már nem fért bele, pedig ő „a legjobbak egyike” volt. De végül is csak két törött lábat, zúzott koponyát és a prédikátortól egy nagy lebaltázást kapott. Egyedül Pokol Angyala identitása őrizte meg attól, hogy ugyanolyan névtelenül szálljon a sírba, mint egy irodista. Így viszont temetésének országos sajtóvisszhangja volt: a *Life*-ban megjelent képen a menet épp eléri a temetőt, a tévéhíradók emelkedett prioritást adtak a temetésnek, a *Chronicle* főcíme pedig így szólt: POKOL ANGYALAI MAGUK KÖZÜL EGYET TEMETNEK – FEKETE ZUBBONYOK, SAJÁTOS MÉLTÓSÁG. Ez tetszett volna Miles Anyának.

Percekkel az elföldelés után a karavánt rendőrautók falanxa kísérte a városon kívülre, visító szirénákkal. Véget ért a rövid fegyverszünet. A város határában az Angyalok rákapcsoltak, és visszadübörögtek Richmondba, a San Francisco Bayjel szembe, ahol egész éjjel virrasztottak, ami hajnalig ugrásra készen tartotta a rendőröket. Vasárnap este gyűlés volt Oaklandben, amely megerősítette Miles utódját, Big Alt. Csöndes ügy volt, a temetés búskomorsága nélkül. A szellem siráma, mely olyan hangosnak tűnt még csütörtökön, elülő félben volt. A gyűlés után sörözés lett a Sinners Clubban, mire a hely bezárt, már a következő futam időpontja ki volt tűzve. Az Angyalok a tavasz első napján gyülekeznek majd Bakersfielden.

SZÍVEM EGY ÉLETEN ÁT
KUTATOTT
VALAMI UTÁN, AMIT NEM
TUDOK
NEVÉN NEVEZNI
– rég elfeledett vers egy sora

Hónapokkal később, amikor már csak ritkán találkoztam az Angyalokkal, örökségük, a nagy gép, még mindig megvolt – kétszáz kiló króm és mélybíbor zaj, amit kihihetek a parti főútra, és hajnali háromkor, amikor az összes zsaru a 101-esnél

ólalkodik, szabadjára engedhetek. Első karambolom teljes ronccsá verte a bringát, több hónapba került, mire újra összetákolták. Ezek után úgy döntöttem, hogy máshogy fogom vezetni: többet nem fogom a sorsot magam ellen hívni a kanyaroknál, mindig bukósisakot hordok, és megpróbálok a legközelebb fekvő sebességkorlát tájékán maradni... a biztosító már ügyis felmondta kötvényemet, és a jogosítványom is már csak egy cérnaszálon lógott. Úgyhogy mindig csak éjjelente, mint a farkasember, vittem ki egy tisztességes futamra, le a partra a dögöt. A Golden Gatt Parktól indultam, csak néhány hosszabb kanyarra gondoltam eredetileg, hogy a fejemet kiszellőztessem... de néhány perc leforgása alatt a strandon voltam, és a motor hangja a fülemben, a hullámok robaja, ahogy a védőgátba csapódnak és egy gyönyörű, kihalt út előtttem, egészen Santa Cruzig... még egy benzinkút sincsen az egész hetvenmérőföldes szakaszon; az egyetlen közvilágítást az út mentén egy éjszakai étkezde adja, lenn Rockaway Beach közelében.

Azokon az éjszakákon nem volt bukósisak, sebességhatár, nem volt józanság a kanyaroknál. A park pillanatnyi szabadsága olyan volt, mint az az egy sajnálatos pohár, ami az ingadozó alkoholistát megint az ivásba rántja. Egy focipályánál jöttem ki a parkból, a stop jelzésnél megálltam, azon gondolkoztam, hogy ismerek-e valakit, aki ott parkol az éjféli kefélsávban.

Aztán egyesbe, a kocsikról megfélemedkezve, hagytam az állat szelet menni... harmincöt, negyvenöt... aztán kettesbe, és átsüvítek a Lincoln Way lámpáin, se zöld, se piros nem zavar, csak valami másik flúgos farkasember jöhet elő, túl lassan, hogy saját futamába kezdjen. Ezekből viszont nincs sok... és három sáv a széles kanyarban, a bringa, ha erővel is jön, van elég helye, hogy szinte bármit kikerüljön... aztán hármasba, a dübörgő sebességbe, hetvenöt körül, a szélsikoly kezdetével a fülemben, olyan a nyomás a szemgolyón, mint amikor magas deszkáról ugrik vízbe az ember.

Előredőlve, az ülésen jó hátul, merev szorítás a kormányon, a bringa meg megugrik és ring a szélben. Messzi hátsó lámpák közelítenek, gyorsabban, aztán hirtelen – süüüüüüü – elhúznak, bedőlve egy kanyarban, az állatkert közelében, ahol az út a tenger felé vág.

Erre a dűnék laposabbak, és szeles napokon homok száll az országút fölött, sűrű csomókba gyűlik, olyan életveszélyes, mint az olajfolt... azonnali kontrollvesztés, ütközés, cigánykerekes csúszás, aztán talán egy kéthüvelyknyi cikk a másnapi újságban: „Ismeretlen személyazonosságú motorkerékpáros veszítette életét múlt éjjel, amikor a Highway I. egyik kanyarjában megcsúszott.”

Hát igen... de most nincs homok, úgyhogy a pöcök négyesbe megy föl, és a szél hallatszik egyedül. Teljesen belekapcsolok, átnyúlok a kormányon, hogy felemeljem az orrlámpa sugarát, a mutató százba dől, szélmarta szemgolyók erőlködnek, hogy a felezővonalat kövessék, próbálnak a reflexeknek egy kis ráhagyást biztosítani.

De az odacsavározott fojtással ez csak minimális ráhagyás, hibának helye nincs. Pontosnak kell lenni... és akkor kezdődik a furcsa muzsika, amikor már olyan szinten hívja ki a sorsot az ember, hogy a félelem felpezdíti, a karjában végigrezeg. Száznál már alig lehet látni; a könnyek olyan gyorsan csapódnak hátra, hogy mire a fülhöz érnének, már el is párologtak. Egyedül a szél hangját és egy tompa dübörgést, ami a kipufogódobból száll hátra, lehet hallani. A fehér vonalat nézi az ember, és megpróbál együtt hajolni vele... egy jobbkanyaron átsüvöltve, aztán balra le, a Pacifica-dombon végig át... eleresztve most már, zsarukat kémelve, de csak a következő darab sötét útig, aztán még néhány másodperc a legvégső ponton... Legvégső pont, a legszélén... Nem lehet jól elmagyarázni, mert csak azok ismerik igazán, akik már túlhajtottak rajta. A többiek – az élők –, akik addig feszültek neki, ameddig azt el lehetett viselni, aztán visszaléptek, lelassultak, vagy tették, amit tenniük kellett, amikor a Most és a Később közti választásra került a sor.

De a legvégső pont nem ment sehova, még mindig ott van, ahol volt. Valahol Kint. Vagy éppenséggel Bent, legbelül. A motorkerékpárok és az LSD társítása nem a média egy véletlen botlása volt. Mindkettő egy célnak, egy helynek, a néven nevezések helyének az eszköze.

UTÓSZÓ

1966-ban, Labor Day napján egy kicsit túlságosan is rápróbálkoztam, minek okán négy-öt Angyal majdnem kitaposta a belemet, mert úgy érezték, kihasználom őket. Egy apró össze-különbözés hirtelen nagyon súlyosba ment át.

Egyiket se tartottam havernak azok közül, akik rám jöttek – de Angyalok voltak, és ez elég volt ahhoz, hogy mások is beszálljanak, miután egyik társuk fölkapta rám a vizet. Az első ütés leheletnyi figyelmeztetés nélkül lendült, egy pillanatra azt is hittem, hogy egyike volt azoknak az italos becsúszásoknak, amikhez hozzáedződik az ember ebben a ligában. Néhány másodpercen belül azonban az az Angyal vágott hátulról füttykössel kupán, amelyikkel pont előtte beszélgettem. Aztán rám rajzottak, és csak csépeltek. Elestemben tekintetemmel elkaptam a tevékenység peremén álló Tinyt. Az övé volt az egyetlen ismerős arc... és ha van valaki, akit egy nem-Angyal *nem* akar a támadói közé számlálni, akkor az Tiny. Odakiabáltam neki, hogy segítsen – nem is reménykedve, inkább csak végső elkeseredésben.

De aztán tényleg Tiny rángatott ki a tipró lábak alól, még mielőtt a többieknek sikerült volna a koponyámat szétzúzni vagy a lágyékomat kidurrantani. Még amikor a nehéz csizmák a bordáimba mélyedtek, fejemet meg előre-hátra adogatták, már akkor hallottam Tinyt valahol a fejem fölött: „Na, na, na, elég lesz már...”, „Lehet, hogy többet segített, mint ahogy akkor ezt észleltem, de ha semmi mást se tett volna, akkor is sokkal tartozom neki azért, mert megakadályozta az egyik hunt abban, hogy egy hatalmas követ verjen a fejemhez. Láttam a szemét állatot, ahogy közelebb próbált hozzám férközni, kétkezes Godzilla-fogásban tartva a követ a feje felett. Tiny hál istennek lőtávolságon kívül tartotta... és aztán, a csürdöngölő szélcsendjében kihúzott, talpra állított, és az országút felé tuszkolt.

Senki nem jött utánam. Ugyanolyan megmagyarázhatatlanul hirtelen lett vége a támadásnak, mint ahogy elkezdődött. Szóbeli utóhangja sem volt, sem akkor, sem később. Nem mintha vártam volna – legalábbis annyira vártam, mint egy farkas cápától várnám, hogy magyarázza meg a ragadozó önkívületet, amely a táplálkozásnál fogja el.

Beszálltam a kocsimba, és elhajtottam, vért köptem a műszerfalra, és az éjszakai országút mindkét sávjában összevissza cikáztam, amíg végre sértetlen szemem éles képet nem látott. Nem mehettem nagyon messze, amikor rájöttem, hogy Magoo ott fekszik a hátsó ülésen. Leálltam a padkára, és fölébresztettem. Meghökkennt véres arcom láttán. „Jézus Mária! – mormogta. – Ki franc volt? Miért nem ébresztettél föl?!”

„Nem érdekes – mondtam. – Te csak szállj ki. Én még megyek.” Bambán bólintott, aztán nekilódult, hogy az ellenséggel szembenézzen. Otthagytam a kavicsos padkán.

Következő állomásom a Santa Rosa-i kórház volt, majdnem ötven mérföldre délre az Angyalok táborhelyétől. A baleseti osztály váróterme tele volt sebesült Gypsy Jokerekkel. A legsúlyosabb eset törött állkapocs volt, egy csövet lengető Angyallal való összetűzés eredménye.

A Jokerek mondták nekem, hogy épp északra készülnek, hogy kiirtsák az Angyalokat. „Baszom nagy mézszárlás lesz” – mondta az egyik.

Egyetértésemről biztosítottam őket, és jó szerencsét kívántam. Benne lenni viszont nem akartam – még puskával sem. A képem úgy festett, mintha egy Harley küllői közé szorult volna, az egyetlen dolog, ami ébren tarott, az a görcsös fájdalom volt a törött bordámban.

Rossz kör volt... volt úgy, hogy vad és pörgős, volt úgy, hogy lassú és mocskos, mindent mérlegelve pedig: szívatás. San Francisco felé az úton egy passzentes sírfeliratot akartam fogalmazni. Valami eredetire gondoltam először, de Kurtz ezredes végső szavainak visszhangját nem tudtam kivenni a fejemből a *Sötétség mélyéről*:

„Horror! Horror!... Kivégezni az összes állatot!”

Félelem és reszketés a konyhában

Dr. Hunter S. Thompson vadnyugati tusculanumában kerestük fel. A látogatást már előre beárnyékolta az a hír, hogy a jelentős férfit egyszer japán fordítói látogatták, és őket fegyverrel arra kényszerítette, hogy nyissanak tüzet egy hordó dinamitra, ami a kert végében állt. Mikor a japánok célt tévesztettek, a Doktor magához ragadta a kezdeményezést, és szétlőtte a hordót. A robbanás következtében három környékbeli ház úgyszólván összedőlt.

NEHÉZSÉGEK A VIZITTEL... A NEWORLEANS-I HAVER KÖZBESZÓL... A LIBANONI PULITZER-DÍJAS BESEGÍT

A Doktorhoz eljutni nem egyszerű. Levélre nem válaszol, a telefont nem veszi fel, a rögzítőn azt közli, hogy nem tudja felvenni a kagylót, mert éppen görényekre vadászik az udvaron.

A bénaságból E. Jean Carroll könyve mozdított ki, amely egyike a mostanában megjelent Hunter S. Thompson-életrajzok-nak. A könyv jelentős részében idézetgyűjtemény, régi harcostársai szólnak a Doktorról. Itt bukkantam Curtis Wilkie nevére, aki a *Boston Globe* louisianai tudósítója, haver. Fölhívtam New Orleansban, ahol ugyan üzenetrögzítő volt, de Curtis jó fiú, néhány órán belül visszahív:

– Mi, a Doktorral akarsz találkozni? Mégy Coloradóba amúgy is? Te fordítottad magyarrá? Figyelj, ezt imádni fogja!

– Hááát, nem annyira Curtis, már küldtem neki könyvet meg levelet, nem válaszolt semmit.

– Negyogymá' elhagyd magad, mondok valamit, én fölhívom, de mivel tíz éve nem beszélünk, ugyanúgy nem fogja felvenni a telefont, mint neked. Viszont felhívom egy haveromat, Loreen Jenkinst, nagyon jó srác, Pulitzer-díjas, Libanonban kapta *Washington* Posíosként '82-ben, aztán néhány éve Aspenbe vonult vissza, ő lett az *Aspen Times* főszerkesztője... Folyamatosan kapcsolatban van a Doktorral, ha valaki meg tud neked szervezni egy találkát, az ő. Fölhívom, te hívd holnap. Hivatkozz rám!

DENVER... BOULDER: BUDDHISTA BEAT- MAUZÓLEUM...

Leszállni a denveri repülőtéren majdnem-szatori. Megvilágosodásgyanú; a kimondhatatlan nevűhöz való közelkerülés bizonytalan érzése. Hiperkorszerű reptér a *farmland* közepén, a távolban a cél: hősipkás csúcsok, Sziklás-hegység. Az autókölcsönzők előtt négygallonos Stetson kalapokban vadnyugatiak futkoznak, árulnak csörgőkígyóbőr westerncsizmát, közepméretű kocsit, de ad a Budget egy *full size* Mercury Sable-t közepméretű árban, ha már volt foglalásom. Megkeresni a cirkálót a parkolóban, benyomni egy Cowboy Junkiest vagy egy Neil Youngot az autómagnóba, ellovagolni a Kék Hegyek irányába. Az *Útónból* Dean Moriarty – a való életben Neal Cassady volt ő – szelleme kísért, meg az egész amerikai mitológia, amelynél nagyobb hatásút nem domborított eddig az emberiség.

Boulder, Colorado a hippiera maradványa; tüchtig kisváros, sok buddhista intézménnyel, fiatalok neonszínekbe öltözöttek, batikolt T-shirtökben; mint régen. A Nárópa Intézetet Chö-gyam Trungpa, a beatnik írók tibeti guruja alapította, később

formálódott ennek kebelében a Jack Kerouac School of Disembodied Poetry, a beatirodalom jelenkori mauzóleuma. Tart a nyári egyetem. Peter Lamborne Wilson, aki Hakim Bey néven a cyberspace ultraanarchista guruja, Gustav Landauer-ről és a Bajor Tanácsköztársaság 1920-as anarchista szcénájáról delirál. A nyári egyetem fő eseménye a szokásos költői est a boulderi színházban. Jim Carroll költő, a *Basketball Diaries* szerzője Steve Taylorrel zenél, Ginsberg harmoniummal és homokos versekkel, egy mérhetetlenül csinos görög költőnő San Franciscóból a Szexuális Világforradalomról deklamál. Mondom: mint régen.

Este egy grunge-zenekarnál parti, Ginsberg Hakim Beynek meséli álmát a századeleji asconai olasz anarcho-művész-telmisségi körről; szép kerek történet, más regényt írta belőle; Ginsberg gazdag, ezeket csak potyogtatja. Mesél a Hunterről, kedvelik egymást; nagyon szépen írta le a Hell's Angelsszel a találkozását könyvében, ahogy buddhista dalokkal szelídít-gette Sonny Barger oroszánjait. Néhány éve meglátogatta itt Boulderben, Hunternél volt egy sokrekeszes bizniszmentáska, annak minden rejtékén, fiókjában, zsebecskéjében kokain volt, ki is száradt tőle, mert már akkoriban is makrobiotikus diétán volt.

A FORDÍTÓ VISZONTAGSÁGAI WOODY CREEKBEN... LÖVÉSEK AZ ÉJSZAKÁBAN... GÖRÉNYSZAG...

Loreen az aspeni operába – nemzeti ereklye; a Vadnyugat legrégebbi dalszínháza – ment azon a péntek estén feleségével Missy-vel. Missy szobrász, ódivatúan kinetikus szobrokat csinál; úgy néz ki a műterme mint egy délnémet lakatosműhely. A James Hotel bárjába vagyunk megbeszélve 11-re, feketeribizlis mar-garita rendel. Loreen öszülő szakállú eleven kis ember, csodálkozik: azt hitte, a magyarok mind kicsik és sápadtak. Loreen apja volt a háború után az első amerikai nagykövet Lengyelországban, de ők Svájcban éltek, mert 45/46-ban Varsó még lakhatatlan volt. Aztán Salvador és Brazília volt a kedves papa útja, onnan Loreen a sajtóba torpedózott, a *Washington Post*-hoz, az küldte Libanonba.

Woody Creek Canyon húsz percre van Aspen központjától. Loreennek terepjáróján érkezünk a Bagolyfarm kapujához. A kapun a Doktor állandó illusztrátorának, Ralph Steadman-nek az alkotása, két vaskeselyű, világító vörös neonszemmel őrzi a bejáratot. A kerítés oszlopain mindenhol POSTED feliratok, ami körülbelül azt jelenti kistestvéréhez, a NO TRESSPASSING (Nincs átjárás)-hoz képest, hogy a birtokháborítóra felszólítás nélkül lőnek. Éjfél van mint egy vámpírregényben. Missy aggódik, még lent a völgy legalján mintha lövéseket hallottunk volna, a Doktor ilyenkorra már feltúrázta magát. Lőréen nyugtatja, de előbb bemegy gyalog. Aztán visszajön, mehetünk a kocsival. Amit először látok, az a borízú hang. A borízú hang kezében fegyver csillan, azt mondja, kijött kicsit rendet tenni a görények között. Elindulunk a sötétből a félhomály felé, üveges veranda, vöröses pasztellhomály. Kitömött bölényfej a stelázsra, állatcsontvázak – majmok, nyulak, más főemlősök és persze baglyok. Amerikai zászlók és egy kisebb fegyvergyűjtemény. Kanyar, beérünk a konyhába. Fény. A borízú hang haverkodik Loreenékkel, aztán engem is szemügyre vesz. Jatt a jattba. Türkizsínű póló van rajta, hátán egy 300 kilós asszony, és kérdés: Elégge férfi vagy ehhez? Magasabb, mint gondoltam. Néha hirtelen mozdulatokat tesz, idegesen rángnak olykor végtagjai. Rajk Laci felépítménye a Petri Ádám mozgáskoordinációjával.

FÉLELEM ÉS RESZKETÉS A KONYHÁBAN... ÍRÁS MINT FILMRENDEZÉS... ERŐPRÓBA...

A Doktor munkakonyhája legendás műhely. Benyúl a fiókba, mint egy nagyobb dózis konyhasó lapul benne vagy 2 kiló kokain. A Doktor letör egy darabot, kis kokainörklőjében pontja, majd az e célra rendszeresített Bic golyóstollcsővel szippant egy emberest. Aztán körbekinál. Loreen odaböki: *This is part of the Hunter-experience*. Egyetértek. A Doktor a tévét kapcsolgatja, kizárólag hír-, pornó- és lovaspóló-csatornákra van belőve, a készülék fölött a Kennedy testvérek Robert Kennedy által dedikált fekete-fehér fotója lóg. A Doktor megtömi fűvel öklömnyi, rövid szárú porcelánpipáját, és utasítást ad az egy-gallonos Chivas Regal kibontására. (Ezt a Doktor három napig issza; nemhiába is írta róla valamelyik orvosi magazin évekkel ezelőtt, hogy Hunter Thompsonnal az emberiség egyedfejlődésének új stádiumába lépett, ugyanis elhasznált korábbi mája helyett – magától, önhipnotikus alapon – sikerült új májat növesztenie.)

A Doktor stábja a vezértitkárnöből, Debrából, valamint a két asszisztensből: a fekete Marylinből és a szőke Shelbyből áll. O másodállásban Bob Dole-nak, az Egyesült Államok szenátusa elnökének, a valószínű 1996-os republikánus elnökjelöltnek az egyik szövegírója.

Leveszi az ablakból a 12 lövetű pumpálás ismétlőpuskát, néhányszor a képernyőre emeli, majd az ölébe ejti, s felém fordul.

– Hol is van az a magyar könyv, a *Fear and Loathing* fordítása?

– Itt van Hunter! Akarod olvasni, vagy esetleg kérsz egy kis nyakmasszázszt? – kérdezi Marylin.

– Nem, most nem, inkább az András olvasson föl belőle – rázza a fejét a Doktor.

– O – mondom –, ezer örömmel. Honnan szeretnéd, Hunter?

– Várj egy kicsit, megkeresem, itt volt valahol a párkányon. Hopplá!!! Itt van. Bűdös görények! A kurva életbe, nem érzitek a görény szagot? Mocskos, kibaszott állatok! Az FBI szabadította rám őket! Na, nézzük csak, ahol összegzem a hatvanas éveket, na azt a részt. Várjál csak, itt van, az első rész, nyolcadik fejezet vége. Az utolsó bekezdéstől.

Körbehordozom tekintetem, nna, gondolom, nyomorultak, most olyan nyelvet hallotok, mint még soha. „Különös emlékek ezen a feszült Las Vegas-i éjszakán. Öt éve történt? Vagy hat? Olyan, mintha évtizedek, de legalábbis egy Nagy Korszak telt volna el azóta; egy időszak, ami soha nem tér már vissza. San Francisco a hatvanas évek közepén teljesen egyedülálló hely volt...”

Hunter idegesen hallgatja eddig, majd rándít egyet a shotgu-non, kinyitja a száját, aztán elhallgat, aztán megint kinyitja, szól:

– Te, ne má’, hogy magyarul olvasd! Olvasd angolul! Abból!

– Nade, Hunter – szólok –, tudod, hogy van: lehet, hogy ki leszel borulva a visszafordítástól!

– Ne foglalkozzál te azzal, az most a dolgod, hogy a nyolcadik fejezet végét fordítsd vissza angolra.

Kínos. A szerző itt ül egy bárszéken, ölében egy 9 mm-es ismétlőpuska, és beterpeszkedett a zenehallgatáshoz úgy, mint egy régi maffiafilmben az olasz-amerikai keresztapa a szicíliai kastély toronyszobájának gramofonja mellett Mario Lanzát hallgatva.

Elkezdem. Jaj, de ciki. Biztos lelő a végén, „...amióta világ a világ, bizonyos helyeken összpontosul és kisül egy-egy nemzedék energiája, amit ott és akkor senki nem érzékel, s amelyre évek távlatából visszatekintve sem létezik érvényes magyarázat.”

Izzadok, szenvedek, a Doktor ül a munkapadjánál a bárszéken, fejét a tenyerébe támasztja. Befejezem a fordítást, akkor felélénkül, „hát ez kurva jó volt, nem Marylin?”. Marylin helyesel, Shelby is, aztán ő odakúszik a Doktor íróasztalához,

szippant egy kis kokót, majd visszatér a főfalat beborító story-boardhoz, amely tulajdonképpen a most készülő *My Life is the Polo* szerkezetét vázolja. Mert Hunter munkamódszere az, hogy ír néhány sort, üvöltve kitépi a gépből, aztán odadobja Shelby-nek, ő gyorsan átfutja, és felsikít:

– Hunter, ez isteni. Ez iszonyú jól fog passzolni a 208. oldal aljára.

Hunter megnyugszik ilyenkor egy pillanatra, megpihen, rátolt, szellemi izgalmak után néz, hír- és pornócsatornákat kapcsolgat. Rám néz: áh, milyen jó, ahogy így ezzel a magyar akcentussal, ami van nekem, olvastam az ő munkáját, gyorsan olvassak már a pólókönyvből is részleteket, mert ezzel segíteném harcában. Felolvasok. Hosszan. Már éjjel három van, cserepes a szám a sok szövegtől, de ő még mindig a maffiózó a délolasz könyvtárszobában, lelkesen hallgat, unszol, ölében az ismétlőpuska.

Aztán mondja, hogy másnap menjünk el pólómeccsre, Loreennek magyarázza, merre van a pólópálya, na, akkor délelőtt tizenegykor.

LOVASPÓLÓ... A TAVERNÁBAN... PORTRÉFILM AZ ÉLETRAJZÍRÓKRÓL...

Loreen szkeptikus: 1954 óta nem fordult elő, hogy Hunter 12 előtt felkelt volna. Mindegy, odamegyünk, körben hegyek, foltos indián lovak, de a lovaspóló nem rajtuk zajlik, hanem igazi arabs telivérek. Ez John Wayne terepe. Meg John Fordé persze. Dzsingisz kán és a Nagy Gatsby, Ibn Bandar szaúdi herceg és Charles, a brit trón várományosa. Ők mind játszanak az aspeniekkel. Az aspeni póló komoly. Minden csapat igyekszik argentin csatárokat szerezni, klasszikusan ők a legjobbak. Az aspenieknél kettő van. Kurva drága sport, viszont legalább nem népszerű. Az egész világon talán tízezerben szabható meg a lovaspóló rajongóinak száma. Ez a paradoxon. Többre kerül, mint néhány kis európai ország labdarúgása, a nyugat-indiai krikett és a latin-amerikai vízilabda együttvéve; és a kutya se nézi. A Doktor szerint világparadigma. Kevesen, drágán, értelmetlenül. A többség meg csak azt tudja – mondja –, hogy olcsó, ám hangos audió berendezést tetessen leharcolt kocsjába, aztán hip-hopot ordítottasson benne süketülésig. A lovaspóló az elit válasza a velünk élő Harmadik Világ kihívására.

Utóbb derült ki, hogy az érkezés előtt hallott fegyverropogás végül mégse a görényeknek szólt, hanem az életrajzíróiról forgató BBC-stábot próbálta meg ekképpen távol tartani a Doktor. Woody Creek Canyonban egy épületben van a galéria – ahol HST lőfegyverrel, kézigránáttal, paint-ball puskával festett képeit árulják –, a posta és a Tavern. Utóbbi dr. Thompson törzshelye, relikviákkal és jellegzetes napszemüveges préri-kutya-cégérrel. Loreennel beugrunk a pólóedzés után ebédre, mikor megjelenik a BBC-stáb. Whitmersszel és Perryvel itt forgatnak, E. Jean Carroll Nyújjorkban lesz objektívre tűzve. Ők az életrajzírók. Ez most egy ipar. Mármint a Hunter Thompson-életrajzírás. Megjön Peter Whitmers, 7 láb magas, 45 körüli, ki van gyúrva, mint egy kürtőskalács. Leül ő is hozzánk; A, magyar fordító, micsoda megtiszteltetés, járt ám ő is 5 éve Prágában, hát van ám ott nekünk egy klassz világ – mondja. Loreen meséli később, hogy könyve azon alapszik, hogy egyszer, '75-ben, egy egyetemi előadás után 20 percet beszélgetett a posztalkoholos Doktorral. Mondom: ipar. 15 perc híresség-ipar. Whitmers gyorsan nyilatkozik a BBC-nek, bekapcsolják a szikrázó fényben az ellenfényt, derítenek gondosan, *after all, they are professionals*. Aztán elvonul a stáb – akiknél a megfordított baseballsapka és a brit akcentus hordoz magával ragadó feszültséget –, és Whitmers is bepattan nyitott Ford Mustang bérautójába, amit a BBC fizet.

HARLEYK A VÖLGYBEN... KRÍZIS ÉS ENYHÜLET...

TAGFELVÉTEL SZUPERTITKOS SZERVEZETBE...

Hazamegyünk, Hunter hív. Szeretné, hogy segítsek a könyv megszületésében: ha hangosan felolvasnám készülő munkáját, az nagy segítség volna neki. Egyetérték. Aszondja, átjön délután Loreenhoz, motoron.

Egy ingatlankereskedő haverjával jönnek Harleyn, aki amúgy síoktató. Ülünk Loreen konyhájában, a csávó ingatlanügyekről mesél. 80 000 000 dollárért most adott el egy villát egy télisportkedvelő olajsejnek, a később börtönbe került nyolcvanas évekbeli Wall Street-király Micheal Miiken árulja a 150 milliós kis létesítményét, és most nagyon megy az ingatlan, gyorsan el fog kelni. Hunter megiszik egy vödör whiskyt, chipre dolgozó Macintosh fényképezőgépet próbálgat, aztán az eredményt manipulálja az Adobe Photoshoppal, és szidja az aspeni politikát.

Mikor átmegyünk hozzá, szokásos rituálék: porok, füvek, gyilkos levek. Van kis feszültség: a Doktor úgy érzi elbaszta a napját, kicsit meg is hűlt a motoron, feltűnően sokat ordít Shelbyvel és Marylinnel. Megkérdem, OK-e, ha videózom a lakásban. Aszondja OK, csak szóljak mindig azelőtt, hogy bekapcsolom a gépet.

Az előszobában veszegetem az állatcsontvázakat, aztán a hálóban a sakktáblát, ami sőtartókból áll, és szerintem kokaint tart bennük. A konyhában a falakra tűzött relikviákat dokumentálom. Hunter épp a csajokkal ordít, fél szemmel egy koreai pornófilmet néz, és az orrát bolondítja. Rám üvölt: tegyem le azt kibaszott gépet azonnal, mert szétlövi az egészséget. Mi a baj, Doc?! – kérdezem. Hát nem megmondta, hogy csak akkor kapcsoljam be a cuccot, ha előtte szóltam neki! – Bazmeg, Hunter – mondok –, az én értelmezésemben ez úgy szólt, hogy akkor van erre szükség, ha téged veszek, de a vágóképekhez nem kell külön szólni.

Hogy Ő volt már a Pitkin megyei bíróságon, mert valami ostoba pornószinésznő azt nyilatkozta róla, hogy kábítószerrel tart az otthonában, és akkor kijönnek ide, meg mindent föltűrnak értem, ugye?

Az ingatlankereskedő is megszólal: Hunter, én szemmel tartottam a csávót, a falakat vette, nem fordult feléd az objektív mikor a kokainnal bibelődöttél!

A Doktor nagy nehezen lenyugszik, aztán ír egy kicsit, aztán megint olvasok, megint élvezi.

Már reggel hat van, mondom elindulnék haza, mert másnap autózok egy nagyot, a következő két nap alatt el kell jutnom Salt Lake Citybe. Megértő, pólókat ajándékoz, fényképezkedünk, megerősíti írásban is felvételemet a Woody Creek Rod & Gun Clubba, tízezer db .357-es Magnum lőszer lesz a belépti díjam, ezért viszont az évi rendes összejöveteleken ülhetek a Jack Nicholson mellé – bátorít. Szeretne Magyarországra disszidálni, mert egyrészt itt üldözik, láttam, az előbb is milyen paranoid módon reagált dokumentátori tevékenységemre, másrészt meg részt kíván venni a magyarországi politikában. Különben is, a magyar Gonzo Alapítvány tiszteletbeli elnökeként, joggal gondolja azt, hogy fontos szerepet játszhat majd a magyar közéletben.

*Woody Creek-
Budapest, 1995.
Vágvölgyi B. András*